

Sant Jaganade Maharaj Shikshan Mandal's

Arts And Commerce College, Khapar

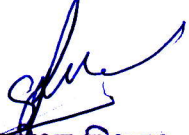

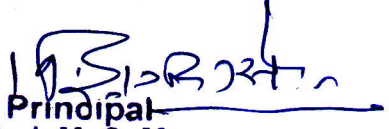
1.1.2

Internal Test

Index

Sr.No	Department Name
01	Department Of English
02	Department Of Marathi
03	Department Of Hindi
04	Department Of Economics
05	Department Of History
06	Department Of Geography
07	Department Of Politics
08	Department Of Defence Studies and Strategic

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
सं. ज. म. शि. मंडळाचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता. अ. कुवा जि. नंदुरबार

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist. Nandurbar

**Sant Jagnade Maharaj Shikshan Mandal's
Arts and Commerce College Khapar**

Internal Exam College Exam Committee 2017-18 to 2022-2023

Sr.No	Test	Date form to
01	2017-18 First term Test 1 Test 2 Second Term Test 1 Test 2	28/08/2017 to 01/09/2017 09/10/2017 to 13/10/2017 15/01/2018 to 19/01/2018 05/02/2018 to 09/02/2018
02	2018-19 First term Test 1 Test 2 Second Term Test 1 Test 2	27/08/2018 to 31/08/2018 12/10/2018 to 17/10/2018 21/01/2019 to 25/01/2019 11/02/2019 to 15/02/2019
03	2019-20 First term Test 1 Test 2 Second Term Test 1 Test 2	11/09/2019 to 17/09/2019 01/10/2019 to 09/10/2019 22/01/2020 to 27/01/2020 10/02/2020 to 15/02/2020
04	2020-21 First term Test 1 Test 2 Second Term Test 1 Test 2	Covid Pandemic time 07/12/2021 to 20/12/2021 8.30 to 9.20 07/12/2021 to 20/12/2021 10 to 10.50
05	2021-22 First term Test 1 Test 2 Second Term Test 1 Test 2	15/09-2021 to 18-09-2021 22/10/2021 to 25-10-2021 21/03/2022 to 31/03/2022 04/04/2022 to 13/04/2022
06	2022-23 First term Test 1 Second Term Test 1	21/11/2022 to 24/11/2022 16/03/2023 to 28/03/2023

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
सं. ज. म. शि. मंडळ
वरिष्ठ महाविद्यालय, खपर
ता. अ. कुवा जि. नंदुरबार

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist. Nandurbar

संत जगन्नाथ महाराज कला व वाणिज्य महाविद्यालय
खापर,ता.अवकलकुवा जि.नंदुरबार
अंतर्गत चाचणी परीक्षा २०२०-२१
प्रथम सत्र -चाचणी क्र-०१

20+18=38

2020-21

विषय:- DSC-DEF-C२३१ भारताची राष्ट्रीय सुरक्षा Sem -III
गुण:- २० नाव:- वसोके अश्विन शिवाजी

वर्ग- द्वितीय वर्ष कला
रोल नंबर:- 14

सुचना:- १) खालील पैकी प्रत्येक प्रश्नाला एक गुण आहे.

- २) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
३) योग्य पर्याय समोर बरोबर () खूण करावी.

प्रश्न. खालील प्रश्नांचे योग्य उत्तरा समोर बरोबर () खूण करावी

- १) राष्ट्रीय सुरक्षा म्हणजे----- पासून मुक्तता होय.
अ) सुरक्षा ब) असुरक्षिता क) अखंडता ड) शांतता
- २) राष्ट्राची अखंडता, सार्वभौमत्व व संपत्तीचे रक्षण करणे म्हणजे ----- सुरक्षा होय.
अ) वैयक्तिक ब) प्रादेशिक क) राष्ट्रीय ड) जागतिक
- ३) राष्ट्रीय सुरक्षेसमोरील आव्हाने म्हणजे-----
अ) धर्मांधता ब) भ्रष्टाचार क) बेरोजगारी ड) यापैकी सर्व
- ४) राष्ट्रीय सुरक्षा ही एक-----संकल्पना आहे.
अ) व्यापक/विस्तृत ब) संकुचित क) नविन ड) यापैकी नाही
- ५) भारताने पहिली अणुचाचणी -----मध्ये राजस्थानच्या पोखरण येथे घेतली
अ) १९७१ ब) १९७४ क) १९७६ ड) १९७७
- ६) नविन जागतिक व्यवस्थेत-----घटक महत्वाचा ठरू लागला.
अ) सामाजिक ब) राजकीय क) आर्थिक ड) अशांतता
- ७) भारताच्या राष्ट्रीय सुरक्षेची मुल्ये कोणती आहेत?
अ) लोकशाही व संघराज्य पध्दत ब) प्रजासत्ताक व समाजवाद क) धर्मनिरपेक्षता व स्वातंत्र्य ड) यापैकी सर्व
- ८) भारताने -----शासन प्रणालीचा स्वीकार केला आहे.
अ) राजेशाही ब) लोकशाही क) हुकुमशाही ड) द्विपक्षीय
- ९) -----व्या घटना दुरुस्तीनंतर भारत समाजवादी राष्ट्र म्हणून घोषित झाले.
अ) ४२ ब) ४५ क) ५२ ड) ३२
- १०) भारतातील सामाजिक समस्या कोणत्या आहेत?
अ) निरक्षरता ब) सांप्रदायिकता क) लिंगभेद ड) यापैकी सर्व
- ११) खालीलपैकी एक भारतातील सामाजिक समस्या नाही-----
अ) स्थलांतर ब) धार्मिक कट्टरता क) शांतता ड) भ्रष्टाचार
- १२) निरक्षरतेमुळे ----- या वाईट प्रवृत्तीत वाढ होते.
अ) नक्षलवाद ब) दहशतवाद क) भ्रष्टाचार ड) यापैकी सर्व
- १३) सामाजिक माध्यम किंवा सोशल मिडियाचे प्रथम संकेतस्थळ-----यावर्षी सुरु झाले.
अ) १९९० ब) १९३५ क) १९९७ ड) १९८५
- १४) सोशल मिडियाचा सुरक्षेची संबंध जोडणारे पहिले राष्ट्र-----
अ) अमेरिका ब) जपून क) चीन ड) रशिया
- १५) जातीय दंगली स्त्रीभ्रुणहत्या बालकामगार इ-----समस्या आहेत.
अ) राजकीय ब) सामाजिक क) लष्करी ड) यापैकी नाही
- १६) भारतात सर्वाधिक ९४% साक्षरतेचे प्रमाण कोणत्या राज्यात आहे?
अ) गोवा ब) महाराष्ट्र क) केरळ ड) बिहार
- १७) भारतात रोहिंग्या नागरिक घुसखोरी करून येतात, रोहिंग्या मुस्लीम----- या देशातील आहेत.
अ) बांगलादेश ब) म्यानमार क) पाकिस्तान ड) मालदिव
- १८) सोशल मिडियाचे-----या क्षेत्रात उपयोग होतात.
अ) शिक्षण ब) लष्कर व मानवसेवा क) नैसर्गिक स्रोत ड) फक्त A व B
- १९) फेसबुक, ट्विटर, वॉट्सअप, युट्युब व ब्लॉग इ----- आहेत
अ) सोशल मिडिया/सामाजिक माध्यम ब) रोबोट क) रडार ड) यापैकी नाही.
- २०) भारतातील प्रादेशिकवादाची -----कारणे आहेत.
अ) भौगोलिक भिन्नता ब) राजकीय भिन्नता क) धार्मिक भिन्नता ड) यापैकी सर्व.

नाव - अश्विन शिवाजी वसोके

रोल नं - 14

संत जगनाडे महाराज कला व वाणिज्य महाविद्यालय
खापर, ता. अक्कलकुवा जि. नंदुरबार
अंतर्गत चाचणी परीक्षा २०२०-२१
प्रथम सत्र -चाचणी क्र-०२

विषय:- DSC-DEF-C२३१ भारताची राष्ट्रीय सुरक्षा Sem -III
गुण:- २० नाव:- ~~वसोय आश्विन शिवाजी~~

वर्ग- द्वितीय वर्ष कला
रोल नंबर:- 14

सुचना:- १) खालील पैकी प्रत्येक प्रश्नाला एक गुण आहे.

- २) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
३) योग्य पर्याय समोर बरोबर () खूण करावी.

प्रश्न. खालील प्रश्नांचे योग्य उत्तरा समोर बरोबर () खूण करावी

- १) सुरक्षेची महत्त्वाची उद्दिष्ट्ये म्हणजे -----
अ) क्षेत्रीय अखंडता ब) अंतर्गत शांतता क) राष्ट्राची सुरक्षा व राष्ट्रहित जोपासणे ● यापैकी सर्व
- २) भारतात सर्वात कमी साक्षरता ----- राज्याची आहे.
● बिहार ब) उत्तर प्रदेश क) केरळ ड) राजस्थान
- ३) ----- हा समाजमाध्यम/सोशल मिडियाचा नकारात्मक उपयोग आहे.
अ) जलद संपर्क ● वेळेचा अपव्यय क) मनोरंजन साधन ड) ज्ञानाचे भांडार
- ४) सोशल मिडियाचा अधिक वापरामुळे ----- शहरात ताण-तणावाचे प्रमाण सर्वाधिक आहे.
अ) कोल्कता ब) पूणे ● मुंबई ड) नंदूरबार
- ५) इंटरनेटवर उपलब्ध असणारा विविध व्यक्तिशी तत्काळ संपर्क एक मंच (व्यासपीठ) म्हणजे -----
अ) दूरदर्शन ब) रेडियो क) नाटयगृह ● सोशल मिडिया (समाज माध्यम)
- ६) समाज माध्यमाचे प्रभावी साधन ----- होय
● मोबाइल फोन ब) टी.व्ही क) टपाल सेवा ड) रेडियो
- ७) पुढील पैकी सायबर गुन्हे कोणते आहेत?
अ) फिशिंग/स्पुकिंग (आर्थिक फसवणूक) ब) हॅकींग क) अश्लील साहित्य प्रसार ● यापैकी सर्व
- ८) राष्ट्रीय सुरक्षा म्हणजे असुरक्षिततेपासून मुक्तता ही व्याख्या ----- यांनी केलेली आहे.
अ) वाल्टर लिपमॅन ● मॅनिंग क) इयान बोलांनी ड) सुनत्झू
- ९) १९५५ च्या आवडी येथील काँग्रेस अधिवेशनात ----- ची उद्दीष्ट्ये जाहिर करण्यात आली.
अ) धर्मनिरपेक्षता ब) समानता ● समाजवाद ड) सुरक्षा
- १०) भारतातील भौगोलिक, धार्मिक, सांस्कृतिक, भाषिक, जातीय इत्यादी विविधता (भिन्नता) म्हणजे ----- होय
अ) संघराज्य ब) राज्य-राष्ट्रीय पध्दत ● प्रादेशिकता ड) यापैकी नाही
- ११) राष्ट्रीय सुरक्षे समोरिल ----- हे/ ही आव्हाने आहेत.
अ) अंतर्गत अशांतता ब) धर्माधता क) दारिद्र्यता व बेकारी ● यापैकी सर्व
- १२) खालील पैकी एक भारतीय राष्ट्रीय सुरक्षेचे मुल्ये नाही
● लष्करी सामर्थ्य ब) लोकशाही क) धर्मनिरपेक्षता ड) समाजवाद
- १३) भारताने दुसऱ्यांदा पाच अणूचाचण्या ----- या वर्षी केल्या
अ) १९८० ● १९९८ क) १९८५ ड) १९८८
- १४) भारताच्या शेजारिल ----- या देशांकडे आण्विक क्षमता आहे.
अ) चीन ब) बांगलादेश व म्यानमार क) पाकिस्तान ● फक्त A आणि C
- १५) ----- हे प्रादेशिकतेचे परिणाम आहेत.
अ) प्रादेशिक पक्षांचा विस्तार ब) आर्थिक विषमता क) राष्ट्रीय अखंडतेला धोका ● यापैकी सर्व
- १६) भारतातील राज्य आणि केंद्रशासीत प्रदेशांची निर्मिती ----- तत्वावर निर्माण करण्यात आले.
अ) धर्म ब) राजकीय पक्ष ● भाषा ड) आर्थिक
- १७) भौगोलिकदृष्ट्या भारताचे ----- प्राकृतिक विभाग आहेत.
● दोन ब) चार क) सहा ड) पाच
- १८) भारतीय राज्य घटनेत अनुच्छेद ----- च्या अंतर्गत प्रत्येक व्यक्तीस शिक्षणाचा हक्क प्रदान करण्यात आलेला आहे.
अ) २१क ब) २२क क) २३क ● २४क
- १९) भारताच्या संरक्षणमंत्री पद भूषवणाऱ्या पहिल्या महिला म्हणजे ----- होत
अ) सुषमा स्वराज ● निर्मला सितारमण क) उमा भारती ड) जयाप्रदा
- २०) ----- च्या क्रांतीचे युग म्हणून २१ व्या शतकाकडे पाहिलं जात
अ) लष्करी ● समाज माध्यम क) शिक्षण ड) आरोग्य

18

Principal
S. J. M. S. M.

Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist. Nandurbar

Test - J

संत जगनाडे महाराज कला व वाणिज्य महाविद्यालय
खापर, ता. अक्कलकुवा जि. नंदुरबार
अंतर्गत चाचणी परीक्षा २०२०-२१
प्रथम सत्र - चाचणी क्र. ०१

MCS
Test
I
II
40CA

Sumit

19+19=38

40

विषय:- DSC-DEF-E३५१ आंतरराष्ट्रीय सुरक्षा समस्या I Sem - V
गुण:- २० नाव:- वसुंधरा साविता दिवाल्या

वर्ग- तृतीय वर्ष कला
रोल नंबर:- 13

सुचना:- १) खालील पैकी प्रत्येक प्रश्नाला एक गुण आहे.

- २) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
३) योग्य पर्याय समोर बरोबर () खूण करावी.

प्रश्न. खालील प्रश्नांचे योग्य उत्तर समोर बरोबर () खूण करावी

- १) आंतरराष्ट्रीय सुरक्षा ----- चे आपत्य आहे.
अ) आधुनिक युद्ध ब) शीत युद्ध क) युनो नवीन जागतिक व्यवस्था
- २) एका राष्ट्रपुरती मर्यादीत संकल्पना म्हणजे-----
 राष्ट्रीय सुरक्षा ब) आंतरराष्ट्रीय सुरक्षा क) प्रादेशिकता ड) पर्यावरण सुरक्षा
- ३) पारंपरिक सुरक्षेत-----सुरक्षेचा विचार केला जातो
अ) प्रादेशिक राष्ट्रीय क) गैरलष्करी ड) आंतरराष्ट्रीय
- ४) अपारंपरिक सुरक्षेत----- सुरक्षेचा विचार अभिप्रेत असतो
अ) सीमा ब) यौद्धिक मानवी ड) राजकीय
- ५) अपारंपरिक सुरक्षेत----- घटक समाविष्ट असतात
अ) युद्ध आणि परराष्ट्र संबंध ब) युद्ध आणि तटस्थता क) राष्ट्रीय आणि प्रादेशिक लष्करी आणि बिगर लष्करी
- ६) आंतरराष्ट्रीय सुरक्षा संकल्पना ----- स्वरूपाची असते.
 व्यापक व विस्तृत ब) संकुचित क) तटस्थ ड) यापैकी नाही
- ७) भविष्यकाळात युद्धाचे मुख्य कारण ----- असेल
अ) जमिन पाणी क) सत्ता ड) लष्करी शक्ती
- ८) आंतरराष्ट्रीय सुरक्षेचा अभ्यासाचा हेतू ----- असतो.
अ) धार्मिक ब) लष्करी मानवी सुरक्षा ड) सामाजिक
- ९) ----- चे मुख्य चार प्रकार असतात.
 प्रदुषण ब) सुरक्षा क) शस्त्रास्त्र ड) पर्यावरण
- १०) शीतयुद्धानंतर ----- हित संबंधाना महत्व प्राप्त झाले.
अ) लष्करी ब) आर्थिक क) सामाजिक ड) पारंपरिक
- ११) ----- हे नष्ट होणारे नैसर्गिक ऊर्जा स्रोत आहेत.
अ) सौर ब) पाणी क) पवन खनिज तेल
- १२) सुरक्षेच्या संकल्पनेत----- शतकाच्या शेवटच्या दशकापासून क्रांतिकारक बदल घडून आले.
 १९व्या ब) १९व्या क) १८व्या ड) १७व्या
- १३) ----- नंतर आंतरराष्ट्रीय सुरक्षा किंवा जागतिक सुरक्षा संकल्पना प्रचलित झाली.
अ) १९८० १९९० क) १९९५ ड) २०००
- १४) दुसऱ्या महायुद्धानंतर ----- या देशांमध्ये शीतयुद्ध सुरु झाले.
अ) चीन - रशिया ब) चीन-जपान अमेरिका-रशिया ड) अमेरिका-जपान
- १५) ----- ही संकल्पना १९८० च्या दशकात प्रचलित झाली.
अ) शांतता ब) सुरक्षा क) दहशतवाद जमातीकीकरण
- १६) पारंपरिक सुरक्षा आणि अपारंपरिक सुरक्षा हे----- सुरक्षेचे दोन पैलू आहेत.
 आंतरराष्ट्रीय ब) प्रादेशिक क) सामाजिक ड) वैयक्तिक
- १७) खालीलपैकी आंतरराष्ट्रीय सुरक्षेचे धोके कोणते आहेत?
अ) लष्करी ब) गैरलष्करी क) संघटित गुन्हे व पर्यावरण यामैकी सर्व
- १८) विसाव्या शतकातील ----- या महायुद्धात सर्वाधिक जिवित आणि सांपत्तिक/भौतिक हानी झाली.
अ) व्हिएतनाम युद्ध ब) इराण-इराक युद्ध क) पहिले महायुद्ध दुसरे महायुद्ध
- १९) ----- हे अन्न टंचाईचे एक कारण असते.
 तापमान वाढ व पर्यावरण बदल ब) आधुनिक शेती क) विज्ञान व तंत्रज्ञान ड) सेंद्रीय खतांचा वापर
- २०) रशियातील चेर्नोबिल दुर्घटना /अपघात----- यामुळे शेजारील देशांनाही हानी घडून आली.
 अणुभट्टीतील अपघात ब) विमान हल्ला क) सागरी युद्ध ड) यापैकी नाही

Seen & Verified

19
20

Test II

संत जगनाडे महाराज कला व वाणिज्य महाविद्यालय
खापर, ता. अक्कलकुवा जि. नंदुरबार
अंतर्गत चाचणी परीक्षा २०२०-२१
प्रथम सत्र - चाचणी क्र-०१

Sumit

विषय:- DSC-DEF-E३५१ आंतरराष्ट्रीय-सुरक्षा समस्या I Sem -V
गुण:- २० नाव:- वळवी साविता दिवाल्या

वर्ग- तृतीय वर्ष कला
रोल नंबर:- 13

सुचना:- १) खालील पैकी प्रत्येक प्रश्नाला एक गुण आहे.

- २) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
३) योग्य पर्याय समोर बरोबर () खूण करावी.

प्रश्न. खालील प्रश्नांचे योग्य उत्तरा समोर बरोबर () खूण करावी

- १) सोनेरी वर्तुळ आणि सोनेरी त्रिकोण या संकल्पना -----च्या संबंधित आहेत.
अ) नैसर्गिक स्रोत ब) शस्त्र व्यापार क) मादक पदार्थ व्यापार ड) दहशतवाद क्षेत्र
- २) तामिळ -सिंहली वांशिक संघर्ष ----- देशातील समस्या आहे.
अ) भारत ब) नेपाळ क) भुतान ड) श्रीलंका
- ३) २१ व्या शतकातील आंतरराष्ट्रीय सुरक्षेची आव्हाने
अ) दहशतवाद ब) वारिद्रयता क) संसर्गजन्य आजार ड) चापैकी सर्व
- ४) २१ व्या शतकातील ----- हे एक आव्हान नाही
अ) व्यापार ब) अमली पदार्थ व्यापार क) भूकबळी ड) पर्यावरण सुरक्षा
- ५) भारत हे एक ----- राष्ट्र आहे.
अ) विकसीत ब) विकसनशील क) अविकसित ड) चापैकी नाही
- ६) आंतरराष्ट्रीय सुरक्षेवरील अराजकीय घटक कोणते?
अ) वांशिक संघर्ष ब) संघटित गुन्हेगारी क) बेकायदेशीर / अवैध ड) चापैकी सर्व
- ७) बेकायदेशीर / अवैध व्यापार तस्करी ----- संबंधित आहे.
अ) मानवी तस्करी ब) मादक पदार्थ क) लहानशस्त्रास्त्रे ड) चापैकी सर्व
- ८) जागतिक किंवा आंतरराष्ट्रीय सुरक्षा ----- चे आपत्य आहे.
अ) जागतिकीकरण ब) दुसरे महायुद्ध क) शीतयुद्ध ड) युनो
- ९) जागतिक दृष्टीकोनातून सुरक्षतेचा व्यापार म्हणजे ----- सुरक्षा होय.
अ) व्यापार ब) जागतिक क) राष्ट्रीय ड) प्रादेशिक
- १०) ----- हा पारंपरिक सुरक्षा किंवा पारंपरिक युद्धचा भाग नाही.
अ) पारंपरिक शस्त्रे ब) सैन्यक्षमतेत वाढ क) अणुस्त्र वापर ड) मर्यादित युद्ध
- ११) प्राचिन काळात राष्ट्रीय सुरक्षेची हे / ही ----- मुल्ये होती
अ) सीमा संरक्षण ब) नागरिक संरक्षण क) मालमत्ता संरक्षण ड) बरोल सर्व
- १२) जागतिक दहशतवादी गट ----- आहे/आहेत
अ) अलकायदा ब) इसिस क) हरकत-उल-मुजाहिदीन ड) चापैकी सर्व
- १३) सांप्रदायिकतेमुळे जगाच्या ----- मोठा धोका आहे.
अ) सुरक्षेला ब) लष्कराला क) धर्माला ड)
- १४) ----- सुरक्षेत मानवी सुरक्षेला सर्वांचे प्राधान्य दिले जाते.
अ) पारंपरिक ब) अपारंपरिक क) लष्करी ड) आर्थिक
- १५) रोहिंग्याची समस्या ----- देशाशी संबंधित आहे
अ) चीन ब) बांगलादेश क) म्यानमार ड) पाकिस्तान
- १६) २६/११ मुंबई वरील दहशतवादी हल्ला तर ९/११ ----- वरील हल्ला
अ) भारत ब) इराक क) रशिया ड) अमेरिका
- १७) ----- हे गांजा उत्पादन पुरवठा करणारे प्रमुख राष्ट्र आहे.
अ) भूतान ब) ब्राझिल क) नेपाळ ड) अमेरिका
- १८) सध्या जागतिक सुरक्षेपुढे ----- संसर्ग रोगाचा धोका आहे.
अ) स्वाईन फ्ल्यू ब) कोरोना क) डेंग्यू ड) चिकनगुनिया
- १९) ----- लहान शस्त्रास्त्रां मध्ये समाविष्ट आहे.
अ) पिस्तूल, बंदक ब) रायफल क) तोफ, क्षेपणास्त्र ड) फक्त A आणि B
- २०) अमली/मादक पदार्थ वापराविरुद्ध आंतरराष्ट्रीय ----- दिवस आहे.
अ) ५ जून ब) २६ जून क) २६ मे ड) १० डिसेंबर

19
20

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist. Nandurbar

28/3/2023

20

DEI 2022-23

नावड वसावे भीराम गोवल्पा

कॉलेज नावड सं. ज. म शिक्षण मंडळाचे कला व वाणिज्य महाविद्यालय

वर्ग टि वाय बी ए

शापर रोल नं 11

विषय Defence and Strategic Studies.

Date: 23/03/2023

International Security Issues - II

प्र ३ ला

अणुबॉम्ब्या प्रथम वापर कुधी कुरुण्यात आला आहे
→ 6 ऑगस्ट 1945 रोजी जपानमधील हिरोशिमा इथे पहिला अणुबॉम्ब टाकण्यात आला.

थु इस्लाम संघटना कोणत्या देशात कार्यरत आहे
→ सीरियामध्ये जेव्हा इस्लामिक स्टेट संघटना आपल्या सर्वाधिक हामनेबे कार्यरत होती.

3]

4] धर्म म्हणजे आपल्यामध्येच असलेल्या शक्ती कडे जाण्याचा मार्ग होय असे कोणी म्हटले आहे?

→ स्वामी विवेकानंद यांनी धर्म म्हणजे आपल्यामध्येच असलेल्या शक्ती कडे जाण्याचा मार्ग होय असे म्हटले आहे.

5] ^{UP} संस्कृत हन्डिअरन यांनी कोणत्या

विपद्यांत मांडणा आहे ?

→ डॉ. पुत्रुयामा यांच्या या विद्यातांश असून
दोऊत आधी काळात धार्मिक संघर्ष होतील
परंतु वीथिकाक यालागील असे विचार
या दृष्टिकोन यांनी मांडले.

7

6) धार्मिक कट्टरतेमुळे स्तसपात घडुन अशांतता
असलेला आंतरराष्ट्रीय संघर्ष क्षेत्रे कोणती
आहेत.

→ सीरिया, इराक नायजेरिया, भारत आणकार
पकिस्तान आणि बांगलादेशात धार्मिक कट्टर
तेमुळे स्तसपात घडुन अशांतता असलेली
आंतरराष्ट्रीय संघर्ष क्षेत्रे आहे.

7

10

प्र १ रा

२)

→

लट्टिक - ए. लालीकान, पाकिस्तान या दहशतवादी संघटनेची स्थापना बेंगळुरा मसूद या कुडका दहशतवाद्याने २००७ साली पाकिस्तानमध्ये केली पाकिस्तानच्या पश्चिमेकडील फेडरली अँडमिनी स्टेट टायबल हदिसा अर्थित फटा. दोनात १९८० च्या दहशतवादीने जेफावले- ल्या अनेक इस्लामिक मुक्तत्वादी संघटना एकच करून त्याने या संघटनेची स्थापना केली या संघटनेची लीग मुख्य डिफिस्ट होती एक म्हणजे अमेरिकेचा कडू विरोध करणे दोन पाकिस्तानमध्ये शक्तित्वर आघातित असलेले कट्टर इस्लामिक राज्य स्थापन करणे आणि लीग अफगाणिस्तान यरिण व भारतलीक विदादी संघटना समर्थन सहकार्य करणे विरोध म्हणजे ही संघटना पाकिस्तानी लष्करात परित्रापात्तक इस्लामिया शस्त्र मानन आणि जसे पाकिस्तान जरी इस्लामिक राष्ट्र असणे चरी कट्टर इस्लामी राज्याची फार कमी वैशिष्ट्य पाकिस्तानात आणण्यात सर्वात मोठा अडथडा पाकिस्ताना- नामे लष्कर असल्याने घट संघटनेने आपल्या स्थापनेनेतर लामेचय पाकिस्तानातील राजकीय नेतृत्व जाणी लष्करात लक्ष्य कराभला मुसलमान केली प्रत्यस्तारा पाश्चल पाकिस्तानने या संघटनेविषय लष्करी कारवाई केली व त्यासाठी अमेरिकेचा मदद घेतली २००९ साली पाकिस्तान ताकिस्तान व लष्कर कारवाई केली व त्यासाठी अमेरिकेचा याच्या पहिल्या संघर्ष आका त्यात त्यात मसूद मारला गेला १९ कड २०१५ रोजी या संघटने विरुद्ध पाकिस्तानने हुसारी लष्करी केली

०५

५
*

दुसऱ्या महायुद्धांनंतर शान्ति युद्ध कामान सोपविलेले
 रशियाच्या साम्राज्याला रोखले राजकीय
 वर्चस्वावर केवळ टिका करून आगारा हाही
 हे अमेरिकेचे आणखी म्हणूनच पुर्व सुरत-
 पीत्र राष्ट्रावरील रशियांच्या मित्रविस्तारानु
 प्रथित देशांसाठी अमेरिकेचे वरिष्ठ सुरत-
 पीत्र राष्ट्रांसाठी हुमण सिध्दान्त आणि मार्ग
 योजना आदिर केली या योजनेनुसार राजकीय
 आर्थिक विस्तारतरोवर लष्करी संरक्षण योजना
 कामान्धित करवले योरेन टोम अमेरिकन
 कॅनडा ब्रिटन, फ्रान्स इटली बोलजेअम अमेरि
 लक्ष्मण जेदरलंडु मोर्वे पोतुआल व आपलंडु
 अशा 12 राष्ट्रांनी एकत्र येत म एप्रिल 1949
 रोजी वाशिंग्टन येथे स्वाक्षत्रा केल्यांतु
 नाथे संघटना स्थापन झाली एत्रांतु
 1952 मध्ये चीस आणि कर्कशांत एत्रांतु
 पश्चिम जर्मनी स्पेन पोतंडु अंक दिवाळिक
 देमोरी यांनी समसदत्व स्वीकारले जेदरो
 यी सभासद राष्ट्रे 19 आहेत नाथे ही
 एक लष्करी संघटना असुन सभासद
 राष्ट्रांपैकी कोणावरही आक्रमण झाल्या
 इतर सर्व सभासद राष्ट्रे सादुष्टिक प्रतिकार
 करतील या सादुष्टिक इतरसिनेतच्या अव-
 स्थेचा लक्षावर नाथे यी उभारवी
 झालेली आहे

04
08

(Signature)
 Principal
 S. J. M. S. M.
 Arts & Com. Senior College
 Khapar Tal. Akkalkuwa
 Dist. Nandurbar

Seen
27/3/2023

10
20

PAGE NO.:
DATE:
S.M.S.W.S. Arts, Comm. & Science
KHADAR
1996

Name :- Atiq Haidas Vasave.

Class :- S.Y.B.A

Sem :- IV

Roll No :- 02

Sub :- Defence and Strategic Studies

Attended
23/3/2023

प्र 1 ला
1) ध्यालील प्रश्नांची कोन वाक्यात उत्तरे द्या.
माओवाद किंवा नक्षलवादाचा अर्थ सांगा ?
माओवाद हा भारतातील नक्षलवाद म्हणून
शामान्यतः ओळखला जातो. माओवादी - लेनिनवादी
आणि कपूर माओवाद अशी यांची विचार
प्रणाली आहे. परंतु प्रत्यक्षात नक्षलवादी तंत
हे माओच्या जनयुद्धाच्या तत्रापेक्षा फार
भिन्न होते.

2) दहशतवादाचे प्रकार कोणते आहेत ?
गेव्या काही वर्षापासून जगातील दहशतवादी
अपभ्र उग्ररूप धारण केलेले आहेत त्यातील
काही प्रकार हे स्वरूपावरून विविध
विचारवतांनी पुढीलप्रमाणे मांडलेले आहेत.

1) राष्ट्रपुरस्कृत दहशतवाद 2) राष्ट्रीय किंवा
देशानगत किंवा शास्त्रानगत दहशतवाद
3) भीमेपलिकडील किंवा देशाबाहेरील दहशतवाद
किंवा आंतरराष्ट्रीय दहशतवाद
4) धार्मिक आणि वांशिक भावनेने प्रेरित
दहशतवाद

3) 26/11 बद्रदल तुम्हाला कांय भाहित आहे ?
26/11 अर्थात 26 नोव्हेंबर रोजी मुंबईवर
आलेला दहशतवादी हल्ला असा म्याड

वनु पाहत असला तरी मुंबईला कधीच ती आपली ओढय घुनु द्यायची नव्हती. ii) या घटनेला 14 वर्षे उलटली. तरी प्रत्येक भारतीयाच्या मनात याच्या कटू भावपणी जीवित आहे.

2) चारु मजुमदार कोण होते ?

→ चारु मजुमदार भारताने नक्षलवादाचा प्रसार करणारे चारु मजुमदार यांचा जन्म पश्चिम बंगालच्या सिबीछुडी येथे एका अधिम शेतकरी कुटुंबात आला. माफस आणि माओ यांच्या विचारांचा प्रभाव त्यांच्यावर पहला आणि समाजात होणाऱ्या अन्यायांचा विरोध करण्यासाठी सशस्त्र क्रांतीचा पर्याय त्यांनी स्वीकारला.

3) सोशल नेटवर्किंग चा अर्थ सांगा ?

→ सोशल नेटवर्किंग म्हणजे एक सामाजिक किंवा कुटुंबीय लोकसमुह, जिथे लोक एकत्र येतात, वेळितात, आपल्या कुटुंबा, विचार, आवड, छंद, जापासनात व त्या बाबत चर्चा करतात. एकमेकांसोबत शक्य करणाऱ्या प्रकारच्या देवाण - घेवाण ला आपण सोशल नेटवर्किंग म्हणतो.

प्र २ रा]

3) दशतवाद संकल्पना :-

→ दशतवादची निश्च निश्चित स्वभाषा व्याख्या करणे कठीण आहे. दशतवाद हा शब्द इंग्रजी 'टेरिरीज्म' या शब्दातून मराठी रूपांतर आहे. 'टेरिरीज्म' हा इंग्रजी शब्द मुळ 'टेरिओस्टे' या फ्रेंच शब्दापासून होव्यात आला आहे. हिंस्र मार्गाने आपले उद्दीष्ट पुणे करण्यासाठी किंवा आपल्या ध्येय प्राप्तीसाठी व्यक्ती किंवा गट यांचा वापर करताना दशतवादी क त्यांच्या संघटनांना त्यांच्या उद्दिष्टांच्या पूर्ततेसाठी जनधार प्राप्त करणे आणि प्रतिस्पर्धात्मक मनात दशत निर्माण करणे गरजेचे असते त्यादृष्टीने प्रसिद्धी मिळवणे व सरकार, प्रशासन, सुरक्षा, दल आणि नागरिकांचे मनीष्येय कमकुवत करण्यासाठी विशिष्ट असा प्रचारनंताचा उपयोग करतात.

4) राज्यपुस्फुत दशतवाद :-

→ कधी राष्ट्रीय आर्थिक, राजकीय हितसंबंध असतात. ते हितसंबंध दुसऱ्या राष्ट्रामुळे होण्यात येतात. आपले हितसंबंध होण्यात येत आहे हे पाहून अशी राष्ट्र दशतवादास प्रोत्साहन देतात, त्यातून राष्ट्रपुस्फुत दशतवाद निर्माण होव्यास मदत होते. उदा. काश्मिरचा आमचा आहे. तो भारताकडून छुट्ट करून जिंकता येत नाही. म्हणून स्वतःची प्रतिष्ठा आणि हितसंबंध जापण्यासाठी पाकिस्ताने काश्मीरमध्ये दशतवादाचा अतपाणी घातले तसेच स्वतःची प्रतिष्ठा आणि हितसंबंधी सुरक्षित होण्यासाठी सुस्वातीला काढत अमेरिकेने पाकिस्तानच्या भारतातील

दृष्टानवादावा व अफगणिस्तानमधीव नाबिबान
राजवधीवा प्रोत्साहन दिने.

05
08

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal: Akkalkuwa
Dist. Nardurbar

नाव :- वसुधे योगेश भोसा

Seen

रोल नं. :- 38

विषय :- संरक्षणशास्त्र
Defence studies

दि. :- 22-11-2022

प्र. 1. ला. खालील प्रश्नांची एक वाक्यात उत्तरे लिहा.

- 01 1) भारतीय लष्कराचे जनक कंधन सिंजल लॉरेस सांगता म्हटले जाते.
- 01 2) इस्ट इंडिया कंपनीने प्रथम मद्रास, बंगाल व बॉम्बे मार्मी हे तीन विभागीय (प्रेसिडेन्सी) सेनेची स्थापना केली.
- 01 3) इस्ट इंडिया कंपनीचे ची स्थापना 31 डिसेंबर 1600 रोजी झाली होती.
- 01 4) ब्रिटिश सत्तेचा पाया 1757 प्लायीची लढाईने रचला होता.
- 01 5) राणीचा जाहिरनामा 1 नोव्हेंबर 1858 रोजी जाहिर झाला.

01
05
10

फ. 2. रा) हिपा लिहा.

① 1857 चा उठावाचे तत्कालिन कारण :-

⇒ 1857 चा उठावाला तत्कालिन कारण म्हणून काडतुसांचे फूफरण प्रसिद्ध आहे. 1856 मध्ये कंपनी काडतुस सेनेत एनफिल्ल बंडुकिच्या वापर सुरू झाला. या बंडुकिच्या काडतुसांना विशिष्ट चरबीचे मास सापडत नसे. काडतुसाचा वापर करण्यापूर्वी त्याचे सावरण दाताने तोडवे लागत नसे. हे सावरण कोणत्या प्राण्यांचे होते याची कल्पना नव्हती. जेव्हा काडतुसांना हिंदूंना पवित्र असलेल्या गार्डेची चरबी व मुस्लिमांना निषिद्ध असलेल्या डुकराच्या चरबीचे मास सावरण लावले जाते. ही बातमी सर्व भारतीय शिपायांना समजली. यावेळी कोलकात्याच्या बराकपूर छावणीत 19 व्या पलटनीने निषेध केला.

ब्रिटिश शापला धर्म नष्ट करण्यास निघाले हे जाहिर केले. यावेळी कंपनीने ही पलटनीच बरखास्त केली. यामुळे अखेर भारतीय शिपायांना उद्रेक पाडला. ब्रिटिश शापला धर्म नष्ट करण्यास निघाले होते. ही आपत्ता निर्माण झाली. म्हणून शिपायांनी उठावाची ठराविले. उठावाची तारीख 11 मे 1857 होती. मात्र बराकपूर छावणीतील 35 व्या पलटनीतील शिपाई मंगल पांडे याने मात्र ब्रिटिशांच्या या धोरणाचा तीव्र निषेध केला. 29 मार्च 1857 रोजी मंगल पांडे याने मेजर डयसन व लेफ्टनंट बॉ या ब्रिटिश अधिकार्यांना गोळ्या घालून ठार केले. तसेच स्वतः वर मंगल पांडेने गोळी घातली मात्र मंगल पांडे जखमी झाला. 8 मार्च 1857 8 मे 1857 साला फामी देण्यात आली. 1857 चा उठावातील मंगल पांडे यास होतास प्राप्त झाले. मंगल पांडे याच्या फारीची बातमी वायामाखी देशभरातील लष्करी छावण्यामध्ये पसरली. मंगल पांडे याच्या पलटनीतील शिपायांनी काडतुस फूफरणाचा सर्वस्व सर्वत्र प्रसार केला.

04

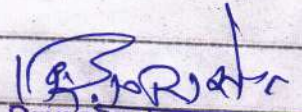
(2) 1857 च्या उठावाचे दोन परिणाम

⇒ 1857 चा उठावाचा उपमसामुह ब्रिटिश सरकारने कंपनीचा अधिकार काढून घेतला. आणि ब्रिटनच्या शक्तीचा अधिकृतपत्त्याखाली भारत वडुलामगिरित गेला. सेनाबड्डलांमध्ये बाल करून रॉयल इंडियन आर्मी, रॉयल इंडियन नेवी आणि रॉयल इंडियन फोर्स यांना नवीन स्वरूप देण्यात आले. भारतीय सैनिक अधिकार्यांना बनेक वर्षे सशास्त्रांकरापासून दुर ठेवण्यात आले.

● 1857 नंतर भारतीय प्रशासन सुदृढीत हावे, आर्थिक लाभ हावा यासाठी भारतात आधुनिक मुगाचा प्रारंभ साळा. रस्ते, रेल्वे, टपाल सोबत बनेक उद्योगाचे सर्वत्र कारखाने सुदृढ केले. भारतातील आनिक चालीरिती प्रथा दुर करून हाका नवीन समाजाची पायाभरणी केली. ब्रिटिशांमोवत राहुत राजा राममोहन रॉय, महात्मा ज्योतीबाय फुले, लोक-मान्य हिठक, भागरकर इत्यादींनी सामाजिक सुधारणा चडवून आणला.

04

08

Principal

S. J. M. S. M.

Arts & Com. Senior College

Khapar Tal. Akkalkuwa

Dist. Nandurbar

20
20

16/4/2022
(Dr. Y. B. Mali)

Page No.
Date:

SEM - II

NAME :- Naik pratiksha prakash

class :- F.Y.B.A - II

sub :- संरक्षण आणि सामरिक शास्त्र Defens
पेपर - भारतीय युद्ध कला - II

Roll No :- 75

date :- 14-4-2022

मूळ उ.प. प्रश्न

1) पानिपतच्या लढाईत मराठा सेनेचे नेतृत्व कोणत्या सेनापतीने केले होते.

=> सदाशिवराव भाऊ

2) पानिपतची तिसरी लढाई मराठे व अफगाणसेना यांच्या कधी झाली?

=> 14 जानेवारी 1761

3) --- शी संपर्क तुटल्याने मराठ्यांना रसद पुरवठा बंद झाला.

=> दिल्ली

4) भारतीय मध्ययुगीन इतिहासातील पानिपतची तिसरी लढाई --- साम्राज्याची अस्ताकडे वाट्याल मधून अभ्यासली गेली आहे.

=> मराठा

5) पानिपतची तिसरी लढाई कोणत्या दोन सेनानायकांमध्ये झाली.

=> सदाशिवराव भाऊ - अहमदशाह अब्दाली

6) हिंदुस्थानातील राजकीय स्थितीचा कायदा करून घेण्याचा प्रयत्न इराणच्या --- याने केला.

=> नादिरशाह

7) अहमदशाह अब्दालीने मगतेने कोणता किताब बहाम

केला होत.

⇒ डुर - इ - डुरान

8) मराठ्यांना पानिपतच्या तिसऱ्या लढाईत --- कायवाही दाखवता आली नाही.

⇒ प्रतिमान

9) लढाईत विजय मिळविण्यासाठी केवळ सैन्यशक्ती पुरेशी नसते तर त्यासाठी --- देखिल तेवढेच महत्त्वाचे नसते.

⇒ नोहाव

10) पानिपतच्या लढाईने मराठ्यांच्या --- सुरुवात झाली.

⇒ अद्यः पना अद्यः पतनास

11) इंग्रज आणि मराठा यांच्यातील प्रारंभिक असईची लढाई कधी झाली.

⇒ 23 सप्टेंबर 1803

12) ~~12)~~ असईच्या लढाईत इंग्रज सैन्याचे नोहाव कोणाच्या सेनापतीने केले.

⇒ जनरल आर्थर वेल्सली

13) असईच्या लढाईत मराठा सैन्याचे नोहाव कोणीने केले.

⇒ दौलतराव शिंदे

14) मराठा सैन्याला गावळपूर प्रश्न करण्यासाठी कोणाच्या दोन सेनामानींनी प्रयत्न केले ?

⇒ महादजी शिंदे व मनहारराव होळकर

15) ~~15)~~ असईच्या लढाईत --- युद्धकाळात सर्वोत्तम असल्याचे प्रारंभिक वनाले.

⇒ इंग्रज

16) असईच्या लढाईत मराठा सैन्याला लढाईचे बीज रोवले कोणीने ?

⇒ असई

17) इंग्रजांची कोणती कुटनीची कुटनीती यशस्वी झाली.

⇒ कडा आणि राज्यकरा

18) जनरल वेल्सली याने आतिशय वेळाने आपली सेना --- च्या राज्यात आणली.

⇒ मिनाम

19) इंग्रज सेनेला नदी पर करता येजार नाही असा --- चांचा समज होता.

⇒ मराठे

20) भारत - पाकिस्तान यांच्यात पहिले युद्ध कधी झाले.

⇒ 1947

21) भारत पाकिस्तान यांच्यात --- प्रश्न वादग्रस्त राहिला काश्मीर प्रश्न

22) इंग्रज सेनेत युरोपियन सेनेप्रमाणे स्थानिक --- सेनाही होता.

⇒ हिंदू हिंदूस्थानी

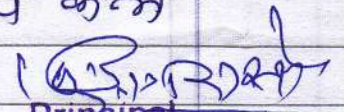
23) सम्राट अकबूराने 1586 मध्ये काश्मीर सिंघान --- साम्राज्यात विलीन केले.

⇒ मोगल

24) काश्मीरवर --- वर्ष मोगलांनी राज्य केले. पंचवणे पौनशे वर्ष

25) ब्रिखामी काश्मीर किती वर्ष राज्य केले 30 वर्ष

Total. / 20
mark. / 20

Principal
S. J. M. S. M.

Arts & Com. Senior College
Khanar Tal. Akkalkuwa

नाव : व्हाव महेद्र पारशी
 कॉलेजचे नाव : सीत जगनाडे महाराज शिक्षण कला व
 वाणिज्य महाविद्यालय थापर

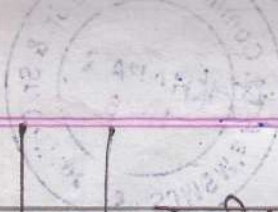
विषय : Defence and Strategic Studies
 वर्ग : F.Y.B.A II आधुनिक भारताची लष्करी
 रोल नं : 30 व्यवस्था 10
 दिनांक : 23-3-2023

प्रश्न 1) तिबेटचे धार्मिक व राजकीय प्रमुख पद कोणते आहे ?
 → तिबेटचे धार्मिक व राजकीय प्रमुख पद 'दलाई लामा' होय

2) भारतीयांना लष्करी अधिकारी होव्यावृष्टीने इंदौर येथे
 कोणत्या कॉलेजची स्थापना करण्यात आली ?
 → 1901 मध्ये लॉर्ड कर्झन यांच्या प्रेरणेने इंदौर येथे
 इम्पेरियल क्वॉटर कॉलेजची स्थापना करण्यात आले.

3) तेजाती फौजचा अर्थ सांगा
 → भारतातील काश्मीर, ज्वालहेर, पतिमाळा, इंदौर, बडोदा,
 हैदुर, हैदराबाद इ. ठिकाणच्या संस्थानिकांच्या पदवी संरक्षण
 करिता अशी सैन्य ठेवण्यात आली या सैन्याला तेजाती
 फौज म्हणत असत. या सैन्याची सुरुवात लॉर्ड वेलस्ली
 च्या काळापासून सुरु झाली होती.

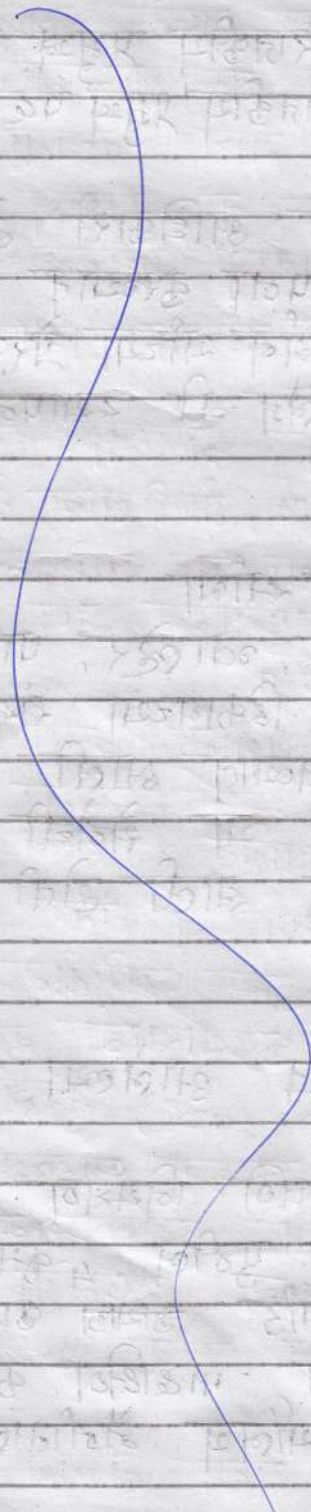
4) 1921 मध्ये अस्तित्वात आलेल्या सैन्याचा चार कुमांड्स
 कोणत्या होत्या ?
 → लष्करी अधिकार आणि नियंत्रण व्यवस्थित राखण्यासाठी
 1921 पासून सैन्याच्या पुढील 4 कुमांड्स स्थापन करण्यात
 आल्या. I उत्तर कुमांड कार्यालय मरी, II पश्चिम
 कुमांड कार्यालय अवेरा, III दक्षिण कुमांड कार्यालय पुणे
 IV CR पूर्व कुमांड कार्यालय मैनाताल येथे होता.

5) भारतीय नौदल कृषी अस्तित्वात साले 7
 ब्रिटिशांनी रॉयल इंडियन मरीन ची लक लठामु नाविक
 दल मध्य सुधारणा करून 8 सप्टेंबर 1934 रोजी
 भारतीय नौदल ची स्थापना कुली, याच मुख्यालय मुंबई
 येथे होते.

01

09

प्रश्न

2) नेहरु रिपोर्ट मधील रिफारसी सविस्तर स्पष्ट करा.

भारतात सायमन कमिशनवर बहिष्कार राहिले जात असता व त्याचे सारथ्य निषेध होत असता भारतमंत्री लॉर्ड बर्कनहेड त्या कमिशनचे समर्थन करित होते. असेच समर्थन करित असता त्यांनी भारतीय नेत्यांना आग्रह दिले की, भारतीय राजकीय संघटनांची लक्ष्मण येथेच भारताची भावी घटना कुशी असावी याविषयी लक्ष्मणाने समुदाय तयार करून सरकारकडे द्यावा. सरकार तो पार्लिमेंटकडे पाठवेल.

लॉर्ड बर्कनहेड यांची अशी कल्पना होती की, भारतीय राजकीय संघटनात व नेत्यांत लक्ष्मण लक्ष्मण होणे केवळ अशक्य होते. परंतु याची कल्पना चुकीची ठरली. भारताने ते आग्रह स्विकारले व काँग्रेस, मुस्लीम लीग, हिंदू महासभा इत्यादि राजकीय संघटनांची सर्वपक्षीय परिषद मुंबईत डॉ. अज्जारी यांच्या अध्यक्षतेखाली 19 मे 1928 रोजी भरविण्यात आली.

भारताची भावी घटना कोणत्या तत्वानुसार निर्माण व्हावी हे ठरविण्यासाठी परिषदेने पं. मोतीलाल नेहरु यांच्या अध्यक्षतेखाली एक समिती नियुक्त केला. या समितीत सर तेजबहादुर सप्रू, सर अली इमाम, बापुसाहेब अण, सुभाषचंद्र बोस इत्यादि व्यक्ति घेण्यात आल्या.

समितीने मोठ्या परिक्षेमाने देशातील राजकीय व घटनात्मक समस्यांचा अभ्यास व चर्चा करून आपला अहवाल तयार केला. समितीने मध्यबिंदू गाढला. साम्राज्यांतर्गत स्वराज्य, भारताला लगेच मिळावे व नंतर लगेच दुसरी पायरी पूर्ण स्वातंत्र्याची असावी, असे समितीने निश्चित केले.

नेहरु रिपोर्टवर चर्चा करण्यासाठी कलकत्ता येथे सर्वपक्षीय सभा भरली (डिसेंबर 1928) मुस्लीम लीगच्या वतीने व. जीतांनी भवेक दुर्मुख्या मांडल्या, जवळ, जवळ, त्या सर्व फेटळण्यात आल्या. मुस्लिमांच्या स्वतंत्र मतदारसंघाच्या हक्कावर प्रा. सोडव्यास मुस्लीम लीग तयार नव्हती हेद्वारे व प्रांतात तिला पुढे प्रतिनिधीत्व जातीय पायावर होत होते.

मार्च 1929 मध्ये लीगने आविश्कार करून

ल्यात काही अरींकर लेखु रिपोर्ट स्वीकारण्यात आला
 पं जवाहरलाल व शुभाषचंद्र बोस यांनी संपूर्ण स्वातंत्र्य
 या लावडतोवीच्या ध्येयाचा साग्रह करला.

09

(Signature)
 Principal

S. J. M. S. M.
 Arts & Com. Senior College
 Khapar Tal. Akkatkuwa
 Dist. Nandurbar

Seen
16
27/11/22

नाव ज्योतीन खोतमखवखोत
वर्ग S. 7. B. A. sem III.
दिनांक 22/11/22 शेकन 25.
विषय DEF - 231 India's
National Security - I.

प्रश्न 1. व्याक्तिक पुश्तांची टका वाक्यात सगळे लिवां

1 → सर्वथाधारण भांगिजेच्या काळात राष्ट्रसंघाच्या दुकिने
खोतमखोत जाल्या. सर्व उपायाना राष्ट्रीय
सुरक्षे सुरक्षे म्हणतात.

2 → परिस्थिती व पयसा सधर्वळालिन परिस्थिती
खोतमखोत राष्ट्रसंघाच्या दुकिने किच्या जाल्या
सर्व खोतमखोत राष्ट्रीय सुरक्षे म्हणतात.

3 → प्रादेशिकवादाच्या प्रकारामध्ये प्रामुख्याने
भाषिक, धर्मिक राजकीय व आर्थिक यांचे
प्रकारा समाविष्ट केलेल्या आहे.

4 → लोकसंख्या हा राष्ट्रीय सुरक्षेचा एक घटक आहे पण तो
लोक संख्या हा राष्ट्रीय सुरक्षेचा एक घटक आहे पण तो
लोक संख्या हा राष्ट्रीय सुरक्षेचा एक घटक आहे पण तो

5 → मुख्य राष्ट्रीय टिळक सौभुन लक्ष्मी
 लक्ष्मी कुल गट अन्य टिळकी क्रियम
 2-पक्षी वारंछ्य करुयास तीण महंछिच
 स्थानान् द्ये.

10

प्रश्न 2

2 प्रश्न 2

1 → राष्ट्रीय सुरक्षेची व्याख्या या संघेच प्रामुख्याने
 पुढील धर्मादी संरक्षण हीन
 राष्ट्रीय हीन - राष्ट्रीय हीन महंछि
 लक्ष्मी राष्ट्रीय सध्यानिच्छा निच्छी
 कथेच धयेच उये राष्ट्रीय हीनची
 सेकळभुग मुळभुग मुळभुग
 ही मुळये महंछिने महंछि राष्ट्रीये कुळ्या
 हीपन पध्या पुषिक अयडाल आणि
 सीमाची सुरक्षेना हीये राष्ट्रीय सुरक्षेना
 विचार राष्ट्रीय सुरक्षेचा परन जुळ्या आणि
 नीरना राष्ट्रीय सुरक्षेचा 9 अर्थ
 सीयेन कुळ्याही साध्य करुनी लवठाय
 मयाधदिग रादिनेमया कुळ्याही साध्य
 करुनी लवठाय मध्यादिग रादिनेमया
 ह्छिने व्याख्या

2 → राष्ट्रीय सुरक्षेचा धारण उपिठ्याचा पुकिया
 हीयेन लक्ष्मी राद्य थिळकी पाद्य
 नर लक्ष्मी करुनी लवठाय

સાભરવસ નર અલ્યાચાર કમી દિનાર
 નાદિ દ્યારક પલિ થોમદ્ય શિયગ
 પ્રાગમી દિશ કરણી શા યા
 અસો આવરકાય ઓફ જગાન બનેક
 ડાશાપ રૂ-૦૨૧ દલમા હરિભેલી
 બોદિગ માસ્ત પલિ - જ્ઞાન કાકળીયા
 વલેસ બનેક શિયગર ડામીભુ અલ્યાચર
 રામી ૧૭૭૧ સાકી સોપિગડ
 રાશીયેન અપરામિ સામલ્ય ડુ.

06

 Principal
 S. J. M. S. M.
 Arts & Com. Senior College
 Khapar Tal. Akkalkuwa
 Dist. Nandurbar

संत जगनाडे महाराज शिक्षण मंडळाचे कला व वाणिज्य महाविद्यालय खापर

वार्षिक नियोजन

वर्ष 2018-19

विषय रक्षरक्षण व सामरिक शास्त्र

Sub-Teacher : प्रा. डॉ. व्ही. व्ही. माळी

महिना	एफ.वाय.बी.ए. घटक/उपघटक	एस.वाय.बी.ए. घटक/उपघटक	टि.वाय.बी.ए. घटक/उपघटक
	SEM I DEF 101 - Indian Art of War	SEM III DEF 231 - India's Int. security	SEM V Global Security - I
जून	प्रवेश प्रक्रिया, विद्यार्थी-पालक संपर्क, समुपदेशन, तासिका अभ्यासक्रम नियोजन	60/40 प्रवेश प्रक्रिया, पात्रता इ.सह: तासिका, अभ्यास क्रम नियोजन इ	60/40 प्रवेश, पात्रता, इ. प्रशासकीय कामे, तासिका, अभ्यासक्रम नियोजन.
जुलै	Unit: Chapter 1 a) युद्धनीती - अर्थ, सं. व्या. ब) महान युद्धनीती, c) डावपेच	राष्ट्रीय सुरक्षा - अ) अर्थ, सं. व्या. संधास्थिती, पारंपरिक सुरक्षा व व्या. 2 भारताचा राष्ट्रीय सुरक्षा - उपध. 3 व्या. ले.	1 जागतिक सुरक्षा, उपध. 4 व्या. / स्वाध्याय 2 जागतिकीकरण व सुरक्षा -
ऑगस्ट	Chapter 2 A) भारत - तुर्क युद्धकळां - तराईन ची I/II लढाई, उपमुद्दे - 7 & 11. B) भारत मोगल यु. इ. पानीपतची 1 लढाई	3. भारतातील प्रादेशिकता - 4 उपध. प्रादेशिकता याचा धारक सावित्रर लेख्य प्रकरण 4 - जातीयता - संकुल्यता व उपध. 4 - व्या. ले. प्रकरण 5 - सा. सामाजिक संमेल्या: उपध. 3 - 4 - सावित्रर लेख्य	4. अर्थ - संकुल्यता व 5-चरिणा 5. नविन जागतिक व्यवस्था (NWO) अर्थ/सं. सह 4 उपध. 4.
सप्टेंबर	Chapter 3 A) हळदीघाटची लढाई - 1526 उपमुद्दे - 6 व्या. ले. स्वाध्याय घेतला प्रकरण 3 B) प्लासीची लढाई - पार्वकालीन प्रथम, द्वितीय, तृतीय वर्ष	कला वर्गाची अं.सू. याचणी परीक्षा Test I	4. प्रादेशिक संघटना - महत्व - व रण धारण 5 संघटनांचे महत्व - व्या. ले. 5. जागातेड शोणा व सुरक्षा 3 समल्या सावित्रर पहिला आवण व गुणयादन भरणे. UA - Exam. खा. म. वेड
ऑक्टोबर	B) प्लासीच्या लढाई - 1757 - उपमुद्दे - 5- धरक: व्या. ले. / स्वाध्याय: प्रथम, द्वितीय, तृतीय वर्ष कला वर्गाच्या दुसरी याचणी परीक्षा (Test II) शोवण्या आवण व विधापरीक्षा (UA) परीक्षा	कला वर्गाची अं.सू. याचणी परीक्षा Test I प्रकरण 1 ते 5 सराव - चर्चात्मक व्या. दुसरी याचणी परीक्षा (Test II) परीक्षा - UA - Exam खा. म.	5. जागातेड शोणा व सुरक्षा 3 समल्या सावित्रर पहिला आवण व गुणयादन भरणे. UA - Exam. खा. म. वेड
नोव्हेंबर	विधापरीक्षा, विधापरीक्षा वे. मू. (CAP) - परीक्षा क. पर्यवेक्षण, व. पर्यवेक्षण इ. कामकाज.	विधापरीक्षा, परीक्षा, CAP. कामकाज, क. व. पर्यवेक्षण इ. कामकाज व प्रशासकीय कामे.	विधापरीक्षा, परीक्षा, CAP - (UA) कामे, क. व. पर्यवेक्षण इ. कामकाज व प्रशासकीय कामे.

ATTESTED

विषय शिक्षक

(Signature)

विभाग प्रमुख

(Signature)

Principal

(Signature)

Principal

S.J.M.S. प्राचार्य & Commi. Sr. College, Khapar

S.J.M.S.'s Art's, Commerce Sr. College

Sr. College, Khapar

& Art's, Science Jr. College, Khan

Dist. Mandurbar

Tal. Akhalkuwa Dist. Mandurbar

संत जगनाडे महाराज शिक्षण मंडळाचे कला व वाणिज्य महाविद्यालय खापर
 वार्षिक नियोजन

वर्ष 2018-19

विषय संरक्षण व सामाजिक शास्त्र

Sub Teacher - Dr. V.B. Malvi

महिना	एफ.वाय.बी.ए. SEM II घटक/उपघटक CBCS 60/40	एस.वाय.बी.ए. SEM IV घटक/उपघटक	टि.वाय.बी.ए. SEM VI घटक/उपघटक
	DEF201 Indian Art of War SEM - II	DEF241 भारतीय इतिहास SEM IV 24/2011	SEM-VI
डिसेंबर	Unit 1 A) मराठा-सुद्धकला पानीपतची लिसरी लढाई 1761, उपघटक व्या. ले. व स्वाध्याय. Unit 1 B) ब्रिटिश-भारत सुद्धकला. असईची लढाई 1803, उपघटक व ले. व्या.	1. जम्मू काश्मीर समलया उपघटक - 5 - व्याख्या/स्वाध्याय 2. ईशान्य भारताची समलया ऐतिहासिक पार्श्वभूमी व उपघटक. निसर्ग	1. पर्यावरण सुरक्षा- अर्थ/संकल्पना प्रदुषण सं. / प्रदुषण प्रकार. जल सुरक्षा सं. उल्लेखित वाणिज्य जागतिक पर्या. (परिषद) महत्त्व. 2. स्थानिक गुन्हेगारी - संकल्पना
जानेवारी	Unit 2 A) काश्मिर संघर्ष 1947-48 मास्काविड वहे, डॉ. प्रेक्षान चितार, लडाख सुद्ध, सुद्धबंदी रेखा, लष्करी बोध. व्या. Unit 2 B) भारत - चमि सुद्ध 1962	3. नक्षलवादाची समलया अर्थ संकल्पना सह - 3 उपघटक. 4. दहशतवाद - अर्थ-संकल्पना. दहशतवादाचे प्रकार, आत्मतात्मिक दहशतवादाचे	2. सं. गु. मुख्य 3 प्रकार व्याख्या 3. तंत्रज्ञान व सुरक्षा संकल्पना मुख्य धरत 2-संविदात स्वल्प व्या. 4. जागतिक संघर्ष व सुरक्षा
फेब्रुवारी	उपघटक व्या. ले. स्वाध्याय. Unit 2 A) भारत-पाक सुद्ध 1965 उपघटक व्या. व ले. परीक्षा. मागरी 6. सेमी II - महा. अं. प्र. (CA) 10 Mark Test	4 - दहशतवादाचे तंत्र व उपाय. व्या. 5. स्थायबल गुन्हेगारी - अर्थ-सं. स्थायबल गुन्हेगारी तंत्र-स्वल्प. SEM-IV - Test No 1 / 10 (60/40 Part)	उपघटक - 3-प्रकाराचे व्या. 5. मानवी विकास - सुरक्षात्मक महत्त्व, अर्थोप लु. (सं. - संकल्पना) SEM-VI Test No 1 / 10 (60/40 Part)
मार्च	3 B) भारत - पाक सुद्ध - 1971 प्रा. तुळनातीस संश्लेषण, प्रत्यक्ष लढाई सिमला धुरार व ले. बोध व्या. SEM-II. CA - Test No. 2. 20 Mark. 1. विद्यापिठिय परीक्षा शेवटचा आठवडा UA	5 - स्थायबल गुन्हेगारी-प्रकार व उपाय 1-5 प्रश्नानुसार रिवाज - व्याख्या SEM-IV Test No 2 / 10 / 60/40 Part. - UA - Exam. - last week	विविध भागात / शेवट उपाय. 1. अर्थ लु. (सं.) SEM-VI Test - 2nd / 10 / 60/40 Part. - UA - Exam. last week
एप्रिल	विद्यापिठिय परीक्षा, ज्य./Sr. Sup. etc मे. विद्यापिठिय के. म. प्र. (CAP) उन्हाळी परीक्षा	विद्यापिठिय परीक्षा ज्य./Sr. Sup. etc - CAP - इतर परीक्षा व प्र. काम.	विद्यापिठिय परीक्षा ज्य./Sr. Sup. etc

ATTESTED

CAP - इतर परीक्षा व प्र. काम.

Principal

विषय शिक्षक

विभाग प्रमुख

S.J.M.S.M's Art's, Commerce Sr. Coll. & Art's, Science Jr. College, Khapar Tal. Akkalkuwa Dist. Nandurbar

संत जगनाडे महाराज शिक्षण मंडळाचे कला व वाणिज्य महाविद्यालय खापर
 वार्षिक नियोजन

वर्ष 2017-18

Sub-Teacher: - प्रा.डा. व्ही. बी. माळी

विषय संरक्षण व सामरिक शास्त्र
 Defence and Strategic Studies

महिना	एफ.वाय.बी.ए. घटक/उपघटक	एस.वाय.बी.ए. घटक/उपघटक	टि.वाय.बी.ए. घटक/उपघटक
	पेपर - Indian Art of War-I SEM-I DEF-III 112011 / 60/40	पेपर - India's Internal Security SEM-III DEF-231 / 23011 60/40	पेपर - Global Security-I Sem-IV Def-351A / 32015 40/60
जून	प्रवेश प्राक्रिया, विद्यार्थी समुपदेशन, तासिका अभ्यासक्रम नियोजन	प्रवेश प्राक्रिया, विद्यार्थीना समुपदेशन तासिका अभ्यासक्रम नियोजन	प्रवेश प्राक्रिया तासिका अभ्यासक्रम नियोजन
जुलै	1. युद्धनीती - अर्थसंकल्पना, व्याप्ती युद्धनीतीचे प्रकार, (II) महानयुद्धनीती (III) डावपेच/युद्धकला - व्या.ले.	1. राष्ट्रीय सुरक्षा - अर्थ, संकल्पना राष्ट्रीय सुरक्षेची व्याप्ती, महत्व 2. भारताची राष्ट्रीय सुरक्षा प्राकृतिक	1. जागतिक सुरक्षा, प्रास्तविध, अर्थ/संकल्पना, महत्व. पारंपारिक व अपारंपारिक सुरक्षा अपारंपारिक सुरक्षेची व्याप्ती/महत्व
ऑगस्ट	2. भारत - ग्रीक युद्धकला, पार्श्वभूमी ब) अलेक्झांडर ब) पौरस क) तुलनात्मक संशय शक्ती ए) युद्धयोजना F) प्रत्यक्ष युद्ध व परिणाम - Test I st प्रकरण 3) आरंभ.	क) भा.रा.सु. मूल्ये - 5 मूल्ये नोंद घेऊ द) भा.रा.सु. विकास - व्याख्यान घेणे. प्रकरण 3 भारतातील प्रादेशिकता ख) 4 उपमुद्दे - साविस्तर - स्वाध्याय 3.	2. जागतिकीकरण व सुरक्षा अर्थ, संकल्पना व परिणाम/व्या.ले. 3. नाविन जागतिक व्यवस्था प्राक्षापिके
सप्टेंबर	भारत - तुर्क युद्धकला. ब) तुलनात्मक संश. श. ब) शहानाले क) प्रत्यक्ष युद्ध- I द) तराईतून दुसरी लढाई II ए) लष्करी बोध व्या.ले. प्रकरण 4. भारत - मोगल युद्धकला - पार्श्वभूमी	प्रकरण-4 आत्मियता - संकल्पना. एड्डे 5 मुद्दे व्याख्यान व नोंद घेणे प्रकरण 5 आरंभ - दारिद्र्यता - स्वल्प. शेवटचा डावपेच - अंतर्गत 10 - मु.भा. पाचवी परिक्षा FY/5Y/7Y वर्गांकरिता	अर्थ सं. व परिणाम व्या.ले. 4. 5 प्रादेशिक संघटनेचे 4-उपघटक 5. जी.शां. व सुरक्षेचा समन्वय. प्रा.
ऑक्टोबर	ग) पानीपतची पहिली लढाई ब) कारणे क) परिणाम द) लष्करी बोध प्रकरण 5 हळदी घाटची लढाई 4 उपमुद्दे. प्रकरण 6 - फोसाची लढाई 1757 उपमुद्दे - 5 / Oct last week UA/Exam	ब) भूपट्टा चर क) साक्षरता प्रमाण व) शहर उद्ये समन्वय स्वरूप - व्याख्यान व स्वाध्याय अंतर्गत परिक्षा व के.मू.पा. (CA) पूर्ण शेवटचा डावपेच - प्रथम/द्वितीय/तृतीय वर्ष विद्यापठिथि परिक्षा -	5 - क) महान शल व्यापार - महत्व. रिवाजक - 60/40 मार्गदर्शन इ. द्वितीय वर्ष विद्यापठिथि परिक्षा -
नोव्हेंबर	विद्यापठिथि परिक्षा - (UA/Exam) अंकवलयक वे. 5 - FY/5Y/7Y मूल्यमापक (1 ते 25 नोव्हें - वारिक घुर्तव्य नियोजन)	द्वितीय वर्ष विद्यापठिथि परिक्षा विद्यापठिथि केंद्रिय मूल्यमापक प्रकरण - ऑन स्क्रीन इवोल्युशन (UA) NDBR - संयोजन -) वनत: सटवणे व इतर कर्तव्य कामे.	द्वितीय वर्ष विद्यापठिथि परिक्षा द्वितीय वर्ष विद्यापठिथि परिक्षा द्वितीय वर्ष विद्यापठिथि परिक्षा

ATTESTED

विषय शिक्षक

विभाग प्रमुख

Principal
 S.J.M.S.M's Art's, Commerce Sr. Coll. & Art's Science Jr. College, Khapur
 Principal
 S.J.M.S.M. An s & Comm. Sr. College, Khapur
 Tel. Akhalkuwa Dist. Nandurbar

संत जगनाडे महाराज शिक्षण मंडळाचे कला व वाणिज्य महाविद्यालय खापर
 वार्षिक नियोजन

वर्ष 2017-18

विषय संरक्षण व सामरिकशास्त्र

माहिती	एफ.वाय.बी.ए. घटक / उपघटक	एस.वाय.बी.ए. घटक / उपघटक	टि.वाय.बी.ए. घटक / उपघटक
	DEF 201 - Indian Art of War - II SEM - II	DEF. 241 India's Int. Security - II SEM - IV	DEF - 361 - A - Global Security - II SEM - VI
डिसेंबर	1. मराठी युद्धकला-1761-पानीपतची तिसरी लढाई-1761 उपमुद्दे-6 प्रकरण 2-भारत ब्रिटिश युद्धकला-असईची लढाई-उपमुद्दे-5 परिक्षा संबंधी मार्गदर्शक.	1. जम्मू-काश्मीर समस्या-मुख्य 5 उपमुद्दे व्याख्यान-लेखन-स्वाध्याय-सह 2. ईशान्य भारताची समस्या. एनिहालिश पार्थिव्य व उपघटक व्याख्यान व चर्चासुबध्याय	1. पर्यावरण सुरक्षा, अर्थ-संकल्पना प्रदुपण अर्थ, प्रकार, ग्लोबल वार्मिंग जल सुरक्षा- रिओ व इतर परिषदा. व्याख्यान. 2. सिंधीत गुन्हेगारी, दहशतवाद सं.
जानेवारी	प्रकरण 3. भारत-पाक युद्ध-काश्मीर संघर्ष 1947-48 उपघटक-6 सविस्तर व्याख्यान व लेखन, स्वाध्याय दिली. -प्रकरण 4- भारत-चीन युद्ध 1962 प्रकाशित	3. नक्षलवादाची समस्या-प्रास्तविक अर्थ, संकल्पना एवढी उपघटक 4. दहशतवाद - अर्थ संकल्पना अंतर्गत मूल्यमापन चालणी परिक्षा अंतिम आढवडा - राज्यविभा	आपक पदार्थ - अर्थ, सं. प्रभाव 1) ओटे चालन 3. तंत्रज्ञान व सुरक्षा प्रास्तविक
फेब्रुवारी	Test. 1st. 1st Week. प्रकरण 4 - उपमुद्दे 2 ते 6 सविस्तर - प्रकरण 5 - 1965-भारत-पाक युद्ध-6-उपमुद्दे व्याख्यान व लेखन.	ब) दहशतवादाचे प्रकार दहशतवादावर उपघटक 5) सायबर गुन्हेगारी - 5 उपघटक टेस्ट 2 करिता अंतिम आढवडा	अ) सायबर गुन्हेगारी व कणु तं. हलारण. 4. जा. संघर्ष व सुरक्षा-उपघटक 5. मानवी हारोण्य सुरक्षा प्रास्तविक (A) करिता राखणी आढ.
मार्च	प्रकरण 6 - भारत पाक-1971 युद्ध. प्रास्तविक, सैन्यशास्त्री, युद्ध 3, 5 उपमुद्दे - अंतर्गत मूल्यमापन गुणयाख्या इ. कामे - शेवटचा आढवडा-विद्यापीठिय परिक्षा. अककांशुवा कुं.	5)-5व उपघटक सायबर गुन्हे व त्यावरील कायदे * 5 प्रकरण रिवीजिंग, प्रश्नपत्रिका स्विस्म स्वरूप मार्गदर्शन शेवटचा आढवडा प्र/दि/पुं.	अ) हारोण्य सुरक्षा-विनिधिकाणा इ, ब) कल सुरक्षा- 1) विद्यापीठिय कं. गुणयाख्या भरून देणे इ. वर्ग UA-परिक्षा वि. (सहभाग)
एप्रिल	विद्यापीठिय परीक्षा-संपन्न: मे-2018-प्रथम, द्वितीय, तृतीय वर्ष. (CA/UA) के 4 मं. प्र. सहभाग.	विद्यापीठिये दिलेले वारिथे घेण्यात येवून, पूर्ण केला.	ATTESTED Principal, Principal

विषय शिक्षक

विभाग प्रमुख

S.J.M.S.M's Art's, Commerce Sr. College & Art's Science Jr. College, Khapur Tal. Akkalkuwa Dist. Nandurbar
 S.J.M. Art's & Comm. Sr. College, Khapur

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
सं. ज. म. शि. मंडळाचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता. अ. कुवा जि. नंदुरबार

नाव : आयुशा कुलाश भुतडा.

विषय : अर्थशास्त्र.

कयत्ता : FYBA. रोल नं : 86

मालाविद्यालय, खापर : कुला, वाणिज्य

व विज्ञान वि. छनिष्ठ - वरिष्ठ

मालाविद्यालय, खापर.

18/11

प्र. 1

03

एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

① → प्राध्यापक अँडम स्मिथ यांच्या 1776 मध्ये प्रसिद्ध झालेल्या 'An Inquiry into Nature and Cause of Wealth of Nations' या राष्ट्रीय संपत्ती या ग्रंथात अर्थशास्त्राच्या व्याख्या पुढीलप्रमाणे केली आहे. राष्ट्राच्या संपत्तीचे स्वरूप व उत्पत्तीचे कारण याचे विवेचन करणारे शास्त्र म्हणजे अर्थशास्त्र होय. अँडम स्मिथ : संपत्तीवर, अर्थशास्त्राच्या पुरस्कार करणारे व्हा. जे. वी. से, मेट्रीसे, वॉकर वॉनियर इ. ने शुद्ध संपत्तीवर आधारित व्याख्यांना मान्यता दिली.

② → अर्थशास्त्र हे मानवी जीवनांच्या सामान्य व्यवहाराच्या अभ्यास करणारे शास्त्र आहे. हे शास्त्र ~~कल्याणा~~ कल्याणासाठी आवश्यक असलेल्या भौतिक साधनांची प्राप्ती व उपभोग यांच्याशी अती जवळचा संबंध असलेल्या व्यक्तीक व सामाजिक पुरांना अभ्यास करणे म्हणजेच एका वाचूने हा संपत्तीचा अभ्यास आहे आणि दुसऱ्या वाचूने व अधिक मरुत्वाच्या वाचूने मनुष्याचा अभ्यास आहे.

③ → 1931-1932 मध्ये Nature and Significance of Economics Science या ग्रंथातून रॉबिनसन सन यांनी पुढीलप्रमाणे आधारित व्याख्या दिली.

अर्थशास्त्र हे अनंत साध्य आणि पुढील पंचतू पर्यायी उपयोगाचे साधने यांच्या मळ घालण्याचे करण्यात येणाऱ्या मानवी प्रयत्नांचा अभ्यास करणारे

शास्त्र भावे: या व्याख्यातून पुढील चार मुद्दे प्रमुख दिसून येतात.

- ① मानवी गरजा अथवा साध्य अनंत.
- ② पुर्मिळ साधने.
- ③ साधने पर्यायी उपयोगाची
- ④ गरजांची क्मवारी निवड.

④ →

अर्थशास्त्र हे ज्ञानाचे ~~शास्त्र~~ असे अंग भावे की ज्याचा संबंध संपत्तीशी भावे. वरील व्याख्यातून संपत्तीवर आधारित अर्थशास्त्राची पुढील वैशिष्ट्ये लक्षात येतात.

- ① धनांशी संबंधीत :- अर्थशास्त्र हे संपत्तीचे शास्त्र भावे.
- ② भौतिक संपत्ती :- अँडम स्मिथ ~~ने~~ ने संपत्तीचे दोन प्रकार केले ① भौतिक संपत्ती ② ~~वस्तु~~ अर्थभौतिक संपत्ती जी संपत्ती डोळ्याला दिसते ज्याला स्पर्श करता येते अशा संपत्तीचा अर्थशास्त्रात समावेश केला आहे. परंतु ज्या वस्तू डोळ्याला दिसत ~~किसत~~ नाहीत किंवा ज्याच्या स्पर्श व्यक्तीला करता येत नाही अशा अर्थभौतिक संपत्तीचा विचार अर्थशास्त्रात अँडम स्मिथ यांनी केला नाही.
- ③ संपत्ती वाढविण्याचे मार्ग :- कोणत्याही राष्ट्राला संपत्ती कशी मिळवावयाची, ती कशी वाढवयाची वाढविण्याचे मार्ग ठरणे, उद्दिष्ट्य कोणते या सर्व बाबींचे विचार अर्थशास्त्रात केला जातो.

⑤ →

- ① भौतिक साधनांवर भर.
- ② वर्गीकरणात्मक व्याख्या
- ③ अर्थशास्त्र सामाजिक शास्त्र ~~किंवा~~ नसून मानवीशास्त्र भावे.
- ④ कल्याणाचे मापन करता येत नाही.
- ⑤ कल्याणाची सोपेदा व्वरुपाची आहे.
- ⑥ साध्य योग्य की अयोग्य.
- ⑦ पुर्मिळतेवर आधारित व्याख्या किंवा राबीनसन यांची

- ① रॉबिनची व्याख्या बोधहिन आहे.
- ② अर्थशास्त्र साध्याचा बाबतीत तळमन आहे नसोवे.
- ③ कुठ्याणाचा विचार नाही.
- ④ मुख्य ~~विषय~~ ठरविणाऱ्या शास्त्राचे स्वरूप.
- ⑤ सामाजिकशास्त्राचा विचार.

प्र. 2] टिपा लिहा.

- ② → ① भौतिक साधनांवर भर : मानवी गरजा भागवण्यासाठी भौतिक साधनांवर भर देवाकपी वस्तुची देखील गरज भागत. उदा. शिक्षक, वडील, डॉक्टर, इ. अश्या सेवांचा समावेश या व्याख्यात करण्यात आलेला नाही.
- ② वर्गीकरणान्मक व्याख्या : मार्शलने फक्त आर्थिक वाजून्या अभ्यास अर्थशास्त्रात केला परंतु रॉबिनच्या मते अर्थशास्त्रात केवळ मानवी व्यवहाराच्या आर्थिक वाजून अभ्यासाचा सर्व व्यवहाराचा अभ्यास करत. म्हणून ही व्याख्या वर्गीकरणान्मक असून विश्लेषणान्मक नाही.
- ③ अर्थशास्त्र सामाजिकशास्त्र नसून मानवीशास्त्र आहे. रॉबिनच्या मते अर्थशास्त्र हे फक्त सामाजिकशास्त्र नसून त्यात मानवाच्या अर्थी आर्थिक स्थानाचा अभ्यास होतो असे मानवीशास्त्र शुद्धा आहे.
- ④ कुठ्याणाचे मापन करता येत नाही : एखाद्या वस्तूचा उपभागांमुळे किती समाधान मिळते हे पेशात किंवा कोणत्याही मापन पद्धतीने मोजता येत नाही. कारण, समाधान ही एक मानसिक स्थिती आहे.
- ⑤ साध्य योग्य की अयोग्य : रॉबिनचा मते अमर्याद साध्य आणि मर्यादित साधने यांच्यात मळ घालण्यासाठी करण्यात येणाऱ्या मानवी प्रयत्नांचा अभ्यास अर्थशास्त्र करत. साध्य योग्य योग्य की अयोग्य हा अर्थशास्त्राचा विचार नाही.
- ⑥ कुठ्याणाची आपेक्ष स्वरूपाचा आहे : कुठ्याणाची कुठपना व्यक्ती, स्थळ, काळपरतवे बदलवारी आहे. निरक्षर दारुळपाना पाल पावून समाधान प्राप्त होत.

01

यसोतु इतराना ती लनीकारक ठरने. यंड प्रदेशात दाक
उपयोगी ठरू शकने तर उळा प्रदेशात ती उपायकारक
ठरने. त्यामुळे कोणत्याही शास्त्राचा कुल्याण उश्यात मोठे
ठे सांगना येत नाही.

OXO

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khaper Tal. Akalkuwa
Dist. Nandurbar

Unit Test - 1

Name - Jain Priyal Prakashchand

Std - S.Y.B.A.

Roll.No - 18.

Sub - Economics

Date - 30-08-2017. wednesday.

अध्यक्ष परीक्षा विभाग
सं. ज. म. शिक्षा मंडळाचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता. अ. कुवा जि. नंदुरबार

प्र. 1. एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

- 1) विकासशील अर्थव्यवस्थेचे कोणतेही चार वैशिष्ट्ये सांगा.
→ विकासशील अर्थव्यवस्थेचे वैशिष्ट्ये पुढील प्रमाणे.
वाढती लोकसंख्या
i) भांडवल निर्मितीची कुमतरता
ii) मुलभूत सुविधांचा अंध विकास
iii) भारतात दारिद्र्य व बेज बेरोजगारीची सहअस्तित्व
iv) सहअस्तित्व.

- 2) भारतीय अर्थव्यवस्थेचे चार वैशिष्ट्ये लिहा.
→ i) सार्वजनिक आणि खाजगी क्षेत्राचे सह अस्तित्व
ii) नियोजन बंध अर्थव्यवस्था
iii) किंमत यंत्रणा आणि सहकारी यंत्रणा.
iv) उपभोक्तांचे सार्वभौमत्व.

- 3) मिश्र अर्थव्यवस्थेचे तारे लिहा.
→ i) खाजगी क्षेत्र आणि सार्वजनिक क्षेत्राचा संघर्ष.
ii) व्यापार चक्र.

4) आजादीकरण म्हणजे काय ते सांगा.
 अर्थव्यवस्थेतील सरकारी हस्तक्षेप कमी करून खाजगी क्षेत्राला अधिक वाव देणे किंवा स्वातंत्र्य देणे म्हणजे आजादीकरण होय.

5) जागतिकीकरण म्हणजे काय?
 " जागतिकीकरण म्हणजे वस्तु आणि सेवा शक्ति आंतरराष्ट्रीय बाजारपेठात अतिजलद व घसरट स पावणारे क्षेत्रात त्यांचे वाढते प्रमाण तसेच विविधता यांच्या साहाय्याने जागतिक देशांचे सतत वाढती जाणारे परस्परवलंबीत्व होय.

व. 2. टीपा लिहा.

॥ जंगलसंपत्ती कमी होण्याचे दुष्परिणाम कोणते?

→

जंगल तोडीमुळे ~~सुखे~~, फुले, पानांचे खत कमी होऊन जमिनीची सुपीकता कमी कमी होत आहे. ~~आर्क्ष~~ जगाचे जंगलाचे प्रमाण कमी झाल्याने प्राणी, पक्षी, रक्षिवासी, आहार, गिबारा भविष्यावर धोडा झालेला आहे. त्याचा परिणाम ~~अधुन~~ चढावरही होत आहे.

जंगल तोड झाल्यामुळे वातावरणाचे संतुलन बिघडत आहे. ~~औद्योगिकीकरणामुळे~~ हवेचे शुद्धता होऊन वातावरणात कार्बन-डायऑक्साईड चे प्रमाण वाढत आहे. तसेच त्यामुळे जाणवणु ओझोनचे प्रमाण कमी होत आहे.

भारतात एकुल उपलब्ध क्षेत्रापैकी 21% भाग जंगलाचे व्यापलेला आहे. जंगल संपत्तीचा मोठ्या प्रमाणात नाश होत असुन त्याचे तोटे मानवजातीला भोगावे लागत आहेत.

जंगल तोडीमुळे वातावरणाचा संतुलन बिघडले असुन त्याचा परिणाम होत असुन पावसाचा प्रमाण कमी जास्त होत आहे.

जंगलतोडीमुळे पावसाचे पाणी 60% पेक्षा कमी प्रमाणात शिरपा असल्याने भुवर्गातील पाण्याची पातळी कमी-कमी होत आहे.

Principal

S. J. M. S. M.

Arts & Com. Senior College

Khapar Tal. Akkalkuwa

Dist. Nandurbar

नाव: ~~वसावे~~ ¹⁰ ~~सुकुदास काकडया~~

वर्ग AYBA

विषय: अर्थशास्त्र

दिनांक: 11/10/2017

रोल नंबर 75

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
 सं. ज. म. शि. मंडळाचे,
 वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
 ता. अ. कुवा जि. नंदुरबार

प्र. 1

उत्तर: 1) मानवी मानवाला एखाद्या वस्तु व सेवांविषयी भावपूर्ण क्षमता होते किंवा यावर इच्छा निर्माण होणे म्हणजेच माणवी गरजा होय

उत्तर: 2) मानवी गरजांची प्रकारां वर्गीकरण मानवी गरजांची लिख प्रकारे वर्गीकरण करता येतात.

- 1) आवश्यक गरजा
- 2) रक्षक गरजा
- 3) वैशिष्ट्य गरजा

उत्तर: 3) एखाद्या वस्तु किंवा सेवेमध्ये मानवी गरजा भागवण्यासाठी ती शक्ती असले लिला उपयोगिता असणे म्हणतात.

मानवी गरजा पूर्ण करण्यासाठी मानवादि प्रसंग आणि अप्रसंग वापर करताना साक्षात् उपभोग म्हणतात.

उत्तर: 4) उपभोगाचे चार प्रकार आहेत ते प्रकार आहे.

- 1) प्रसंग उपभोग
- 2) अप्रसंग उपभोग
- 3) उपाधिक उपभोग

उत्तर

5

उपभोग्य हे भावकी द्विवदीदिवकी चुसार् वस्तुचे शेवट करतान. याला या उपभोग्यवर खर्च करतान भागी सावर याला साधारण किंवा साधारण उपभोग्याचे सर्व भौतत्व म्हणतात.

उत्तर

6

एखाद्या वस्तुची भाकार बढलया नंतर या वस्तुची उपभोग्यता वाढते. याला भाकार उपभोग्यता म्हणतात.

प्रश्ना

उत्तर

2

डा. ताबेल यांनी सांगणीच्या लिप्याचे स्पष्टीकरण करण्यासाठी या उपभोग्यता विवेकणाचा वापर केला आहे. यात सांगणी वरच्या सीमांत उपभोग्यतेचा लिप्यत भागी सांगणीच्या उपभोग्यतेचा लिप्यत या दोन लिप्यांची सांगणी केली आहे. या लिप्यांच्या भाषावैच उपभोग्यता सांगणी स्पष्ट केला आहे.

1. उपभोग्यता विवेकणिल आहे. डा. ताबेल यांनी वरहित सांगणीची उपभोग्यता हा सांगणीत उपभोग्यता सांगणीच्या भाषा वस्तु व शेवटी उपभोग्यतेची भाषा सांगणी उपभोग्यता सर्वेक्ष प्रकृत मिकेल.

2. उपभोग्यतेचे संख्यात्मक मापन करता येते. डा. ताबेल यांचे उपभोग्यता विवेकण उपभोग्यतेचे संख्यात्मक मापन करता येते. या वरहीतावर भाषावैच आहे. उदाहरणार्थ सांगणीच्या एका न्यायालयाने 10 मात्रा उपभोग्यता मिळाली केलीच्या एका न्यायालयाने 5 मात्रा उपभोग्यता मिळाली केली उपभोग्यता उपभोग्यता संख्यात्मक

उत्तर

② वास्तुशास्त्राची वैशिष्ट्ये

- ① उपयोगीयता विद्येले पांजणी महितोके
- ② उपयोगीयता विद्येबाबतचे महत्त्व

① वास्तुशास्त्राची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

①

Principal
 S. J. M. S. M.
 Arts & Com. Senior College
 Khapar Tal. Akkalkuwa
 Dist. Nandurbar

10
 10

* नाव :- वरवी निदेश कुलविभाग

* पत्र :- S.Y.B.A.

* ब्रेल न 53.

विषय :- अर्थशास्त्र

* दिनांक :- 11-10-2017

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
 सं. ज. म. शि. मंडळाचे,
 वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
 ता. अ. कुवा जि. नंदुरबार

05

प्रश्न 7. का

१) खालील वेळी कोणत्याही दोनवर टिपा लिहा.

१) वारसाचे इ. स. 2000 मधील नवीन राष्ट्रीय लोकसंख्या विषयक धोरणाची वैशिष्ट्ये सांगत
 = 20 वास्तव मूल्य प्रमाण दरदशांश 30 पर्यंत खाली आणणे

2) 80% जाळाफाचा जन्म घेऊन घडण लक्षात आणून 100% घास्त हा घाशिशित नसून कर्मचारी इ. मार्फत नियमित दवाखाने हास्याटल इ. संख्यामध्य करण्यात यावी.

3) दोन मुळांच्या धोर्या कुटुंबाचा प्रोत्साह देणे. एम देणे हमारे देणे कुटुंब काळ्याण लोकाध्ये संजण रुजवणे

4) सुरक्षित शमावाताच्या रुग्िधान वाढ करणे

5) 29 वर्षांनंतर लवज करणाच्या एव दोन मुळांनंतर सति निमजण प्रस्ताह्या करणाच्या रिशधान विरोध पुस्कार करून गोश्व करावा.

6) लोकसंख्या राष्ट्रीय उपायोजनाची स्थापना करणे

7) 2010 पर्यंत पुजननसभता प्रतिक्रमापण आणि 2010 पर्यंत लोकसंख्या स्थगिकरण निमाण करणे

8) जन्म मूल्य विवाह आणि गेरावापणाच्या 100% नांवेना करयाभूक्त अविम नियमि करणे

करचा मा भाग पाडणे
 (७) पुजन कर शिशु व वाढणुय लक्षा करण्यारसार्थी
 भाषार करत सुविधा करणुं
 वरिष्ठ प्रतिस्पृण अशा माधुमि
 लोकसंस्था आयोजक वेदकीय पातुप्रधानाया
 लोकसंस्था निमंत्रणात्मक 100 कोटी रुपय
 तापमिळु विशी शालीय लोकसंस्था निधीसार्थी
 उपलब्ध कुवे देण्याया घोषणा जुलै 2000
 मध्ये करण्यात ये आले.

3) माहिती तंत्रज्ञान
 ≡ माहितीची मानवी विकासार्थी संस्था आहे
 आधुनिक युगत माहितीचे युग असु मध्ये
 जेव्हा महिला क मिळेवाल्यासंग मिळेलेली
 माहिती प्रक्रिया करण्यासार्थी किंवा
 माहितीचे वितरण करण्यासार्थी जी संज्ञ
 - तंत्र प्रणाची त्यात करण्यात असले
 असले त्यामात माहिती यंत्रमान असु
 म्हणतात

संगणक संकल्पना केल्या माहितीचा
 संगणक केले जाते त्याचा सांग किंवा
 जाते व किंसे जावे विशालय केले
 जावे तसेच नियोजन ही केले जाते
 साधारण त्या माहिती साधकचे त्या
 सुधारित पध्दती माहिती सांगणी
 मुंग पस व मानपस हे पांच
 क इयक असले माहित चे करतात

माहिती आधुनिक जगात संगणक हा
 आणि प्रचंड उपयोगात आणले गेले.

Principal
 S. J. M. S. M.
 Arts & Com Senior College

Handwritten signature

Name - Vasave Akash Godya

Test - II

Std - S.Y.B.A Sem. III

Date - 04-10-2019

Roll No - 13

Subject - Economics (Indian Economy) G2

College Name - S.J.M.S.S. Jr & Sr College
Khapar

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
सं. ज. म. शि. मंडळाचे
वारिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता. अ. कुवा जि. नंदुरबार

Handwritten initials

[प 1 ला]

खालील पेकी कोणत्याही दोन प्रश्नांचे उत्तर लिहा

1) बेकारी म्हणजे काय ? बेकारीचे प्रकार सांगा

→ • बेकारी - प्रचलित वेतनदरावर कामगार कामगार शारीरिक किंवा बौद्धिक काम करण्यास तयार असतात परंतु त्यांना कामाचा संधी मिळत नाही, किंवा रोजगार मिळवण्यात असमर्थ ठरतात. अशा कामगार राना बेकारी / बेरोजगार असे संबोधले जाते. याचा अर्थ असा कि ज्याच्या व्यक्तित्व त्या सेवात कार्य करण्यासाठी लागणारे शिक्षण, प्रशिक्षण येवलेले आहे. कोशल्या हस्तगत केलेले आहे. किंवा कोणतेही शारीरिक, बौद्धिक श्रम करण्याची तयारी आहे. पण त्याला कामच मिळत नसेल, तर त्या व्यक्तिस बेरोजगार मानले जाते.

• बेकारीचे / बेरोजगारीचे प्रकार

- 1) विकसित देशातील बेरोजगारी
 - ii अनैच्छिक बेरोजगारी
 - iii संघर्षजन्य बेरोजगारी
 - iv संरचनात्मक बेरोजगारी

2) विकसनशील देशातील बेरोजगारी
 → iii अल्प बेरोजगारी

- ~~iv कुपी बेरोजगारी~~
- ~~v खुली बेरोजगारी~~
- ~~vi सुशिक्षितांची बेरोजगारी~~
- ~~vii हंगामी बेरोजगारी~~
- ~~viii शहरी बेरोजगारी~~
- ~~ix ग्रामीण बेरोजगारी~~

ii विकसित देशातील बेरोजगारी
1) अंतर्लक्ष्यिक बेरोजगारी

काही लोक आयिक संपन्नतेमुळे रोजगार संधी मिळूनही काम करण्यास तयार नसतात. गरीब असूनही दुसऱ्यावर अवलंबून राहतात.

ii संघर्षजन्य बेरोजगारी

बऱ्याचदा औद्योगिक संपादने बंदी, धरणे, मोर्चे, आंदोलने, इत्यादी कारणांमुळे मालक व कामगार यांच्यात संघर्ष निर्माण होतो.

iii संरचनात्मक बेरोजगारी

विकसित देशात लोकांचा उत्पादनात वाढ होऊन आवडीनिवडी बदलतात. गरजांमुळे तात्काळ बदल होताना त्यामुळे काही उत्पादने बंद करावी लागतात.

iii विकसनशील देशातील बेरोजगारी

1) अल्प बेरोजगारी

यात अशा कामिकांचा समावेश होतो जि, ज्यांना थोड्याचर पुमाणात काम मिळते आणि ते थोड्याचर पुमाणात उत्पादनामध्ये योगदान देतात.

ii कुपी बेरोजगारी

या बेरोजगारीला वेळानंतरित / पुच्छन / अदृश्य सुप्त बेकारी असेही म्हणतात.

मनु खुली बेरोजगारी

काम मागणाऱ्या कामिकांना थोडक्यात ही काम मिळत नाही त्यांना पूर्ण वेळ रिकामे राहावे लागत असेल. याला खुली बेकारी म्हणतात. अश्यापुढारे आपल्याला बेकारी म्हजे काय? व बेकारीचे प्रकार सांगता येतात

[प २ रा]

दारिद्र्य म्हजे काय? ते सांगून - दारिद्र्याचे दुष्परिणाम स्पष्ट करा?

→ दारिद्र्य

दारिद्र्याच्या आजपर्मते ज्या व्यक्ती करव्यात आल्या त्या सर्वांचा आधार किमान निवार्ह पातळी किंवा चांगल्या जिवनमानाची कल्पना राच आहे. निवार्ह पातळीचा सापेक्ष व निरपेक्ष दृष्टिकोनातून विचार केला जातो. म्हणून दारिद्र्य या संकल्पनेचा विचार करतांना सापेक्ष दारिद्र्य व निरपेक्ष दारिद्र्य या संकल्पनांचा विचार करावा लागतो.

1) सापेक्ष दारिद्र्य (Relative poverty)

एकाच देशातील उच्च उत्पन्न आणि न्यून उत्पन्न असणाऱ्या लोकांच्या उत्पन्नांची आणि उपभोगाची तुलना केली जाते. तेव्हा त्याला सापेक्ष दारिद्र्य असे म्हणतात.

2) निरपेक्ष दारिद्र्य

निरपेक्ष दारिद्र्याचा संबंध किमान निवार्ह पातळीशी जोडला जातो. निरपेक्ष याचा अर्थ इतराशी तुलना न करून असा होतो.

व्याख्या - ज्या व्यक्तीस आपल्या पाषा

उत्पन्नातून किमान गरजा भागवतेही राक्य
नसते. त्यास निरपेक्ष दारिद्र्य किंवा गारिबी
असे म्हणतात.

दारिद्र्याचे दुष्परिणाम

दारिद्र्य लिकून राहण्यास आणि
आर्थिक विषमता निर्माण होण्यास भारताचे विकास
योरग बऱ्याच अशी जबाबदार आहे. दुसऱ्या
पंचवर्षिकी योजनेत औद्योगिकीकरणकर अर
देण्यास आला. विशेषतः मूलभूत आणि अजड
उद्योगाचा विकासकर अर देण्यात आला. यांचे
दोन परिणाम झाले.

एक म्हणजे आडवळ पुरान उद्योगांमध्ये
मोठ्या प्रमाणावर गुंतवणूक करण्यात आली. परि
धाने अमदान किंवा रोजगार निर्माण करणाऱ्या
उद्योगांमध्ये दुर्लक्ष झाले.

दुसरा परिणाम असा सांगितला जातो की
उपभोग्य वस्तू उत्पादनाचे दुर्लक्ष झाले. त्याच्या
साठी साधन सामग्रीविक्री करमता आहेत.

समाजातील धार्मिक, सामाजिक व सांस्कृतिक
रुढी, परंपरा, अज्ञान, निरक्षरता, देववादीपणा
राज्य दुर्लक्ष पद्धती इ. सामाजिक अरचे देखील
दारिद्र्य वाढीस अरणीभूत आहे.

अशाप्रकारे आपल्याला दारिद्र्य म्हणजे आय
व दारिद्र्याचे दुष्परिणाम सांगता येतात.

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]
Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist. Nandurbar

08/01/19

08
10

वळवी शैलन जयसिंग

विषय : अर्थशास्त्र

रोल नं : 64

दिनांक : 13-2-2019

पगि : S.Y.B.A

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
सं. ज. म. शि. मंडळाचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता. अ. कुवा जि. नंदुरबार

पुला

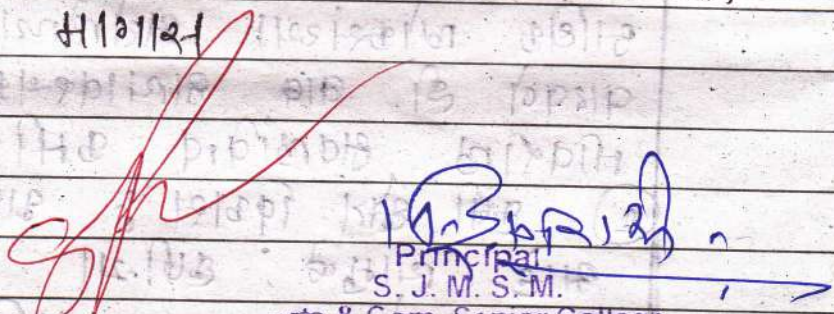
- उत्तर : (1) औद्योगिकीकरणचे महान : (1) उत्पादन वाढील चालना :
 औद्योगिकीकरणामुळे उद्योग व कारखान्यांचा विकास होतो. विकासामा-
 या प्रक्रियेत विशेषीकरण व यमविभागाची उद्योग-
 क्षेत्राकडून अवलंबिली जाते. त्यामुळे कार्यक्षमता वाढते -
 व अविद्य उत्पादनाला चालना मिळते. भारतासारख्या-
 अधिक लोकसंख्या असलेल्या देशासाठी राष्ट्रीय उत्पन्न-
 वाढवणे ही वाढ आवश्यक आहे कारण त्यामुळे आय-
 नीवरील अवलंबित्व कमी होऊन महद मिळते.
- (2) कृषी क्षेत्र विकास : भारत हा कृषी प्रधान देश-
 आहे त्यामुळे कृषीचा विकासारीवाय आर्थिक-
 विकास होण्या शकत नाही औद्योगिक क्षेत्र वेगवेगळ्या-
 मागाने कृषी क्षेत्राला लक्ष्मण लावते, कृषी क्षेत्राला-
 आवश्यक असलेली यंत्र सामुग्री औद्योगिक क्षेत्रातून
 पुरविली जाते कृषीवर माधारीत प्रहिमा उद्योग -
 चालवते जाते असल्याने कृषी क्षेत्राला उत्पादन-
 प्रेरणा मिळते तसेच औद्योगिक क्षेत्रात काम करारे-
 कामगार उत्पादनाला मागणी करत असल्याने कृषीचा
 विकास होतो.
- (3) विकास वेगाने उर्दी : विकासनुरील्ल देशाचा भर-
 कृषी क्षेत्राचा विकास असून परंतु त्यावर -
 औद्योगिकीकरणची काय धरणे आवश्यक आहे कारण

औद्योगिक कर्मासुळे भायिक विकासची वेग-
भाधिक होतो सर्वच विकासित देशान हवि सेवा-
पेक्षाचाच राष्ट्रीय उत्पन्नीचा वायु अधिक आहे
यावरून औद्योगिकरणाचे महत्व लक्षात येईल.

(4) शेजगार निर्मिती :- भारताच्या मध्य-
लोकसंख्या व हारिदय आणि बेकरीया मोग-
पूरण असणाऱ्या देशान केवळ कधी व पारंपरिक-
अवसार लुप्तपवूक करून भागवार नाही साधले.
शेजगार निर्मितीसाठी औद्योगिकरणाची आवश्यकता-
आहे वारी वरोनगारीचा पुरण सामुखाने औद्योगिक-
करणाच्या महतीनेच सुर शकतो.

(5) नियत वाढ :- नियत वाढ हे कोणत्याही
देशान मुख्य उद्देश असते. भारतराष्ट्रिय आपार
भारताचा हारिदय २००० पर्यंत केवळ ०.५% होना-
तर भारतच्या कळता होतो. ०.५% पर्यंत-
पोषयण आहे ना वारोव्य एकमेव कारण-
होणजे औद्योगिक विकास होणाना येईल.

(6) समताल :- वारिदिक समवाले उळनी-
वरजा आहे सागास

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist. Nandurbar

9/13/2019

9/10

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
सं. ज. म. शि. मंडळाचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता. अ. कुवा जि. नंदुरवार

नाव : पाडवा हारिषणी रामा

वर्ग : T.Y. B.A

वेळ : 29

दिनांक : 13-02-19

विषय : अर्थशास्त्र

	<p>खालील पैकी एका प्रश्नाचे खावरेतर उत्तर लिहा.</p>
<p>2)</p>	<p>क) आणि राज्य सरकारचे क्षेत्र उत्पन्नाचे मार्ग -</p> <p>अ) क) सरकारचे क्षेत्र उत्पन्नाचे मार्ग - क) सरकारच्या मालकीचे वेळ, प्रोजेक्ट व तार खाण, प्रसारण, काढूक, सेक व सिमा आणि सरकारा इत्यादींचा यातून मिळणारा नफा, लाभांश आणि फी या व्युत्पन्न चालण आणि टिकवणे यापासून मिळणारे उत्पन्न हे क्षेत्र उत्पन्न होय.</p>
	<p>ख) राज्य सरकारचे क्षेत्र उत्पन्नाचे मार्ग - वनसंपत्ती, जल संपत्ती राज्य सरकारच्या मालकीच्या उपक्रमाने मिळणारा नफा व लाभांश आणि भावभावा व वेळीस उत्पादनापासून मिळणारा महसूल इत्यादी क्षेत्र उत्पन्न होय.</p>
	<p>क) क) आणि राज्य सरकारचा कुल घाफा संवधा घटनात्मक तरतूद - भावताय राज्य घटनेत क) आणि राज्य सरकार यांच्या उत्पन्न आणि खर्चा ताळमेळ करविण्यासाठी कुल</p>

घोष्या विषयाची तरतूद झाली आहे. घटने-
 च्या कालम २१२ नुसार केंद्र सरकार संघ-
 ण्या सहमतानुसार आणि राज्य सरकार
 विधान संघाच्या सहमतानुसार विविध म-
 यादपत्रे कुल दुरु करणे. केंद्र सरकार
 सरकारची कुलविषयांच्या ताब्यावर राखीव
 निधीच्या ताब्यावर देवा आणि विविधानु
 कुलाची उभावणी करणे करणे. राज्य सरकार.
 ही राखीव निधी आणि सरकारची कुलविषया-
 च्या ताब्यावर कुलाची उचल करणे करणे.
 पण राज्यांना विविधानु कुल उभावण्याची
 परवानगी नाही. राज्य राज्यांना केंद्र सर-
 कारची सुवाची कुल परतफेड केली नाही तर
 केंद्र सरकार नवीन कुलाचे नकार देऊ
 करणे. पण काही विविध मंडळावर केंद्र
 सरकार नवीन कुल देण्यास तयार होत.

३) केंद्रिय अनुदान -
 भारतीय केंद्र सर-
 कार घटक राज्यांना त्यांच्या उपलब्धता
 कर्मकरा दुरु कुलविषयांच्या विविध
 मंडळ अनुदानाच्या स्वरूपे कुल अनु-
 दान विकारवात्मक कार्यासाठी देण्या
 जाणून अनुदानाच्या स्वरुपात घटक
 राज्ये अनेक लोक कल्याणाचा काम
 करतात.

केंद्र आणि राज्य सरकारांचा कार्य-
 भावर हा संबंधा-
 त्मक देवा आहे. भारतीय घटनेनुसार
 भारतीय केंद्रिय पातळावर केंद्र सरकार
 कार्यवाही आहे, तर राज्य पातळावर राज्य
 सरकार कार्यवाही आहे. भारतीय घटनेत
 सा समाज उत्पन्न मंडळाची निर्माण

कल्याण आलेले आहे. त्याचप्रमाणे कार्य-
चर्या विभाजन कल्याण आलेले आहे. सर्व
कार्य लोक कल्याणाची आहेत.

i) केंद्र सरकारचा कार्य

देशाचे संरक्षण,
सातत्यापद्धीचे व्यापार, विदेशी चलन वस्तुचक्र
अवहार, चलन, निर्यात व निर्यात, विदेशी
व्यावहार, हवाई आणि जहाज वाहतूक, रा-
ज्यीय महामार्ग रेल्वे, पोस्ट व तार खाते,
दूर संचार, विदेशी भांडवल आगमन
व निर्यात नियंत्रण, जन्मदणती, कृषि
रक्षणाचा आयात रक्षण ठेवणे व रक्षणाचे र-
क्षेव तपासणे इत्यादी कार्ये केंद्र सरकार
करीवी लागतात

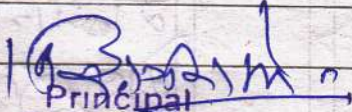
ii) राज्य सरकारचा कार्य -

रुपा आणि जल-
विद्येचे विकास, सार्वजनिक आरोग्य आणि
संरक्षण, मंत्रालय शांतता आणि सुव्यवस्था,
शिक्षण आणि आरक्षण, सातत्यापद्धी
जलवाहतूक आणि व्यापार इत्यादी कामे
राज्य सरकारांतून पार पाडवी लागतात

iii) सामाजिक कार्य -

काही कार्ये केंद्र सरकार
आणि राज्य सरकार ह्या दोघांना सामाजिक-
कार्या करवी लागतात. सामाजिक सुधार-
तत्वाचे प्रयत्न, सामाजिक काम, सातत्यापद्धी
शांततापद्धी, जलवाहतूक कार्ये, कामगार कृ-
त्यापद्धी, औद्योगिक शांतता, वस्तुचक्र वस्तु
नियंत्रण, किंमत पातळीचे नियंत्रण इत्यादी
अशा प्रकारे सातत्यापद्धी राज्य सरकार
मध्ये केंद्र सरकार आणि राज्य सरकारांचा

उत्पन्नाची साधने व कार्य सोच साकार कर
 विमान कृषि आहे. घटनातुल्य तत्त्वानुसार
 सारखे आदेश करे सरकार हातात जाऊ
 रित्याचे वसू काम करे सरकारकडे सापडण्यात
 आलेला आहे. अर्ध सरकारकडे वसू शुल्क
 कल्याणाच्या कार्याची जबाबदारी सापडण्या
 आहे. घटना वगैरे कल्याण सोसायटी कामाची
 वेगळेपणा कल्याणतरी हातात नवीन जबाबदारी
 निर्माण झाल्यात तर त्या करे सरकारने
 पार पाडावयाची असतात.

 Principal
 S. J. M. S. M.
 Arts & Com. Senior College
 Khapar Tal. Akalkuwa
 Dist. Nandurbar

07
10

SOP-5
सिवळी
04/10/2019

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
सं. ज. म. शि. मंडळाचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता. अ. कुवा जि. नंदुरबार

नाव :- वसावे जयेश खोमा

शाळीचे नाव :- सत जगजोड

महाराज शिक्षण मंडळाचे कला

व वाणिज्य महाविद्यालय खापर

वर्ग :- एफ. वाय. बी. ए.

दि. 04/10/2019

शे. 33

विषय :- अर्थशास्त्र

प. 1
 1
 व्यापक व्यापनीकरण त्या विषयाच्या
 अभ्यासाच्या सीमा रेषा किंवा कक्षा निश्चित
 होतात. म्हणजेच त्या विषयात कोणते कोणते
 त्या बाबींचा, घटकांचा अभ्यास केला
 जातो. हे स्पष्ट होते. सुक्ष्मस्वकी अर्थशास्त्रात
 अर्थव्यवस्थेतील सर्व घटकांचे समग्र
 पातळीवर अध्ययन न करता प्रत्येक घटकांचे
 वेगवेगळे सुक्ष्म अध्ययन केले जाते.
 वेगवेगळ्या घटकांतील अन्तर्गत संबंधांचे
 विश्लेषण केले जाते. अर्थव्यवस्थेत उत्पादन,
 विभाजन, विनिमय आणि उपभोग या
 चार आर्थिक क्रिया चालतात. अर्थव्यवस्थे-
 तले वेगवेगळ्या घटकांची या चार
 क्रियांशी संबंधित जी सर्व वर्तणूक असते
 तिचा सुक्ष्म पातळीवर अभ्यास सुक्ष्मस्वकी
 अर्थशास्त्रात केला जातो.

→ 4 किंमत आणि मागणी यांच्यातील परस्पर आणि विरुद्ध विरुद्ध विरुद्ध संबंधांसाठी मागणी नियम असे म्हणतात.

डॉ. मार्शल यांच्या मते, " इतर परिस्थिती कायम असताना किंवा कमी उत्पादन मागणीच्या नवसंख्येत वाढ होते. या वेळी किंमत आणि मागणी किंमत आणि या नियमाचे इतर परिस्थिती कायम आहे. असे मानले जाते.

वृद्धि :- (1) उपभोक्त्यांचे उत्पन्न कायम आहे.

(2) उपभोक्त्यांचे आपडी - निपडी कायम आहे.

(3) इतर पर्यायी व पूरक वस्तूंच्या किंमती कायम आहे.

(4) उपभोक्त्यांची संख्या कायम आहे.

(5) अपेक्षित वस्तूंच्या किंमतीत बदल होणार नाही.

(6) राष्ट्रीय उत्पन्न विभाजन कोणतेही बदल होणार नाही.

(7) सरकारच्या घोषणा कोणतेही बदल होणार नाही.

मागणीपत्रक व मागणीवक्र :- मागणीपत्रक दोन प्रकारचे असते. वैयक्तिक मागणी पत्रक व मागणी किंमत आणि मागणीतील संबंध स्पष्ट होतो.

उदा; वस्तूची किंमत दर नगाला 20 रुपये असताना वैयक्तिक मागणी 3 नगांची आहे. त्या विभागात उपभोक्त्यांची संख्या 5 आहे. असे मानल्यास बाजार म मागणी 15 नगा (3 नगा व 5 उपभोक्ते) असेल.

15/10/2018
07
29

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
सं. ज. म. शि. मंडळाचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता. अ. कुवा जि. नंदुरवार

Vahni Admesh Jitwal

Roll No: 2

S.Y. B.A.

Date: 15.10.2018

Sub: Economics

प्रश्ना

लोकसंख्याच्या संक्रमात विद्यार्था अवरथा
द्वारे करा.

⇒ वा सिध्दांतानुसार आर्थिक विकास
सुरु असतात लोकसंख्येत महत्त्वपूर्ण
आणि वैशिवट येणे बरेच वेळ
येत असतात लोकसंख्येत वेगळ्या
या बळाने महत्त्वाचे तीन स्त्रेते.
पुढील प्रमाणे -

① पहिला स्तरात अल्प

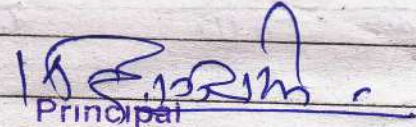
ही अवस्था पत्ता जलदा आणि
आवशंताच्या साले प्रमाण मोठे
असले पोषक अभाव आरोग्य
कडे दुर्लक्ष आरोग्य विषयक
चालीरितीने प्राधान्य अस्वाभिनिक
संबंधी अज्ञान बाल विचार पद्धती इ.
मुद्दय जन्मदर मोठे असता तसेच मनुशीरी
आधिक असता त्यामुळे या

⇒ ② भारताने नवीन विषय घोरण
आरतिय वाढली लोकसंख्या रोख्यासनि
शाहनात लोकसंख्या रोख्यासनि
विषयक प्रभावी घोरण लोकसंख्या विषयक
विमान आणखी केलेली आहे
विमिध किंवा घोरण वेय.
काळात सामने

प पासाहि	विविध	चर	करणे
नियम	व	लमांचा	सा-द्यानाचा
पराल	पुस्त	करणे	त्यांसंबधी
इतर	आषष्टे	गोळय.	गोष्टी वट
वर	वेण्माल	आत्मा	आहे
लासाहि	1951.	मध्ये 4015	केसि वये
शाळा	पुस्तिकाकालील	स्त्रीमदुर	लाय्यामागे
407.	शाळा	वाड	भारतातील.
			मागाशी होय

[Faint handwritten notes and bleed-through from the reverse side of the page, including words like 'विशेष', 'आत्म', 'मध्य', 'स्त्री', 'भारत', 'मागाशी', 'होय', 'पुस्तिका', 'शाळा', 'वाड', 'भारतातील', 'मागाशी होय']

⇒ ② भारताचे नवीन विषयक धोरण
 आरतीची वाढली लोकसंख्या
 शेखण्यासाठी शासनाने लोकसंख्या
 विषयक पुत्राची धोरण नियोजन
 काळातच मान्यता केलेली आहे.
 लोकसंख्या विषयक धोरण म्हणजे
 जन्मदर कमी करण्यासाठी लोकसंख्या
 या दर करण्यासाठी शासनाने
 योजना काळात शासनाने यालाही
 विविध धर करणे त्यासाठी शासकीय
 मागील वर्ष पुयलन मांडा
 गाढला ① लाखांमागे माध्ये होय.

Principal

S. J. M. S. M.

Arts & Com. Senior College
 Khapar Tal. Akkalkuwa
 Dist Nandurbar

नाव - वसवे आकाश गोड्या

कॉर्स - F.Y.B.A sem. II

पुस्तक - 10

रोल नं - 06

वेळ - 9 ते 10

विषय - Principles of Micro Economics
(अर्थशास्त्र)

दिनांक - 23-01-2019

अध्यक्षां परीक्षा विभाग
सं. ज. म. शि. मंडळाचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता. ज. कुवा जि. नंदुरवार

9
10

प. 1 ~~प. 1~~ खालील पेंकी कोणत्याही दोन पुस्तकांची उल्लेख लिहा.

प. 2 ~~प. 2~~ मक्तेदारी बाजारांचा अर्थ व्याख्या सांगून वेंशिळ्ये लिहा.
→ व्याख्या

~~"ज्या बाजारात वस्तू व सेवा यांचे उत्पादन करणारा एकच विक्रेता असतो व वस्तूला जवळचा पध्दति उपलब्ध नसतो. त्या बाजाराला मक्तेदारीचा बाजार असे म्हणतात."~~

वेंशिळ्ये

- 1] असंख्य ग्राहक
- 2] एकच उत्पादक किंवा विक्रेता
- 3] वस्तूला जवळचा पध्दति नसतो
- 4] एकच किंमत नाही
- 5] वस्तूचेद केला जात नाही
- 6] जाहिरात नाही
- 7] कृत्रीम टंचाई

1] असंख्य ग्राहक

~~मक्तेदारीच्या बाजारात ग्राहकांची संख्या असंख्य असते. कोणताही एक ग्राहक बाजारात दुर्मागणीकर परिणाम करू शकत नाही म्हणजेच एका ग्राहकाने केलेल्या मागणीचा बाजारातील एकूण मागणीकर अर्धीव परिणाम होत नाही.~~

2] एकच उत्पादक किंवा विक्रेता

असतो. इतर कोणताही विक्रेता बाजारात पुरवठा करू शकत नाही. एकच विक्रेता असल्याने बाजारातील पुरवठ्याकडून त्याचे पूर्ण नियंत्रण असते. त्याच्या मजिप्रयोग बाजारातील एकूण पुरवठ्यात बदल होऊ शकतो.

33 वस्तूला जवळचा पर्याय नसतो.

मक्तेदारीच्या बाजारात वस्तूला जवळचा पर्याय उपलब्ध नसतो. विक्रेत्याने जी वस्तू बाजारात विक्रीसाठी आणलेली आहे तिच वस्तू ग्राहकाला खरेदी करावी लागते. म्हणून विक्रेत्याने किंमत वाढ केली तरी ग्राहकाला ती वस्तू खरेदी करावीच लागते. कारण दुसरी वस्तू उपलब्ध नसते.

43 एकच किंमत नाही.

मक्तेदारीच्या बाजारात एकच किंमत आकारली जात नाही. एकच वस्तूसाठी काही ग्राहकांकडून अधिक किंमत आकारली जाऊ शकते.

53 वस्तूभेद केला जात नाही.

मक्तेदारीच्या बाजारात वस्तूला जवळचा पर्याय उपलब्ध नसल्याने वस्तूभेद केला जात नाही. म्हणजेच आपली वस्तू इतरांपेक्षा वेगळी आहे हे दाखविले जात नाही.

63 जाहिरात नाही.

या बाजारात वस्तूची मोठ्या प्रमाणावर विक्री करण्यासाठी जाहिरात केली जात नाही. तसेच वस्तूची विक्री करण्यासाठी विक्रीघर्ष केला जात नाही.

73 कृत्रिम टंचाई.

मक्तेदारीच्या बाजारात जास्तीत जास्त नफा मिळविण्यासाठी ती कधीही करू शकतो. म्हणजेच बाजारात वस्तूची कृत्रिम टंचाई निर्माण करू शकतो. व किंमत वाढवून अधिक नफा मिळवू शकतो.

अशा प्रकारे आपल्याला मक्तेदारी व मक्तेदारीचे वैशिष्ट्ये सांगता येतात.

प. 35 अल्पजनाधिकार बाजार म्हजे काय? अल्पजनाधिकार बाजाराची वैशिष्ट्ये ल्या

→ "ज्या बाजारात विक्रेत्यांची संख्या अल्प असते तसेच किंमत विषयक स्वातंत्र्याकडून मर्यादा येते व वस्तु अभाव व जाहिरात करून विक्री केली जाते. तसेच नवीन उत्पादक संस्थानांना प्रवेश करणे उघीण असते. त्या बाजाराला अल्पविक्रेता बाजार असे म्हणतात."

अल्पजनाधिकार बाजाराची वैशिष्ट्ये

- 1) विक्रेत्यांची संख्या अल्प
- 2) वस्तुअभाव असतोच असे नाही
- 3) किंमत विषयक स्वातंत्र्याकडून मर्यादा जाहिरात
- 4) नवीन उत्पादकांना प्रवेश उघीण
- 5) किंमत नेतृत्व

1) विक्रेत्यांची संख्या अल्प -

ज्या बाजारात वस्तु विकणारे फारच थोडे विक्रेते असतात त्यामुळे प्रत्येक विक्रेत्याला विक्रीचा वाटा मोठा मिळतो. त्यामुळे कोणत्याही एका विक्रेत्याचा किंमत जाहिरात व वस्तुचा दर्जा या दोघांचा दुसऱ्याकडून परिणाम होतो. व तोही अतिउत्तम देतो.

2) वस्तुअभाव असतोच असे नाही

ज्या बाजारात नेहमीच वस्तुअभाव केला जात नाही. काही उत्पादकांची उत्पादने सारखीच असतील उदा, लोखंड, तांबे, पोलाद, स्टील इ. उत्पादनात वस्तुअभाव केला जात नाही. याउलट मात्र उपभोग्य वस्तु बाजारात वस्तुअभाव केला जातो. उदा, मोटरगाड्या, टायर, रबर, फ्रीज इ.

3) किंमत विषयक विक्रेता स्वातंत्र्याकडून मर्यादा -

ज्या बाजारात विक्रेता किंमत हरवितांना इतरांचा विचार करून हरवितो. एका विक्रेत्याने किंमत कमी केली तर दुसऱ्या विक्रेत्यालाही किंमत कमी करावी लागते.

५४ जाहिरात

या बाजारात ज्या वस्तूत अेद केला असेल त्याची जाहिरात ठेली जाते व अधिक वस्तू विकण्याचा पुयलन केला जाते.

५५ नव्या उत्पादकांना पुवेश कधीन

या बाजारात नव्या उत्पादकांना पुवेश करणे कधीन असेते. कारण उत्पादनात पुवेश करतांनाच पुचंड मेळ्या पुमाणाकरु अंडवल वापरुन मेळ्या पुमाणात उत्पादन करावे लागते. म्हणून पुतिस्पर्धी निर्माण लेणे कधीन असेते.

५६ किंमत नेतृत्व

किंमत नेतृत्व हे या बाजाराचे महात्वाचे वैशिष्ट्य आहे. सर्के उत्पादन संस्था एकच मेळून उत्पादना मेळ्या व अनुभवी उत्पादन संस्थेला किंमत ठरविण्याचा अधिकार देतात. काही वेवेसा सर्कमिधी किंमतबाबत स्पर्धा लेते. बाजारात जो कमी किंमत आकारते तो नेतृत्व करते.

अशापुकारे आपल्याला अल्पजनाधिकार बाजार व अल्पजनाधिकार बाजाराची वैशिष्ट्ये सांगतात अेतात.

Principal

S. J. M. S. M.

Arts & Com. Senior College

Khapar Tal. Akkalkuwa

District Solapur

57

23/01/2019

अध्यक्ष परीक्षा विभाग
 सं. ज. म. शि. मंडळाचे,
 वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
 ता. अ. कुवा जि. नंदुरवार

नो. १९२ - मुळागाळी परीक्षा वारंवार

खोल नं. ५५

वर्ग :- S.Y.B.A

दि :- 23/01/2019

विषय :- Indian Economy - I

प्र. १. का खालील पैकी कोठ्याहा दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- १) भारतीय अर्थव्यवस्था औद्योगिकी करणाची बुद्धिमत्ता स्पष्ट करा.
- २) सुद्धे आणि संतुलित अर्थव्यवस्थेची स्थापना अर्थव्यवस्था (औद्योगिकी करणाची) माध्यमातून देशाची अर्थव्यवस्था मजबूत करणे या आर्थिक विकासाचा एक बाबीचा स्तंभ आहे. देशातील परिस्थितीत अर्थव्यवस्था (औद्योगिकीकरण) आवश्यक आहे. देशाचा आर्थिक विकास होणे आणि अर्थव्यवस्था (औद्योगिकीकरण) मजबूत होणे यातून देशाचा आर्थिक विकास होणे आणि

३) कृषी विकासाने साहाय्यक :-
 कृषी क्षेत्रात अर्थव्यवस्था (औद्योगिकीकरण) मजबूत होणे आणि अर्थव्यवस्था (औद्योगिकीकरण) मजबूत होणे यातून देशाचा आर्थिक विकास होणे आणि अर्थव्यवस्था (औद्योगिकीकरण) मजबूत होणे यातून देशाचा आर्थिक विकास होणे आणि

अर्थव्यवस्था (औद्योगिकीकरण) मजबूत होणे आणि अर्थव्यवस्था (औद्योगिकीकरण) मजबूत होणे यातून देशाचा आर्थिक विकास होणे आणि अर्थव्यवस्था (औद्योगिकीकरण) मजबूत होणे यातून देशाचा आर्थिक विकास होणे आणि

माहितीसाठीचा माहिती देण्यात आला आहे. याबाबतची माहिती देण्यात आली आहे.

3) उत्पादन वाढ -

उत्पादन वाढीसाठी सरकारने अनेक योजनांचा प्रारंभ केला आहे. या योजनेचा उद्देश्य उत्पादन वाढीसोबतच रोजगार सृजन करणे हा आहे. या योजनेचा अंमलबजावणी करण्यात येत आहे.

4) रोजगार वाढ -

रोजगार वाढीसाठी सरकारने अनेक योजनांचा प्रारंभ केला आहे. या योजनेचा उद्देश्य रोजगार सृजन करणे हा आहे. या योजनेचा अंमलबजावणी करण्यात येत आहे.

5) खेतीसाठी सुधारणा -

खेतीसाठी सुधारणा करण्यासाठी सरकारने अनेक योजनांचा प्रारंभ केला आहे. या योजनेचा उद्देश्य खेतीसाठी सुधारणा करणे हा आहे. या योजनेचा अंमलबजावणी करण्यात येत आहे.

23/01/2019

08
10

नाव - वसोवे लता अजय

वर्ग - T.Y. B.A

शेव नं - 52

विषय - अर्थशास्त्र

लेव - II

सेमी - 1A

दिनांक - 23-1-2019

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
स.ज.म.शि.मंडळाचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता.अ.कुवा जि.नंदुरवार

पु. 1. ला
 व्यापीक पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा ?

2) वित्त आयोगाची कार्ये सांगा ?

→ वित्त आयोगाची कार्ये व्यापीक प्रमाणे :-
 १) विभाज्य करांपारून मिळणाऱ्या निव्वळ उत्पन्नाचे केंद्र आणि राज्य - सरकार यांच्यात कसे विभाजन करणे या बाबत शिफारस करणे.

ii) भारत सरकारच्या संघीत निधीतून (consolidated fund) घटक राज्यांना अनुदान कोणत्या तत्त्वानुसार द्यायची या बाबत शिफारस करणे.

iii) राष्ट्रपतींनी निर्देश केल्याप्रमाणे केंद्र आणि राज्य सरकार यांच्यातील वित्तीय संबंधाबाबत कोणत्याही इतर वर्षाची शक्यता पडताळून पाहणे व या बाबत शिफारस करणे.
 वरील तीन प्रमुख बाबीबाबत शिफारशी राष्ट्रपतींना सादर करायच्या असता. ह्या तीन शिफारशी करण्यासठि भारताने 1952 ते 2015 या कालावधीत तेरा वित्त आयोग स्थापन करण्यात आले. आता पर्यंतच्या चौदा वित्त आयोगांनी आपल्या शिफारशी राष्ट्रपतींना सादर केलेल्या आहेत. विविध वित्त आयोगांनी केलेल्या शिफारशींचे तीन गटमध्ये विभाजन केले जाते.

१) प्राक्कीकर व इतर विभाज्य करांचे केंद्र व राज्यात विभाजन.

ii) केंद्राकडून घटक राज्यांनी दिली जाणारी अनुदाने

iii) संघराज्याकडून घटक राज्यांना दिली जाणारी कर्जे.

अशा प्रकारे भारतीय राज्य धरनेचे आणि राज्य सरकार यांच्यात कार्यची आणि उत्पन्ना मागाची विभागणी केली जाते.

1) भारतीय केंद्र आणि राज्य सरकारच्या कर महसूलाचे धटनात्मक विभाजन स्पष्ट करा.

I) केंद्र सरकारच्या कर महसूलाचे धटनात्मक विभाजन :-
 धटनेच्या सातव्या अनुसूचीत केंद्र आणि राज्य मध्ये वित्तीय साधनांचे विभाजन केलेले आहे सातव्या अनुसूचीच्या पहिल्या यादीत अशा करांचे वर्गीकरण केलेले आहे जी जे कर पुनर्निः केंद्र सरकारला लागू करते त्यांना संघीय कर किंवा केंद्रीय म्हटले जाते. दुसऱ्या यादीत राज्य सरकारच्या अधिकारातील करांचा समावेश केलेला आहे त्यांना राज्य कर असे म्हटले जाते. या दोन यादी व्यक्तिस्विक निररी यादी आहे त्यात संघारथीतील 52 विषय समाविष्ट आहे.

II) राज्य सरकारच्या कर महसूलाचे धटनात्मक विभाजन :-
 1) करारोपण आणि वसुली राज्य सरकार - धटनात्मक धरतुंनुसार काही कर वसविण्याचा अधिकार राज्य सरकारला आहे कराची वसुली आणि कर प्राप्त उत्पन्न राज्याकडे असते.

ii) धटनेतील कलम 270 नुसार केंद्राने करारोपण व वसुली करून प्राप्त महसूलाचा काही भाग राज्यांना प्राप्त होतो.

iii) कलम 272 नुसार केंद्र सरकारने करारोपण आणि वसूल करून प्राप्त महसूल राज्यामध्ये विभाजित करावे किंवा नाही हे केंद्र सरकारच्या इच्छेवर अवलंबून असते.

iv) कलम 269 नुसार करारोपण व वसुली केंद्र सरकार करते आणि प्राप्त महसूल संपूर्ण राज्यकडे हस्तांतरित करते.

v) कलम 268 नुसार करारोपण केंद्र सरकार आणि वसुली प्राप्त उत्पन्न राज्याकडे राहते.

दिनांक : 13-09-2019

नाव अरुण कौणिलाल तडवी

रोल नं. :- 70-1-Y.B.A

विषय : अर्थशास्त्र

सांग जगनाडे महासज शिक्षण

मंडळीचे कला व वाणिज्य

महाविद्यालय सापर

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
 सं. जे. म. शि. मंडळाचे,
 वरिष्ठ महाविद्यालय सापर
 ता. अ. कुवा जि. नंदुरवार

① अर्थशास्त्र Economics चा शब्दाची व्युत्पत्ती
Econometrics चा शब्दापामुग झाली

② संपत्ती वर आधारित अर्थशास्त्राची
 व्याख्या Principles of Economic चा
 शब्दापामुग झाली

③ संपत्तीची व्याख्या अर्थशास्त्र चा
 शास्त्रज्ञां मंडळी

④ कल्पनाची व्याख्या वाणिज्य चा
 मंडळी

⑤ दुर्मिळतेची व्याख्या

⑥ अर्थशास्त्र पैसा शि संबंधित शास्त्र आहे

INTEGRITY
DATE: _____

PAGE NO.: _____
DATE: _____

4

पृ २१

② मात्रिम यांचे व्याख्या खाली करा

→ जैविक काणव अधिक आर मानव जिवित

जैविक आणि अजैविक वस्तुसंघ

खाली अशा रसि रूपा नाह. जैविक

आण अजैविक वरु उत्कर्मकारी इतक्या

निगडि आह की त्याचे विभाजन

करणे अशक्य आहे कारण जशी.

जैविक वस्तुसंघ जशी जैविक वस्तुसंघ

कल्याण वृद्धी येणे त्याचे पुमान

अजैविक वस्तुसंघ वृद्धी सावणी मनीष

मानव वस्तुसंघ मानव कल्याण

वृद्धी येणे

S. J. M. S. M.
Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Tal. Akalkuwa
Dist. Akalkuwa

③

④

⑤

⑥

30 एकर एक-ए जमीन आहे. त्यात
थळा लावडी वीळ फक्त 18:6420
एकर एवढीच जमीन उपयोगी आहे.
त्यात जमीतीवर अणू धातू फक्त
फळदार गुणधर्म ठळी अपलब्ध वेत
जमात.

भारतातील उपलब्ध भूमीचा भूमीचा
वेगळे व्याप्तिशिका अंतरांतरादारी 22
वेगळे जंगले आणि पक्ष-चाव्यासाठी
उपयोगीत आणिले जाते. त्यातून
आर्थिक विकसनाला यशस्वी योगदान
लावता येईल.

सौरऊर्जा (Solar Energy)

भारतात लक्ष्मण खराब काळ निरक्ष
आहे. अक्षमात व वृत्ताचा स्थानात
आवळ अक्षमात अर्थ प्रकाशक यमात
मिकता.

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapra Tal Akkalkuwa
Dist Nandurbar

IV Test - ① Gr. 10

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
सं. ज. म. शि. मंडळाचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता. अ. कुवा जि. नंदुरवार

नाव - वसावे ह्याराम रघुनाथ
इयत्ता - S.Y.B.A. - Repeter - 2017-18
रोल नंबर - 19
विषय - अर्थशास्त्र Gr - IV

प्रश्न-१] कृषी उत्पादकता म्हणजे काय ?
→ सामान्यतः कृषी उत्पादनासाठी लागणारे उत्पादन घटक आणि शेती उत्पादन यांच्या प्रमाणात 'कृषी उत्पादकता' असे म्हणतात.
कृषी उत्पादन
कृषी उत्पादकता = कृषी उत्पादनांसाठी आवश्यक घटक

प्रश्न-२] टिप लिहा -
① कृषी वित्तपुरवठा -

कृषी क्षेत्राला केला जाणारा वित्तपुरवठा म्हणजेच कृषी वित्तपुरवठा असा दोषळ मानाने जरी आपण अर्थ घेतला असला तरी कृषी वित्तपुरवठ्यात अनेक घटकांच्या समावेश करावा लागेल. ज्यावेळी शेतकरी पिक पेरण्यासाठी जमिनीची पूर्व मशागत करतो. तेव्हापासून बियाण्याची लागवड, खते, किटकनाशके, लोणांचे नियंत्रण, देखभाल, पाणीपुरवठा, संगोपन, कापणी, खुंडणी, हावेस्टींग हे बाजारपेठेत विक्री या वेगवेगळ्या टप्प्यांवर शेतकऱ्याला पैशाची आवश्यकता भासत असते. हे फक्त उत्पादन घेण्यापुरते झाले. उत्पादना व्यतिरिक्त शेतीमध्ये बांधबांधिली, पाणी पुरवठ्यासाठी पाईपलाईन, विहीर खोदणे, वीजपंप बसवणे, कृषी अवजारे खरेदी करणे, मजुरी देणे, वाहतूक करणे अशा अनेक कामांसाठी पैसांची आवश्यकता भासते.

प्रश्न- 3) भारतीय शेतीचे स्वरूप स्पष्ट करा.

→ स्वातंत्र्यपूर्वकाळात भारतीय शेतीचे स्वरूप फारच मागास होते. भारतीय शेतीची प्रतिद्वंद्वी व प्रतिप्रामिळ उत्पादकता ही अत्यंत कमी होती. याचे मूळ कारण भारतीय शेती ही पारंपारिक पद्धतीने केली जात होती. शेतीत वापरली जाणारे पारंपरागत यंत्र, सामुग्री, तंत्रज्ञान हे जुनाट यंत्रे या सर्वामुळे शेतीची उत्पादकता कमी राहिली. पूर्वी शेतकरी फक्त चरितार्थ चालवण्यापुरते उत्पादन घेत असे किंबहुना तेवढेच उत्पादन घेत असे. बहुतेक सर्व उत्पादन हे उपभोगापुरतच खरेदी घेत असे. यामुळे शेतीत पेशाला व व्यापारीकरणात फारसा वाव व महत्त्व नव्हते.

स्वातंत्र्यपूर्वीच ब्रिटीश राजवटीत अनेक सुधारणा घडून आल्या. वाहतुक सुविधा, पाणीपुखव्याच्या सोयी, शेतीत उत्पादन वाढीसाठी उल्लेजन या साख्या सुविधांमुळे शेतीचे व्यापारीकरण व्यापला. सुरुवात झाली याचा फायदा साधन शेतकरी व जमीनदार वर्गात अधिक झाला गरीब सीमांत शेतकरी मात्र गरीबच राहिला. जमीनदारी पद्धतीमुळे कुळे व छोटे शेतकरी सांख्या कडून कसून घेत. यामुळे या वर्गाचे मोठ्या प्रमाणात शोषण झाले. वित्तपुखव्याचा प्रश्न अधिक बिकट होत गेला. कर्जबाजारीपणा वाढला शिवाय सावकाशफडे गेल्याशिवाय पर्यायी नव्हता. शेतमाल विक्री अवस्थेतील दोषांमुळे कृषीवर विपरीत परिणाम झाला. यामुळे शेतीची उत्पादकता कमी राहिली.

व पारंपारिक स्वरूपांची होती. नियोजन काळात भारत सरकारने कृषी विकासासाठी अनेक उपक्रम राबवले. जलसिंचनाच्या सोयी, सुविधा वी - बिघाणे, किटकनाशके यांचा वापर, रासायनिक खतीचा वापर वगैरे अनेक बाबतीत आधुनिकता आणण्याचा प्रयत्न झाला.

प्रश्न-4) कृषी उत्पादकता कमी असण्याची कारणे

→ कृषी उत्पादकता कमी असण्यामागे सामाजिक, आर्थिक, संस्थात्मक आणि तांत्रिक कारणे दिसून येतात ते पुढीलप्रमाणे-

अ) सामाजिक कारणे -

1) लोकसंख्येचा दबाव -

लोकसंख्या भारतात कृषीक्षेत्रावर लोकसंख्येचा भार दिसून दिसून जात आहे. कारण वाढत्या लोकसंख्येमुळे जमिनीचे विभाजन आणि तुकडीकरण मोठ्या प्रमाणात होत आहे. त्यामुळे त्याचा परिणाम कृषी उत्पादकतेवर होतो. भारतात लोकसंख्या ज्या प्रमाणावर वाढत जात आहे त्या प्रमाणात इतर क्षेत्रांमध्ये रोजगार संधी कमी प्रमाणात उपलब्ध आहे.

2) अंधश्रद्धा -

भारतात धार्मिक रुढी आणि अंधश्रद्धेला मोठे वर्चस्व आहे. याचा परिणाम लोकसंख्या कार्यक्षमतेवर होतो. परिणामी कृषी उत्पादकता कमी दिसून येते.

ब) संस्थात्मक कारणे -

1) जमिन मालिक्तीचा आकार -

वाढत्या लोकसंख्येचा परिणाम म्हणून शेतीचे तुकडीकरण मोठ्या प्रमाणात होत आहे. यामुळे शेती योग्य जमिनीचे आकारमान लहान होते व या लहान आकारमानाच्या शेतीत

आधुनिक तंत्रज्ञान, विहिर, कूपनलिका, संपाटीकरण या सारख्या सुधारणांचा वापर करता येत नाही. त्यामुळे याचा विपरीत परिणाम होती उत्पादकतेवर होते. त्यामुळे उत्पादन कमी होते.

क) आर्थिक कारणे-

१) द्युपी बेकशि-

भारतात ग्रामीण भागात उद्योग क्षेत्र विकसित नसल्यामुळे सर्व लोकसंख्येचा भार शेतीवर पडतो. शेती निर्वाह उत्पन्न पातळीवर केली जाते. शेतकरी आपल्या कुटुंबासह शेती करत असल्यामुळे वास्तविक काम संख्येपेक्षा जास्त श्रमिक शेतीत कार्य करतात. जे अतिशय श्रमिक शेतीत काम करतात त्यास द्युपी बेकशि म्हणतात.

२) वित्त पुरवठ्याचा अभाव-

भारतातील ग्रामीण क्षेत्रात शेतकऱ्यांना पाहिजे त्यावेळी पाहिजे त्या प्रमाणात कर्ज / वित्त उपलब्ध होत नाही. कारण सिमांत शेतकऱ्यांकडे आधुनिक शेती करण्यासाठी गरजे इतके सांडवल नसते. शेती क्षेत्रासाठी वित्त पुरवठा खूप महत्त्वाचा असतो. शेतीत सुधारणा होत नसली तर त्यामुळे शेती उत्पादकता कमी राहते.

Principal
S. J. M. S. M.

Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist. Nandurbar

अज्ञान की शक्ति को जगल रहो ज्ञान की शक्ति
 को जगल रहो ज्ञान की शक्ति को जगल रहो ज्ञान की शक्ति
 को जगल रहो ज्ञान की शक्ति को जगल रहो ज्ञान की शक्ति

① नए काजकारी इलाक़ों में सुधारों
 पुरानी योजनाएँ
 ② व्यापक क्षेत्रों का अन्वेषण करना
 कार्यक्रमों का अन्वेषण करना

[Signature]
 Principal
 S. J. M. S. M.
 Arts & Com. Senior College
 Khapar Tal. Akkalkuwa
 Dist. Nandurbar

8/10
04/10/2019

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
स. ज. म. शि. मंडळचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता. अ. कुवा जि. नंदुरवार

नाव :- पाडवी अजय धनजी
वर्ग :- T.Y.B.A
सेल नं :- 36
विषय :- Economics
दि :- 04/10/2019

प्र. 1. अ)

उ) स्वतंत्र्यपूर्ण काळात भारतीय भांडवल बाजार अत्यंत मागास होता. ते उद्योगांच्या मागाने भारताच्या प्रमुख व्यवसाय क्षेत्री असल्याने औद्योगिकीकरणाने वेग अत्यंत मंद होता. तसेच भारतीय उद्योजक भांडवल बाजारातून भांडवल उभारण्यासाठी घेवजी स्वतःचे किंवा बँकांकडून कर्ज घेवून भांडवल उभारणे परत करत होते.

स्वातंत्र्योत्तर काळात भारतीय भांडवल बाजाराचा हळू-हळू विकास होऊ लागला. विकासाबरोबर त्यात अनेक दोषही आले. त्यामुळे भांडवल बाजाराचा विकास बरोबरच असावा. भारतीय भांडवल बाजारातील दोष पुढील प्रमाणे येतील.

1) एकात्मकतेचा अभाव :-

स्वातंत्र्योत्तर काळात भारताने रेटेक एकसंयोजकी संस्था वरील वाठकी. आर्थिक सुधारणांमुळे देशातील रेटेक एकसंयोजक म्हणून एकात्मकतेचा अभाव होता. देशातील 70% रेटेक व्यवहार, एकदम सुबई रेटेक एकसंयोजक म्हणून धार पाडले जात होते.

सुबई रेटेक एकसंयोजकी त्या काळात मजदुरी होती. इतर रेटेक एकसंयोजकी फारसा विकास साधला नव्हता. सर्व रेटेक एकसंयोजकी कार्य पाहणी मिळत- मिळत होत्या. विशिष्ट वेगवेगळे

होते. एकाच कंपनीच्या शेअरची किंमत प्रत्येक बाजारात वेगळी असण्याची.

2) शेअर खरेदी विक्री (मुल्यातील अंतर) = सर्टिफिकेटच्या व्यवहारात शेअर खरेदी आणि विक्री (मुल्यात 0% ते 40% पर्यंत अंतर पडते. हे अंतर म्हणजेच ब्रोकर कोटांचा नफा होय. हे अंतर कमी जास्त करून मांडवले बाजारातील मध्यस्थ मोठ्या प्रमाणावर नफा कमवतात. बाजारातील सर्टिफिकेटच्या खऱ्या गुंतवणूकदारांना कमीत कमी लाभ पोहचवतात.

3) व्यवहारातील फसवणूक = या व्यवहारांमध्ये ते गुंतवणूकदारांची मोठ्या प्रमाणावर फसवणूक करत असत. व्यवहार पार पाडण्यासाठी मोठ्या प्रमाणावर कमिशन आकारतात असत. व्यवहार पूर्ण होऊनही गुंतवणूकदारांना पैसे वेळवर आणि पुरेसे किंवा पूर्ण न देणे शेअरची अदमावदल करणे. शेअर शेअर सर्टिफिकेट महाक करून सोटे सर्टिफिकेटवर व्यवहार करणे यासारखे अनेक फसवणूकीचे व्यवहार कमी जात होते. आज ह्या सर्व व्यवहारांवर सेबीचे नियंत्रण आहे म्हणून फसवणूकीचे प्रकार कमी झालेले आहेत.

4) व्यवस्थापनातील उणिवा = भारतीय स्टॉक एक्सचेंजचे व्यवस्थापन पूर्वी दोषयुक्त आणि कमकुवत होते. स्टॉक एक्सचेंजचे स्वरूप खाजगी करून प्रमाणित होते. ते आपले आणि आपल्या व्यवस्थापन मंडळात बाजारवास्तिक ब्रोकर, सब ब्रोकर यांचे पालनिघी जात होते. ते आपले आणि आपल्या सहकार्यांच्या हिताचा जास्त विचार करीत असत. स्टॉक एक्सचेंजचे वरून आपल्या कार्यकारी कार्या संचालका करावे लागले.

1) ⇒ स्वातंत्र्योत्तर काळात भारतीय अर्थव्यवस्थेचा जो विकास झाला त्या तुलनेत बागेबाजाराचा विकास झाला नाही. त्याचा विकासही गती मंद राहिली आहे. याचे प्रमुख कारण भारतीय बागेबाजारात निमणि झालेले दम होय. भारतीय बागेबाजारात पुढील प्रमुख उणिवा निमणि झाल्या आहेत.

1) अर्थव्यवस्थेचे दुहेरी स्वरूप - भारतीय विलीय प्रणाली दोन भागात विभागली आहे एक संघटित होत आणि आणि दुसरे असंघटित होत, संघटित होताने बांदणीकृत वक्र व वक्रेत्तर विलीय संस्थांचा समावेश केला जातो तर असंघटित होताने एतदंशिय वक्रा सावकार व्यापारी, जमीनदार, दुकान निधी आणि खिंटकडे कुपण्या यांचा समावेश केला जातो असंघटित होतातीने व्यक्ती व संस्था कुठे रतीना कोणत्याही नियमांचे पालन करित नाही. संघटित होत व असंघटित होताने कोणताही समन्वय नसतो, सहकार्य नसते, प्रत्यक्षात असंघटित होत मध्यवर्ती वक्रेच्या पालन विषयक होरणाचा प्रभाव कमी करते. त्याचापर रिश्वी वक्रेची नियंत्रण नसते.

2) बेदरित बाजार :- भारतीय बागेबाजारात मर्यादित संस्था कार्य करतात, संघटित होतातीने वक्रा व वक्रेत्तर विलीय संस्था आणि असंघटित होतातीने व्यक्ती व संस्था या बाजारात उपहार करतात. याची संस्था अर्थव्यवस्थेच्या तुलनेत कमी आहे. इतरांचा या बाजारात प्रवेश नाही, म्हणून हा बाजार बेदी बाजार मानला जातो

3] संकुचित आधार -

भारतीय बाजारों का काम करना था। संस्थाओं की संख्या व व्यापकता के कारण बाजार की विलीय संस्थाओं को असंजानी साधन ही मयदित आते हैं। बाजारों की मुख्य साधन, अंतर बैंक मांगनी पैसा, का बाजार हुआ, व्यापारी हुआ, व प्रमाण पत्र व्यापारी पत्र इ. आते हैं। बाजारों में मयदित साधनों का बाजार केला जाते हैं। असंजानी बाजारों में प्रमाण पत्र के उपलब्ध होते हैं।

4] मयदित विस्तार है - भारतीय बाजारों का विकास व विस्तार मयदित बाजारों के द्वारा होता है। भारत का बाजार मुंबई, कोलकाता, चेन्नई, दिल्ली या पार मयदित बाजारों के द्वारा विकसित होता है। देशीय मयदित बाजारों का विकास है। बाजारों में मयदित बाजारों का विकास है।

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dis. Nandurbar

9 नौव :- मिरा वामन्या माईक
10 वर्ग :- F.Y.B.A

विषय :- अधशास्त्र

दिनांक :- 12-2-2020

वोल नं :- 83

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
सं. ज. म. शि. मंडळाचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता. अ. कुवा जि. नंदुरवार

प्र 1 ला

विचार :- [1] सीमांत म्हणजे शेवटचा नग होय. सीमांत प्राप्ती म्हणजे एकूण प्राप्तीत शेवटचा एक नग विक्री केल्याने पडणारी अर होय. किंवा वस्तूचा एक अतिरिक्त नग विक्री केल्याने प्राप्त होणारे उत्पन्न म्हणजे सीमांत प्राप्ती होय.

MR_n - सीमांत प्राप्ती

TR_n - नवीन एकूण प्राप्ती

~~सरासरी प्राप्ती = अर उल्लेख केल्या सरासरी प्राप्तीला किंमत असेही म्हणतात. एकूण प्राप्तीला एकूण विक्री नग संख्येने भागल्यास सरासरी प्राप्ती होते.~~

~~सरासरी प्राप्ती = एकूण प्राप्ती / एकूण विक्री नगस~~

उद्योग संस्थेची सरासरी प्राप्ती प्रतीगण प्राप्ती व्यक्त करते.

$$AR = \frac{TR}{100 \text{ गण}}$$

$$95 \text{ (१० अंश)}$$

$$= \frac{100}{10} = 10 \text{ रुपये}$$

सरासरी प्राप्ती 10 रुपये इतकी आहे.
किंमत 10 रुपये इतकी आहे.

उदाहरण - 3 उत्पादनसाठी ज्या व्यय जातो त्या व्यय प्रमाणात जो व्यय केला जातो त्याला एकूण व्यय असे म्हणतात एकूण व्यय म्हणजे मापला येतो.

ज्यात TC - एकूण व्यय 100 एकूण उत्पादित नगसंख्या AC प्रती नग उत्पादन व्यय किंवा सरासरी व्यय आहे समजा रथाच्या उद्योग संस्थे 100 गणांचे एकूण उत्पादन केला आणि त्यासाठी प्राप्ती नग उत्पादन व्यय 10 रु आला तर $100 \times 10 = 1000$ रुपये उद्योग 10 रु आला सरासरी एकूण व्यय असेल

एकूण प्राप्ती :- उद्योग संस्थेला एकूण वस्तू नगसंख्येची विक्री केल्या नंतर जे मासिक उत्पन्न प्राप्त होते त्याला एकूण प्राप्ती म्हणून म्हणतात. एकूण प्राप्ती उद्योग संस्थेच्या एकूण विक्री नगसंख्या आणि किंमती वर अवलंबून असे सूत्र रचतात

$$TR = F(Q, P)$$

समीकरणाने - TR एकूण प्राप्ती
एकूण प्राप्ती = विक्री नगसंख्या \times किंमत

प्र 2 रा

उत्तर 1

अल्पकालात उत्पादनाचे काही घटक स्थिर आणि काही आणि घटक बदलते असतात, अल्पकालात वस्तूच्या वाढ झाली तर उद्योगसंस्था स्थिर घटकांवर अतिरिक्त ताण वाढवून बदलाचा घटकांचे प्रमाण वाढवून उत्पादन आणि पुरवठा वाढ करते. या उमर मागणीत घट झाली तर स्थिर घटकात बदल करणे शक्य होत नाही पण बदलाचा घटकांचे प्रमाण कमी करून उत्पादन आणि पुरवठा कमी केला जातो. असेअसेल तर मागणीनुसार पुरवठ्यात पुढे बदल करता येत नाही.

सर्व घटक समान =
उत्पादनाचे भूमी, श्रम, भांडवल आणि संचायक हे चारही घटक एकसारखे (Homogeneous) असतील तर उद्योगातील सर्व उद्योगासंस्थांचे सर्वे एक एकसारखे असतील. व जागतिक पूर्ण रूपाचा असल्याने किंमत मागणी - पुरवठा संबंधातून ठरलेली असते.

$$TR = OQ \times OP / OE$$

$$= \square OPEQ$$

$$TC = OQ \times OE$$

$$= \square OGEQ$$

$$= \square PEFG$$

$$\square OPEQ - \square OGEQ = \square PEFG$$

उत्पत्ती उद्योगासंस्थेला एकूण तारा देते.

(2) उद्योजक असमान आणि इतर दरक समान :- उद्योजक असमान असतील म्हणजे काही उद्योजक अतीकार्यक्षम काही कामी कार्यक्षम आणि काही अकार्यक्षम असतील आणि इतर समान असतील, त्यांच्या किंमती स्मरण्याच असतील तर कार्यक्षम उद्योजकांना उर्वरिलेले उद्योजकांपेक्षा बरासरी खर्च कमी येईल. मध्यम A, B, आणि C अशा अद्वैत कार्यक्षम उद्योजकांचे संतुलन व्यक्त करते. वार बाजारात पूर्ण स्पर्धा असल्यामुळे बाजार किंमत स्थिर राहिली जाते. उद्योजक ही कार्यक्षम उद्योजकांचे संतुलन व्यक्त करते. C अकार्यक्षम उद्योजकांचे संतुलन व्यक्त करते.

(3) सर्व दरक असमान :- सर्व दरक असमान असतील तर सर्व उद्योजकांच्या उत्पादन स्पर्धात जास्त फरक निर्माण होईल. जो उद्योजक अती कुशल/ कार्यक्षम असेल तो किंमतात दरक उपलब्ध करून देण्यात बरासरी होईल. तो दरकांचा अधिक कार्यक्षम वापर करून देईल तो कमी खर्चात जास्त उत्पादन करून बरासरी खर्च कमी करणाऱ्या प्रचारात करून त्यामुळे त्याला अतिरिक्त नफा जास्त मिळेल. कमी कार्यक्षम उद्योजकांचा फुलनायक प्रचारात करून त्यामुळे त्याला अतिरिक्त नफा जास्त मिळेल. आणि त्याला जास्त तोष होईल.

Principal
S. J. M. S. M.

अध्यक्ष, प्रशिक्षण विभाग
स. ज. म. शि. मंडळाचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता. अ. कुवां जि. नंदरवार

07
10

नाम: विकेश कांतिलाल
वर्ग: D.Y.B.A पाठवी
शेळ नंबर 34
विषय
दिनांक 12/02/2020

(1)

→

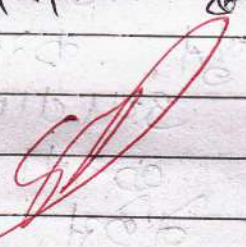
भारताच्या जलद आर्थिक विकासासाठी औद्योगिकीकरणाकडे एक महत्त्वपूर्ण धाक म्हणून पाहिले जाते. पंचवार्षिक योजनांकाल जलद औद्योगिकीकरणावर भर दिला आहे. त्यामुळे आर्थिक विकासाची प्रक्रिया गतिमान होते. या दृष्टीने विचार औद्योगिकीकरणाने महत्त्व किंवा कार्यक्षमता पुढीलप्रमाणे स्पष्ट करता येईल.

1) ~~सुद्धे आणि अर्थव्यवस्थेची स्थापना~~
~~औद्योगिकीकरणाच्या माध्यमातून देशाची अर्थव्यवस्था मजबूत करता येते.~~
~~अर्थव्यवस्थेचा स्तर उंचावता येतो आणि समतोल निर्माण करता येतो.~~
~~स्वातंत्र्यप्राप्तीचा वेळीस भारतीय अर्थव्यवस्था मजबूत होती शिवाय मोठ्या प्रमाणावर प्रादेशिक असमतोल होता. मुख्य अवघड व्यासाय क्षेत्रीय स्तरावर अर्थव्यवस्था अतिशय अस्थिर होती. एकरूपता लक्ष्य ठेवून जलद विकासाकडे आर्थिक विकास शास्त्र करणे आवश्यक होते. याच्या कोकसस्थेचा कुडी अर्थव्यवस्था तशी पडणे त्यामुळे शक्य मानाया. फजि विकुट होता याच्या निकषस्थेचा~~

2) कृषि विकासन साधक - कृषि क्षेत्र
 सुधारण ल्याये पुनसंघरण आणि
 आधुनिकीकरण आणि अर्थसाधक
 मसल्लवण कृषिका वार पाडले
 आर्थिक विकास साधक प्रक्रिये मळायें
 उत्पादन लेले नस्यो कृषि उत्पादन
 आजीवाणु थोडीशी मागाणी
 यत्ने जलसिप नस्यो आणि मागाणारे
 साहित्य क्षेत्राकडुन मागणी लाव्यात
 कृषीचा उत्पादकता वाडोव्याय मळा
 लेले

कृषि अर्थव्यवस्था आर्थिक
 लोकसंख्या आर लेले लोकांन।
 आर्थिक क्षेत्रात रोजगाराच्या
 उपलब्धते लोकांन।

(3) उत्पादनात वाढ - आर्थिक विकास
 फरडाई उपतान वाढ करणे आवश्यक
 ठासले कार्य आण मसल्लवण ठासले
 जसयने औद्योगिकरण वाणत जात
 लसतसे काम तक्मावाणी आणि

2

१९९० पर्यंत भारतीय अर्थव्यवस्थेत
 पुढील निर्माण झाले होते औद्योगिक
 क्षेत्र कृषि क्षेत्र विकासाचा
 वेग मर्यादित होता आंतरराष्ट्रीय
 दारूणा होता व्यवहारसोप्यातील
 घुट मोठ्या प्रमाणावर वाढली
 होती परकीय व्यापन वाढण्याची
 जाणमात्र स्थितीत होती भारतावर
 एक प्रकारे अर्थिक संकट आले होते

संरचनात्मक निर्माण झालेले या
 परिस्थितीत एक कृषि अर्थेचे लेने
 १९९९ मध्ये सार्वजनिक निवडणुका
 झाल्या आणि काँग्रेस (इ) पक्षाचे मा.
 श्री. पी. व्ही. नरसिंहराव यांचे सरकार
 सत्तेवर आले नरसिंहराव सरकारच्या
 अर्थ मंत्री अर्थसचिव मा. श्री. मानमोहनीम
 यांनी जुळे यांनी जुळे यांनी मध्ये
 वकील औद्योगिक दारूणा जाणारे ठेके

(Signature)
 Principal

S. J. M. S. M.
 Arts & Com. Senior College
 Khapar Tal. Akkaikuwa
 Dist. Nandurbar

कुन

था

9/10

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
 सं. ज. म. शि. मंडळाचे,
 वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
 ता. अ. कुवा जि. नंदुरबार

SAs
 फेब्रुवरी 2020

PAWARA RAKESH JAYSING
 Date: 12/02/2020
 Sub: Economics.
 Roll No. 06

प्रश्ना खालील पैकी कोणत्याही दोघोघे सविस्तर उत्तर

① भारतीय कर प्रणालीचे वैशिष्ट्य सांगून भारतीय कर प्रणालीचे दोष सांगून भारतीय कर प्रणालीचे वैशिष्ट्य वृद्धी प्रमाण आहे. हे कर महसुलाचे स्थूल देशांतर्गत उत्पादनाशी प्रमाण आहे -

भारतीय GDP मध्ये कर महसुलाचे प्रमाण स्तरोत्थाने वाढत जाणारे आहे. 1950-51 मध्ये केवळ शासकीय खर्चाच्या सर्व कर महसुलाचे GDP शी प्रमाण 6-4% होते, तर 1990-91 मध्ये 15.4% पर्यंत वाढले. 2000-01 मध्ये ते 14.5% आणि 2009-10 मध्ये 16.6% पर्यंत वाढले. 2013-14 मध्ये ते 19.02% पर्यंत आहे.

② विविध कर व्यवस्था :-

भारतीय कर प्रणाली वृद्ध कर प्रणाली आहे. कारणाने हे सरकार शासकीय खर्चा करून अनेक प्रकारचे प्रत्यक्ष कर शासकीय निप्रत्यक्ष कर लागू करण्यात यशस्वी आहे.

③ प्रत्यक्ष शासकीय निप्रत्यक्ष कराचा वाटा :-

भारताच्या कर महसुलात प्रत्यक्ष कराचा वाटा मोठा होता. 1950-51 मध्ये प्रत्यक्ष कर महसुल निप्रत्यक्ष कराचा वाटा 68.2% होता तर प्रत्यक्ष कराचा वाटा 36.8% होता. 1970-71 मध्ये निप्रत्यक्ष कराचा वाटा 71.15% होता.

पर्मन वाडळी आण्टि प्रत्यक्ष कराया वारी 20.85%, पर्मन कर्मि शाळा, 2014-15 मध्ये जाळझाया कराया वारी 20.85% 46.70%
पर्मन आण्टि प्रत्यक्ष कराया वारी 53.30%
पर्मन वाडळी प्रत्यक्ष कराया ३३ महसुलाये महसुल कर्मि शाळा प्रत्यक्ष कर महसुलाये महसुल वाडळी

★ भारतीय कर प्रणालीचे दोष कुठळि पुढाणे झाले.

- १) कर अधिकाराये विभाजन :- भारतीय राज्य घरेने केंद्र आण्टि राज्य सरकार यांच्यात कर मागळि विभाजन कराली एक साकळयणा, मितव्ययता आण्टि कार्यकुशलता, यांती प्रमुख मुलाघाराया विचार केळो. आहें कोणते कर कोणत्या सरकारचे वसलायेय पूण घरेनात्मक तरदीपण काळी साकळ्या निमाणि झाले.
- २) केंद्र आण्टि घरेक साकळ्यात कर साधनाणे लवळीनुसार विभाजन झाले. आहें त्यातूळी सुखवाती पावून कित्याक हालगोळी निमाणि झाले आहे. विभाज्य कराया तरदीपण घरेक साकळ्यात कर कोणत्या कोणत्या वाडळीत आहे.
- ३) घरेक साकळ्यात करालये एकसुपतेया होळो आहें विशेषत किळी कर आण्टि उत्पादन शुल्कांमध्ये एकसुपता गाली.
- ४) भारतीय कर पध्दतीत काळीजकोळी क्रियकल्पणा निमाणि होळी. शशी शीक सुखवातीक, व्यक्त कल्याण हाळी होळी, होळी शीक वाडळीतान घरेक होळी आण्टि भारतीय कर पध्दतीत साकळी क्रियकल्पणा निमाणि झाले.

→ 2] तृतीया अर्थव्यवस्थाची सुकल्पना ~~करा~~ करी. जागतिक महामंदीचा काळानंतर जगातील बहुतांश देश आपले अर्थ पत्रक तृतीये सादर करू लागले. 6 तृतीये अर्थपत्रक ठरवणे एवढा मंदीचे सरकारला महसुली शांती आडवली उत्पादनापेक्षा महसुली आडवली खर्चाचे वाचिवण झालेले अर्थात आपले अर्थ पत्रक होय. सरकारचा एवढा खर्चापेक्षा एवढा उत्पन्न करी झालो असाही तृतीया अर्थपत्रकाचा अर्थ होऊ शकतो. कारणाच्या मदतीच्या एक गोरू लक्षात घेवली की पाहिले की तृतीया अर्थ व्यवस्था कुठे शांती राज्य दोघोच्या अर्थपत्रकीय तृतीया विचार केला जातो. तसे सरकारचा अर्थपत्रकातील तुर अर्थ तसे विविध स्थापना व्यय केले जाते.

1] अर्थपत्रकीय तुर:

जेव्हा महसुली शांती आडवली उत्पादनापेक्षा महसुली शांती आडवली खर्च जास्त झाले. तेव्हा खर्च जेवढा जास्त झाले अर्थपत्रकीय तुर = एवढा प्राप्त - एवढा खर्च = महसुली प्राप्त + आडवली प्राप्त - योग्य खर्च + योग्य खर्च = कट महसुली + कट महसुली + कार्याची वदलली तृतीया अर्थव्यवस्थाची सुरक्षित मर्यादा.

2] आर्थिक वाढीचे:

सुरक्षित मर्यादा निश्चिंत करणाऱ्या पाहिले कारणे ठरवणे वृद्धी दर होय. अर्थव्यवस्था दर वर्षी ज्या दराने आर्थिक वृद्धी पडू शकते त्या दराने जर तृतीये अर्थकारणा कल्याण झाले तर आववाहीला पुरेण निर्माण होण नाही. जर दरवर्षी सरासरी आर्थिक वृद्धी 6% या दराने होण असेल शांती अर्थव्यवस्था 120 कोटी रु. तृतीया अर्थकारणा पथू शकते. त्यापेक्षा जास्त आर्थिक वृद्धी होण असेल तर यामेळ बाळगण्या दर 6% झाला त्यापेक्षा जास्त झाला.

७) यत्न क्षेत्राचा विकास :-

विकासाचा सांख्यिक
 व्यवस्थेने करण्यात आलेला वार्षिक व्यवहार वस्तू निमित्त
 साध्याने पाक पाडम ज्ञानाने यांना यत्नेने
 सांख्यिक व्यवहार करून घेणे ज्ञाने विकासावर
 वस्तू निमित्ताने कंपाने पेशाख्य निमित्ताने हे
 लागते. ज्या मयाद पत्राने यत्नेने व्यवहारा
 यत्नेने व्यवहार करवणे यत्नेने व्यवहारा
 यत्नेने व्यवहार 3% वी कंपाने ही काल
 न 3% पत्राने यत्नेने सुसह/ हरम. 40
 त्यापत्राने ज्ञाने सहेने करून जाणे नाही.

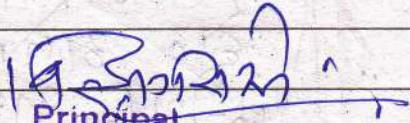
८) मुख्य अर्थकारणाचे अर्थव्यवस्थेवरील परिणाम स्पष्ट करा.

1) भाववाहीय यत्नाः :-

मुख्य अर्थकारणाचे पेशाचा पुढीलपाने वार हे लोकसंगी कृषीक्षेत्री
 वार अर्थव्यवस्थेने वस्तू सांगी येवळ्या किती
 प्रत्येक नर त्या अर्थव्यवस्थेने निपादिने
 परिणाम होताने.

2) बाजारगिरीत आपोनि भाववाहीया पोषण करणे :-

अर्थकारणाचे उराने काही ना काही
 कारणांनी बाजारगिरीत आपोनि निमित्ताने येने
 विशिष्ट वस्तूची भाववाही वार लागल्याने सांख्यिक
 भाववाही त्या उपायाने करविले जाणे
 लागते. त्यामुळे अर्थव्यवस्थेने यत्नेने सांख्यिक
 सांख्यिक भाववाही आहे नये हे
 काववाहे हे लागते.

 Principal
 S. J. M. S. M.
 Arts & Com. Senior College
 Khapar Tal. Akkalkuwa
 Dist Nandurbar

Name - Vasave Akash Godya

Test - 1st

Std - S.Y.B.A Sem - IV

Date - 24-01-2020

Roll No. - 13

subject - Economics (अर्थशास्त्र)

College Name - S.J.M.S. Arts & Science Jr. and

Sr. College Khapur

अर्थशास्त्र परीक्षा विभाग
सं.ज.म.शि.मंडळाचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता.अ.कुवा जि.नंदुरबार

प्र 1 ला भारतीय आर्थिक विकासात औद्योगिकीकरणाची भूमिका स्पष्ट करा.

→ भारताचा जलद आर्थिक विकासासाठी औद्योगिकीकरण हा एक महत्त्वपूर्ण घटक आहे. पंचवार्षिक योजना काळात जलद औद्योगिकीकरणाने भर देण्यात आला. त्यामुळे देशात औद्योगिक क्रांती झाली. भारतीय अर्थव्यवस्थेतील औद्योगिकीकरणाची भूमिका पुढील काही मुद्द्यांनी स्पष्ट करता येते.

- 1) सुदृढ आणि संतुलित अर्थव्यवस्थेची स्थापना
- 2) कृषी विकासास सहाय्य
- 3) उत्पादनात वाढ
- 4) रोजगारात वाढ
- 5) राहणीमानात सुधारणा
- 6) बचत आणि मुनकत गुंतवणूकीत वाढ
- 7) आंतरराष्ट्रीय व्यापारात वाढ
- 8) उत्पादनाचे विविधीकरण
- 9) देशाचे रक्षण
- 10) अर्थव्यवस्थेत संरचनात्मक बदल

1) सुदृढ आणि संतुलित अर्थव्यवस्थेची स्थापना
भारतीय अर्थव्यवस्थेचा विकासाचा वेग वाढ-
व्यासासाठी शेती आणि औद्योगिकीकरण यांच्या जर
संतुलित विकास होत गेला त्यामुळे देशातील दारिद्र्य,

बेरोजगारी आणि आर्थिक विषमता या तीन प्रश्नांची सोडवणूक करण्यास औद्योगिकीकरणाची भरतवाची भूमिका होती.

२) कृषी विकासास सहाय्य

कृषी अर्थव्यवस्थेवर अतिरिक्त लोकसंख्येचा मोठा भार असतो. औद्योगिकीकरणामुळे कृषीवरील अतिरिक्त लोकसंख्येचा भार हलका होतो. लोकांना औद्योगिक क्षेत्रात लोकांना रोजगार उपलब्ध होतात.

३) उत्पादनात वाढ

आर्थिक विकासासाठी दरडोई उत्पादनात वाढ करणे आवश्यक असते. जसजसे औद्योगिकीकरण वाढत जाते.

४) रोजगारात वाढ -

औद्योगिक प्रगतीतून देशात अमीतीचा मागणीत वाढ होते. यामुळे रोजगारात वाढ होऊन बेरोजगारी कमी होते. म्हणजेच रोजगारीत वाढ होते.

५) राहणीमानात सुधारणा -

औद्योगिकीकरणामुळे रोजगाराचा संघी निर्माण होतात. लोकांचा उत्पन्नात वाढ होते. लोकांचा उपभोगात विविधता येते. जसजसे उत्पन्न वाढते तसतशी वस्तु व सेवांची मागणी वाढते. मागणी वाढली की उत्पादन अजून वाढते. तर देशातील लोकांचा राहणीमानाचा दर्जा उंचावतो.

६) बचत आणि गुंतवणूकीत वाढ -

उत्पन्न वाढल्याने बचती वाढतात. बचत वाढल्याने व्याजदर कमी होतो. व्याजदर कमी झाल्याने उत्पादन खर्च कमी होतो. नफ्याचे प्रमाण वाढते. वाढता नफा मिळवण्याकरिता उद्योजक नविन गुंतवणूक करण्यास प्रेरित होतात.

17) आंतरराष्ट्रीय व्यापारात वाद

ब्रम विभागाणी आणि विशेषीकरणातून तुलनात्मक उत्पादन खर्चात तफावत निर्माण होते. यत्क देशांच्या उत्पादन खर्च कमी होतो. आणि व्यापारात लाभ पुढता निर्माण होते. यातून आर्थिक विकासाचा वेग वाढतो.

18) उत्पादनाचे विविधीकरण

मानवनिर्मित आणि निसर्गनिर्मित आकृतींना तोंड द्यावे व देशांचे सर्वांगीणत्व आकारित होण्यासाठी अर्थव्यवस्थेला स्वयंपूर्ण करण्यासाठी उत्पादनाचे विविधीकरण आयुक्त करते.

19) देशाचे संरक्षण

विविध मुख्य सारित्याची निर्मिती देशातच होणे संरक्षणासाठी आवश्यक करते. याबाबत दुसऱ्या देशावर अवलंबून राहणे हे मुख्यत्वात वातक करते.

19) अर्थव्यवस्थेत संरचनात्मक बदल

औद्योगिकीकरणातून अर्थव्यवस्थेत संरचनात्मक बदल घडून येतात. यात वाहतूक, दडगवळण, बँका व वित्तीय संस्था, ऊर्जास्रोत, व्यवस्थापन पध्दती यात बदल घडवून येतात.

करिल सर्व मुद्द्यांवरून स्पष्ट होते की, देशाचा आर्थिक विकास साध्य करण्यासाठी देशातील समस्या सोडविण्यासाठी अर्थव्यवस्थेचा यश उंचावे आणि संतुलित विकास करण्यासाठी औद्योगिकीकरणाला आपो आप महत्त्व प्राप्त होते. म्हणजेच अर्थव्यवस्थेत औद्योगिकीकरणाची भूमिका अत्यंत महत्त्वाची आहे. अश्या प्रकारे आपल्याला भारतीय आर्थिक विकासात औद्योगिकीकरणाची भूमिका स्पष्ट करता येते.

प ३२१ . १९९१ नुसारच्या नविन औद्योगिक धोरण
→ १९९० पर्यंत भारतीय अर्थव्यवस्थेत पंचद शिथिलता निर्माण झाली होती. औद्योगिक क्षेत्र, कृषी क्षेत्र यांच्या विकासाचा वेग मंदावला होता. आंतरराष्ट्रीय व्यापार घटला होता. व्यवहार तोलात मोठी तूट होती. परकिल गंगाजल नाममात्र शिल्लक होती. अश्या आर्थिक संकटातून सावरण्यासाठी जुलै १९९१ मध्ये त्यावेळेचे अर्थमंत्री अश्विनी कुमार आर्जेतज मा. श्री. मनमोहन सिंह यांनी नविन औद्योगिकीकरण जाहीर केले.

नविन औद्योगिक धोरणाची वैशिष्ट्ये
१९९१ चे औद्योगिक परवाना धोरण १९८५ आणि १९९० च्या औद्योगिक धोरणात जास्त उद्दारीकरण करणात आले. तरिपण औद्योगिक विकासाला फारसा प्रतिसाद मिळाला नाही. यामुळे जुनी परवाना पध्दती संपुष्टात आणजे नविन परवाना पध्दत सुरु केली.

अस्थापकार आपल्याला १९९१ नुसारच्या नविन औद्योगिक धोरण सांगता येतात.

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist. Nandurbar

Handwritten signature and date
24/01/2020

8/10

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
सं. ज. म. शि. मंडळाचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता. अ. कुवा जि. नंदुरबार

नाम : पवन शंभरिंग पापणे
वर्ग : S.Y. B. A.
रोल नं. : 50
विषय : Economic
दिनांक : 24-01-2020

प 1 ला

1) भारतीय औद्योगिक विकास आणि बदल
कारण, यंत्रणा

भारतीय राज्य आर्थिक विभागाच्या
औद्योगिकीकरण व महत्त्वाची वस्तु आहे.
पंचवर्षीय योजना काळात लक्ष्य ठोकणे
कारणाने या यंत्रणा आहे.
सामूह यंत्रणा औद्योगिकीकरण अंती आहे.
अर्थव्यवस्थेला याची वेळीच पुढील काळी
व्यवस्था करता येईल.

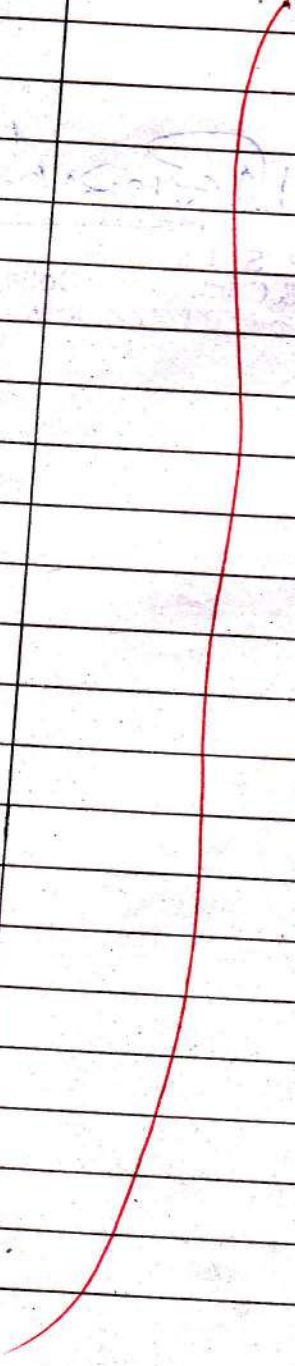
1) मुद्रा आणि संतुलित अर्थव्यवस्थेची
व्यवस्था - भारतीय अर्थव्यवस्थेची
विकासाचा वेग वाढवण्यासाठी अंती आहे
औद्योगिकीकरण याच्या संतुलित विकास
होत येता. सामूह यंत्रणा अर्थव्यवस्थेचे
जगती आहे आर्थिक विभागाचा
B पध्दती यंत्रणेचे कारणाने
औद्योगिकीकरणाची महत्त्वाची वेळीच
होते.

2) कृषि विकास/आय. -
कृषि अर्थव्यवस्थेवर अतिरिक्त लक्षणे
कारणाने अंती वार होते. औद्योगिकीकरण
मुळे होते. औद्योगिकीकरण लोकांच्या
वार हलका होतो, लोकांच्या औद्योगिकी
होते. यंत्रणा अंती यंत्रणा आहे.

विकास हेतु यातुल देखाता आर्थिक
विकास असून येते.

उदाहरणाने
उदा. ->

आर्थिक विकाससाठी देवादी उद्योग
वाढ करणे. आर्थिक विकास. आता. नये. नये.
~~आता~~ वाढवणे. नये. नये. नये. नये.
विकासाची जाणे. विशेष. काय. नये. नये.
प्रसिद्धी वाढवणे. नये. उद्योग प्रसिद्धी.
~~प्रसिद्धी~~ उद्योग. काय. देखाता
आर्थिक विकास असून येता.

१
२
३
४

—૭૩) ગાંધીજી. આત્મજી. વિદ્યાના. શાકી શાખાની
 વિદ્યેશીશાસ્ત્રી મહાશયનાર શાકી.
 શાકીશાકીના. સંસ્કારના. પરમશાકીના. શાકી.
 પુસ્તક. શાકીશાકી. શાકીશાકી. શાકીશાકી.
 શાકીશાકી. શાકીશાકી. શાકીશાકી. શાકીશાકી.
 શાકીશાકી. શાકીશાકી. શાકીશાકી. શાકીશાકી.
 શાકીશાકી. શાકીશાકી. શાકીશાકી. શાકીશાકી.
 શાકીશાકી. શાકીશાકી. શાકીશાકી. શાકીશાકી.
 શાકીશાકી. શાકીશાકી. શાકીશાકી. શાકીશાકી.
 શાકીશાકી. શાકીશાકી. શાકીશાકી. શાકીશાકી.
 શાકીશાકી. શાકીશાકી. શાકીશાકી. શાકીશાકી.
 શાકીશાકી. શાકીશાકી. શાકીશાકી. શાકીશાકી.

Principal
 S. J. M. S. M.
 Arts & Com. Senior College
 Khapar Tal. Akkalkuwa
 Dist. Nandurbar

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
सं. ज. म. शि. मंडळाचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता. अ. कुवा जि. त्र्यंबकवार

(P)

नाव : वसोवे निकीता दिलीप

वर्ग : T. Y. B. A.

विषय : अर्थशास्त्र टर्मल

दि : 24-1-2020

रोल नं (38)

प्रश्नाः

→ ① ① केंद्र सरकारचे क्रेटर उत्पन्नाचे मार्गिक
केंद्र सरकारच्या मालकीचे रेल्वे
पोस्ट व तार खाते प्रसारण ब्राह्मण बँक व
विमा आणि सरकारी उद्योगांचे यातून मिळणारा
नफा लाभांश आणि फी या अतिरिक्त चलन
आणि शक्यता यापासून मिळणारे उत्पन्न हे
क्रेटर उत्पन्न होय

② राज्य सरकारचे क्रेटर उत्पन्नाचे मार्गिक
वनसंपत्ती जल संपत्ती राज्य
सरकारच्या मालकीच्या उपक्रमातून मिळणारा
नफा व लाभांश आणि मोसमारी व
रेषीम उत्पादापासून मिळणारी महसुले
इत्यादी क्रेटर उत्पन्न होय ?

③ केंद्र आणि राज्य सरकारांची कर्ज आणि
प्राप्ती संबंधी घटनात्मक तरतूद :-

घटनेच्या कलम 262 नुसार
केंद्र सरकार संसदेच्या सहमतीनुसार आणि
राज्य सरकार अथवा सरकारी विविध सभेच्या
सहमतीनुसार विशिष्ट भयापयंत कर्ज होऊ शकते
केंद्र सरकार सरकारी कर्जाच्या तागावर

राष्ट्रीय निधीच्या नारगावर देवा आणि सरकारी विदेशातून कर्जाची उभारणी करू शकतो राज्य निधीच्या नीधी आणि सरकारी कर्जाच्या नारगावर कर्जाची उपलब्ध करू शकतो पण राज्यांना विदेशातून कर्ज उभारण्याची परवानगी नाही तसेच राज्यांनी केंद्र सरकारची पुर्वीची सुका कर्ज परतफेड केली नाही तर केंद्र सरकार नवीन कर्जास नकार देऊ शकतो

(4) केंद्रीय अडवण - ~~central banks~~ भारतीय घटनेनुसार केंद्र सरकार बँक राज्यांना त्यांच्या लपन्नतिल कमरता दुरु करव्यासहि वित्तीय मदत अडवणाच्या रूपाने केली अडवण विक्रम-सात्मक कायमाहि दिली जातात अडवणाच्या साहाय्याने बँक राज्ये अनेक लोक कल्याणाचा काम करतात

→ 2) वित्त आयोगाची कार्ये 2-1

विभाज्य करांपासून मिळणाऱ्या निव्वळ उत्पन्नाचे केंद्र आणि राज्या सरकार यांच्यात कसे विभाजन करायचे या बाबत शिफारस करणे ?

2) भारत सरकारच्या संयुक्त निधीतून [consolidated fund] द्वारे राज्यांना अनुदाने (Grants-in-aid) कोणत्या तत्वांनुसार घ्यायची या बाबत शिफारस करणे ?

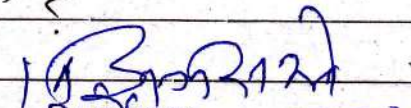
3) राष्ट्रपतींनी निर्देश केल्याप्रमाणे केंद्र आणि राज्य सरकार यांच्यातील वित्तीय संबंधाबाबत कोणत्याही इतर बाबींची शक्यता पडताळून पाहणे व याबाबत शिफारस करणे ?

वरील तीन प्रमुख बाबीबाबत शिफारशी राष्ट्रपतींना सादर करायच्या असतात. ह्या तीन शिफारशी करण्यासाठी भारतात 1952 ते 2014 या कालावधीत वित्त आयोग स्थापन करण्यात आले. 2014 ते 2020 या कालावधीसाठी चौदावा वित्त आयोगाच्या शिफारशी स्विकारल्या गेल्या आहेत. आता पर्यंतच्या चौदा वित्त आयोगांनी केलेल्या शिफारशी राष्ट्रपतींना सादर केल्या आहेत. विविध वित्त योजनांनी केलेल्या शिफारशींचे तीन गटांमध्ये विभाजन केले जाते.

i) प्राप्तिकर व इतर विभाज्य करांचे केंद्र राज्यात विभाजन

ii) केंद्राकडून द्वारे राज्यांनी दिली जाणारी अनुदाने

iii) संघराज्याकडून (केंद्र सरकार) द्वारे राज्यांना दिली जाणारी कर्ज हीय ?

Principal
S. J. M. S. M.

२०

वी विशाखा विश्वविद्यालय, खार, ता. अककलकुवा जि. नंदुरबार मो. ८१-६७०२१५८५

संत जगनाडे महाराज कला व वाणिज्य महाविद्यालय
खार, ता. अककलकुवा जि. नंदुरबार
अंतर्गत चाचणी परीक्षा २०२०-२१
प्रथम सत्र - चाचणी क्र. ०१

2020-21

षय:- भारतीय अर्थव्यवस्था

गुण:- २०

नाव:-

वर्ग:- द्वितीय वर्ष कला
रोल नंबर:-

सूचना:- १) खालील पैकी प्रत्येक प्रश्नाला एक गुण आहे.

२) सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक.

३) योग्य पर्याय समोर बरोबर () खूण करावी.

प्रश्न १ ला खालील प्रश्नांचे योग्य उत्तरा समोर बरोबर () खूण करावी

१) भारतीय अर्थव्यवस्थेचा प्रवास कसा चालू आहे ?

- अ) मिश्र अर्थव्यवस्थे कडून मुक्त अर्थव्यवस्थे कडे.
ब) मुक्त अर्थव्यवस्थे कडून मिश्र अर्थव्यवस्थे कडे.
क) मिश्र अर्थव्यवस्थे कडून समाजवादी अर्थव्यवस्थे कडे.
ड) मुक्त अर्थव्यवस्थे कडून समाजवादी अर्थव्यवस्थे कडे.

२) अर्थव्यवस्थेतील पंचम क्षेत्रामधील खालील पैकी कशाचा समावेश होतो?

- अ) संशोधन व विकास.
ब) शिक्षण धोरण निर्मिती.
क) आकडेवारीची जमवा जमव.
ड) सर्वोच्च स्तरीय धोरण निर्मिती.

३) भारतीय अर्थव्यवस्था..... म्हणून ओळखली जाते.

- अ) समाजवादी अर्थव्यवस्था.
 ब) विकसनशील अर्थव्यवस्था.
क) विकसीत अर्थव्यवस्था.
ड) अविकसित अर्थव्यवस्था.

४) भारतीय लोकसंख्या जगात कितल्या क्रमांकाची आहे?

अ) पहिल्या ब) दुसऱ्या क) तिसऱ्या ड) चौथ्या

५) जगाच्या एकूण लोकसंख्येत भारताच्या लोकसंख्या किती टक्के आहे?

अ) १०% ब) १५% क) ३०% ड) ५०%

६) भारताच्या लोकसंख्येत कोणत्या वयोगटाचे प्रमाण जास्त आहे?

अ) तरुण (१५ ते ५९ वर्ष) ब) बाल्य (० ते १४ वर्ष) क) प्रौढ (६० वर्षाचा पुढे) ड) अर्भक (० ते ५)

७) भारतातील लोकसंख्येचे प्रमाण आणि रोजगाराच्या संधी यात प्रमाण कसे आहे?

अ) समप्रमाण ब) विसंगत क) सुसंगत ड) मोठे

८) नैसर्गिक संसाधनाच्या उपलब्धतेवर देशाचा..... अवलंबून असतो?

अ) आर्थिक विकास ब) अधोगती क) आर्थिक वृद्धी ड) मंदी

९) भारतात एकूण उपलब्ध क्षेत्रफळापैकी..... टक्के भाग जंगलाने व्यापलेला आहे?

अ) ५० ब) ३० क) ३१ ड) २१

१०) LPG म्हणजे काय ?

- अ) Liberalisation, privatization, Globalization ब) Liberty, Power God
क) low, Power, Goods ड) level, Poverty, Goods

११) SEZ म्हणजे काय ?

- अ) Super Economic zone ब) Special Economic zone
क) Slow Economic zone ड) senant Economic zone

१२) EPZ म्हणजे काय ?

- अ) Extra power zone ब) Education power zone
क) Export processing zone ड) Expert processing zone

१३) लोकसंख्ये संक्रमण सिध्दांताचे किती टप्पे आहेत?

अ) दोन ब) तीन क) सहा ड) नऊ

१४) खालीलपैकी कोणते मानव विकास निर्देशांकाचे निकष आहेत ?

- अ) आर्थिक, प्रौढ साक्षरता, राहणीमानाचा स्तर ब) गरीबी, शिक्षण, कौशल्य
क) लोकसंख्या, उच्च शिक्षण ड) स्त्री, पुरुष, बालक

१५) १९५१ मध्ये भारताची लोकसंख्या किती कोटी होती ?

अ) ०५ ब) ०६ क) ०७ ड) ०८

१६) २०११ मध्ये भारताची लोकसंख्या..... होती ?

अ) १ अब्ज ५० कोटी ब) २१ अब्ज १ कोटी क) १ अब्ज २१ कोटी ड) २ अब्ज २१ कोटी

१७) जगातील एकूण भूभाग पैकी भारताच्या वाटयला..... टक्के एवढी जमीन मिळाली आहे ?

अ) २.४ ब) १.४ क) ३.४ ड) ४.४

१८) नवीन लोकसंख्या धोरणानुसार..... सालापर्यंत लोकसंख्या स्थिर ठेवण्याचे उद्दिष्ट आहे. ?

अ) २०२५ ब) २०३० क) २०४६ ड) २०५०

१९) भारतातील राष्ट्रीय उत्पन्नाची वाटणी..... झाली आहे?

अ) सम ब) विषम क) शिक्षणानुसार ड) वयानुसार

२०) स्वातंत्र्योत्तर काळात भारताच्या साक्षरदशत..... होत आहे ?

अ) वाढ ब) घट क) स्थिर ड) न्यून

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
सं. ज. म. वि. मंडळाचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खार
ता. अ. कुवा जि. नंदुरबार

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akalkuwa
Dist. Nandurbar

संत जगनाडे महाराज कला व वाणिज्य महाविद्यालय
खापर, ता. अक्कलकुवा जि. नंदुरबार
अंतर्गत चाचणी परीक्षा २०२०-२१
प्रथम सत्र - चाचणी क्र-०२

2020-21

विषय:- भारतीय अर्थव्यवस्था

गुण:- २०

नाव:- वसोई शकुल पुष्पसिंग

वर्ग:- द्वितीय वर्ष कला
रोल नंबर:- 11

सुचना:- १) खालील पैकी प्रत्येक प्रश्नाला एक गुण आहे.

२) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.

३) योग्य पर्याय समोर बरोबर () खूण करावी.

प्रश्न-१ ला खालील प्रश्नांचे योग्य उत्तरा समोर बरोबर () खूण करावी

- १) पायाभूत संरचना आणि आर्थिक विकास ही-----चालणारी प्रक्रिया आहे?
अ) अखंडितपणे ब) खंडितपणे क) पुरोगामीपणे ड) अधोगामीपणे
- २) आर्थिक विकासाचा पहिल्या टप्प्यात -----विकासाला प्राधान्य दिले जाते ?
अ) पायाभूत संरचनेच्या ब) सेवा क्षेत्राच्या क) उद्योगक्षेत्राच्या ड) शेतीच्या
- ३) भारतात महत्वाचा पायाभूत क्षेत्राच्या विकासाची जबाबदारी -----सरकारने स्वीकारलेली आहे ?
अ) स्थानिक ब) राज्य क) केंद्र ड) बँकानी
- ४) भारतीय शेती पर्जन्यावरील ----- आहे ?
अ) जूगार ब) खेळ क) सापेक्ष ड) वरीलपैकी नाही
- ५) औद्योगिक विकास हा----- सुविधांच्या विकासावर अवलंबून असतो .?
अ) शैक्षणिक ब) पायाभूत क) लोकसंख्या ड) वरीलपैकी नाही
- ६) ----- ची साधने राष्ट्रीय एकात्मतेचे प्रतिक मानले जाते .?
अ) शिक्षणाच्या ब) वाहतूकीचे क) पायाभूत ड) वरीलपैकी नाही
- ७) व्यावसायिक ऊर्जेत खालील घटकांचा समावेश होतो .?
अ) खनिज तेल व नैसर्गिक वायू ब) लाकूड व कोळसा क) सौरऊर्जा ड) यापैकी नाही
- ८) अव्यावसायिक ऊर्जेत खालील घटकांचा समावेश होतो .?
अ) खनिज तेल व नैसर्गिक वायू ब) लाकूड व कोळसा क) सौरऊर्जा ड) यापैकी नाही
- ९) अपारंपारिक ऊर्जेत खालील घटकांचा समावेश होतो .?
अ) खनिज तेल व नैसर्गिक वायू ब) लाकूड व कोळसा क) सौरऊर्जा, पवनऊर्जा, बायोगॅस ड) यापैकी नाही
- १०) वीज हे एक----- प्रमुख साधन आहे .?
अ) ऊर्जेचे ब) मानवी संसाधनाचे क) शेतीचे ड) उद्योगाचे
- ११) कोळशाच्या माध्यमातून ----- विजेची निर्मिती केली जाते .?
अ) भू-तापीय ब) सौर क) औष्णिक ड) बायो
- १२) खनिज तेल यात सर्व----- पदार्थांचा समावेश केला जातो .?
अ) मानवजन्य ब) पेट्रोलजन्य क) वनस्पतीजन्य ड) यापैकी नाही
- १३) खनिज तेल उल्लेखन आणि तेल शुद्धीकरणातून ----- वायू प्राप्त होतो .?
अ) नैसर्गिक वायू ब) ओझोन क) ऑक्सीजन ड) यापैकी नाही
- १४) सौरऊर्जा म्हणजे ----- उष्णतेचे रूपांतरण ऊर्जेत केले जाते .?
अ) हवेचे ब) जमीनीचे क) सुर्याच्या ड) यापैकी नाही
- १५) जप्रात पवन ऊर्जा निर्मिती बाबत भारताचा क्रमांक ----- वा आहे .?
अ) ५वा ब) ६वा क) ७वा ड) ८वा
- १६) बायोगॅस पासून उत्कृष्ट----- खत प्राप्त होते .?
अ) सेंद्रिय ब) रासायनिक क) जैविक ड) यापैकी नाही
- १७) वूडी बायोगॅस म्हणजे ----- वीज निर्मिती करणे होय .?
अ) गोमुत्र व शेण ब) लाकूड झाडांचे अवशेष, शेतमालाचा कचरा अवशेष क) माती व कचरा ड) यापैकी नाही
- १८) अणूऊर्जा निर्मितीत-----वापरले जातात .?
अ) युरेनियम आणि थोरियम ब) हायड्रोजन व नायट्रोजन क) पाणी व कोळसा ड) यापैकी नाही
- १९) BOT म्हणजे .?
अ) बांधा आणि हस्तांतरित करा ब) भरा चालवा बंधा क) सकारने चालवणे ड) यापैकी नाही
- २०) भारतात पहिली रेल्वे मुंबई-ठाणे दरम्यान ----- मध्ये सुरु करण्यात आली .?
अ) १८५३ ब) १८५२ क) १९५३ ड) १९५२

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
सं. ज. म. शि. मंडळाचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता. अ. कुवा जि. नंदुरबार

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akalkuwa
Dist Nandurbar

संत जगनाडे महाराज कला व वाणिज्य महाविद्यालय
खापर, ता. अक्कलकुवा जि. नंदुरबार
अंतर्गत चाचणी परीक्षा २०२०-२१
प्रथम सत्र - चाचणी क्र-०२

विषय:- भारतीय अर्थव्यवस्था
गुण:- २०

नाव:- वसुधे जयेश खोसा

वर्ग:- द्वितीय वर्ष कला
रोल नंबर:- ३९

सुचना:- १) खालील पैकी प्रत्येक प्रश्नाला एक गुण आहे.

२) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.

३) योग्य पर्याय समोर बरोबर () खूण करावी.

प्रश्न.१ ला खालील प्रश्नांचे योग्य उत्तरा समोर बरोबर () खूण करावी

- १) पायाभूत संरचना आणि आर्थिक विकास ही-----चालणारी प्रक्रिया आहे?
 अखंडितपणे खंडीतपणे पुरोगामीपणे अधोगामीपणे
- २) आर्थिक विकासाचा पहिल्या टप्प्यात -----विकासाला प्राधान्य दिले जाते ?
 पायाभूत संरचनेच्या सेवा क्षेत्राच्या उद्योगक्षेत्राचा शेतीच्या
- ३) भारतात महत्वाचा पायाभूत क्षेत्राच्या विकासाची जबाबदारी -----सरकारने स्वीकारलेली आहे ?
 स्थानिक राज्य केंद्र बँकानी
- ४) भारतीय शेती पर्जन्यावरील ----- आहे ?
 जूगार खेळ सापेक्ष वरीलपैकी नाही
- ५) औद्योगिक विकास हा----- सुविधांच्या विकासावर अवलंबून असतो .?
 शैक्षणिक पायाभूत लोकसंख्या वरीलपैकी नाही
- ६) ----- ची साधने राष्ट्रीय एकात्मतेचे प्रतिक मानले जाते .?
 शिक्षणाच्या वाहतूकीचे पायाभूत वरीलपैकी नाही
- ७) व्यावसायिक ऊर्जेत खालील घटकांचा समावेश होतो .?
 खनिज तेल व नैसर्गिक वायू लाकूड व कोळसा सौरऊर्जा यापैकी नाही
- ८) अव्यावसायिक ऊर्जेत खालील घटकांचा समावेश होतो .?
 खनिज तेल व नैसर्गिक वायू लाकूड व कोळसा सौरऊर्जा यापैकी नाही
- ९) अपारंपारिक ऊर्जेत खालील घटकांचा समावेश होतो .?
 खनिज तेल व नैसर्गिक वायू लाकूड व कोळसा सौरऊर्जा, पवनऊर्जा, बायोगॅस यापैकी नाही
- १०) वीज हे एक----- प्रमुख साधन आहे .?
 ऊर्जेचे मानवी संसाधनाचे शेतीचे उद्योगाचे
- ११) कोळशाच्या माध्यमातून ----- विजेची निर्मिती केली जाते .?
 भू-तापीय सौर औष्णिक बायो
- १२) खनिज तेल यात सर्व----- पदार्थांचा समावेश केला जातो .?
 मानवजन्य पेट्रोलजन्य वनस्पतीजन्य यापैकी नाही
- १३) खनिज तेल उल्लेखन आणि तेल शुद्धीकरणातून ----- वायू प्राप्त होतो .?
 नैसर्गिक वायू ओझोन ऑक्सीजन यापैकी नाही
- १४) सौरऊर्जा म्हणजे ----- उष्णतेचे रूपांतरण ऊर्जेत केले जाते .?
 हवेचे जमीनीचे सुर्याच्या यापैकी नाही
- १५) जगात पवन ऊर्जा निर्मिती बाबत भारताचा क्रमांक ----- वा आहे .?
 ५वा ६वा ७वा ८वा
- १६) बायोगॅस पासून उत्कृष्ट----- खत प्राप्त होते.?
 सेंद्रिय रासायनिक जैविक यापैकी नाही
- १७) वृडी बायोगॅस म्हणजे ----- वीज निर्मिती करणे होय .?
 गोमुत्र व शेण लाकूड झाडांचे अवशेष, शेतमालाचा कचरा अवशेष माती व कचरा यापैकी नाही
- १८) अणूऊर्जा निर्मितीत-----वापरले जातात.?
 युरेनियम आणि थेरियम हायड्रोजन व नायट्रोजन पाणी व कोळसा यापैकी नाही
- १९) BOT म्हणजे .?
 बांधा आणि हस्तांतरित करा भरा चालवा बंधा सकारने चालवणे यापैकी नाही
- २०) भारतात पहिली रेल्वे मुंबई-ठाणे दरम्यान ----- मध्ये सुरु करण्यात आली .?
 १८५३ १८५२ १९५३ १९५२

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
सं. ज. म. शि. मंडळाचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता. अ. कुवा जि. नंदुरबार

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal, Akkalkuwa
Dist Nandurbar

विषय:- भारतीय अर्थव्यवस्था

गुण:- २०

नाव:-

क्षतिके विठ्ठल जोजा

वर्ग:- द्वितीय वर्ष कला
रोल नंबर:-

सुचना:- १) खालील पैकी प्रत्येक प्रश्नाला एक गुण आहे.

२) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.

३) योग्य पर्याय समोर बरोबर () खूण करावी.

प्रश्न.१ ला खालील प्रश्नांचे योग्य उत्तरा समोर बरोबर () खूण करावी

१) पायाभूत संरचना आणि आर्थिक विकास ही-----चालणारी प्रक्रिया आहे?

अ) अर्खंडितपणे ब) वंडंडितपणे क) पुरोगामीपणे ड) अधोगामीपणे

२) आर्थिक विकासाचा पहिल्या टप्प्यात-----विकासाला प्राधान्य दिले जाते ?

अ) पायाभूत संरचनेच्या ब) सेवा क्षेत्राच्या क) उद्योगक्षेत्राच्या ड) शेतीच्या

३) भारतात महत्वाचा पायाभूत क्षेत्राच्या विकासाची जबाबदारी -----सरकारने स्वीकारलेली आहे ?

अ) स्थानिक ब) राज्य क) केंद्र ड) बँकानी

४) भारतीय शेती पर्जन्यावरील ----- आहे ?

अ) जूगार ब) खेळ क) सापेक्ष ड) वरीलपैकी नाही

५) औद्योगिक विकास हा----- सुविधांच्या विकासावर अवलंबून असतो ?

अ) शैक्षणिक ब) पायाभूत क) लोकसंख्या ड) वरीलपैकी नाही

६) ----- ची साधने राष्ट्रीय एकात्मतेचे प्रतिक मानले जाते .?

अ) शिक्षणाच्या ब) वाहतूकीचे क) पायाभूत ड) वरीलपैकी नाही

७) व्यावसायिक ऊर्जेत खालील घटकांचा समावेश होतो .?

अ) खनिज तेल व नैसर्गिक वायू ब) लाकूड व कोळसा क) सौरऊर्जा ड) यापैकी नाही

८) अव्यावसायिक ऊर्जेत खालील घटकांचा समावेश होतो .?

अ) खनिज तेल व नैसर्गिक वायू ब) लाकूड व कोळसा क) सौरऊर्जा ड) यापैकी नाही

९) अपारंपारिक ऊर्जेत खालील घटकांचा समावेश होतो .?

अ) खनिज तेल व नैसर्गिक वायू ब) लाकूड व कोळसा क) सौरऊर्जा, पवनऊर्जा, बायोगॅस ड) यापैकी नाही

१०) वीज हे एक----- प्रमुख साधन आहे .?

अ) ऊर्जेचे ब) मानवी संसाधनाचे क) शेतीचे ड) उद्योगाचे

११) कोळशाच्या माध्यमातून ----- विजेची निर्मिती केली जाते .?

अ) भू-तापीय ब) सौर क) औष्णिक ड) बायो

१२) खनिज तेल यात सर्व----- पदार्थांचा समावेश केला जातो .?

अ) मानवजन्य ब) पेट्रोलजन्य क) वनस्पतीजन्य ड) यापैकी नाही

१३) खनिज तेल उल्लेखन आणि तेल शुद्धीकरणातून ----- वायू प्राप्त होतो .?

अ) नैसर्गिक वायू ब) ओझोन क) ऑक्सीजन ड) यापैकी नाही

१४) सौरऊर्जा म्हणजे ----- उष्णतेचे रुपांतरण ऊर्जेत केले जाते .?

अ) हवेचे ब) जमीनीचे क) सुर्याच्या ड) यापैकी नाही

१५) जगात पवन ऊर्जा निर्मिती बाबत भारताचा क्रमांक ----- वा आहे .?

अ) ५वा ब) ६वा क) ७वा ड) ८वा

१६) बायोगॅस पासून उत्कृष्ट----- खत प्राप्त होते.?

अ) सेंद्रिय ब) रासायनिक क) जैविक ड) यापैकी नाही

१७) वृडी बायोगॅस म्हणजे ----- वीज निर्मिती करणे होय .?

अ) गोमूत्र व शेण ब) लाकूड झाडांचे अवशेष, शेतमालाचा कचरा अवशेष क) माती व कचरा ड) यापैकी नाही

१८) अणूऊर्जा निर्मितीत-----वापरले जातात.?

अ) युरेनियम आणि थोरियम ब) हायड्रोजन व नायट्रोजन क) पाणी व कोळसा ड) यापैकी नाही

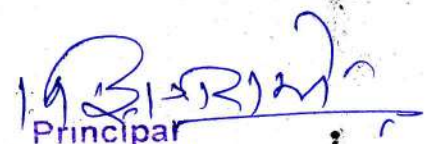
१९) BOT म्हणजे .?

अ) बांधा आणि हस्तांतरित करा ब) भरा चालवा बघा क) सकारने चालवणे ड) यापैकी नाही

२०) भारतात पहिली रेल्वे मुंबई-ठाणे दरम्यान ----- मध्ये सुरु करण्यात आली .?

अ) १८५३ ब) १८५२ क) १९५३ ड) १९५२

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
सं. ज. म. शि. मंडळाचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता. अ. कुवा जि. नंदुरबार

Principal

S. J. M. S. M.

Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist. Nandurbar

विषय:- भारतीय अर्थव्यवस्था
गुण:- २०

नाव:- मनीषा भंगोरा मानवर

सुचना:- १) खालील पैकी प्रत्येक प्रश्नाला एक गुण आहे.

- २) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
३) योग्य पर्याय समोर बरोबर () खूण करावी.
- प्रश्न १ ला खालील प्रश्नांचे योग्य उत्तरा समोर बरोबर () खूण करावी
- १) भारतीय वित्तीय प्रणालीत पुढील दोन प्रकारच्या वित्तीय संस्था आहेत ?
अ) बँका व बँकेतर ब) खाजगी व सरकारी क) सहकारी व खाजगी ड) यापैकी नाही
- २) बँकेतर वित्तीय संस्थांचे पुढील प्रमाणे वर्गीकरण केले जाते. ?
अ) ग्रामीण व शहरी ब) खाजगी व सरकारी क) संघटीत आणि ड) यापैकी नाही
- ३) असंघटीत वित्तीय पुढील घटकांच्या समावेश होतो ?
 अ) सावकार व सराफी पेठ्या ब) बँका व सरकार क) सहकारी बँका व व्यापारी ड) यापैकी नाही
- ४) भारतीय वित्तीय बाजाराचे पुढील दोन भागात वर्गीकरण केले जाते ?
अ) वस्तू बाजार व सेवा बाजार ब) आठवडे बाजार व जत्रा बाजार
 क) नाणेबाजार आणि भांडवल बाजार ड) यापैकी नाही
- ५) नाणे बाजारात ----- कर्जाची देवाण घेवाण चालते. ?
अ) दिर्घकालीन ब) अल्पकालीन क) मुदती कर्ज ड) यापैकी नाही
- ६) भांडवल बाजारात ----- कर्जाची देवाण घेवाण चालते. ?
 अ) दिर्घकालीन ब) अल्पकालीन क) मुदती कर्ज ड) यापैकी नाही
- ७) नाणेबाजारात कर्ज देणारा ----- विनिमय पत्रांची पूर्णवटवणूक करून रोखता प्राप्त करतो. ?
अ) जूणको ब) भांडवलदार क) गुंतवणूकदार ड) धनको
- ८) संघटीत नाणेबाजारावर रिझर्व्ह बँकेचे पूर्णतः नियंत्रण ----- ?
 अ) असते ब) नसते क) अंशतः ड) यापैकी नाही
- ९) असंघटीत नाणे बाजारावर रिझर्व्ह बँकेचे पूर्णतः नियंत्रण ----- ?
अ) असते ब) नसते क) अंशतः ड) यापैकी नाही
- १०) संघटित नाणेबाजारातील बँका व वित्तीय संस्थांच्या व्याजदरामध्ये ----- असतो ?
अ) तफावत ब) भिन्न - भिन्न क) जवळ - जवळ एकासारखेपणा ड) यापैकी नाही
- ११) असंघटीत क्षेत्रात कार्य करणाऱ्या संस्था व व्यक्तींच्या व्याजदरात ----- असते. ?
अ) एकासारखेपणा ब) तफावत क) एकच ड) यापैकी नाही
- १२) नाणेबाजारात कर्जाऊ रक्कमवर व्याज आणि इतर साधनांच्या वटणावळीवर ----- आकारून व्यवहार पार पाडले जातात ?
 अ) फस व कमिशन ब) व्याज व दंड क) व्याज व शुल्क ड) यापैकी नाही
- १३) चीट फंड हया ----- संस्था आहेत. ?
 अ) बचत ब) बँक क) भांडवली ड) यापैकी नाही
- १४) चीट फंडावर रिझर्व्ह बँकेचे नियंत्रण ----- ?
अ) असते ब) नसते क) अंशतः ड) यापैकी नाही
- १५) ----- बँक देशाच्या बँकिंग क्षेत्राची एक रक्षक असते. ?
अ) आय.सी.आय.सी.आय ब) एच.डी.एफ.सी. क) भांडाई ड) मध्यवर्ती बँक
- १६) सरकारी कोषागार हुंड्याची खरेदी केली तर काय होते. ?
अ) भाववाढ ब) भावघट क) बेरोजगारी ड) यापैकी नाही
- १७) भारतीय हुंडी बाजार ----- आहे. ?
अ) विकसित ब) अविकसित क) प्रगतीशील ड) यापैकी नाही
- १८) टेव प्रमाणपत्र कोण काढू शकतो. ?
 अ) प्रादेशिक ग्रामीण बँका व अनुसूचित व्यापारी बँका ब) गृहनिर्माण बँका व गुंतवणूक बँका
क) व्यापारी व सकारी बँका ड) यापैकी नाही
- १९) टेव प्रमाणपत्रांचा कालावधी किती असतो. ?
 अ) कमीत कमी सहा महिने आणि जास्तीत जास्त दोन वर्ष
ब) कमीत कमी तीन महिने आणि जास्तीत जास्त एक वर्ष
क) कमीत कमी एक वर्ष आणि जास्तीत जास्त पाच वर्ष
ड) यापैकी नाही
- २०) व्यापारी बँका त्यांच्या एकूण टेवीच्या ----- % पर्यंत टेव प्रमाणपत्र काढू शकतात. ?
अ) १० ब) ५ क) २५ ड) ५०

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
सं. ज. म. शि. मंडळाचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता. अ. कुवा जि. नंदुरबार

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khaper Tal. Akkalkuwa
Dist. Nandurbar

विषय:- भारतीय अर्थव्यवस्था

गुण:- २०

नाव:- जैन. रीतिका प्रकाशयंद

वर्ग:- तृतीय वर्ष कला
रोल नंबर:-

सूचना:- १) खालील पैकी प्रत्येक प्रश्नाला एक गुण आहे.

२) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.

३) योग्य पर्याय समोर बरोबर () खूण करावी.

प्रश्न.१ ला खालील प्रश्नांचे योग्य उत्तरा समोर बरोबर () खूण करावी

१) भारतीय वित्तीय प्रणालीत पुढील दोन प्रकारच्या वित्तीय संस्था आहेत ?

अ) बँका व बँकेतर ब) खाजगी सरकार क) सहकारी व खाजगी ड) यापैकी नाही

२) बँकेतर वित्तीय संस्थांचे पुढील प्रमाणे वर्गीकरण केले जाते. ?

अ) ग्रामीण व शहरी ब) खाजगी व सरकारी क) संघटीत आणि ड) यापैकी नाही

३) असंघटीत वित्तीय पुढील घटकांच्या समावेश होतो ?

अ) सावकार व सराफी पेट्या ब) बँका व सरकार क) सहकारी बँका व व्यापारी ड) यापैकी नाही

४) भारतीय वित्तीय बाजाराचे पुढील दोन भागात वर्गीकरण केले जाते ?

अ) वस्तू बाजार व सेवा बाजार ब) आठवडे बाजार व जत्रा बाजार

क) नाणेबाजार आणि भांडवल बाजार ड) यापैकी नाही

५) नाणे बाजारात ----- कर्जाची देवाण घेवाण चालते. ?

अ) दिर्घकालीन ब) अल्पकालीन क) मुदती कर्ज ड) यापैकी नाही

६) भांडवल बाजारात ----- कर्जाची देवाण घेवाण चालते. ?

अ) दिर्घकालीन ब) अल्पकालीन क) मुदती कर्ज ड) यापैकी नाही

७) नाणेबाजारात कर्ज देणारा ----- विनिमय पत्रांची पूर्णवटवणूक करून रोखता प्राप्त करतो. ?

अ) जूनको ब) भांडवलदार क) गुंतवणूकदार ड) धनको

८) संघटीत नाणेबाजारावर रिझर्व्ह बँकेचे पूर्णत नियंत्रण ----- ?

अ) असते ब) नसते क) अंशतः ड) यापैकी नाही

९) असंघटीत नाणे बाजारावर रिझर्व्ह बँकेचे पूर्णतः नियंत्रण ----- ?

अ) असते ब) नसते क) अंशतः ड) यापैकी नाही

१०) संघटित नाणेबाजारातील बँका व वित्तीय संस्थांच्या व्याजदरामध्ये ----- असतो. ?

अ) तफावत ब) भिन्न -भिन्न क) जवळ-जवळ एकासारखेपणा ड) यापैकी नाही

११) असंघटीत क्षेत्रात कार्य करणाऱ्या संस्था व व्यक्तींच्या व्याजदरात ----- असते. ?

अ) एकासारखेपणा ब) खुपतफावत क) एकच ड) यापैकी नाही

१२) नाणेबाजारात कर्जाक रक्कमवर व्याज आणि इतर साधनांच्या वटणावळीवर ----- आकरून व्यवहार पार पाडले जातात

अ) कसर व कमिशन ब) व्याज व दंड क) व्याज व शुल्क ड) यापैकी नाही

१३) चीट फंड ह्या ----- संस्था आहेत. ?

अ) बचत ब) बँक क) भांडवली ड) यापैकी नाही

१४) चीट फंडावर रिझर्व्ह बँकेचे नियंत्रण ----- ?

अ) असते ब) नसते क) अंशतः ड) यापैकी नाही

१५) ----- बँक देशाच्या बँकिंग क्षेत्राची एक रक्षक असते. ?

अ) आय.सी.आय.सी.आय ब) एच.डी.एफ.सी. क) नाबार्ड ड) मध्यवर्ती बँक

१६) सरकारी कोषागार हुंड्याची खरेदी केली तर काय होते. ?

अ) भाववाढ ब) भावघट क) बेरोजगारी ड) यापैकी नाही

१७) भारतीय हुंडी बाजार ----- आहे. ?

अ) विकसित ब) अविकसित क) प्रगतीशील ड) यापैकी नाही

१८) टेव प्रमाणपत्रा कोण काढू शकतो. ?

अ) प्रादेशिक ग्रामीण बँका व अनुसूचित व्यापारी बँका ब) गृहनिर्माण बँका व गुंतवणूक बँका
क) व्यापारी व सकारी बँका ड) यापैकी नाही

१९) टेव प्रमाणपत्रांचा कालावधी किती असतो. ?

अ) कमीत कमी सहा महिने आणि जास्तीत जास्त दोन वर्ष

ब) कमीत कमी तीन महिने आणि जास्तीत जास्त एक वर्ष

क) कमीत कमी एक वर्ष आणि जास्तीत जास्त पाच वर्ष

ड) यापैकी नाही

२०) व्यापारी बँका त्यांच्या एकूण ठेवीच्या ----- % पर्यंत टेव प्रमाणपत्र काढू शकतात. ?

अ) १० ब) ५ क) २५ ड) ५०

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
सं. ज. म. शि. मंडळाचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर,
ता. अ. कुवा जि. नंदुरबार

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapa, Tal. Akalkuwa
Dist. Nandurbar

~~खरवा~~
24/10/23

06
10

25-3-23

नाम :- तडवी योगेश दिपक

वर्ग :- T.V.B.A.

रोल नं. :- 28

विषय :- अर्थशास्त्र

अध्यक्ष परीक्षा विभाग
सं.ज.म.शि.मडलाचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता.अ.कुवा जि.नंदुरवार

2)

प्र. 1 ला

→ फार म्हणजे शासनाला घेवा
 फारव्यावदुल देण्याचा एक मोठ्या डोय.
 फारच्या मोठ्यात शासनाकडून त्या प्रमाणात
 घेवा किंवा वस्तू मिळवणेसाठी अशा अशा
 किंवा इतर न घेता शासनाचा
 कार्यक्षेत्र दृष्ट्या दिली जाणारी रक्कम
 म्हणजे फार होय.
 फार हे शासनालाच महत्त्वाचे
 उपकरणे साधन आहे कर देणे
 प्रकारे असतात. अपत्यक्ष कर व प्रत्यक्ष
 कर फारचे वेगवेगळ्या प्रकारे आहेत.
 वेगवेगळे प्राप्तीकर (मायकार) महामंडळकर
 भाडवणी फार वस्तुवरील फार उत्पादनावरील
 फार मायतीवरील फार वस्तू नियतीवरील
 फार विद्रव्य असे वेगवेगळे प्रकार
 आहेत परंतु सीमाही शासनाकडे राखणा
 असते परावषयक राखणाऱ्याही शासनाकडे
 विविध योजना असतात. जेव्हा 2014 पासून
 एक देवा एक फर प्रणाली सुरू करण्यात
 आली कोणत्याही नविन कर प्रारंभी
 फर कधी उशाविक लोकांच्या उशाविक

लोकान्ते यन्त्री व्याप्री वाढकल सर्व
करुपयान यना. पकाका सर्व उपल्ल करुपाज

A. B. V. T

RS

112 E. 11

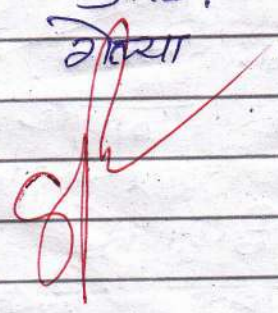
मि. प्र. वि. सं. संस्था
मि. प्र. वि. सं. संस्था
मि. प्र. वि. सं. संस्था

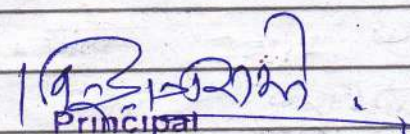
←

प. 2 रा

1)

मध्यवर्ती व राज्य सरकारंनी
 अर्थसिंकलपानुसार केपला ज्यय, आपले
 प्रशासन चालविण्यासाठी सरकारला मोठे खर्च
 सनत करावे लागतात. कायदा पावणे,
 स्फुटवस्था राखणे, व्यामव्यवस्था शुशिक्षीत
 ठेवणे, विकासमे विविध कार्यक्रम अमलात
 आणणे, दारिद्र्य दूर करणे, रोजगारात
 वाढ करणे, असेही प्रकल्प सरकारला पार
 पाडावे लागतात. आर्थिक व सामाजिक
 विषमता दूर करणे, रोजगारात वाढ
 परकीय आक्रमणांपासून संरक्षण करणे,
 हीही कामे सरकार पार पाडीत असते.
 सार्वजनिक खर्चाबाबत बदलत मतप्रवाह
 आढळतात. अठराव्या - एकोणिसाव्या शतकात
 डचलंड तसेच पश्चिम युरोपमध्ये सरकारने
 सर्वसाधारणपणे राकून अर्थव्यवस्थेत
 हस्तक्षेप न करण्याचे धोरण होते.
 प्रत्येक जण स्वतःचे छि
 जपणे जाणतो व त्यामुळे व्यक्तिवित्तानु
 सार समानान्तर छि जाडिल था हाकार
 तेव्हा सार्वसंश्र्केता गाढा विश्वास होता.
 पण विसाव्या शतकात हे छेत्र
 बदलते. आर्थिक विकास, सामाजिक
 ज्याय अशा जबाबदाऱ्या पार पाडण्यासाठी
 सरकारी खर्च अहळ मानला जाऊ
 लागला आहे.
 गेल्या काही वर्षांमि

 Principal
 S. J. M. S. M.
 Arts & Com. Senior College
 Khapar Tal. Akkalkuwa
 Dist. Nandurbar

3) देवदीन खर्च भागविद्यासाठी :- शेतकऱ्यांच्या उत्पन्नाच्या मागील कृषी उत्पादन असतो. कृषी उत्पादनाची बाजारत विक्री केल्यानंतर त्यांचा उत्पन्नाची प्रती होती, पण लष्कर हाकून घेऊन कठोरपणे 4 ते 6 माहिण्याचा काळावधी लागतो, या काळावधीत त्यांच्याकडे देवदीन धरून भागविद्यासाठी उत्पन्नाचा दुसरा भाग नसल्याने त्यांचा कुजिची गरज भासते हे बंध पाळून घ्या करव्यासाठी घेतले जाते.

4) जुनी कुर्गे परतफेड करव्यासाठी :- हवामानाच्या अनुकूलतेमुळे कृषी उत्पादनात वाढ झाली तर उत्पादन आणि अनुपादक या दोन्ही कुजिची सहज परतफेड करता येते पण जर अ हवामानाच्या प्रतिकूलतेमुळे कृषी उत्पादनात घट झाली तर कुज परतफेड करणे कठीण होते जाते पण अशा स्थितीत जुन्या कुजिची परतफेड करणे खर्चाची एकूण देणे इत्यादी करव्यासाठीही कुजिची गरज भासते ते हे कुज अनुपादक असते

5) जुनी परंपरेतून होणारा खर्च करिभाम भागविद्यासाठी :- सामाजिक, धार्मिक, सांस्कृतिक कृषी आणि परंपरेतून शेतकऱ्यांचा कधी खर्च करणे लागतात जसे सण उत्सव बाळाचे बारसे वाढदिवस धार्मिक पुजाऱ्यांचा लग्न समारंभ मुख्यत्वे कृषाध्यक्ष इत्यादीवर खर्च करावा लागतो हा खर्च भागविद्यासाठीही कुजिची गरज भासते ते कुजिची उत्पादक असते.

प्र. 1. [सामान्य] खालील पेकी कोणत्याही दोदावर
द्विधा लिहा

2) नियंत्रित बाजार

→ 1) भारताने नियंत्रित बाजार स्थापन
करण्याची कल्पना स्वातंत्र्यपूर्व काळात 1890 मध्ये
मध्ये जीवमान मांडण्यात आली होती त्यानुसार
बेजार कॅडॅन लॉड ब्रेक्स मार्क उर्झ्ट करव्यात आला
पण त्यानंवर या बाजाराच्या स्थापनेसाठी
कारणे प्रयत्न करव्यात येते आले नाहीत पण
स्वातंत्र्यापण काळात बहुतेक शब्दांनी नियंत्रित
बाजाराची स्थापना करव्यासाठी प्रयत्न केलेत,
नियंत्रित बाजाराचे उद्देश -

1) शेतकऱ्यांच्या मालाला योग्य किंमत
मिळवून येते, देणे, देणे

2) बाजारातील महत्त्वशांची संख्या कमी करणे
व त्यांच्या व्यवहार नियंत्रण देणे

3) उत्पन्न आणि उपभोगता यांच्यातील
किंमत प्रसार (Price spread) कमी करणे

4) बाजारात शेतकऱ्यांचे हक्क शोषण थांबविणे
नियंत्रित बाजाराची रचना व कार्ये

नियंत्रण बाजाराची स्थापना कायद्यानुसार
करव्याच्या येते बाजारातील व्यवहार चालवि
व्यासाठी राज्य सरकारकडून बाजार समिती
स्थापना केली जाते या बाजार समितीत राज्य
सरकार स्थानिक स्वराज्य संस्था व्यापारी
खालाळ अडले आणि शेतकऱ्यांची प्रतिनिधी
असतात या बाजारात सर्व बांधा प्रतिनिधी
असल्याने ती एक सर्वसमावेश असते सर्व प्रति
निधीची निष्कली सरकारमार्फत विशिष्ट काळासाठी
केली जाते

या बाजार समितीत दलालांना
परवाने देणे त्यांच्या व्यवहाराचे नियमन
करणे

उ) शेतकऱ्यांची कुठ्मिाफी योजना
 शेतकऱ्यांचा वाढता कळिजारीपणा आनि
 त्यातुन हावाच्या शेतकऱ्यांना आत्मदत्था
 व इतर सामाजिक, राजकीय कामच्या सोडविण्या
 साठी केंद्र सरकारने २००८ व ०९ च्या अंदाजपत्रात
 शेतकऱ्यांसाठी कुठ्मिाफी योजना जाहिर कामस्या
 सोडविण्यासाठी केंद्र सरकारचे २००९ शेखुण्यासाठी
 वाढत्या केली. आत्मदत्थेचे वाढत्या देश केला.

(Handwritten signature)

(Handwritten signature)
 Principal

S. J. M. S. M.
 Arts & Com. Senior College
 Khapar Tal. Akkalkuwa
 Dist. Nandurbar

NAME :- pratishtha pratibha naik
 class :- F.Y.B.A.
 sub :- Economics
 Roll No :- 75

Date :- 9-4-2022

20

(प्र. 1 ला)

1)

मागणीची संकल्पना :- वस्तूंमध्ये उपयोजित असल्यामुळे आपण मागणी करतो. "एखाद्या विशिष्ट वस्तूचा व विशिष्ट किंमतीला ग्राहक वस्तूची जी नगसंख्या खरेदी करण्यात तयार असलेल्या मागणी म्हणतात. उदा - साखरेची किंमत प्रति किलो 30 रु असताना एका कुटूंबाचा एका आठवड्याची साखरेची मागणी 20 किलो आहे. मागणीला विशिष्ट वेळेचा व किंमतीचा संदर्भ देणे आवश्यक असले कारण निरनिराळ्या वेळेचा व निरनिराळ्या किंमतीला मागणीची नगसंख्या वेगवेगळी असते. या यथेतरण मागणीचे खालील निष्कर्ष स्पष्ट होतात.

1) उपयोगिता हा मागणीचा आधार असतो.

2) मागणीला ही एक सापेक्ष संकल्पना आहे.

3) मागणीला विशिष्ट वेळेचा व किंमतीचा संदर्भ आवश्यक असतो.

2)

वैयक्तिक मागणी व बाजार मागणी :-
 वैयक्तिक मागणी ही एका व्यक्तीने केलेली मागणी होय. "एखादी व्यक्ती विशिष्ट वेळेला एखाद्या वस्तूच्या निरनिराळ्या किंमतीला वस्तूच्या जी नगसंख्येची खरेदी करण्यात तयार असलेल्या वैयक्तिक मागणी म्हणतात.

एव उपभोक्त्यांकडून वस्तूंची जी हळूगंगा-
संख्या खरेदी झाली जाते, तींवा बाजार
मागणी असून म्हणतात. बाजार वस्तूंचे अनेक
उपभोक्ते भरल्यामुळे वैधानिक मागणीची
बरीत केली असता बाजार मागणी कळते.
खालील कायद्यांक उदाहरणार्थ सहकार्याचे
मागणी व बाजार मागणी स्पष्ट झाली
आहे.

उ)

मागणी निर्धारित करणारे घटक हे
मागणीवर खालील घटकांचा परिणाम होतो.

१) किंमत

मागणीवर परिणाम करणारा एक अत्यंत
महत्वाचा घटक म्हणजे किंमत होय. जेव्हा
किंमत वाढते तेव्हा मागणी घटते आणि
किंमत कमी होते. तेव्हा तेव्हा मागणीत
वाढ होते.

२) उत्पन्न

मागणीवर परिणाम करणारा आणखी
एक महत्वाचा घटक म्हणजे उत्पन्न होय.
समाजातील व्यक्तींच्या उत्पन्नावर मागणी
अवलंबून असते. सर्वसामान्य व्यक्तींच्या
वाढत्या उत्पन्नावर मागणी वाढते.

३) लोकसंख्या

लोकसंख्या वाढत व सेवांची मागणी
केली जाते. सर्वसामान्यपणे जास्त लोकसंख्या
म्हणजे जास्त मागणी होय.

४) आवडीनिवडी, स्वयंपूर्ण व फॅशन

उपभोक्त्यांच्या आवडी-निवडी, खरे, स्वयंपूर्ण
फॅशन हे वैधानिक बदलांचाही बाजार
मागणीवर परिणाम होत असतो.

५) पर्यायी व पूरक वस्तूंचा किंमती

पर्यायी व पूरक वस्तूंच्या किंमतीत
बदलांचा परिणाम मागणीवर होतो असा.

परिणाम मोटार करच्या मागणीवर होतो.

6) उत्पन्नाचे वाटप

उत्पन्न व संपत्तीच्या वाढपान असमाप्ता असल्यास मागणी सर्वसाधारणपणे कमी असते. म्हणजे संपत्तीच्या वाढपावर मागणीवर होतो. अवसंबुद्ध असते.

7) भावी व्यकालीन किंमतीचा अंदाज

व्याजाच्या किंमती वाढल्या भावी व्यकालीन अंदाजावर मागणी अवसंबुद्ध असते. पुढील वर्षाच्या वस्तूची किंमत भावीच्यात कमी होईल असा उपभोक्त्यांच्या अंदाज झालेला तर ते वर्तमानकालीन मागणी कमी करतात.

8) जाहिरात

ज्या वस्तूची रेडिओ, ट्रांझिस्त्रि वॉमन-पत्रात प्रमावी केलेली जाते अशा वस्तूची मागणी वाढ होते. सत्य जाहिरात हा मागणीवर करणारा एक महत्त्वाचा घटक होय.

9) करारिषयक घोरण

शासनाच्या करारिषयक घोरणाचा परिणाम उदा. आयकरात बदल आल्यास व्याजा कांचे व्य घराज्य उत्पन्न मागणी त्यामुळे मागणी बदलते.

10) अंतर घटक

प्रत्यक्ष वास्तू पूर्ण करण्यासाठी ज्या नैसर्गिक पाहिलेले परंपरा राजकीय व सामाजिक पाहिलेलेली बदलांचा परिणाम मागणीवर होतो.

4)

मागणीचे प्रकार :
अ) अप्रत्यक्ष मागणी

प्रत्यक्ष वास्तू पूर्ण करण्यासाठी ज्या वस्तूची मागणी केलेली त्यात त्यात प्रत्यक्ष मागणी म्हणतात उदा अन्नपदार्थ कपडे इ

उपरोक्त वस्तुची प्रत्यक्ष मागणी झाली.

२) अप्रत्यक्ष मागणी

अप्रत्यक्ष मागणीला प्रत्यक्ष मागणी म्हणजे म्हणतात. अशा वस्तूच्या मागणीला अप्रत्यक्ष मागणी म्हणतात. उदा. घटकांची मागणी अप्रत्यक्ष मागणी असते.

३) संयुक्त मागणी

एकाच मरज आवादीव्यासाठी गेष्ट वेल विलेक ल्येपेक्षा जास्त वस्तूची मागणी एकत्रित केली जाते, गेष्ट त्याला संयुक्त मागणी म्हणतात. उदा. चहाची गरज पूर्ण करण्यासाठी सखर, चहा-पुवडर इ. च्या मागणीची मागणी एकत्रित केली जाते. प्रत्यक्ष वस्तूची मागणी ही संयुक्त मागणी असते.

[Signature]

Principal
S. J. M. S. M.

Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist. Nandurbar

वि. नाव - विठ्ठल नोजा वशावे
रोल नं - 24
वर्ग - T.Y.B.A
दिनांक - 09/04/2022
विषय - अर्थशास्त्र

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
सं. ज. म. डि. मंडळाचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता. अ. कुसा जि. नंदुरबार

प्रश्न ला

प्रश्न ला

आर्थिक नियोजन संदर्भाचे कार्य
कार्य स्वीकारत सर्वप्रथम शशिभान्त १९२६ चा नियोजनास
व नियोजन आयोग याची स्थापना झाली
शशिभान्त आर्थिक नियोजनाचे महत्त्व जाणून
पंडित जवाहर लाल नेहरुंच्या अध्यक्षतेखाली सन
१९३४ साली काँग्रेसच्या हरिपुर आर्थिक समानता
नियोजन समितीची स्थापना करण्यात आली
या समितीची सुचना सुभाष चंद्र बोस यांनी केली
होती.

वृत्तान्तानंतर पंडित नेहरुंच्या अध्यक्षतेखाली
३५ मार्च १९५० रोजी नियोजन आयोगाची स्थापना
करण्यात आली. तर २८ मार्च १९५० ला आयोगाची
पहिली बैठक पार पाडली.

• आर्थिक नियोजनाची आवश्यकता
संघीय देशांचे अर्थमाम काय, उत्पन्नाली व संपत्तीसिद्धि
विषयाना, व्यापार चक्रीम चढ उतार आर्थिक अस्थिरता
यांसारखे अनेक दोष अनियोजित अर्थव्यवस्था
आदिकामान हे दोष इर कुटुमासाठी आर्थिक नियोजन
मागील अर्थ शासने.

* आर्थिक नियोजनाची उद्दिष्टे
१) समाजातील सर्व
व्यक्तींना विकासाची समान संधी मिळवून देणे.
२) वैयक्तिक आणि सामाजिक विकास वाढवणे

3) शुभच तितक्या अव्यावहारीय शक्य तितक्या जलयर
आर्थिक नियोजनात, आभिप्रेत आहे.
पंचवार्षिक योजनांवर प्रभाव - १९३० ते १९५९

उया काळात निविष्टे तह्यांनी सुवचलेल्या काही योजनां
चा पंचवार्षिक योजनांवर प्रभाव पडला आहे.

* नियोजन मंडळ / योजना आयोग (Planning Commission)
* (Union)

१५ मार्च १९५० भारत सरकारच्या प्रस्तावद्वारे
(मंत्रिमंडळाच्या व्यवधाने) स्थापना करण्यात आली.
सदस्य एकूण सदस्य ७७ आहे. सदस्य व उपाध्यक्ष यांचा
कार्यकाल निश्चित नाही.

सरकार - या समितीचे स्वरूप सल्लागारी असून
त्याला बंधनात्मक स्थान नाही.

रचना - एक अध्यक्ष, एक उपाध्यक्ष व पूर्णवेळ
सदस्य असतात. काही मंत्री अर्धवेळ समासही असतात.
तसेच काही वरिष्ठ अधिकारी असतात.
अध्यक्ष - पंतप्रधान हे पदविह्वल अध्यक्ष असतात.
उपाध्यक्ष व इतर सदस्य यांच्यासाठी निश्चित
कार्यकाल व निश्चित व निश्चित योग्यता ठरलेली
नाही. इतर सदस्यांमध्ये अभिशास्त्रज्ञ, विचारवंत,
नियोजनमंत्री व समाजाचा समावेश असतो.
सरकारच्या उच्चपदांमार्फत निवड व संख्या यामध्ये
परिवर्तन केले जाते.

* कार्य

- १) देशातील संसाधने, मांडवळ
- २) भौतिक साधनसामग्रीचा निष्पन्न करून पंचवार्षिक
योजनांचा आराखडा तयार करणे
- ३) योजनांच्या अडथळांचा आग्रहण करणे
- ४) वेळोवेळी केंद्र सरकार तसेच राज्य सरकारंमार्फत
आर्थिक समस्यांच्या वृत्तमुरुप सल्ला देणे
- ५) देशातील भौतिक मांडवळी व मानवी संसाधन-
नाची मोजमाप करणे व यांचा परिणामकारक व
संतुलित वापर करून वेळोवेळी योजनांची निमित्त करणे.

५) आर्थिक विकासातील अडथळे दूर करून योजनेत वेळोवेळी आवश्‍यक बदल करणे.

राष्ट्रीय विकास परिषद (National Development Council - NDC)

योजना आयोग हा केंद्र सरकारच्या नियंत्रणाखाली कार्य करीत असल्याने त्याच्या हाती मर्यादाप्रमाणवर आर्थिक सत्ता कवरली झाले.

तथापि पंचवार्षिक योजनांच्या कारवाईत बळकट राज्यांवाही सत्ता व असल्यामुळे नियोजनाच्या प्रक्रियेत बळकट राज्यांसारखे सामील करून घेण्याच्या उद्देशाने इ.स. ६ ऑगस्ट १९५२ मध्ये राष्ट्रीय विकास परिषदेची (NDC) स्थापना करण्यात आली. भारतीय नियोजनाचे सर्वोच्च प्राधिकरण म्हणून राष्ट्रीय विकास परिषद ओळखली जाते. ही स्वतंत्र प्रशासनिक आहे अध्यक्ष - पंतप्रधान (योजना आयोगचे अध्यक्ष) हे NDC चे पदाधिकारी असतात. पंचवार्षिक योजनांच्या कार्यवाहीचा वेळोवेळी आढावा घेणे.

(Handwritten signature)

(Handwritten signature)
Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist. Nandurbar

Sem :- III

नाव :- वसवि जयेश खोमा

08/10

महाविद्यालयचे नाव :- संत जगन्नाथ महाराज कला व वाणिज्य महाविद्यालय खापर.

विषय :- अर्थशास्त्र (जनरल)

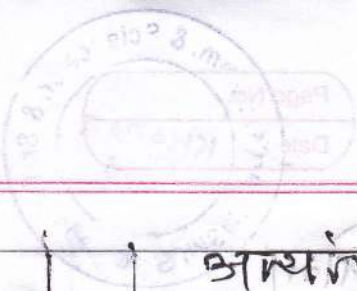
वर्ग :- T.P.B.A.

शेल नं. ५९

दि. ९/०५/२०२२

प्र. १. ला

३) आर्थिक नियोजन कोणते कराल आहे?
 आर्थिक नियोजन म्हणजे एखाद्या व्यक्तीच्या किंवा एखाद्या संस्थेच्या भविष्यातील गरजा पूर्त करणे हे म्हणतात. आर्थिक नियोजन करणे म्हणजे एखाद्या व्यक्तीच्या किंवा एखाद्या संस्थेच्या भविष्यातील गरजा पूर्त करणे हे म्हणतात. आर्थिक नियोजन करणे म्हणजे एखाद्या व्यक्तीच्या किंवा एखाद्या संस्थेच्या भविष्यातील गरजा पूर्त करणे हे म्हणतात. आर्थिक नियोजन करणे म्हणजे एखाद्या व्यक्तीच्या किंवा एखाद्या संस्थेच्या भविष्यातील गरजा पूर्त करणे हे म्हणतात.

30/5/1992

आर्थिक महत्वाचे असते.
सुवा प्रभावी आर्थिक नियोजनासाठी
काही बाबी लक्षात घेतल्या पाहिजेत. त्या
पुढील प्रमाणे.

① आविष्ट्यानीस आपल्या इच्छा आकांक्षा काय
आहेत? त्याकडे त्याचे अल्पकालीन आणि
दीर्घकालीन आविष्ट्या काय आणि त्या पातळीव्य
पध्दध्यासाठी त्यांनी काय केले पाहिजे याची
कल्पना करण्याचा प्रयत्न केल्या पाहिजे.

आपल्या अल्पकालीन आणि दीर्घकालीन
आर्थिक गरजांवर लक्ष केंद्रित केले पाहिजे.
त्यांनी स्वतःला काही विशिष्ट बाबींवर पुढील
विचारले पाहिजेत; आम्ही आपल्या सध्याच्या
आर्थिक स्थितीवर खुश असतो का? त्या
पातळीवर पाहिल्यासता आण काय कस
पाहिजे? याचा विचार करायला हवा.

② रोख पेशाची आवक आणि जावक यांचे
निरीक्षण करा; रोख आर्थिक नियोजनापासून
सुरुवात करण्यासाठी प्रत्येक कुटुंबाने त्यांच्या
परमदिव्याच्या उत्पत्ती आणि खर्चाचे अचूक
आकलन करणे गरजेचे आहे. यामुळे सध्या
आर्थिक परिस्थिती संदर्भात अंदाज
बांधण्यास मदत होईल व त्यात पुढील
नियोजन ठरविता येईल.

③ विमा: प्रत्येकने योग्य वेळीच विमा (आयुर्विमा
आणि आरोग्यविमा) घेणे आवश्यक आहे.

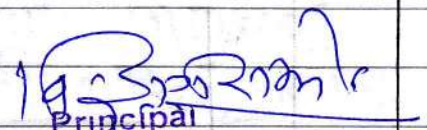
त्यासाठी काही प्रमाणात पेशाची स्वतः करणे
प्रत्येकासाठी महत्वाचे आहे. वाढत्या
गुरजा भागाविल्यासाठी विविध प्रकारच्या विमा
योजना बाजारत उपलब्ध आहेत. प्रत्येकने
काळजीपूर्वक आपल्यासाठी योग्य असलेली
विमा पॉलिसी निवडली पाहिजे.
त्यासाठी ते आर्थिक सल्लागाराचा सल्ला

④ घर नियोजन : भारतीय प्रत्येक नोकरदार, व्यावसायिकने उत्पत्त्याचे रक्षण करण्यासाठी प्रभावी घर नियोजन केल्या पाहिजे, ते गृह घर घेऊ शकतात, विमा पॉलिसी किंवा वॉडमध्ये गुंतवणूक करू शकतात किंवा मालमत्ता आड्याने देऊ शकतात. हा निर्णय घ्या करून, मार्गदर्शन घेऊन घेतला पाहिजे.

⑤ गुंतवणुकीचे नियोजन : विमा, वचत आणि उत्पत्त्याची काळजी घेव्याव्यातिरिक्त स्वयंघन गुंतवणुकीवरही विचार घेता पाहिजे. यात म्युच्युअल फंड, बँकीस किंवा पोस्टालीस मुदतद्वी, सोने, रिअल इस्टेट, करवृत्तीसाठी ज्या विविध योजना श्यादीच्या उद्देश्य करून घेईल. यामध्ये गुंतवणूक करताना सल्लागारासोबत काळजी पूर्वक योजना आखली पाहिजे.

⑥ आर्थिक सल्लागाराची नेमणूक : क्वचित वेळा सर्वसामान्य नागरिक गोंधळात पडतात आणि विविध आर्थिक निर्णयावरून धाकताना आपण गुंतवणूक करावी ? नेमकी कोणती विमा पॉलिसी घ्यावी ? अस अनेक प्रश्न सर्वसामान्यांच्या मनात असतात. यासारखी आर्थिक सल्लागार नेमणे शूभ महत्वाचे ठरते. आर्थिक सल्लागारकडेन अशा पद्धतीचे उत्तरे मिळतात आणि पुढील मार्ग सुकर होता.

⑦ सातत्याने पुनरावलोकन : आर्थिक परिस्थितीस आहवा न घेणे ही शूभ उमेदवा हात. त्यामुळे क्वचित काळासाठी आर्थिक समस्या निर्माण जाह्याचे सिद्ध झाले आहे. म्हणूनच

Principal

8 (1)

नाव : प्रतिक्षा सुभाष चव्हा
 विषय : इतिहास
 शेल नं 35
 शाळेंच नाव करिण्ट व
 वरिण्ट महाविद्यालय सापर
 वर्ग F.Y. B.A.

प्रा. ला

- 1) असहकार चळवळीची अर्थाने विहा.
 कांही काँग्रेस नेत्यांचा विरोध या
 आंदोलनाला शुभवातीपासून काही काँग्रेसच्या
 नेत्यांच्या विरोध होता ज्या जे उदारमतवादी
 होते होते त्यांनी या आंदोलनाला
 विरोध केल्याने हे आंदोलन अयशस्वी
 झाले
- 2) खिलाफत चळवळीशी सांगण अयोग्य
 काँग्रेसने खिलाफत चळवळीची हात मिळवणी
 करायला नको होती कारण गांधीजींच्या
 आहिंसात्मक आंदोलनाच्या स्वरूपाने
 मुसलमानांना काळोख नाही.
- 3) ब्रिटिशांची दडपणाली :: रंगलेंदचा युवराज
 प्रिन्स ऑफ वेल्स हा जेव्हा हिंदुस्थानात
 आला तेव्हा काँग्रेसने त्याच्या या कार्यक्र
 मावर बहिष्कार द्यावा
- 4) निवडणुकीवर काँग्रेसचा बहिष्कार
 इ. स. 1920-21 मध्ये हिंदुस्थानात निवडणुका
 झाल्या काँग्रेसने या निवडणुकीवर बहिष्कार
 द्यावा परंतु घेतला त्यामुळे ते
 अयशस्वी निवडणूक आहे.

2) चले जाव चळवळीची माहिती विहा.
 पराबा महासंघाच्या काळात ब्रिटिस यत्ने

विश्व भारतीयाचा मनात मोठ्या
प्रभावावर असतो व निमिग झाला होता
थाय काळात जपानने आणि असाद
हिंदू सेनेने भारतावर आक्रमण करण्यास
सुरुवात केले होती भारतावर स्वराज्य
पर्यंत असल्या हे संकर असे
भारतीयाचे मत वगळे युद्धकाळात मह्दाई
वाक्याने सर्व सामान्य जनता जस्त
शाली होती

भारताला स्वतंत्र्या मिळवण्यासाठी व
ऑगस्ट 1942 रोजी मुंबई येथे अखेर
भारतीया काँग्रेस सेनेतीची एक भरवा
शरली या कु बैठकीत चले जाव चा
ठराव पास करण्यात आला महत्मा गांधीजी
नी पास करण्यात या बैठकीत अस
जाहिर केले होते की चलेसाव
चळवळीला शांतपणे करण्यासाठी व्यापित
काँग्रेस समिती आणि मार्गदर्शन
संघाने आहे

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist. Nandurbar

नाव - वलवी निलिमा पुष्प

वर्ग - टि. वाय. बि. ए

१/१०

विषय - इतिहास जनरल

शेव नं - 02

[दि-23-1-2020]

पु 1 ला

1) पहिल्या बाल्कन युद्धाची कारणे लिहा.

I) तुर्कांनी जुलमी राजवट केली. तुर्कस्थानी आपल्या साम्राज्यातील ख्रिश्चन आणी मुस्लीम जनतेचे तुर्कीकरण करण्यात सुरुवात केली. तुर्कीसत्ता-विशानी येथिल जनतेवर अत्याचार सुरु केल्या होला. यामुळे जनतेचा मनात तुर्कीसत्ता विशाचा मानात असंतोश निर्माण झाला होला.

II) तुर्कस्थानची दुर्बलपण दुर्बलपण द्विपली युद्धात इटलीने तुर्कस्थानचा म. पराभव केल्या होला. तुर्कस्थानची दुर्बलता बाल्कन राष्ट्रांच्या लक्षात आली. तुर्कांना युरोप मधुन हाकलून लावण्यासाठी आर्थेच्या संधीच्या बाल्कन युद्धांनी पायदा घेण्याचे ठरविले.

III) बाल्कन संघ - युरोपीयन राष्ट्रांची मदत नघेता आपण आपल्या सधोडावर स्वातंत्र्य मिळवणे असे आग्रह बाल्कन राष्ट्रांना वाटत होते. यामुन परामपरागत आयु असत असत

वरही एकत्र आले आणी एक बालकन संघ स्थापन केला.

(VI) तात्काळीन कारणे

इंग्लिशीने लुईस्थानच्या पराभव केला याचा फायदा बालकन संघान घेतल्या आणी 16 ऑक्टोबर 1912 रोजी बालकन संघाने लुईस्थान विरुद्ध युद्ध पुकारले याचा पहिले बालकन युद्ध अस म्हणतात.

(VII) बालकन राष्ट्रांचे ऐक्य

द्रीपोलीचे युद्ध सुरु असताना बालकन राष्ट्रांमध्ये एकता निर्माण झाली होती. त्यातुन लुईस्थान विरुद्ध एकदम उठाव करण्याचे ठरविले वारंवारिक बागोरथा सर्बिया आणी वीस या राष्ट्रांमध्ये काही मुद्द्यावरून मतभेद होते असे असुन ही ऐक्याची पार्श्वभुमी तयार झाली.

(II)

(III)

~~कुछ कुछ~~

पहिल्या महायुद्धाची कारणे मिहा,
1914 ते 18 या काळांत पहिले
जागतिक महायुद्ध झाले या महायुद्धांत
पुरीचे कारणे

① अत्यांतिक राष्ट्रवाद -

19 व्या शतकांत युरोपमध्ये
अनेक राष्ट्रवादी चळवळी झाल्या या चळवळीतून
जर्मनी इटली यासारखी नवीन राष्ट्रांचे उदय
आली. या राष्ट्रांमध्ये अत्यांतिक राष्ट्रवादाची
भावना मोठ्या प्रमाणावर वाढली होती युरोपमध्ये
जवळजवळ सर्वच देशांत विरोधी सेतीचे उदय
आनी शुकाची भावना निर्माण झाली होती.

② आर्थिक साम्राज्यवाद वसाहतवाद व
औद्योगिक क्रांतीमुळे आर्थिक
साम्राज्यवाद किंवा वसाहतवाद निर्माण झाला.
युरोपमध्ये औद्योगिक क्रांती झाल्यामुळे उद्योगध-
ंद्यामुळे लागणारा कच्चा माल अस्तप्राप्त
मिळवा आनी तयार झालेल्या पक्कामाल
विक्रीसाठी हक्काचा बस बाजार पेढाची आव-
श्यकता होती त्यासाठी युरोपीयन राष्ट्रांनी
आफ्रिका व आशिया खंडातील अनेक प्रदेशांत
वसाहती स्थापन केल्या वसाहत स्थापनेसाठी
युरोपीयन राष्ट्रांमध्ये स्पर्धा सुरु झाली.

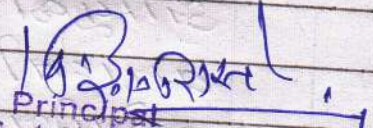
③ वर्तमान पन्नाचा पृथार

पहिल्या महायुद्धा पूर्वी काळांत
युरोपची विभागणी होत राहत आली. त्यावेळी
वर्तमान पन्नाची अळक व अलिशेजिग वातुच्या
सापुन जगतिला फडक्या विण्याचे कार्य केले.

सोपाविण्यासाठी युद्ध जव्या वातावरण निर्माण केले.

④ आंतरराष्ट्रीय संधींच्या उभाव
युरोपमधील मोठ्या शक्तींनी
आक्रमक धोरण स्विकारले यामुळे आंतरराष्ट्रीय
राजकारणात मि निर्माण झाला आंतरराष्ट्रीय संधी
हा तणाव दूर करू शकत होती परंतु पहिल्या
महायुद्धापूर्वी युद्धनीती आंतरराष्ट्रीय स्वरूपात
ची संधींना अस्तित्वात नव्हती परिणामी
आंतरराष्ट्रीय क्षेत्रात निर्माण झाली संधी
पराकोटीत्या पोहचली होती.

⑤ जर्मन सम्राट कॅसर विल्हम दुसरा
जर्मन सम्राट कॅसर विल्हम
दुसरा हा रागीट व अस अहकारी स्वभावाचा
होता जर्मनी लष्करी जगातील बलाढ्य व शक्ती-
शाली शक्ती बनवण्याची उशी त्याची महत्त्वाकांक्षा
होती. जगातील पुढेक गोष्ट आपल्याच
समलीने घडली पाहिजे असा त्यांचा हेतू
होता यामुळे त्याने जर्मनीचा काहीही संबंध
नसलेल्या प्रश्नात स्वतःला गुंतवुन अनेक
राष्ट्रांशी शत्रुत्व ओढून घेतले परिणामी
युद्धावुल वातावरण निर्माण झाले.

Principal

S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal, Akkalkuwa
Dist Nandurbar

Name :- Bhoi Kamal

Yashawant

Class :- S. Y. B. A [28]

Roll No :- [28]

Sub :- History Skill

9/10 (1)

Q. 1) पुरासिलेखागारांचे ऐतिहासिक महत्त्व लिहा ?

⇒ पुरासिलेखागारांचे ऐतिहासिक महत्त्व पुढील प्रमाणे :-

1) राष्ट्रीय वारशाचे जतन व अस्मितेखा-
-गारांमधील विविध प्रकारचे अस्मितेख हे
मकमेवाहित अस्तित्वात. ते देशाच्या इतिहासा-
चा लिखित पुरावा असतात. ते सुरक्षित व
संरक्षित राखण्याचे जबाबदारीचे आणि
मोलाचे काम अस्मितेखागार करित असतात.

2) इतिहास संशोधनकरिता प्रथम दर्जाचे स्त्रोत व
इतिहास संशोधनाच्या दृष्टीने अस्मितेखागा-
अलिशय महत्वाचे आहे. इतिहास हाक शास्त्र
रूपाने मान्यता पावल्यापामुन अस्मितेखागारांमि
भूमिका इतिहास संशोधन नास्त महत्वाची
ठरली आहे. ऐतिहासिक अस्मितेख
इतिहास संशोधनासाठी प्रथम
दर्जाचे स्त्रोत असतात. अस्मितेखा-
-गारांमधील संग्रहित अस्मितेख हे
इतिहास संशोधनाच्या दृष्टीने लथार
केलेले असतात, तर संबंधीत विषयाच्या
संमकालीन आवश्यकतेमधुन लथार
आलेले असल्यामुने इतिहासाच्या
निष्पत्ती व वस्तुनिष्ठ मांडणीत
उपयुक्त ठरतात.

३) प्राथमिक संदर्भसाधनांची उपलब्धता :-
 अभिलेखागारांमधून इतिहास संशोधकांना
 इतिहासिक अभिलेख यांच्या मागणी-
 पुढाणे उपलब्ध होतात. संशोधन
 कार्य सुरू असताना निश्चिन्ता
 रूपांवर सावरण्याची माहिती प्राप्त
 करण्यासाठी अभिलेखागारे उपयुक्त
 ठरतात. स्थानिक इतिहास अभ्यासनामा
 अभिलेखागारांतून साहित्याच्या साधने
 संशोधन भागावदलची माहिती उपलब्ध
 होऊ शकते.

४) पुराभिलेखांचे शास्त्रीय पद्धतीने जातणे :-
 अभिलेखांच्या व्यवस्थापनाच्या अनुषंगाने
 वेळेवेळी पाविणे केलेल्या शास्त्रीय
 शोधनिमाणी अभिलेखागारांच्या कार्यवाहीत
 पुराभिलेखांचे स्वरूप सांगिते आहे. अभिलेख
 संरक्षणाची धातुने दिलेल्या शिक्षणपद्धत
 पद्धतीमुळे अभिलेखांचे जातणे होत आहे.

५) प्रकाशने :- भारताने राष्ट्रीय अभि-
 लेखागार आपली वार्षिक प्रसिद्ध पुरातन
 हाताने याशिवाय इंडियन इंडिया
 इंडिया, इंडियन रिपोर्ट्स, इंडियन
 नेशन, पॅसेडिग्न, इंडियन
 हिस्टोरिकल रेकॉर्ड कमिशन यांमधून
 अभिलेखागारांतून काढण्याच्या अर्थाने
 वाचकांना व संशोधकांना माहिती
 मिळत असते.

9) रोजगार विमुख पद्धिण, अक्षय्यकामाचे
 आयोजन :- विलम्बित येथील राष्ट्रीय
 अभियेच्याकडारा 'स्कूल ऑफ अक्षय्यकाम
 स्टडीस' ही प्रशासना स्थापन केली
 आहे.

10) संदर्भनाद्यांची निर्मिती :- अक्षय्यकाम
 - खाशेलीच सामग्री संशोधकाचा
 त्यांच्या अक्षय्यकाम विषयानुसार
 स्नायना याची यकरिना अभियेच्या
 गारामध्ये विविध प्रकारची संदर्भना
 संदर्भ सुची कागदपत्रांचा जागा
 शोधण्याची सेवा इ. करण्यात
 आलेल्या असतात.

11) उपयुक्त पुराविद्यांच्या क्षेत्रातून पुढील
 अनुविद्या :- पुढीलवेळी अभियेच्या
 वेळीच पुन न्याय करणे व्यवहारिक
 होण्या आवश्यकता असते.

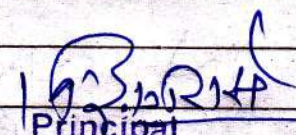
12) प्रकाशकृत महत्त्व :- लोकप्रतिनिधीना
 वनभाषाभाषीय चर्यामध्ये अक्षय्यकाम
 संदर्भात नोंदविण्याकरिता विविध
 माहिती, आकडेवारी आवश्यक
 असते.

13) व्यावसायिक होण्या महत्त्व :-
 व्यावसायिक व उद्योजकांना व्यापार
 उद्योगाचे व्यवस्थापन करणे
 घेतलेल्या निष्पायी लक्ष्यानि
 व दक्षिणातीन परिणाम काय
 होतिले. याचा विचार
 करावा लागता. अक्षय्यकाम निर्मि
 प्रताना येण्यासाठी लक्ष्यानि उपाय
 लक्ष.

३३) न्यायालयीन महत्त्व व न्यायालयीन कामकाजात शुनावणीकरिता अभिलेखागारां लीम. पुरावे प्रथम हनीया स्तोत्र उपस्था ठेवतात. वतन, माध्यमतेच्या मासका ठेवक वहिवार शिष्ट करण्यासाठी लोकागारांरी लोकासहसिक काहिती अभिलेखागारांमधील अभिलेखागारां मधील अभिलेखांमधुन प्राप्त वेले.

आंतरप्रांतीय राष्ट्रीय व आंतर - राष्ट्रीय महत्वाचे गुंतागुंतीचे प्रश्न शेडवितानाही या दस्तऐव्या- न्यायीय कागदपत्रांच्या अर्थाने उपयोग होतो हे ध्यानात ठेवण्यासारखे आहे.

३४) डेव :- काही निष्प वर्षांपूर्वी हेव येथील नागरिक ह्यानाक चालवलेल्या गोवा - नगर हवेची खरापात कारणाच्या वानुने न्यायाच्या कोष मिकाल्या ल्याल्या श्रेयात मुषडे दस्तऐव्यांन्याया महत्वाका वाटा होता.

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist. Nandurbar

नाम :- कसावे कसन रायसिंग

शेल नं. 02

वर्ग :- एस. वाय बी. ए

विषय :- प्राचीन भारताचा इतिहास (इ.स.पू. 600 ते

क्रि.श. 14-2-2020

1206]

प्र 1 ला

③ मौर्य साम्राज्याचा -हासाचे कारण लिहा.
⇒ कलिंग विजयानंतर मौर्य साम्राज्या जवळ संपूर्ण
भारतात पसरलेले विसले. हा विस्तार प्रचंड प्रमाणावर होता.
एखाद्या मोठ्या साम्राज्याची व्यक्ती या काळी निष्पत्ती
काम होते. अशा मोठ्या साम्राज्यावर पूर्णपणे देखरेख
शेवट्याशिवाय ते संघटित राहणे कठीण होते. पुढील
संघटनेवर मौर्य साम्राज्याचा पतनास सुरुवात झाली.
आणि इ.स. पू 184 मध्ये हा साम्राज्य मौर्याचा
अपभ्रम कायम स्वरूपात नष्ट झाले. मौर्य साम्राज्याचा
-हासाचे कारण पुढील प्रमाणे करणीभूत करली आहे.

① राजशाहीतील दोष :-

राजेशाही शासन प्रथायोग्य
पद्धतीने कार्यरत राहण्यासाठी राजाच्या व्यक्तीमत्त व्यक्त्या-
तेवर अवलंबून असते. राजा संपूर्ण साम्राज्याचा केंद्रबिंदू
असतो. शासनातील अधिकारी व लष्करी राजाच्या कर्तृत्वावर
अवलंबून असतात. परिणामी राजाचे पतन सुरुशीर

सुदृढ असलो. लो पर्यंत शासन योग्य पद्धतीने घेतले पण जेव्हा राजा अरस्तु आस्थिर होतो. तेव्हा त्यांच्या भोवती असणारे छोटक शिरजार कु. होतान. मौर्य साम्राज्याचे चित्र आपल्यास असेच दिसून येते. केंद्रीय शासन व्यवस्था दुर्बल ठिल झाले व हवू-हवू मौर्य साम्राज्याचा न्हास होत गेला

② प्रांतिक अधिकार्याचे अयोग्य वर्तन :

अलिंग विजयानंतर मौर्य साम्राज्य जवळ जवळ संपूर्ण भारतात पसरलेले दिसते. अशा या मौर्य साम्राज्य व्यवस्थेत अधिकार्याची जेमठक द्यात आली. दिव्यावादन या ग्रंथात या नवाटिपेत बंड झाले. होते. अशोक तहाशीला येथे बंड मोडवासाठी गेला. याचेही कारण राज्यपालाचे अयोग्य वर्तन हे होते. परिणामी त्यांना जेव्हा अंघी ला तेव्हा त्यांनी स्वतंत्र घोषित केले.

③ दरबारातील गरवणी :

मौर्य दरबारात व्यतलीगत शकलीभावाची मंत्री व अधिकारी राष्ट्रीय उद्वेग विकसित करत. याकड बिकर परिस्थितीत निर्माण करून संघर्ष झाले. ह्यावरून दरबारात गर निर्माण झाले. या गर-रक्षणीत कुट निसीन भ्रष्ट्युद्दाला व खिलखिलीत झाली.

④ जाचक कर पद्धती :

कोटिल्यान ज्या शासन व्यवस्थेत वर्णन केले आहे. त्यात कर अधिक योगिले. आहे. राज्याला विकाससाठी मौर्यांनी जनतेवर जाचक कर लादले. हेतू असे दिसून येते. चंद्रगुप्ताला साम्राज्य स्थापनेसाठी विशाल सेनेची आवश्यकता असल्याने त्यासाठी कर मोठा पैसा खर्च होत असे. पण सर्व पैशाचा भार लोकांवर पडला परिणामी लोकांमध्ये असलोष निर्माण झाला.

⑤ सैनिक शाप्तीचा न्हास :

अशोकच्या अहिंसेने

आधी धर्मप्रचारात्मक नितीम साम्राज्याची सैनिकी शक्ती आणि झाली. मौर्य कालात पश्चिमेत्तर भाषणात गेल्या अनेक प्रांत स्वातंत्र्य साठी तयार होते. अशा परिस्थितीत साम्राज्याला एका विशाल संघटित सैन्याची आवश्यकता होती. साम्राज्यात प्रतिक्रिया विकसित झाले. तेव्हा ते विकसित नष्ट करणारे सैन्यापती वीर्य संघात सामील झाली गेले. अतिरिक्त आदिवासीय निती मूठे सैनिकी बला तयार होऊन मौर्य साम्राज्याचे पतन होऊन गेले. या दरम्यानचा काल म्हणजे इ.स. पूर्व २०६ मध्ये ग्रीकांनी भारतवर आक्रमण केले आणि यालूनच मौर्य साम्राज्याचा षट झाला.

पुढे

वरील अनेक कारणांमुळे मौर्य साम्राज्याचा षट झालेला दिसून येतो.

② सम्राट अशोकचे सुधारणा लिहा

⇒:

(i) अहिंसा :

अशोकाने आपल्या संपूर्ण साम्राज्यात अहिंसेवर भर दिला शिकार करणे बंद केले एका आदेशाने वर्षातील काही दिवस पशूहत्या बंद केली अहिंसेचे पालन निहत्तने करतात. किंवा नाही. त्यासाठी विशेष पदाधिकारीची नियुक्ती केली.

(ii) वीर्य संघा आणि मठेची निर्मिती :

अशोक वीर्य धर्माचा स्वीकार केल्यानंतर वीर्य भिक्षु आणि भिक्षुणींना शहरासाठी सधे मठ विहार यांची निर्मिती केली. हि क्षेत्र वीर्य धर्मप्रचाराचा कार्य साज्याकडून हेरि वीर्य विज्ञानांना साज्याकडून आर्थिक साह्य मिळ सोजी आणि भूकळ योग्य स्वरूप वायव्यामच्या दृष्टीने प्राप्त झाले. या अतिरिक्त धार्मिक वचनांसाठी शिलालेख करून साम्राज्यात वेगवेगळ्या ठिकाणी त्यांची उभारणी केली.

(iii) विदेशातील प्रचार :

अशोकाने वीर्य धर्माच्या

प्रचारासाठी वॉर्ड धर्माचे प्रचारक विदेशात पाठविले यासाठी मुलगा संधुमित्रा आणि मुलगा सह्य यांना श्रीलंकेत पाठविले. श्रीलंकेचा तत्कालीन राजा विस्तृत आणि दरवारा-नीळ इतर अधिकारांनी आणि सामान्या जनतेने देखील वॉर्ड धर्माचा प्रचार केला. या व्यक्तिरेखा सिरीया इजिप्त मॅसेडोनिया यथे चर्मप्रचारक पाठविले.

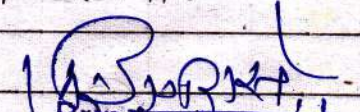
(iv) व्यक्तिगत आवर्ष :

वॉर्ड धर्मातील तत्वाचे आवरण सर्व सामान्यांनी करावे म्हणून अशोकने व्यक्तिगत आवर्ष निर्माण केला. त्याने स्वतः मासिकवे वेद केले. मध्य पिन वेद केले. शिकार वेद केली. इ. स. पूर्व प्रकार वेद करून तो स्वतः वॉर्ड विभक्त करून याचा लोखण परिणाम लोक अस्तित्वाच्या तत्वाचे पालन करू लागले.

(v) अशोकने केलेली लोकोपयोगी कार्ये :

अशोकने सर्व सरकारी पदाधिका-याना आदेश दिले की त्यांनी धर्म प्रचाराचे कार्य करावे स्वतःचे आवरण योग्य ठेवावे आणि लोक वॉर्ड धर्मा नियमाचे पालन करवात. कि नाही थावर लक्ष ठेवणे पदार्थे सर्व घेऊन वेध केले. याशिवाय सणा शुद्धीला आणि समारी ताल पशुंची वळी देण्याची प्रथा वेद केली वरु सेनावर वंकी धातली. धर्म प्रचाराचा मुख्य सोयसिार रस्त्याची निर्मिती केली. रस्त्याचा दोन्ही बाजूने आवळी देणारे वृक्षोची लागवड केली रस्त्यावर ठिकठिकाणी विटरी खोल्या प्रवाराच्या सोयसिाठी नागनागी धर्मशाळा बांधल्या पाणीपुरवठ्याच्या अनेक योजना करू केल्या शिल्पकला कोरीव कला. इत्यादींना उत्तेजन दिले. =

वरील करणामुळे अशोकाच्या वॉर्ड धर्म प्रचार अपारयाने झालेला दिसतो.

Principal
S. J. M. S. M.

नाव: सपना राजवा वसावे

विषय: इतिहास ज्ञान

वर्ग: S.Y. B.A.

दिनांक: 8/11/2022

रोल नं: 40

प्र: एका वाक्यात उल्लेख लिहा.

1) ~~छत्रपती संभाजी महाराजांचे शिबिर कोण होते~~
कोशाव भूषण व संभाजी घडित.

2) ~~शिवाजी महाराजांनंतर मराठ्यांच्या छत्रपती~~
कोण झाले
छत्रपती संभाजी महाराजा

3) ~~डुंदरी वेहारी के कोणाचे ताण होता~~
सिद्धी

4) ~~संभाजी महाराजांनी सेनापतीपद कोणाचा~~
पिणे होते
दुष्कीराव मोहिते

5) संभाजी महाराजांचा राज्याभिषेक कोव्हा झाला?

⇒ इ.स. 1681

6) औरंगजेबाच्या तंबुचे ककरत कोणी कापिले?

⇒ संताजी खोडपाडे

7) राजाराम महाराजांचा मुख्य कधी व कोठे झाले?

⇒ राजाराम महाराजांचा मुख्य 3 मार्च 1700 सिद्धाड

8) राजाराम महाराजांनंतर मराठ्यांचे नेतृत्व कोणी केले?

⇒ महाराणी ताराबाई

9) महाराणी ताराबाई यांचे सेनापती कोण होते?

⇒ धनाजी नाथप

10) मोगलांच्या केंद्रेतून शाहू महाराजांची सुटका कोव्हा झाली?

⇒ इ.स. 1707

11) मराठ्यांचे स्वातंत्र्याचा युद्ध कोव्हा समाप्त झाले?

⇒ १. स. 1767

12) शाहू महाराजांचा आईचे नाव काय?

⇒ १. यशुबाई

13) शाहू महाराजांनी आपली राजधानी कुठे व्हावली?

⇒ १. सातारा

14) शाहू महाराजांचा राज्याभिषेक कधी झाला?

⇒ १. शाहू महाराजांचा राज्याभिषेक सातार्याला 6 मे १. स. 1922 झाला

15) बाळाजी विश्वनाथ यांच्यानंतर पेशवेपद कोणाला मिळाले?

⇒ १. बाळाजी विश्वनाथ यांच्यानंतर पेशवेपद बाळाजी बाळू ताराबण पेशवे झाले.

16) पानिपतची तिसरी लढाई कोव्हा झाली?

⇒ १. १. स. 1761

17) पानिपतच्या तिऱ्या लढाईत कोणाचा विजय झाला ?
 ⇒ अद्याली

18) बाकाली बाजीरावने जिजामाता कोणाचा लढाईत पराभव केला ?
 ⇒ बाकाली बाजीरावने जिजामाता यशुवर्षी या लढाईत पराभव केला.

19) वाघरिवांचा मृत्यु कोण्टा झाला ?
 ⇒ बाजीरावाचा मृत्यु 28 एप्रिल 1740 चा झाला.

20) मुंगी शेवगाच्या लढाईत कोण्टा झाला ?
 ⇒ मुंगी शेवगाच्या लढाईत 6 मार्च 1728 चा झाला.

Principal

नाव :- युवराज भिमसिंग वलके

विषय इतिहास (4) भारताचा इतिहास 1528

रोल नं: 04 ले 1707

दि. 13/04/22

वर्ग, ग.प. B.A.,

20/18

- 1) नामपट हे लिखित प्रकारचे साधन आहे
- 2) हुमायूननामा हा ग्रंथ गुलबदन बेगम ह्याने लिहिला
- 3) तुमूक - 1 - नरंगिरी हा ग्रंथ नंदागिरि मोतमिद ह्यांनी लिहिला
- 4) प्रवास वृत्तांत हे इतिहासाचे मौखिक साधन आहे.
- 5) थॉमस रो हा ब्रिटिश प्रवासी नंदागिरि या मोगल बादशाहाच्या दरबारात आला होता.
- 6) भारतात मोगल साम्राज्याची स्थापना आकबर यांनी केली
- 7) फरीद हे शेखरदा सुरी चे मुळ नाव होते.
- 8) पानिपतची दुसरी लढाई 5 नोव्हेंबर 1556 वर्षी झाली.
- 9) पानिपतची दुसरी लढाई आकबर आणि हेमू यांच्यात झाली
- 10) दिन - 2 - इलाही या नवीन धर्माची स्थापना आकबर यांनी केली.

- 11) मौरंगनेबाचा शासन काल 1658 ते 1707 पर्यंत होती.
- 12) सांगर्या किल्ला यमुना नदीच्या काठावर आहे.
- 13) मदानुभाव पंथाची स्थापना गोविंद प्रभू यांना केली.
- 14) शेरशाहची कबर ससाराम या ठिकाणी आहे.
- 15) मोघल प्रशासनात ज्यास विभागाचा प्रमुख कान्जी - उम् - कजाग होता.
- 16) मोगल कालीन दरबारी भाषा फारशी होती.
- 17) जिझिया कर अकबर यांनी रद्द केली.
- 18) मोगल प्रशासनात जिल्ह्यांची विभागाची अनेक परगणा करण्यात आलेली होती.
- 19) जंदापूर जे काश्मीर येथे शालीमार गार्डन बांधले.
- 20) मौरंगनेबाचा मृत्यू 20 फेब्रुवारी 1707 या वर्षी झाला.

Principal
Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapan Tal. At Kalkuwa
Dist. Nandurbar

नाव: वल्लवी राहुल धिमा

विषय: इतिहास 6E

Making of Contemporary India-11

वर्ग: T.Y.B.A Sem - 11

रोल नं (1)

दि: 13/04/2022

78
70
70

प्र 11A

1) भारताल आदिवासी समालोचने संख्या
किंती आहे.

→

414

2) आरथंड मुक्ती मोर्चेचे संस्थापक कोण

→

shibu sohen शिबू

3) बोधे आंदोलन कोणत्या राज्याशी संबंधित आहे

→

आराम

4) चिपको आंदोलन कशाशी संबंधित आहे.

→

वृक्षतांड भाविव्यास

5) हुंडा बंदी कायदा कोणत्या पारित करण्यात आला

→

इ.स. 1961

6) कोणते वर्ष आंतरराष्ट्रीय महिला वर्ष म्हणून स्थापन केले गेले.

→

इ.स. 1975

7) खालीलपैकी कोणी दलिततांचे प्रश्न सोडविण्यासाठी प्रयत्न केले वरीलपैकी सर्वा

→

8) विठ्ठल विठ्ठलराव हे पुस्तक कोणी लिहिले गोपाळ बुवा वासगाकर

→

9) खालीलपैकी पुण्यात दलिततांसाठी कोणी प्राथमीक शाळा सुरू केल्या शिवराम कांबळे

→

10) जयसवाई चळवळीची सुरुवात कोठे झाली छत्रिशगड

→

11) महात्मा गांधीजींनी अस्पृश्यांसाठी कोणता शब्द वापरला होता? हरजन

→

12) जयसवाई चळवळी कोणत्या आंदोलनाशी मिश्रणित आहे. तेभागे आंदोलन

→

13) खालीलपैकी कोणी दलिततांचे प्रश्न सोडविण्यासाठी प्रयत्न केले? वरीलपैकी सर्वा

→

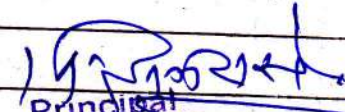
14) विठ्ठल विठ्ठलराव हे पुस्तक कोणी लिहिले गोपाळ बुवा वासगाकर

→

15) खालीलपैकी पुण्यात दलिततांसाठी कोणी प्राथमीक शाळा सुरू केल्या शिवराम कांबळे

→

- 16) भूमिपुत्र म्हणजे काय.
स्थानिक रहिवासी
- 17) जामा बंडखोरांचा सेनाप्रमुख कोण होता.
मल. मल. खपत्रांग
- 18) नक्षत्रवादी चववर्षीय माओ डोडोम यांमि
वैचारिक प्रेरणा दिली.
- 19) उत्प्रेरण स्वीपमध्ये हे कशाशी संबंधित आहे.
आतंकवाद
- 20) उत्प्रेरण स्वीपमध्ये हे कोणी राबविले.
सीमाती इंदिरा गांधी

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist. Nandurbar

नाम: वसाव अक्षय ग्यासिंग

वर्ग: B. A शीत न. (53)

विषय: इतिहास दि. 06/04/2022

18
20
18

प्रश्न

1) पहिले महायुद्ध केला सुरु झाले.

→ 28 जून 1914

2) पहिले महायुद्ध किती दिवस लढले गेले

→ 1965

3) पहिल्या महायुद्धात अमेरिकेने कोणत्या वर्षी प्रवेश केला.

→ 1917

4) पहिले महायुद्ध केला थांबले.

→ 19 नोव्हेंबर 1918

5) पहिल्या महायुद्धाचा कालखंड सांगा.

→ 1914 ते 1918

6) पहिले महायुद्ध थांबवण्यानंतर कोणत्या ठिकाणी सवलत पारिव्य बोलावीयात झाली

→ पॅरिस जवळ व्हर्सायच्या आरसे महामंडळ

7) पहिल्या महायुद्धात किती शब्दांचा समावेश होतो

→ 28

8) व्हर्सायचा लढ केला झाला

→ 28 जून 1919

9) व्हर्सायच्या तहाची दोन कस कामे (तरतुदी) सांगा.

→ पोळं या नव्या राष्ट्रची निर्मिती करण्यात आली
उन्हांग वदर राष्ट्रसंघाच्या आधीपल्याख्यानी देव्यान
आले.

⑩ इंग्लंड नपान मैत्री करार केला झाला.

→ 1902

⑪ राष्ट्रसंघाची स्थापना केला झाली.

→ 10 जानेवारी 1920

⑫ राष्ट्रसंघाची मुख्य किती वाटक होत

→ चार

⑬ अमेरिकन राष्ट्रपत्या विल्सनच्या जाहीरनाम्यात
किती तत्वे होती

→ 14

⑭ झार सज्या राजाच्या विरोधाने शरीयन राज्यकांती
केला झाली

→ 1917

⑮ पहिल्या महायुद्धात शरीयाचे किती सैन्य ठार
झाले

→ ४४ लाख सैनिक श्वांगणावर ठार

⑯ शरीयन राज्यकांतीचे नेतृत्व कोणी केले

→ लेनिनने

⑰ शरीयन राज्यकांती कोणत्या नावाने प्रसिद्ध
आहे

→ बोल्शेविक क्रांती

⑱ शरीयन सम्राटांना कोणत्या नावाने ओळखले
जात असे

→ आर

(19) ~~दस~~ कैपिटल हा ग्रंथ कोणी लिहिला

→ कार्ल मार्क्स

(20) शशियन राज्यक्रांतीच्या वेळी सम्राट पदवी कोण

होला

→ निकोलस दुसरा

प्रिंसिपल

S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist. Nandurbar

नाम :- पदवी सुकरन चिमसिंग

विषय (इतिहास (9.E) सामकालीन भारताच्या इतिहास)

रोल नं. 04

वर्ग (T. Y. B. A)

दि. 31/03/22

(प्र 1 म)

- 1) बेडो झोंदोलनाचा आसाम राज्याशी संबंधित आहे.
- 2) चिपको झोंदोलनाचा पर्यावरण रक्षणा संबंधित आहे.
- 3) विद्याचक्र विध्वंसन हे पुस्तक गोपालबाबा वलंगकर यांनी लिहिले आहे.
- 4) महात्मा. गांधीजींनी असुपुत्र्यांसठी हरिजन या शब्दाचा वापरला.
- 5) ऑपरेशन ब्लू स्टार हे पंजाब या राज्यासंबंधी आहे.
- 6) नर्मदा वचाव झोंदोलनाचे नेतृत्व मेधा पाटकर यांनी सरदार सरोवर येथे केले.
- 7) भुमिपुत्र म्हणजे अन्न हे स्वामिक राहवाणी लेय.
- 8) छत्तीसगढ मध्ये नक्षलवादी चळवळीची सुरुवात झाली.

(प्र. २ रा गु)

→ १) स्वातंत्र्य चळवळीतील भादिवासींचे उदाय.
 भादिवासी चळवळीच्या रंगितास भाजण्याला पार-
 चौदाव्या शतकापर्यंत घेऊन जाणे. १७४४ ते १७४९ या
 भारतीय स्वातंत्र्य लढ्याच्या लश्मिहासापुढागे
 या भादिवासी मिल्क खांगिकारकांच्या रंगितास हि महात्वाच्या शोधे जो
 वाकीच्या खांगिकारकांच्या प्रमाणे सगळ्यांच्या पुढे आला नाही. वलाच्या
 ब्रिटिश साम्राज्य अकरा वर्षे झरो कि पळो करणे हे खांगिकारक
 कुलक्षित्य राहिले. व त्यांना ब्रिटिश साम्राज्येने कायम फरोडेथोर
 यथ्य दृष्टि कोनातून अधिगले.

अ) मिल्कांच्या उदाय. १८१७ ते १८५७ या काळात मिल्कांईक
 व कात्रीसिंग यांनी मिल्क स्वातंत्र्य उदाय केला व सांगुपा
 भागात शंकरशहाच्या नेतृत्व्याली उदाय झाला.

क) स्वातंत्र्य नाईक हे १८३१ ते १८५१ पर्यंत ब्रिटिशांच्या नोकरीत
 सेवा करणारे होते. राजदाट गंगलातून गागाय बेलगाड्यांचे स्वीस्थान
 करणाऱ्या पोलोत पथकाचे ते प्रमुख होते. १८५१ ला शिक्षा भोगून
 आल्यावर भाजण्या नोकरीत परत घरावे झशी विनांगी त्यांनी
 सरकारला केली परंतु ती वाप झली पण १८५७ साली वातावरण
 ताप लागले तसे ब्रिटिशांना स्वातंत्र्य नाईकांची गरज भासू लागली.
 परंतु आगा वे दुसऱ्याच प्रेरणेने भारले गेले होते.

आतुषाच्या वेप्यांमध्ये वहरात निमोण करून घेवा
 घायवर काळजा करून ब्रिटिशांच्या (पसी स्वतः कर वसूल
 करण्यात सुरुवात केली. होळकरांच्या राज्यातून ब्रिटिशांना गोळा
 केलेली शंभवी मुंबरीला जात होती. ती स्वातंत्र्य नाईकांनी लहून ती
 कुडून त्यांचे रक्षण ३० सैनिक करीत होते पण त्यांनी

S. J. M. S. M.

Principal
 S. J. M. S. M.
 Arts & Com. Senior College
 Khapar Tal. Akkalkuwa
 Dist. Nandurbar

नाव : वलवी विशाखा विश्वसिंग

दोहनंबर - 10

दि - 31 - 3 - 2022

class - T. 7. B. A

विषय : भारताचा इतिहास

प्र. क्र.

- 1) बंगालमध्ये कंपनीचा दिवाणी अधिकार किष्कात्मिके बंगालमध्ये कंपनीचा दिवाणी 1684 मध्ये मिळाली
- 2) कंपनीने जमीन महसुलीसाठी कोणता अधिकारी नेमला होता. कंपनीने जमीन महसुलीसाठी अमील अधिकारी नेमला होता.
- 3) वॉरेन हेस्टिंगच्या पूर्वी भारतात ठिकेदारी जमीन महसुल पध्दत होती
- 4) भारतात कंपनीचा गव्हर्नर म्हणून वॉरेन हेस्टिंगची नेमणूक 1662 मध्ये झाली.
- 5) वॉरेन हेस्टिंगने कोणती जमीन महसुल पध्दत तिलाव पध्दत लागू केली.
- 6) शयतवारी पध्दतीचा थॉमस मन्रो होता.

6) यॉर्मस मन्शेने श्यतवारी पध्दत मद्रास, 1626 मध्ये लागू केली.

7) मुंबई प्रांतात श्यतवारी पध्दत एवफिस्टन नी लागू केली.

8) कोणत्या जमीन मिहसूल पध्दतीत शोषक्यांना श्यतवारी पध्दत बनविण्यात आले.

9) कोणत्या पध्दतीत जमीनदारांना जमीनीचे हक्क विकतांना सरकारची परवानगी कायमद्वारा पध्दत द्यावी लागतात असे.

10) कोणत्या पध्दतीमुळे सरकारला अंदाजपत्रक कायमद्वारा पध्दत सोपे गेले.

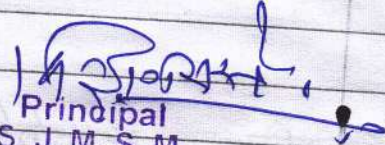
11) अन्नधान्याऐवजी नमदी पीठे घेणे या शैतीचे व्यापार शिकरा म्हणतात.

12) जमीनदारी पध्दत कर्णाट प्रांत मध्ये सुरु होती.

13) कोणत्या पध्दतीत जमीनीचे हक्क जमीनदारांना जमीनदारी पध्दत देण्यात आले.

14) जमीनदारी पध्दतीत जमीनदार आपल्या शेती कुळांनर कसायवा देत असतात.

- १६] कोठ्या पद्धतीत कुळांचे आर्थिक शोषण जमीनदारी पद्धत यामा साठे,
- १७] कायमघाश पद्धत तोंड कार्मवाळिस यांनी सुरू केली,
- १८] शेतसारा कायम अश्विण्याचा पद्धतीचा कायमघाश पद्धत म्हणतात,
- १९] शेतवारी पद्धत म्हणजे जमीन महसुलीचा संबंध प्रत्यक्ष सरकार व शेतकऱ्यांमध्ये निर्माण झाला
- २०] महात्मवारी पद्धतीचा जनक जनरल मॅकेन्झी हेता,

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist Nandurbar

नावा - वळवी प्रियंका विश्वलसिंग

रोल नं - 16

विषय :- इतिहास (Skill)

मिादिनांक - 12-04-22

वर्ग - T.V.B.A

प्र. 1 ला

9
20
24

- 1) ग्रीस व रोमन यांची कुलदेवता म्युझेस आहे.
- 2) म्युझेस या शब्दावरून म्युझियम हा शब्द प्रचलित झाला आहे.
- 3) राष्ट्रांच्या संस्कृती ठेवा जतन करण्याची जागा वास्तुसंग्रहालय (म्युझियम) आहे.
- 4) सेट जॉर्ज वास्तुसंग्रहालय चेन्नई येथे आहे.
- 5) वास्तु संग्रहालयासाठी 4 प्रमुख घटक संग्रहालयाचे असतात.
- 6) कृतीद्वारे दिलेले शिक्षण हे प्रमावी शिक्षण असते.
- 7) वास्तुसंग्रहालयाचे वस्तूच्या नोंदी रजिस्टर मध्ये ठेवतात.
- 8) वास्तुसंग्रहालयाच्या आर्थिक कारभार वित्त अधिकारी असते.

- 10) वस्तुसंग्रहालयाचे व्यवस्थापन करण्यासाठी व्यवस्थापाकाची आवश्यकता असते.
- 11) वस्तुसंग्रहालयाची संस्था इटली येथे जास्त आहे.
- 12) प्राचीना ते आधुनिक क्रमशीलपणे अभ्यास वस्तुसंग्रहालय यामध्ये करता येतो.
- 13) पुरुवण सर्वेक्षण सेट जॉर्ज यांनी केला.
- 14) छत्रपती शिवाजी महाराज वस्तुसंग्रहालय मुंबई येथे आहेत.
- 15) वस्तुसंग्रहालय एक समाज यामधील महत्त्वाचा
- 16) भारतात पहिले वस्तुसंग्रहालय 1947 रोजी स्थापन झाले.
- 17) विज्ञान व संतज्ञानाचे विषयक संग्रहालय भारतात कलकत्ता येथे आहे.
- 18) ड. फ्रिस ऑफ वेल्स म्युझियम मुंबई येथे आहे.
- 19) भारतात कला भवन हे वस्तुसंग्रहालय वाराणसी येथे आहे.
- 20) महाराज फ्लेसिंग संग्रहालय वडोदा येथे आहे.

Name - Salave Amisha Sahebrao
 College - S. J. M. S. M. Khapur
 Sub - Hi
 Roll No - 28
 Class - S.Y. BA
 Semi - IV

3/20/19

1) चंद्रगुप्त मौर्य यांचा जन्म कधी झाला
 => इ. स. पूर्व 340

2) सम्राट अशोक यांचा वडीलांचे नाव सांगा
 => बिंदु सार

3) कोनत्या वंशातील राज्यकर्त्यांनी ब्राम्हण
 व बौद्ध मिथुं ना कर मुक्ता गाव देण्याची
 प्रथा सुरू केली.
 => सात वादन

4) शक युगाची सुरुवात कोणी केली.
 => राज्या विक्रमा अदित्य.

5) भारतात स्पेन्याचे नाणे सुरू करणारे
 पहिले राजे कोन होते.
 => कुषाण

6) कुनागड खिलालेख कोनाची संबंधीत आहे.
 => सुरु पामन

7) हर्षवर्धन यांनी प्रयाग येथे धर्म परिषद आयोजित केली होती.

8) गुप्त युगानंतरचे नालंदा हे प्राचीन विद्या-
पिठ होते.

9) बानभट्ट कोनत्या सम्राटाच्या दरबारी
कावे होते.

⇒ हर्षवर्धन

10) कांडियन नेपोलियन ही पदवी कोनत्या
सम्राटाला मिळाली.

⇒ समुद्र गुप्त

11) झुझरा अशोक कोणाला म्हणूनले जाते.

⇒ कनिष्क

12) नालंदा विद्यापिठ बौद्धा तंत्रज्ञान शिकण्याचे
उत्तम केंद्र होते.

13) गुप्त काळात अवति जास्त नाणी कोणत्या
धातूच्या होत्या.

⇒ सोने

14) नेंद राजवंशाने मौर्य राज्यघराण्यानंतर मगध
येथे राज्य केले.

15) अलाहाबाद सुतभाया शिलालेखात कोठल्या कालावधी नोंद आहे.

⇒ चंद्रगुप्त

16) कवी कालिदास चंद्रगुप्त विक्रमादित्य राज्याचा दरबारात वास्तव्य होते.

17) बाणभट्ट हे कोठल्या राज्याच्या दरबारी कवि होते.

⇒ हर्ष

18) हर्षवर्धनाच्या काळात द्युपानतसांग हा चिनी धोवारी भारतात आला होता.

19) गुप्तांची अधिकृत दरबारीची भाषा होती.

⇒ संस्कृत

20) विक्रमादित्य ही पदवी धारण करणारे गुप्तराजा कोण होता

⇒ चंद्रगुप्त द्वयोर

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist. Nandurbar

- 8) अमेरिकेतील 95 टक्के तेल उद्योगावर कोणाची सत्ता होती.
→ रॉक फेलर
- 9) बँकिंग क्षेत्रातील अग्रणी कोण होता.
→ जॉन मार्गन
- 10) अमेरिकन फेडरेशन ऑफ लेबर ही कामगार संघटना केंद्र व कोणी स्थापन केली.
→ 1886 सॅम्युअल गॉम्पर व अडाल्फ स्ट्रॅमर
- 11) गोर पुद्दष (युरोपियन) व काळी स्त्री (निग्रो) यांच्या-पासून झालेल्या सततीला काय म्हणतात.
→ मुलेटो
- 12) अंकल टॉम्स कॅव्हिन ह्या कांदकरीमध्ये कशाचे वर्णन आढे.
→ हॅरियट स्टोव्हे.
- 13) "यादवी युद्ध म्ळोजे गुलामगिरी या संस्थेची लोकशाही मुल्यांची परीक्षा होती" असे कोणी म्हटले आहे.
→ क्रियटन रेसिटर
- 14) यादवी युद्धामुळे कोणत्या राजकीय पक्षाची लोकप्रियता वाढली.
→ डेमोक्रेटिक
- 15) पहिल्या महायुद्धात पॅरिस शांतता परिषद कोणत्या देशात आली.
→ फ्रान्स
- 16) पॅरिस शांतता परिषद कोणत्या देशात आली.
→ 1919

17) जागतिक महामंदी क्वा निर्माण झाली.
→ 1929

18) महामंदीचे कारणे सांगता
→ मतिस्थित उत्पादन, परराष्ट्रीय भांडवलगत तोय, संरक्षक
जकात घोरणा, शेतामालाचे मूल्यात वसरा, शेअर
बाजारातील सट्टेबाजी, कर्जबाजारी जागरिक

19) महामंदीचे परिणाम लिहा.
→ कमकुवत अर्थव्यवस्था, राष्ट्रीय कर्जात वाढ झेतकरी व
कामगारांची दुरावस्था, बेकारी, दरिद्र्य

20) कोणत्या राष्ट्राध्यक्षाना उपहासाने गेर इंजिनियर म्हणजे
होते.
→ दुष्यंत

1 डिसेंबर 2019
Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist. Nanded

Arts

विद्यार्थीनीचे नाव: वसावे भारती हाव्या

वर्ग: 5.7.BA

विषय: इतिहास

दिनांक 30/3/2022

शेल् नंबर 09

17
20
14

- 1) लोकांशका वाक्यातून उत्तरे लिहा
- 2) पुराभिलेखाबाबारेचा काय उपयोग होतो
- 3) पुराभिलेखाबाबारेचा काय संशोधनासाठी उपयोग होतो
- 4) शासनात राष्ट्रीय अमीलेखाबाबत झोलाया दिल्ली शहरात स्थापना करण्यात आले
- 5) कामाचा शोध घेऊन लोकांच्यापुर्वी मानवाने लेख लिहिणे
- 6) शहरात संशोधन मंडळ झोलाया घेऊन शहरात स्थापना करण्यात आले
- 7) पेशवे शहर हे पुणे शहरात आहे

प्र २ रा रा हिपा विधा;

मुंबई पुरातिलेखगार

मुंबई अभिलेखगाराची स्थापना ब्रिटीश ईस्ट इंडिया कंपनीच्या प्रभुत्वाचा काळात साहजिक्या उत्तमिलेखाची व्यवस्था करण्याकरिता झाली ईस्ट इंडिया कंपनीचे हालचाळी सुरतमधून सुरू झाल्या होत्या मुख्य कचेरी सुरत येथे कुनिव्ह कचेरी होता इ स १८३५ मध्ये ईस्ट इंडिया कंपनीचे मुख्यालय सुरतेहून मुंबईस आले प्रत्येक दिवशीचा पत्रव्याप्त त्यावर संशुचि कोन्सिलचा विचार विनिमय होव हा व्यवहार डायरी च्या स्वरुपात होतच्यो रोज उतरवुन देवण्यात वरुन लागता कारभाराचा सोयीसाठी कंपनीने वेगवेगळी खाली मि निमिणि झाली कुली हाती प्रत्येक खाते प्रमाणत आपल्या पत्रव्यवहार स्वतंत्रपणे सांभाळणीत असे एकुलकु कारभाराची व्यापारी व्याली वाढली तसा पत्रव्यवहार ही अभ्यासि वाढला.

इ स १८२५ पासुन डायरी त उतरवुन व घेला मुळ विस्तार स्वरुपात विषयावर व्हांवुम स्वरुपात बांधुन वेला जाऊ लागला व सर्व विभागांचा पत्रव्यवहार शुकान जागी देवण्याकरिता जनरल रेकॉर्ड ऑफिस हा दफतखान बनव रेकॉर्ड किपर या अधिकाऱ्याचा जबाबदारित इ स १८२५ मध्ये सुरू झाला तेच भाजये मुंबई मुंबई अभिलेखगारात प्रत्येक खात्याला पत्रव्यवहाराचे सर्व व्हांवुम त्यांच्या जबाबत घेले पुढे इ स १८३२ मध्ये अपोलो रुहात वर सेक्रेटरीश्वर बिबडीगमध्ये ते स्थलांतरित करण्याते आले कामदपतीचा वादळ्या सहहाल ही जागा फुरेनाशी झाली व्यातील इ स १८२५ सालचे दफतर इ स १८७५ मध्ये सध्याच्या जुन्या सेक्रेटरीश्वरमध्ये इल पिव्यात आले वर व्यातील काही भाग गवळ च्या मेडिकल सेल्लास्था जागीत देवण्यात आला हाता नंतर १८७७ पासुन ते सध्याच्या इमारतीत म्हणजे शुकुफिन्सहन म्हणजे काय.

प्रश्न २) डिजिटल क्राफिलेखन
 - २) आजच्या माहितीजालाच्या युगात
 संगणक आणि संप्रेषण तंत्रज्ञानाच्या कंप्युटिंग
 on Technology प्रवातीचा इतर संस्थाप्रमाणेच
 अभिलेखीतनाचारानामुळे झालेले दिसून येते
 या नवतंत्रज्ञान आधारे अभिलेखाचे जतन व
 संरक्षण करण्यासाठी त्यावर डिजिटल इमेजिंग
 संग्रहित करणे किंवा स्कॅनिंग
 म्हणजेच डिजिटलायझिंग प्रक्रिया करण्यात
 या प्रक्रियेत दुर्मिळ जतन करण्याच्या दृष्टीने
 उपाययुक्त अशा अभिलेखाचे डिजिटल स्वरूप
 रूपांतर करून ले सांभाळित

Principal

S. J. M. S. M.

Arts & Com. Senior College
 Khapar Tal. Akkalkuwa
 Dist Nandurbar

संत जगनाडे महाराज शिक्षण मंडळाचे
कला व वाणिज्य वरिष्ठ महाविद्यालय खापर

सत्र- पहिले टेस्ट १

वर्ग- प्रथम वर्ष कला

गुण-२०

अंतर्गत मूल्यमापन परिक्षा- २०२१-२२

भारताचा इतिहास (१८५७-१९५०)

विद्यार्थ्यांचे नाव व रोल नंबर-

प्रिया दामू चव्हा ५२

सुचना- १ सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक २ योग्य पर्यायावर टिक करणे

१ ब्राम्हो समाजाची स्थापना कोणत्या वर्षी झाली?

१ १८१८ २ १८२० ३ १८२८ ४ १८३०

२ गुलामगिरी हा ग्रंथ कोणी लिहीला?

१ म. फुले २ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ३ सरदार वल्लभभाई पटेल ४ प. जवाहारलाल नेहरु

३ भारतीय राष्ट्रीय सभेची स्थापना केव्हा झाली?

१ १८८५ २ १८९७ ३ १७८६ ४ १८८७

४ प्रार्थना समाजाची स्थापना कोठे झाली?

१ नागपूर २ पूणे ३ दिल्ली ४ मुंबई

५ देवबंद चळवळ कोणत्या प्रदेशात झाली?

१ महाराष्ट्र २ मध्यप्रदेश ३ बिहार ४ उत्तरप्रदेश

६ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी कोणती वृत्तपत्रे सुरु केलीत?

१ मूकनायक २ बहिष्कृत भारत ३ जनता ४ वरिल सर्व

७ गदर पार्टीची स्थापना कोणी केली?

१ वि.दा.सावरकर २ लाला हरदयाळ ३ चाफेकर बंधू ४ यापैकी नाही

८ अभिनव भारत हि क्रांतीकारी संघटना कोणी स्थापन केली?

१ चाफेकर बंधू २ मदनलाल धिंग्रा ३ वि.दा. सावरकर ४ लाला हरदयाळ

९ स्वामी विवेकानंदांचे गुरु कोण होते?

१ स्वामी दयानंद २ रामकृष्ण परमहंस ३ श्रध्दानंद ४ विरजानंद

१० आर्य समाजाची स्थापना कोठे झाली?

- १ मुंबई २ दिल्ली ३ मद्रास ४ कलकत्ता
- ११ राजकीय जागृती प्रथम प्रांतात झाली.
- १ बंगाल २ अवध ३ मध्यप्रांत ४ उत्तर
- १२ पाश्चीमात्य विचारांचा प्रभाव प्रथम या प्रांतावर पडला.
- १ पंजाब २ मुंबई प्रांत ३ बंगाल ४ मद्रास
- १३ सत्यशोधक समाजाची स्थापना कोणी केली?
- १ म. फुले २ न्या. रानडे ३ लोकहितवादी ४ बाबा आढाव
- १४ सिंग सभेची स्थापना कुठे झाली?
- १ लाहोर २ चंदिगड ३ अमृतसर ४ दिल्ली
- १५ स्वदेशी चळवळ कोणी सुरु केली?
- १ लो. टिळक २ म. गांधी ३ लाला लचपतराय ४ सरदार पटेल
- १६ म. फुले यांनी हंटर कमिशनला कोणता प्रस्ताव मांडला होता?
- १ उच्च शिक्षण २ प्राथमिक शिक्षण ३ पौढ शिक्षण ४ स्त्रि शिक्षण
- १७ बंगालची फाळणी कोणत्या वर्षी झाली?
- १ १९०१ २ १९०५ ३ १९०७ ४ १९०८
- १८ कोणत्या अधिवेशनात राष्ट्रीय काँग्रेसचे विभाजन झाले?
- १ सूरत २ मुंबई ३ दिल्ली ४ लाहोर
- १९ स्त्रि-पुरुष तुलना हा ग्रंथ कोणी लिहला?
- १ मिराबाई २ ताराबाई शिंदे ३ रमाबाई रानडे ४ कमला बाई
- २० पुण्यात पहिली मुलींची शाळा कोणी सुरु केली?
- १ म. फुले २ लो. टिळक ३ आगरकर ४ यापैकी नाही

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist Nandurbar

संत जगनाडे महाराज शिक्षण मंडळाचे कला व वाणिज्य महाविद्यालय खापर
अंतर्गत चाचणी परीक्षा २०२०

विषय- इतिहास DSE HIS 232 अमेरिकन संघराज्याचा इतिहास (इ.स.१७७६ ते इ.स. १९४५)

वर्ग- एस.वाय.बी.ए. सत्र- III

टेस्ट- I

एकुण गुण- २०

विद्यार्थ्यांचे नाव व रोल नं.- धनश्री सुरेश वळवी रोल नं. :- ५५

सुचना- १ सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक

२ सर्व प्रश्नांना समान गुण

१ ब्रिटनने अमेरिकेत किती वसाहती स्थापन केल्या होत्या?

अ २० ब २३ क २३ ड १५

२ कोणत्या दोन देशांमध्ये सप्तवार्षिक युद्ध झाले?

अ ब्रिटन-अमेरिका ब स्पेन-ब्रिटन क फ्रान्स-जर्मनी ड ब्रिटन-फ्रान्स

३ अमेरिकेचा शोध कोणी लावला?

अ कोलंबस ब जेफरसन क हेन्री ड जॉर्ज वाशिंग्टन

४ बोस्टन-टी-पार्टी घटना कोणत्या वर्षी घडली?

अ १८७६ ब १७७६ क १७७३ ड १८७३

५ इंग्लंड व फ्रान्स यांच्यात सप्तवार्षिक युद्ध केव्हा झाले?

अ १७४६ ते १७५३ ब १७५६ ते १७६३ क १८५६ ते १८६३ ड १७४६ ते १७५३

६ अमेरिकेतील मूळ निर्वासितांना काय म्हणतात?

अ रेड इंडियन्स ब अमेरिकन क निग्रो ड ब्रिटिश

७ ब्रिटनने अमेरिकेत पहिली वसाहत कुठे स्थापन केली?

अ अलबामा ब जॉर्जिया क व्हर्जिनिया ड फ्लोरिडा

८ अमेरिकन स्वातंत्र्य युद्ध कोणाच्या नेतृत्वाखाली लढले गेले?

अ जॉर्ज वाशिंग्टन ब जेफरसन क थॉमस पेन ड मॅडीसन

९ कोलंबस कोणत्या देशाचा प्रवासी होता?

अ इटली ब स्पेन क फ्रान्स ड जर्मनी

१० अमेरिकन स्वातंत्र्य युद्ध कोणत्या वर्षी समाप्त झाले?

अ १७८१ ब १७९१ क १८०० ड १८१०

(15)

११ अमेरिकेचा पहिले राष्ट्राध्यक्ष कोण होते?

अ जॉर्ज वॉशिंग्टन ब जेफरसन क थॉमस पेन ड मॅडीसन

१२ अमेरिकेत रिपब्लिकन पक्षाची स्थापना कोणी केली?

अ जॉर्ज वॉशिंग्टन ब जेफरसन क मत्रो ड अँडम्स

१३ थॉमस जेफरसनने कोणत्या राजकीय पक्षाची स्थापना केली?

अ रिपब्लिकन ब डेमोक्रेटीक क पाप्युलीस्ट ड यापैकी नाही

१४ अमेरिगो व्हिस्पूसी कोणत्या देशाचा प्रवासी होता?

अ इटली ब स्पेन क फ्रान्स ड इंग्लड

१५ अमेरिकन स्वातंत्र्य युध्द केव्हा सुरु झाले?

अ १७५५ ब १७६५ क १७७५ ड १७८५

१६ अमेरिकेत प्रकाशीत होणारे पहिले वृत्तपत्र कोणते होते?

अ न्यूयॉर्क विकली जनरल ब न्यूजलेटर क द अमेरिका ड वॉशिंग्टन

अ १६१७ ब १६०७ क १६२० ड १६३६

१७ ब्रिटनने अमेरिकेत पहिली वसाहत केव्हा स्थापन केली?

अ १६१७ ब १६०७ क १६२० ड १६३६

१८ थॉमस जेफरसनने अमेरिकन स्वातंत्र्याचा जाहीरनामा केव्हा प्रसिध्द केला?

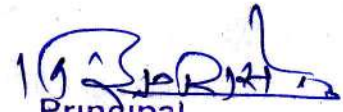
अ १७६६ ब १७५६ क १७५० ड १७७६

१९ अमेरिकन अध्यक्षाचा कार्यकाळ किती वर्षांचा असतो?

अ चार ब पाच क सहा ड सात

२० अमेरिकेने कोणती शासन पध्दत स्विकारली आहे?

अ अध्यक्षीय ब लोकशाही क राजेशाही ड यापैकी नाही

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist. Nandurbar

वर्ग- एस वाय बी ए सत्र III टेस्ट I एकूण गुण 20

विषय- DSE - HIS 233 प्राचीन भारताचा इतिहास [इ.स.पू.३००० ते इ.स.पू.६००]

विद्यार्थ्याचे नाव व रोल नंबर- देवमानी रविंद्र पांडवी शेळ न 20

सूचना- १ सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत २ सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत

1 रामायण हे महाकाव्य कोणी लिहिले?

अ ऋषी वाल्मिकि ब मुनी व्यास कचाणक्य डयापैकी नाही

2 मुनी व्यासांनी कोणते महाकाव्य रचले आहे?

अ महाभारत ब रामायण क अर्थशास्त्र ड गीता

3 सम्राट अशोकाचे आलेख कोणत्या लिपीत जास्त आढळतात?

अ हिंदी ब मराठी क कन्नड ड खरोष्टी

4 तांब्याच्या पत्र्यावर कोरलेल्या लेखास काय म्हणतात?

अ ताम्रपत्र ब हस्तलिखित क भोजपत्र ड यापैकी नाही

5 हडप्पा शहराचा शोध कोणी लावला?

अ दयाराम सहानी ब आरडी बॅनर्जी क मुखर्जी ड चतुर्वेदी

6 हडप्पा संस्कृती कोणत्या नावाने ओळखली जाते?

अ द्रविड संस्कृती ब मराठी संस्कृती क सिंधू संस्कृती ड यापैकी नाही

7 नगर रचनेसाठी कोणती संस्कृती प्रसिद्ध आहे?

अ सिंधू संस्कृती ब इजिप्त संस्कृती क ग्रीक संस्कृती ड यापैकी नाही

8 कोणत्या ठिकाणी शेत नांगरणीचा पुरावा मिळाला आहे?

अ मोहेंजोदारो ब बनवली क कालीबंगन ड लोथल

9 ठिकाणी मातीचे माकड सापडले आहे?

अ हडप्पा ब लोथल क कालीबंगन ड मोहेंजोदारो

10 विणलेल्या कापडाचा पूरावा कोणत्या ठिकाणी मिळाला आहे?

अमोहेंजोदारो बहडप्पा कलोथल ड्यापैकी नाही

11 प्राचीन भारताच्या इतिहासाची मुख्य किती साधने आहेत?

अ दोन बतीन कचार डपाच

12 ----- पर्वतीय प्रदेशात आढळतात गुहा लेख ताम्रपत्र शिलालेख नाणी

13 वेदांची संख्या किती आहे?

अ चार ब पाच कसहा ड सात

14 पुराणांची संख्या किती आहे?

अ 10 ब 12 क 13 ड 14

15-----हे बौद्ध धर्मातील सर्वात प्राचीन साहित्य होय.

अरामायण बत्रिपिटक कमहाभारत डआगम

16 फाहियान हा कोणत्या देशाचा प्रवासी होता?

अ चीन ब फ्रांस क अमेरिका ड भारत

17 सिंधू संस्कृती कालीन लोकांच्या मुख्य व्यवसाय कोणता होता?

अ व्यापार बपशूपालन कशेतीडशिकार

18 हडप्पा हे शहर कोणत्या नदीच्या काठी वसलेले आहे?

अ रावी बसिंधू क सतलाज डगंगा

19 मोहेंजोदारो हे शहर कोणत्या नदीच्या काठी वसलेले आहे?

अ रावी बसिंधू क सतलाज डगंगा

20 मोहेंजोदारो हे शहर होते.

अ गोल बत्रिकोणी कलांब डआयताकार

Principal

S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist Nandurbar

Ami
20
18

अंतर्गत चाचणी परीक्षा २०२०

विषय- इतिहास DSE HIS 232 अमेरिकन संघराज्याचा इतिहास (इ.स.१७७६ ते इ.स. १९४५)

वर्ग- एस.वाय.बी.ए. सत्र- III टेस्ट- II एकुण गुण- २०
विद्यार्थ्यांचे नाव व रोल नं.-

सुचना- १ सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक २ सर्व प्रश्नांना समान गुण

१ प्रतिनिधिगृहाचा कार्यकाळ किती वर्षांचा असतो?

अ चार ब दोन क सहा ड पाच

२ थॉमस जेफरसनने अमेरिकन स्वातंत्र्याचा जाहीरनामा केव्हा प्रसिध्द केला?

अ १७६६ ब १७५६ क १७५० ड १७७६

३ अमेरिकन अध्यक्षाचा कार्यकाळ किती वर्षांचा असतो?

अ चार ब पाच क सहा ड सात

४ अमेरिकने लुझियाना प्रदेश कोणत्या देशाकडून विकत घेतला?

अ स्पेन ब जर्मनी क ब्रिटन ड फ्रान्स

५ अमेरिकेने कोणती शासन पध्दत स्विकारली आहे?

अ अध्यक्षीय ब लोकशाही क राजेशाही ड यापैकी नाही

६ सिनेट सदस्याचा कार्यकाळ किती वर्षांचा असतो?

अ तीन ब चार क पाच ड सहा

७ थॉमस जेफरसनने अमेरिकन स्वातंत्र्याचा जाहीरनामा केव्हा प्रसिध्द केला?

अ १७५० ब १७५६ क १७६६ ड १७७६

८ जेफरसनने फ्रान्स कडून कोणता प्रदेश विकत घेतला ?

अ लुझियाना ब व्हर्जिनीया क मिसिसिपी ड दक्षिण कॅरोलिना

९ मत्रो सिध्दात केव्हा जाहीर झाला?

अ १८०३ ब १८१३ क १८२३ ड १८३३

१० डॉ.मत्रो यांनी फ्लोरिडा राज्य कोणत्या देशाकडून खरेदी केला?

अ फ्रान्स ब स्पेन क इंग्लड ड जर्मनी

११ डॉ.मत्रो यांनी स्पेन कडून फ्लोरीडा राज्य किती डॉलरला खरेदी केला?

अ १० लक्ष डॉलर ब २० लक्ष डॉलर क ४० लक्ष डॉलर ड ५० लक्ष डॉलर

१२ कोणत्या राष्ट्रध्याक्षाच्या काळात मिसुरी तडजोड झाली?

अ हॅरिसन ब डॉ. मत्रो क जेफरसन ड पुढील पैकी नाही

१३ मिसुरी तडजोड कोणत्या वर्षी झाली?

अ १७२० ब १७५० क १८२० ड १५५०

१४ मॅलिफेस्ट डेस्टिनी हे पुस्तक कोणी लिहले?

अ एडवर्ड बेलामी ब जॉन फिक्स क हेन्री जॉर्ज ड हेन्री

अ जॉन फिस्क ब जोशिया स्टॉंग क थॉमस जेफरसन ड डॉ. मत्रो

१५ मिसुरी तडजोड कोणी केली - हेन्री क्ले

अ अँडम्स ब हेन्री क्ले क अब्राहम लिंकन ड वृड्रो विल्सन

१६ अमेरिकन संघराज्याचे दुसरे राष्ट्राध्यक्ष कोण होते?

अ अब्राहम लिंकन ब जॉन अँडम्स क थॉमस जेफरसन ड मत्रो

१७ कॉमन सेन्स पुस्तक कोणी लिहीले?

अ जॉर्ज वॉशिंग्टन ब मॅडीसन क थॉमस पेन ड जेफरसन

१८ अमेरिगो व्हिस्पूसी कोणत्या देशाचा प्रवासी होता?

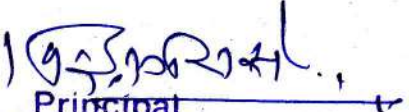
अ इटली ब स्पेन क फ्रान्स ड इंग्लड

१९ अमेरिकन स्वातंत्र्य युद्ध कोणाच्या नेतृत्वाखाली लढले गेले?

अ जॉर्ज वॉशिंग्टन ब जेफरसन क थॉमस पेन ड मॅडीसन

२० कौलंबस कोणत्या देशाचा प्रवासी होता?

अ इटली ब स्पेन क फ्रान्स ड जर्मनी

Principal

S. J. M. S. M.

Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist Nandurbar

संत जगनाडे महाराज शिक्षण मंडळाचे कला व वाणिज्य महाविद्यालय खापर

अंतर्गत चाचणी परीक्षा 2020

वेळ- अर्धा तास

वर्ग- टी वाय बी ए

सत्र V टेस्ट II

एकूण गुण 20

विषय- विशेष पेपर 3 DSE 2 C HIS 353 भारताचा इतिहास [इ.स. १२०६ ते १५२६]

विद्यार्थ्यांचे नाव व रोल नंबर- अजय सुरेश मोहार Roll. No. 50

सूचना- १ सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत

२ सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत

1 हजरा सेतू महल नावाची इमारत कोणी बांधली?

अ अल्लाउद्दीन खिलजी ब सिकंदर लोदी क बहलोल लोदी ड रजिया सुलताना

2 दम हे नाणे कोणत्या धातूपासून बनविले आहे?

अ सोने ब चांदी क तांबे ड लोखंड

3 भक्ती या शब्दाचा अर्थ काय आहे?

अ उपासना ब गीत क वाचन ड वरीलपैकी नाही

4 सुलतानशाही काळातील लोकांचा प्रमुख व्यवसाय ---- होता.

अ पशुपालन ब मासेमारी क शेती ड व्यापार - उद्योग

5 सुलतानशाही काळात पंतप्रधानाला काय म्हणतात?

अ वजीर ब शेख क सुलतान ड बादशहा

6 सुलतानशाही काळात न्यायदान व्यवस्थेच्या प्रमुख कोण होता?

अ वकील ब क्रांती क अमीन ड सुभेदार

7 सुलतानशाहित प्रांताला काय म्हणत?

अ सुभा ब महल क पेठा ड परगना

8 जिझिया हा धार्मिक कर कोणत्या धर्माच्या लोकांकडून वसूल केला जात होता?

अ पारशी ब मुस्लिम क ख्रिश्चन ड हिंदू

9 ----- हे शीख धर्माचे संस्थापक होते.

अ गुरुनानक ब तेज बहादुर गुरु क रामदास ड गुरु अमरदास

10 महानुभव पंथाचे दैवत कोणते होते?

अ कृष्ण ब विष्णु क राम ड शिव

11 महानुभाव संप्रदायाची स्थापना कोणी केली?

अ चक्रधर स्वामी ब गोविंद प्रभू क संत तुकाराम ड संत नामदेव

12 जहागीरदारी पद्धत पुन्हा कोणी सुरु केली?

अ अल्लाउद्दीन खिलजी ब इब्राहीम लोधी क फिरोज शहा

13 सुलतानशाही काळातील वांग्मयीन साधने कोणत्या भाषेत आहेत?

अ फ्रेंचियन ब मराठी क इंग्रजी ड संस्कृत

14 कुतुबुद्दीन ऐबक ने जयचंद्र राठोड चा ----- युद्धात पराभव केला.

अ अजमेर ब चण्डीवार क रणथंबोर ड चित्तौड

15 खंबायत हे कशासाठी प्रसिद्ध होते?

अ मीठ व्यापार ब धार्मिक क राजकीय ड सामाजिक

16 बाजार नियंत्रण पद्धती आपणारा दिल्लीचा सुलतान कोण होता?

अ सय्यद खान ब अल्लतमश क कुतुबुद्दीन ऐबक ड अल्लाउद्दीन खिलजी

अ हसन गंगू ब अल्लाउद्दीन खिलजी क कुतुबुद्दीन ऐबक ड वरील पैकी नाही

1. 17. सुलतानशाही काळात सरकारी उत्पन्नाचे प्रमुख साधन कोणते होते?

अ जकात ब जमीन महसूल क जिजिया कर ड वरील पैकी नाही

18 गुलाम घराण्याचा कालखंड सांगा

अ 1201 ते 1206 ब 1206 ते 1290 क 1206 ते 1210 ड वरील पैकी नाही

19 बहमनी राज्याची स्थापना कोणी केली?

अ गंगू हसन ब कृष्ण देवराय क रामराय ड वरील पैकी नाही

20 विजय नगरची स्थापना केव्हा झाली?

अ 1310 ब 1315 क 1336 ड 1346

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist. Nandurbar

नाम :- कंचना विनायक पसावे

शे. न. 99

इयत्ता :- F.Y.B.A

दिनांक :- 9-10-2017

विषय :- मराठी

90
90

प 1 ला

1) सेवतीच्या कोण डाकीण ठरवितो ?
सेवतीच्या भ्रगत डाकीण ठरविला

2) हमताचा स्वभाव कसा आहे ?
हमताचा स्वभाव कौशल्या समग्र समन चांगल्या
प्रकारचा आहे

3) सेवतीच्या मुलीचे नाव काय आहे ?
सेवतीच्या मुलीचे नाव सोनिया आहे

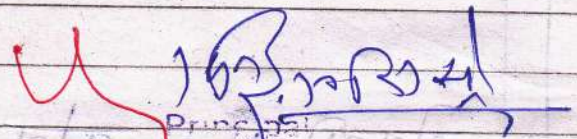
4) पेशच्याने कोणत्या गावावरून भगताच्या वीत्यावत्रे
पेशच्याने इंदुरकचा गावावरून भगताच्या
वीत्यावत्रे

5) सेवतीची कोण मदत करते ?
सेवतीच्या शिष्यापासून मदत करते

6) शेवतीची मुयगी कोणत्या शिक्षण घेत ?
=> शेवतीची मुयगी मैत्रिश च शिक्षण घेत होती

टीपा विवह

1) चव्हा कांदवरीचा विवह
=> चव्हा ही हराफली या सानपुढ्याचा पायशारी असलेल्या आविवासी पाड्याली करून व वास्तव आहे. या पाड्यात सहोत्था सहोत्था शेवतीचा या स्त्रीची कुटुंबी आहे. शेवतीबाई ही या कांदवरीची नायिका आहे. शेवती पाहण्यात सुंदर आहे. परंतु लीला डाकिन या पुमेमच घडी ठरली आहे. शेवती शिक्षण घेण्याची आवड असुनही आशिया आजारमुळे शाळा अर्धवट सोडावी लागली. शेवतीचा लग्न या लहणाशी विवाह होतो. लग्ना हा विविध कोणत्या असणारा समजस संपन्न चांगल्या स्वभावाचा लहण आहे. शेवती ही शेवती व लग्नाची मुयगी आहे. पुढ्या गरीब अवस्थेत असताना शिडीवरून पडल्यामुळे शेवतीच्या गळ्यात होतो. जस्त पुमागत स्वतः गेल्यामुळे प्रवाहळ्यात भरतो. होण्यासाठी तिच्या आपले दागिने विकार त्यागताने.

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist. Nandurbar

Tutorial No: 1

नाम : वसावे विष्णु कुशा

वर्ग : S.Y.B.A (CS2)

तारीख : 29

विषय : आज्ञापत्र (मराठी)

दिनांक : 22/9/2017

9/10

पु.सा

आज्ञापत्राची वेविलाख्ये स्पष्ट करा?

→

रामचंद्रपान आमात्य यांनी लिहिलेल्या आज्ञापत्र हा शिवाजी महाराजांच्या स्वराज्य व आज्ञापत्र महाराजांच्या सुत्र ग्रंथ आहे शिवधत्रपती कालीन स्वराज्य निर्मिती क्षेत्रात आज्ञापत्राचा महत्त्वाचे स्थान आहे. सिद्ध शिवधत्रपतींनी कालीन शरणाचा इतिहासात ३ जे शुभालकरकाली (शुभ बदलविणारे) काल्य काजविले आणि स्वराज्याची स्थापना केली स्वराज्यात आदर्श निर्माण केला पाचमे सर्व समस्त रहस्य आज्ञापत्र ग्रंथात मुद केले आहे आज्ञापत्राचा वाक्का वाक्कात शिवधत्रपतींनी शरणी आपणारु जाणावते.

" हे राज्य म्हणजे केवळ ईश्वरदत्त राज्यच आहे. अशिवृष्टी व्हावी हे ईश्वरवास पुढे अशक्य म्हणजे स्वराज्य हे ईश्वरदत्त. ईश्वरदत्त ईश्वराने नुसार निर्माण झालेले असून परमेश्वराने ईश्वरनुसार या राज्याचा विकास होणे आवश्यक आहे असे रामचंद्रपान

इच्छा . असे उद्गार स्वराज्याची
स्थापना करणाऱ्या प्रायेक्षान शिवछत्र-
पतींनी पाळले आहे नव्हतेतर समग्र
भारताचे राष्ट्रीय आदर्श आहे
त्याचे वरिष्ठ वाचतांना पुढेक आर्वा-
याच्या मनात एक वेगळीच दर्जा
सिमा ही आहे आप्त हा ग्रंथ
व्हाजे शिवकालीन स्वातंत्र्य मुद्द्याच्या
महत्त्वातील गिणान आहे.

पु २२

शिवाजी राजांचा राज्याकारण विद्वान
धोरण स्पष्ट करा !

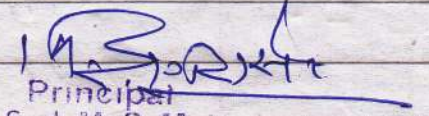

शिवाजी महाराज हे एक आदर्श राजा
होते त्यांनी अनेक प्रभावांनी स्वराज्य
स्थापना केले होते त्यांनी अस्त्र
आल्लभा पुजेला स्थिर केले पुजेचा
दखरे घ्यासाठी व सगळी उत्सव वार्षिक
थात्रा उत्सव रतुरवीतपणे रतुर
राहण्यासाठी वेगवेगळे अधिकारी नेमके
पुजेची ते जागीने चौकशी करीत
त्यांनी सेनेच्या व्यवस्था दख्खाल
ठेवली ससेच सेनेतील विधायांना
निधमीत कारभार ठेवले.

शिवाजी राज्याच्या काळात
जर राख्याद्या व्यक्ती त्याच्या राज्यात
जर राख्यादी स्त्रीला वार्ड नजरने
व ती स्त्रीवर जर आचार्य करीत
करीत असेल तर महाराज त्यांनी
हात किंवा पाय लावून वाधाच्या
पिंजरीत हाकुण्याची शिक्षा हे शिवाजी
महाराज देत असे ससेच मर्क
तर शेतकऱ्यांनी शेती करण्यासाठी
त्या वेतकरीला द्याय व शेतीचा
एक तुकडा देत असे आणि जर

त्या शोककरीच्या वंशगत जर धाव्य
पिकेळ वाही तर त्यानी उरापल्या
राणवाडभ्रूण शोकक्याला धाव्य
केत असे असे शिवाजी महाराजा.
च्या राज्यात अनेक गोष्टी
शिवाजी महाराज ठे करीत असे.
व करा होत.

* *

Principal

S. J. M. S. M.

Arts & Com. Senior College

Khapar Tal. Akkalkuwa

Dist. Nandurbar

विद्यार्थी नाव पदवी संजय
गावसिंग
का. S.Y.B.A
विषय. मराठी S2

दि. 30/30/2016

20
20

प्रश्न

लाहित साहित्य व लाहिततर साहित्य यातील फरक स्पष्ट करा.

① लाहित वाङ्मय :-

कथा, कविता, कादंबरी, नाटक या वाङ्मयाचा प्रकारांना साधारणपणे लाहित वाङ्मय असे आपण म्हणतो. लाहित म्हणजे ज्याच्यात लाहित आहे व ज्याच्या संबंध माणवी भाव भावनाशी येतो त्याला लाहित वाङ्मय म्हणता येईल. लाहित वाङ्मय किंवा लाहित वाङ्मय या तिगडी शब्दांचा अर्थ साहित्य शास्त्रात समान आहे. — पाश्चिमात्य विचारवंत 'एमिस डोल्फ' यांनी साहित्य हे आवनांच्या — विरचनासाठी निर्माण झाले आहे. असे म्हणले आहे. म्हणजेच माणसाच्या मनातील विविध आवनांचा कल्पनांचा विचारांचा व मतांचा अविष्कार हा लाहित वाङ्मयातून होतो असतो हे लाहित वाङ्मयाचा महत्त्वाचा वैशिष्ट्य आहे. जेव्हा किंवा कवी हा समाजातील एक धरक असतो व साहित्य किंवा वाङ्मय हे समाजाला व समाजासाठी निर्माण होत असते. अन्वित्या मनातील किंवा समाज मनातील भावना या लाहित वाङ्मयाचित्रीत झालेल्या असतात. लाहित वाङ्मय हे मनोरंजना वरोबरच समाज पुनोद्यनासाठी ही कार्य करते. समाजातील विचारधारा, श्रद्धा, अर्थश्रद्धा, इतर अनेक चाक्रीरिती समाजाचे मनाच्या विना अन्वित्या व समाजाच्या आशा, अपेक्षा, आकांक्षा या सर्व गोष्टी पुनोद्यनासाठी लाहित्यात उमरलेले असते.

लाहित वाङ्मय हे मानसाचा मनातील भावभावनांचे दर्शन घडविते. लाहित वाङ्मयातील शब्द रोजचा अवलारातील असेच तरी ते आत्मकायिक असतात आत्मकायिक शब्दांची —

शब्दांची मांडणी हे ललित वाङ्मयाचे वैशिष्ट्य आहे. ललित वाङ्मय हे समाजनिष्ठ असतील. लेखकाने / कवीने आपले अनुभव समाजाविषयीचे विचार वाङ्मयातून चित्रित केले असतात. ललित वाङ्मय हे मनाला आनंद देणारा असतील. जीवनात भेदलेल्या विविध प्रकारच्या माणसांच्या आधारे लेखक जीवनातील अनुभवांचे ही विंगण कथा, कादंबरी, नाटकातून करित असतो. ललित वाङ्मयाचा वाचनाने वाचकाची अनुभव कशी वाढत असते.

या ३७२ शास्त्रीय साहित्याची लक्षणे, निर्मिती व उपयोग सांगता येईल.

२) ललित वाङ्मय साहित्य :-

① ललित वाङ्मय लेखन -

लेखक हा ललित वाङ्मय मुक्त युग करणारा हा लेखक हा त्याचा लेखनातून गोष्टी अशा अनेक लेखक हा एक अशा असतो. ति तो त्या ललित वाङ्मयाचा लेखन करतो.

② ललित वाङ्मयात अर्थ- काय होत :-

ललित वाङ्मयात भावना विचार कल्पना अशा अनेक गोष्टी ही या ललित वाङ्मयात येतात. शाणी तो मुख्यताः हा त्या ललित वाङ्मयात येतात.

③ ललित वाङ्मय कुसे व का निर्माण होतात :-

अनेक अशा गोष्टी या ललित वाङ्मयात येतात. अनेक शाखानी. मनाला भेडणाऱ्या अनेक व अशा वस्तुनी निर्माण होतात व ते मन भावनासुखा दुःख निर्माण करतात.

④ ललित वाङ्मय भाषाशैली :-

ललित वाङ्मयाचा भाषाशैली बदलणाऱ्या असते व शास्त्रीय स्वभावात अनेक गोष्टी येतात ती भाषाशैली ही विज्ञान स्वभावाच्या कु- पद्धतीने नविन बदलणाऱ्या असते पण त्या नविन रिश- र्त करवा लागतो.

⑤ ललित वाङ्मय उपयोग :-

प्रश्न २

मम्मथने सांगितलेली साहित्याची कोणतेही ३ प्रयोजने स्पष्ट करा.

① अशुभनिवारण

② व्यवहारज्ञान

③ कान्ता किंवा संक्षिप्त उपदेश किंवा पत्नीने केलेले प्रेमक उपदेश

① अशुभनिवारण :-

मम्मथने अशुभनिवारण ही एक साहित्याची प्रयोजन सांगितले आहे हे प्रयोजन सांगताना मम्मथने दोन उदाहरणे दिले आहे. मथुरा कविने 'सुर्यातक' हे काव्य लिहिले आणि त्याचा वृहत्तुप वरा झाला तसेच गगनाथ पंडिताने 'गंगा खरी' हे काव्य लिहिल्यामुळे त्याचे झालेली शिशा रूद्र झाली आगही अशुभ निवारणासाठी किंवा आपत्तावरील संकट राहण्यासाठी कोकोळ्या धार्मिक ग्रंथाचे वाचन केले जाते अशाच्या माध्यमातून निर्माण झालेले हे प्रयोजन लेखक विसर व वाचकनिष्ठ ही आहे.

② व्यवहारज्ञान :-

स्वताःलाक्षा ज्ञान मिळवण्यासाठी कोणताही लेखक लेखन करीत नारी लेखकांना समाजातून आलेले विविध अशुभ व समाजाच्या व जीवनाच्या कावतीत असलेली त्याचे विचार लेखक साहित्य कृतीतून मांडत असता लेखकांनी लिहिलेली साहित्य कृती वाचक वाचतात व त्या साहित्य कृतीतून मनोरंजना सोबत ज्ञान ही वाचकांना प्राप्त होते ज्ञानेवकी, रामायण, महाभारत, या सारखे ग्रंथ जीवन जगताना आपत्तांना मार्ग दर्शन करणाऱ्या मानवी - जीवनात ग्रंथाचे मोठे स्थान आहे. दिवसुना ग्रंथ लेख आपले बुद्धे असतात विविध प्रकारचे साहित्य वाचून वाचक सहानु - होतो आणि त्याका व्यवहारज्ञानाची ही प्राप्ति होते त्यामुळे व्यवहारज्ञान हे प्रयोजन वाचक सापेक्ष होते.

③ कान्ता किंवा संक्षिप्त उपदेश किंवा पत्नीने केलेले प्रेमक उपदेश :-

आर्य वडिल किंवा वडिलध्याच्या माणसांनी केलेला उपदेश मान्य करावा लागतो गुडगुण ही आपत्ताला उपदेश करतात मित्रांनी केलेला उपदेश आपत्तावर बंधनकारक नसता परंतु पियसीने किंवा पत्नीने केलेला उपदेश अथवा आपत्ता

आपण चरकण माग्य करतो त्यासाठी पत्नी किव प्रियस्त्री
विनवीत्या करतोय वेळ प्रसंगा अस्तु ही दाखवीत त्यामुळे
नीचा उपदेश लक्ष्य नाकारता जात नाही.

लेखकाची ही आज्ञा ही अशीच शुभिका असते वाचकांनी
आपण कुलेला उपदेश किव संपन्न मानकीय पहीज असे लक्ष्यकारक
नसते म्हणून लेखक आपला जाहीरभाव प्रमक शब्दात वाचकांना—
उपदेश करता.

उदा ३- तुकाराम मराठाज महोपुर साडे जाती तेज लक्षाक वाचता
वरथ प्रमक शब्दात वाचकांना नमना शिकवतात हे प्रयोग वाचक-
निष्ठ आहे.

ग. व. वरिष्ठ
S. J. V. V. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist. Nandurbar

23 अध्याय नाटकाचा विषय.

→ अध्याय नाटकाचा विषयच त्यांची आई व मंत्र त्यांचा वन मुला या दोन मित्रां सर्वांनी छुप वना नाटक कावणीत सादर.

आपण म. सुधीम पहाव

मंत्र: नाथ दे दारुची नडी वाजते. 'नकची आई' अशी वन. आई वरिष्ठ, यम, वरु दानाम, पेनी कांशोवत असाता यमा. पंधरा काला घड्या, नाटकुला, अंशम आई, यामी सुखावलेली एक पैर, नव वारमेल विरुदलेल, पापान विरुद

मंत्र: नाथ दे वरु.

वरु: नकची आई, दे द्या, नकन रिमाण.

आई: नाथ दे?

वरु: कोठडी हाथ, आप नकन हात मरीया अ.

आई: मर माझा नका, आता दे नलीम

नका? अशी जवला आली.

वरु: नकना कोठडीवाच्या पपीत रिमाण

आथ, नक वारमला, योश कडून मरणापन

नकयमा.

मंत्र: मरु आपुनका आता मिच्यी, नोपकि;

आम रीमिह को को मीमीमी?

काश मी नकमा.

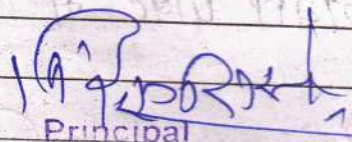
वरु वरु: कावणा (जायमा निवली.)

आई: ही साव्या, वस हा मिने. ही योमरीव हाथ.

वरु: मरुनी नाथ? साव्या योमरीव हाथ.

हे या अध्याय नाटकाचे अंशम नक आईत.

५०

Principal
S. J. M. S. M.

Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist. Nandurbar

मांदवरी हेरज आर्या लोम नेम मांवा,

या कामयंडारिम शिडोळामा पुण्य वाडो
गेम त्यामुळे लकोळामधे विचार लकोवाशीठी
पुण्यी वाड मायमी ते असात हिंराच व
आभाजिक गोरुणिण विचार लक मांम।

परिभाषी मांदवरी आर्यी आरिच्या पुनिकर
मयनांचा व वरनांचा लक वाडो मरळी
मांदवरी लकोळी आर्यी ही वाडो रान
पेळी लक वेडोळो वेडोळय जोवाळो मांदवरीलक
मांदवरी आरिच पुनिकर मक एरम मांम।

या कामयंडारिम पुण्य मांदवरीच व मांदवरीलको
परिचय लक एरु एरु

1920 ते 1960 या कामयंडारिम पुण्य
मांदवरीलकमा या लकोळीम परिभाषी मरुपाच
मांदवरी लक मांदवरी लक मरुजो डॉ. श्रीलक
वुण्डो लकोळ लकोळीक ए. शिव ते येत
त्यांनी आपल्या मांदवरीमधुन असात आभाजिक
विषय वरुच (गोळोळक्या विषय वंर)

- डॉ. श्री. च. केरुळ.
- १) गोडवनालीम विषयवंर.
 - २) परावांर
 - ३) आभाषादी
 - ४) शापनासु
 - ५) पुण्येण कोप।
 - ६) विपुळमा
 - ७) आर्या

इसकी नांदवली लिखित्या पांचवा आनवदास संस्कृतिपा
आपराय इत्यादी विषय नांदवली येतात. आपणच
नांदवली करी मधुन करीपांचा सामाजिक दृष्टी पुढार
होती.

यांचा नाकाराण वि. २१. शेवटला हे
महत्वाचा नांदवलीकार होत लारपी नाकाराण ही
नांदवली अंगमागरीमा वय मागपी जीवन शैली
इत्यादी तसेच नाकाराण सामाजिक नाकाराणी
कारण यांचाच शैली इत्यादी

५२२१ दिवा मिह) मक. २

३) 1920 ते 1960 कामचंडाणीम नांदवरीचे मुख्यभाषण

२:

२) कामचंडाणीम नांदवरी मध्यत परती नांदवरी पाहता कथातंत्र प्रशासत वका वकरी रुपताम प्रशास्य मिकाम तलेच कामाजक वंशत विरोध उठाव करी अत्याचरा चीरणीत या नाकाणीम नांदवरी अहमता २) कुलाच आकर्षण व मवासापुति प्रभावी चीरणीत या नांदवरी केली.

३) वसुधावदी नांदवरीमा वंचित व सुखाहित कामचंडाणीम अंतर्गत अहमता नांदवरी वाद सोसावादा अंतर्गत परिकल्पना व वंचितता चवकी प्रसिद्धता नांदवरी अहमता

४) या कामचंडाणीम दोषितकीक अंतर्गत काम.

Principal

S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akalkuwa
Dis. Nanded

दिवा लिहा

→ ① स्वतः विज्ञानाच्या गिन शाखा खण-६१
उच्चारणे जाणता जाणता जाणता जाणता
प्रत्येक शब्दाचा आणि फोन्टिग्राफिक
स्वरूप हाता या गिन पुत्रियाच
स्वरूपाच्या कुरवाळ्या गिन शाखा
आहेत त्यांना अनुक्रमे ① उच्चारणे
स्वरूपिका ② संयारणेकडील स्वरुपांना
③ स्वराकडील स्वरुपांना म्हणतात
मौखिक ज्ञान या गिन शाखांचा
परिचय करून घेऊन
④ उच्चारणेकडील स्वरुपांना १) शब्दांना
स्वरुपांना म्हणतात स्वरांना म्हणतात
वर्णांना म्हणतात वापरता जाणार विविध
स्वर आपण मुखोदर निमित्त करता
पुण्यात स्वर निमित्त साठी आपणा
शास्त्रांनी निमित्त पुस्तक स्वतः शिष्या
स्वर निमित्त घसात जिभा पुढच्या
गोडाची पुढच्या शब्दा विविध
अवयव वाचनेद्वय १ पवर स्वरा
उच्चारणे जाणता देखावा जि पुण्या
घडणे गिन आश्यासला उचल
करी स्वरा विज्ञान अल म्हणतात
⑤ संयारणेकडील स्वरुपांना १
आपणा जे लोलेत ल स्वरा देवे
वाचणे पयला उचल
स्वरुपांना उचल आपण हाता या
आशांना हाता आपण आपणा
स्वरुपांना स्वरा उचल विज्ञान
निमित्त हाता या स्वरांना
पुढच्या मजांना या हातांना
निमित्त साक्षात् स्वरा उचल
अवयव संयारणे उचल स्वरा

31/09/2018

नाव: आश्रवना खासा पाडवी

वर्ग: T.Y.B.A

बोल नं: 29

दिनांक: 30-08-18

विषय: मराठी (5-3)

05/10

प्र.2.

⇒

कोणत्याही दोन प्रश्नांचे उत्तरे लिहा
शांकराव खासा यांचे कथांचे मुख्यमापण करू
प्रश्नाचे स वदूदू त्यांच्या कथा आहे आणि
त्यांनी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या विचार
आणि कथामुळे प्रेरणा घेऊन कथा लेखणार
सुखात कुला शांकराव खासा यांनी 1959
त 1984 या काळात सुभार सुभार कथासंग्रह
प्रकाशित केले. त्या कथासंग्रहापैकी काही कथा
संग्रह ① बाबाबदुकेदार ② गाव शिव ③ मुला-
खत ④ माझ गाव ⑤ देवडा इ. त्यांचे कथा
संग्रह आहे.

शांकराव खासा यांनी दाली
समाजाचे वास्तववादी जिवन त्यांच्या समाजातील
समस्या यांचे चित्रण केले आहे. तसेच गाव
पुरा साधन गावकीच्या बोहोलीत व्यक्तीचे
जिवन दर्शन त्यांच्या कथेत दिसते.

बाबा बदुकेदार या कथा मध्ये
बाबा बदुकेदार म्हणजे कुमार, चांमार, पोडार,
सुतार, या जातीचे काम करणाऱ्या व्यक्तींना बारा
बदुकेदार म्हटले आहे. त्या बाबा बदुकेदार
कथा संग्रहात व्यक्तींचा चित्रण कथा आहे.

त्यांच्या कथामध्ये काही कथा ① नावी ② सोनार
③ कोडा ④ परी ⑤ कुमार इ. काही कथा या बाबा
बदुकेदार कथा मध्ये काही कथा आहे.

या कथा व्यक्तीच्या संदर्भात आहे. या कथानमधून
 मला साहजिकून येत की, लवकेंदावांच्या) निवेदन
 व सोमनाथने चिडलेले जीवन पत्रान घडते. एका
 कथेत रामातवाड नावाचा व्यक्ती स्वर्णन (चांगल्या
 जातीचे) समाजाचा सेवेसाठी पोटाच्या गुलगी
 गमावून घेऊन त्यांच्या मनात आतल्या-आत
 (आंतारका संवय) समत गुप्तपुस्तक बुरे होते
 दालतांचे मातलिया चिपण रामातवाडाचा
 माध्यमातून घडते. अशा लेखकांसहृदय व दालत
 समाजावहृदय लेखन करणारे अंकव वाव खरा
 आचा कथा आहेत.

[Faint, mostly illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

प्र. 1) विभावर शिवर क्वांचे कथांचे मुख्यमाफून करा.
 → 1) कळ्यांचे निःस्वास विडणाच्या माततावाड वेळक.
 वाचा ही उल्लेख आक्यून करावा लागता विभा-
 वर शिवरक्वांचा पहिला कथा वसतह कळ्यांचे
 निःस्वास ११ व १९३३ साली प्रकाशित आला.
 माण ह. वि. मोटे यांनी तो प्रकाशित केला.
 विभावर शिवर क्वांचे काद्य कथा वसतह १)
 कळ्यांचे निःस्वास २) त्याग ३) ज्ञानिनाथ
 ४) प्रेम ह शिवर विष क्वां ममूत इ. काद्य कथा
 वसतह आहे. कळ्यांचे निःस्वास या कथा
 वसतहात लक्षण अकरा कथे फुलम आहे.
 त्यांनी बदलपल्या सामाजिक जीवनात कथा
 कथा का असेना क्वातस्थ त्यामपल्या अकरयत
 कथे बोधु लागला बदलपल्या पाकस्यतात
 वेढा प्रमपरेच्या कथ्यामुळे कथायांचा
 मनाचा होणावा केंद्रमाकू त्याच्या कथेवून
 चित्रात होतो कथा जीवनातरीत्य वेवाहीत
 कथ्याच्या कथे - पुखेप यातात्य संवेंश सौला -
 वाताय श्रुतापती - पत्नीचे वसमांतद सवंत
 प्रकरपर भिन्न विस्तर विश्व त्यांच्या कथेत
 दिवत वसत सौपा भाषा शैली लायत
 उपमा व अलंकाराचा वापर अल्पवसाद
 निवेदन प्रधानता व कथा तंत्राकड अस्सली
 थोडे दुर्लभ हे त्यांच्या लक्षण कथा पयनाचे
 गुण दोष सांगता येत.

Principal

S. J. M. S. M.
 Arts & Com. Senior College
 Khapar Tal. Akkalkuwa
 Dist. Nandurbar

~~नाम: ...~~

नाव: पाडवी रविहाम नरणी

रोल. नं 23

वर्ग: एफ. वाम. बी. ए.

विषय: मराठी

~~17~~ ~~20~~

[प्रश्ना]

1

क्या ही शब्द क्यू भा श्याकपासून आला आहे क्यू म्हणजे क्येन क्यते सांगत क्यू म्हणजे गोल्ट इंग्रजीत स्टॉम भा अर्थाने आला आहे मनोरंजन कल्पनाभाषी क्यू सांगितली जाते. मगबि लहानपासून आपला व क्येया संबंध मानिला असतो लहानपणी आपला आपली साजी किंवा आई गोल्ट सांगत असते जाड्या घाणु परी साबि राजकुमार आसारच्या मर्मक गोल्टी माण लहानपणीच एक लेण्या लहानपणाचा गोल्टी चा मनोरंजन प्रदान व चमत्कारिक असतात. म्हणून लहानपणापासून आपला क्यू ही वाङ्मय तयार माहित असते मजे सुप्रसिद्ध कुबाकार विष्णू सव्याशम चाडकर यांनी सांगितले आहे. गोल्ट सांगणे साबि गोल्ट एकमे हा मानवी स्वभाव आहे. कोणत्याही वयात साबि कोणत्याही काळात त्याला ही गोल्ट सांगावीशी साबि ऐकावीशी वायवे म्हणूनय साजिने नातवाला गोल्ट सांगावी हा सांस्कृत परंपरा आजही समाजात समाजात रुढ आहे. आध्यात्म नगर होत. फार आधीपासून याकीला मेष लहान काठीच्या एकलरीकून शरभर जावरण करत लोककथा सांगितली जात होती.

लक्ष्मी कर्तिका साधना लुग लमाशाकार
 वमनाथालुन गोपक्या हलाल सावर्षी वैज्ज
 सयवा हलाची वारे वाजवुग गाल्ट सांगल
 शिव भाषि सीदमचा आस्वाळ वैष्णवाशि
 भाषि लेकवभासाधि क्यथा जन्म आवा द्यशी
 कथा समजुग वैष्णवासाधि मराठी साहित्याल
 लिची वेणारी वारचाल लक्ष्माल वैष्णवासाधि
 कथेया विविध व्याख्या समजुग द्याव्या लागतीये

8

वैष्णव

(Faint bleed-through text from the reverse side of the page, including words like 'वैष्णव', 'साधना', 'लक्ष्मी', 'कर्तिका', 'साधना', 'लुग', 'लमाशाकार', 'वमनाथालुन', 'गोपक्या', 'हलाल', 'सावर्षी', 'वैज्ज', 'सयवा', 'हलाची', 'वारे', 'वाजवुग', 'गाल्ट', 'सांगल', 'शिव', 'भाषि', 'सीदमचा', 'आस्वाळ', 'वैष्णवाशि', 'भाषि', 'लेकवभासाधि', 'क्यथा', 'जन्म', 'आवा', 'द्यशी', 'कथा', 'समजुग', 'वैष्णवासाधि', 'मराठी', 'साहित्याल', 'लिची', 'वेणारी', 'वारचाल', 'लक्ष्माल', 'वैष्णवासाधि', 'कथेया', 'विविध', 'व्याख्या', 'समजुग', 'द्याव्या', 'लागतीये')

- ① दहा सपभाची नोर या कथेत आहे
- ② ग्रामोफोन वाक्यमके होता
- ⑤ हमीद दलवाईचा कथेत मुस्लीम समाजाचे चित्रण आहे
- ⑤ वाक्यमकें ग्रामोफोन या कथेतील पात्र आहे
- ⑥ कोकणातील समाज जीवन खेडूग माणूस प्रसंगी दहा सपभाची मेलनाद होता हे वास्तव या कथेतून कोकणातील समाज जीवन नसे आहे
- ③ महमद खैरा शारब्हाचा काम करत होता

टिपा लिहा

① छप्पर कथेतील नायक करीम नाची बराची परिस्थिती असते गरिबीची त्यात घाल बुकी शिकलेले नाही त्यामुळे अज्ञान आणि साहित्याच्या छप्परशाची जगणारे हे कुंडव बराच छप्पर हे प्रतिकात्मक म्हणून पुढे गेले ते गरिबीत नसून आज्ञानाचे प्रतिक बनले. छप्परामुळे बराच सुसंस्करण नाही स्वच्छ हवा नाही त्यामुळे बरातील मंडकी स्थाने बाजारी पडलात. एक मागोमाग नसे मरण पावलात खैरी नायक करीमला ही क्षय होती ही कथा स्वतः लेखन हमीद दलवाई यांच्या व्यक्तिगत जीवनावर आधारितही दिसते कथेतला नायक म्हणजे स्वतः हमीद दलवाई असावेत.

पूर्वजांनी बांधलेल्या छप्परामुळे या बराची भरभराट झाली. घर मरले थांबाची गरज नाही हे त्या छप्पर समे साब्याचे आहे.

02
90

क्याप संजिन दिक्कर

वे F.Y.B.A.

सं.नं. (25)

विषय : मार्कि

दिनांक : 05-02-2018

प्रश्न 10

आकृति प्रश्नांची एडा

वाक्याल उत्तर लिहा :

1

वर्षात वाप मा कुविलेगीत वापाया व्यापसाय
अथवा आहे .

सं.नं.

वर्षात वाप मा कुविलेगीत वापाया व्यापसाय
अथवा आहे .

2

वर्षात मा कुविलेगीत की वेण आहेत .

सं.नं.

वर्षात मा कुविलेगीत की अशांत निष्पट
साधना आहे .

3

वर्षात आर्थी ठे वेडिंगा व्यापसाय कुविले .

सं.नं.

साधनाया धुपपुडा वेसिया वायपुडन

4

वर्षात मा कुविलेगीत की वेण आहेत .

सं.नं.

वर्षात मा कुविलेगीत की पंडरांग कुविले
आय आहे .

5

वे वेण .. कुविलेगीत की वेण .

सं.नं.

वापसाय अकुंय कुप ह आहे

नाम: वसंत पिळ्ळु इंग्वा

31/08/2018

वर्ग : T.V.B.A

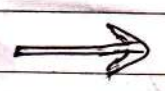
विषय : मराठी 54

रोल : 15

दिनांक : 31/8/2018

08
10

प्रश्न

① मानवी जीवनात भाषा ही महत्त्वाची आहे राज्या, व्यवहारात आपण भाषाची संवद साधूय संकर्मकांवेत यावर विवर आपण सम समजते भाषा ही मानवाची विकासवाची पाहिली पाठीत आहेत जेव्हा एखाद्या बुडामाथूस याना बदल येत दारेल तेव्हा तो काय बदल ले आपल्याला समजत नाही म्हणून ज्ञान आपण भाषा शिष्य काही समजून शकत नाही

आपण जे वाचते ते हवेत वाचवणात परतते उच्चरत या प्रकारात हावेवर आगत होत या आगतात हवा कस पावते त्यामुळे स्वयं लोहरिष्वनीलविरि विमर्श होताना या पध्दतीत मोजता येते तेव्हा हवेत म विमर्श साधते स्वयं पहीलम) अन्वयतला समस्त संदे

स्वरान प्रेदी स्वतः विज्ञान
 मुख्यावाली इच्छारत्ता जाणार।
 स्वतः स्वतः परतत आणी
 हवेकित्त योनाप्या स्वनागदी
 इरापत्याप्या कानाप्या पडप्यावर
 अद्यागत अद्याकेश्या स्वनाप्या विशिष्ये
 मोण्या फन अरकड्या चांग्या
 भागिनी किल्ले, विज्ञान कने
 रक्षणान,

⇒ (3) मध मानवाची जो बलीभाषा आहे
 ते मानवी जीवनात रतयेत
 महत्वाची आहे मानवी जीवनात
 काळा रतविथ न्यायवहार
 काही होऊ शकत नाही
 राज्या व्यापारान आपण जो
 आपा कोषत नथ रक्षण
 आपा रोच जर आपा जलन
 येत नरतले तर आपा पाले
 काही सांगितले तर आपा आर्थ
 काहीच नाही आपेमुळे आपण
 एकमेकावर विचार मध समजणे,
 व ,याविषयामध्ये आपण वापर
 करत जर आपा नरतली तर
 ज आपल्या मानन आहे न
 इराप्यात) समजतू शकत नाही
 रक्षणजे मानवी जीवनात
 आपा ही सर्व महत्वाची आहे
 आपा ही अनेक
 पुकारली इतकेच आराय नोवत
 तर रतपूर्व जगात कीर्ती
 नरी पाकरावे आपेचा वापर
 उत्तरी जागी रक्षण जर
 ज्या विडोनी आपल्या आपाकुळे

वेमळे भाषा व लेखनी जोगे
 झालेली तर ती भाषा आपण
 स्वराज्य व अखणाय) रनाह्यागे
 ते आपण समजण्याची
 प्रयत्न करणे म्हणजे शेवटी ते
 समजणे सा पर्यंत आला
 कराकरिनी, उतापण, त्याच्या कडे
 लक्षात घेऊन म्हणजे व्यवहार
 उत्तर करूया, झालेली तर
 उतापण भाषा शिवाय काही
 करणे शक्य नाहीत म्हणजे
 मानवी परिणाम भाषेची
 सर्व महत्त्वपूर्ण स्थान आहे.

 Principal

S. J. M. S. M.
 Arts & Com. Senior College
 Khaper Tai, Akkalkuwa
 Dist. Nandurbar

दि- 5-2-2018

नावः पाडवी फुलवंती कथा

वर्ग :- T.Y.B.A

वेळ नं :- 33

विषय :- मराठी

19
20

प्र 9. ला

उत्तर 9)

महेश्वरीची माहिती दुर्गा भागवत यांची दिल्ली
मि माहिती पुढील प्रमाणे.

महेश्वरला जाऊ जाऊ असे सारखे मलाच येत
असे. लडनपनापासुनच त्या लवाचा एक खुबकु ठसा मलावर
पडलेला होता. माझी आई एक सुंदर, फिर्मिजी दुहेरी
चौकट असलेले महेश्वरी लुगडे बेसन असे. माझ्या
बाकड्यांचाच ते इतके भरले की सांगता सोय नाही.
एकदा तर मी ते लपटून घेतले नि मग बाबरीबुवरी
खाले. लक्षा ते बेसव्याचा जाद आपोआपच सुटला.
पण कधी आपण मोठ्या होतो नि कधी बसले लुगडे
बेसता, असे मला सारखे वाटतेच - लगे, अजूनही कधी
कधी वाटते. आता लुगडे खरीदणे शक्य आहे. पुष्कळ
महेश्वरी वान मी पाहिले. पण खे! माझ्या त्या लुगड्या-
च्या दोलाचे लुगडे मला आढळलेच नाही. नि आढळले
नाही तर मग ह्याचेच तरी कशांना? साधारण त्या
रंगाचे पाचवारी पातळ मी खरीदले. पण मज भरले
नाही. अगदी महेश्वरी गेले असताना किाकराची सारी
संगीत पाहिली. तरी माझे फिर्मिजी लुगडे विद्युन
कारण गारव खाण्याचे आढळले. मज खट्ट खाले. स्तीचे
कथ कठी असो. ; मनासाथ लुगडे पाठभर वापरायला
मिलाले, अगदी चिंध्या होईस्तवर, ते वापरावे, मग
त्याची वज्र करावी, किंवा आपण करेच वापरावे नि ते
आपल्या मुली वळींनी कौतुकाने वापरावे, अशी

एक प्रबल इच्छा प्रत्येक स्त्रीमालात बोलवर खूजविली
 असते. मलासारखे लुगडे मिळाले की त्याच्या वेशवस्त्र
 स्त्रीच्या मनेचे वय पाळटो, क्षणिक का होईना एक
 निरागस वजला तिच्या मुखावर येतो. वय काही
 असो; स्वयं इच्छा बसो; मनपर्यंत वेष्टभुषा किलेली
 स्त्री जगिजातीच्या स्थलकालातील ज्ञान लावल्याच्या
 ज्ञानव्याप्त पुढील ज्ञानाचे सुख भोगते. कोरे वस्त
 नि त्याची किमती आहे म्हणून मालवी मन रंगदार
 करून आहे त्याची टवटवी कायम आहे लढाच्या
 होवेल उल्लेख जन्म होतोच. प्रेम सुफळ होतोच. दिव्य
 होतले जाते. त्याच त्या सुंदर कोऱ्या वस्त्राचा
 ह्यास मला लागला होता. मला देह लढव्यापेक्षा
 मलाही होईना लढव्याचे होते. लढावर प्रौढांनी
 मला कुजासोडि लढायेचे होत देण स्वतः साठिच
 लढायेचीही एक क्षणिकार लावसा. व्यक्तीमत्त्वात असत
 ती मला होती

म्हणून इंदुवला गेल्यावर मी पहिला सोका
 मधेश्वरचा गाठला. इतके म्हसलेले वस्त मिळाले
 लढा. त्याची जागा अल्प कुठल्याही पुस्ताले मालवी
 काढण्याची मला इच्छा लढा; वेष्टा ही इच्छा
 कायमची करीच देवून दिलेली वी, हच विचार
 मी केला. फार कष्ट पडले वा करवता. मला पण मधेश्वरचा
 लुगड्याचा एक लढाच आविष्कार मला बाटवर आढळला
 स्वगरेथ स्त्री-प्रतिमाना दररोज नवे वन लसेवण्याच
 तिथली ती प्रथा पाहून एकदम इच्छा पडले की
 अरे, होकराचा ह्यांच्यातल्या, आता छोटित रथा
 नातवून झालेल्या मूल राण्याच्या या प्रतिमाप्रमा
 आपोही रोज रोज मधेश्वरी संगी लसेव
 आलो आहेत की. परंपरेने माथलेकितला दुवा जोडले
 आड लसेली होती, मी पण एकदा गुंडाळले होते
 व लुगडे फिक्कण जेवण कशांना लसायला वसले
 आहे. माझ्या साऱ्याच साड्या मधेश्वरच्या बाट
 वर मधेश्वरच्या रंगरूपाने चमकल्या. एकदा मधेश्व
 रला आले की साड्याचे खूपदेखील पडलेले,
 इतक्या इतक्या मावळले, ती तडीत गेली.

मनातल्या किरमिजी खाजेची प्रतिमाच मातळली.
 ती मातळायला एक करण आणखी घडले.
 मेश्वरी तमीदच्या काठावर ह्या आहेत. त्यांची
 घडण आदिल्यापासुनच झाली असे म्हणायला हक्क
 नाही. तिच्या लंतवच्या साच्या सवाळी महाग्या.
 च्या प्रतिमांला पुराय सुकाली पुजा करून जी
 खाडी लेखवला जात. आणि म्हणुनच वस्तुपरिधानाचा
 हा खोहळा मेश्वर घाटावर लिह्य लंग वाटला
 ह कार. तरी पण मुख्य होती आहे ती आदिल्या
 वडची मुलगी मुक्ता सती गेली तिची, तिच्या
 घटीची व तिची स. इत्या प्रतिमा चौथ-यावर मालान
 खुंदर वस्तुभुषणात उभ्या आहेत.

3
 2
 1
 0

पृ २ रा

७) घर कोना - इंदिरा संत
 मला माझ्या एका मैतिंगीकडे जायचे होते.
 साही कोवर होती. ती प्रथमच त्या घरी येत होती.
 घर म्हणजे दगडी आणि जवळी विटांच्या छप्पीचा
 गुळ्या पध्दतीचा, पल्लस-साठ तळीपुवीचा वेगळा.
 मैतिंगी चहा करित होती तोवर मी खाल्ला घर
 दाखवले. पेक्षा लक्ष्मीनक्षी त्या उन्हाच्या वेळेला
 बसत येतगार वाटत होते. तिथेनाला सा. म्हणावी
 "आक्का, हे घर मला फार आवडलं."
 "अरेच?" मी आश्चर्याने विचारले.
 "वर तसा की" - तिथीपेठत आढ्यापर्यंत
 आणि तिथून दुसऱ्या तिथीपर्यंत सावकाश लजर
 फिरवीत ती म्हणावी,
 "किती छान आहे!"

घरावर लाल - जांभळट - कुळ्या रंगाच्या
 आपऱ्यांचे कोनार होते. ते तिळा फार आवडले
 होते. त्यातून प्रकाशरेखाही दिसत होती. इव
 इतक्या लहानपणी, तिच्यातील हा गावबाज सौंदर्य
 टिपण्याचा रसिकपणा लक्षून मी मलाच कुठेतरी फार
 फार खुळावून गेले. माझे कोनारून घराचे स्वप्न
 तिच्या चेहऱ्यावर मला दिसू लागले.

घरी घर म्हणजे कुच, घराचा आकार
 म्हणजे कुच, राची मला जाव आली, त्यावेळी आम्ही
 गदगला राहात होतो. रस्त्याने जाव वेगळे आता
 आडवळ नाही, पण खरसा घरासमोर एक मोठी दगडी
 बांधणीची विहीर, हे मात आडवळ, रस्ता सोडून
 या विहीरीच्या बाजूने आत आले, की प्रथमतः दगडी
 चार-पाच पायऱ्या, दोन्ही बाजूला जाते. ते घर
 मोठे होते. पडव्या, चार-सहा बाळ्या, मोठा सापा,
 मोठे स्वयंपाकघर, लोणीघर आणि परसात थोडे
 अंगण, असे वर जायला जिना होत. चढून वर
 जावे ती लक्ष्मीनक्षी दारातून बाहेर पडले, की

मातीचा वध घडविल्या - हे धावा तळाशी लाकडी कडीपाट आणि वर बांधल्यालेकी गळीसारखी मातीची वध घडविल्या शरची हातभार उंचीची उभारिल्या वर जमीन. केली थोड्या उंचीचा मातीचा उध्या घडविल्या - हे आमचे वर वसे घाल्याचे होत.

मला हा धावा फार आवडायचा, संख्याकाळी वर खोळायला मजा वाटायची. त्यावेळून गढवा बांधायचीन आवतालेचे धावेचे धावे दिसायचे. आणि त्यावरची रंगीबेरंगी वाळवणे - पिवळ्या, अळीची, पांढऱ्या शाळूची लालभिडक मिरच्याची, शोबडी मुगाची आमच्या धाव्यावर वाळवणे जाई. कुडी वरी गाड्या, पांढरूण, पसरली गायची. त्यावर मी लोकायची आणि वतीदिसीन वरच धोपायचा उध्या करायची. पण मला हे वेळा धाव्यावर जातो येत नसे कारण जिना चांगला नव्हता.

2)

उत्तर

केसव भावचंद्र जेमाडे वर वर कादंबरसारखा प्रदीप गद्य विहायचं विद्यार्थी म्हणून सतरा आनवडी करत असणाऱ्या माझ्या कुलपनेतही नव्हतं फक्त कादंबऱ्या मी सगळ्यात जास्त वाचायच्या - मराठी, इंग्रजी, इंग्रजीतून रशियन, फ्रेंच, जर्मन, स्पॅनिश, भारतीय भाषांमधल्या वगैरे. शाळेत हाती वेळापासून कादंबऱ्या कविता रचणे, रोजनिशी रोज आपल्याआधी विडिओ, शाळेत आणि गावातल्या मितांबरा वर हस्तलिखित उक्ताहान संपादन करणे, पुढे मराठीचा विद्यार्थी कवी म्हणून फार्युसन कॉलेजात साहित्य सहकार नावाच्या मंडळीत कविता संकलन स्वयंचालित आपण ह्या गोष्टी केवळ होस म्हणून केल्या. पुढे बी. ए. ला वर ह्या पु. वि. वेगे रॉच्या दुर्मासिकाने कविता आपण वाचल्या लागल्यात आपण आता आपल्याला पाहिजे ते मिळवणे ह्या समाधानात कविता हे स्वर्गमुख समजत होतो. गद्यवधून चांगले मते नव्हतं जंतरे मुंबईला रहरयंजल, लिटल मॅगाझिन वगैरे चाळकत भाषांतर, लेख, कुणाची मुरळत न धरता

स्वीडिश, परिदृश्यां, लेखक वर्गरे अद्यासाध्याविरिक्त
 जेठान करत घेता. त्यावेळी 'रेगायन' च्या
 लोकांमध्ये वावरल्यान माझ्या अत्यंत आवल्या
 खानदेशी समाशाच्या ह्येनीत दुसऱ्या बजिरावावर
 एक नाटक लिहावं आणि उक्ता आगनाच्या दिवाल्या
 खाला संपुर्ण नाटकांना धक्का द्यावा म्हणून
 बाशीराम केतवाल हे पात असलेला एक प्रवेश
 घेता. लिहून देवला घेता आणि माझ्या मते दुसरा
 बजिराव हा फार प्रविभावंत पेशवा घेता, हे शोधल्या-
 खाती वरुशि, 'पेशवे हफ्तर' वर्गरे वचन चालू
 घेवं.

आमचे मित व. अशोक बाबाणे पुण्यात
 व. ज. देशमुख ह्या मगरवर, सुरेहार प्रकाशकांकडे
 कुठिचरी कमासाठी राहायचे. त्यामुळे ह्या काका
 देशमुखांकडे जाणं व्हायला लागलं. काका मुळ
 मराठवाड्यातले आणि गरिबीतून वर आल्यानं
 त्यांचं खेळावल्या संस्कृतीवर प्रेम घेत. त्यामुळे मी
 काय माझ्यावर ते पाठव्या मुलासारखं प्रेम करायचे.
 सुलाचलमावशी देशमुख ह्याही फार प्रेमळ ह्या
 मी परिक्षा नीट घेत नाही आणि हे लिहून मंगशी
 जबाबदा फलपाट उड्यागे करणात वेळ हातावतो,
 हे मावशींना विवकृला आवडत नव्हतं. मी परिक्षेला
 न वसता पुण्याला एकदा गेलो तेव्हा जेम्क पुण्यात
 मरलेल्या पहिल्या प्रकाशक परिषदत काका देशमुखांची
 प्रस्थापित लेखकांनी जहिर बदनामी केली होती. ते
 लेखकांना रॉयल्टीत फसवतात, शिवाय वरतुन शिक्षो-
 वी करतात वर्गरे. त्यामुळे आपण आता काही तरी
 झडक्यात आपुन ह्या लष्कथा लिहिवाच्या दिनपाट
 लेखकांना त्यांची जागा दाखवून दिव्नी पाहिजे, असे
 काका देशमुखांना तीव्रतेनं वाटलं. खाला ह्या त्यांनी
 च पूर्वी प्रकाशित केलेल्या कादंबरींतंवर मराठीत चांगली
 कादंबरी झालीच नाही. ह्या आमच्या मताशी केलेल्या
 कादंबरींतंवर मराठीत चांगली कादंबरी झालीच व
 गुणपणे सहमत असवेत. कारणांमध्यांतरी लष्कथावाल्यां
 चं फे पाठव्यात कादंबरी लिहिवाची संस्कृतीच

लक्ष्मी शाली मध्ये अभ्यास करणं, निदान निहित्याच
नही दीर्घकाळ कष्ट घेणं करीतं. आमच्या मते एकदरीत
मरिडी साहित्याचं पुनं-मुंबईचे लोक समजतात तसे
विनाकृता करीत चालविलेला लक्ष्मी.

(Signature)

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist. Nandurbar

(Faint signature)

नाव आर्किव्ह 2017ची वलवी
शेअर नंबर- 24
वर्ग S.Y.B.A
विषय मराठी जी. 2,
दिनांक 15-1-2018

9
10

प्रश्नां

1) मांती पंथ आणि आकाश या पुस्तकाचे लेखक नाव जाणवेल मुळे दे मांती पंथ आकाश या पुस्तकाचे लेखक नाव ओढ.

2) आत्मकथन वादः मय पुस्तकाची कोणतीही एक बाब सांगित.

⇒ २२ आत्मकथन म्हणजे जीवनापुढील त्रासांना आपला अलंकार अनुभव या सादरवा अर्थही आताही जाणून घ्यायला साठी जीवनाचे केले म्हणजे आत्मकथन होय.

3) ज्ञानेश्वर मुक्ता शिष्यांची नावे कोणती.

⇒ श्रीधरवर मंडम, तुकाराम पादिक हे आद्य. सेनयम मुक्ती. मुक्ती लोमोव श्रीधरम हाकेकर नासाहा द ज्ञानेश्वर मुक्ता शिष्यांची नावे.

4) ज्ञानेश्वर मुक्ता कोणत्या लोकशाही होत.
⇒ ज्ञानेश्वर मुक्ते हे महाराष्ट्र अथिअ आशावा सेवा होत.

5) लेखक विसावा कोणत्या नावाने वाचने होत.

उ२२१ विधा लिख

51) आत्मकथा का अर्थ है अपनी जीवन-
 कथा को लिखना। आत्मकथा में
 लेखक अपने जीवन के विभिन्न
 पहलुओं को बताने का प्रयत्न करता है।
 आत्मकथा में लेखक अपने जीवन के
 विभिन्न पहलुओं को बताने का प्रयत्न करता है।
 आत्मकथा में लेखक अपने जीवन के
 विभिन्न पहलुओं को बताने का प्रयत्न करता है।
 आत्मकथा में लेखक अपने जीवन के
 विभिन्न पहलुओं को बताने का प्रयत्न करता है।
 आत्मकथा में लेखक अपने जीवन के
 विभिन्न पहलुओं को बताने का प्रयत्न करता है।
 आत्मकथा में लेखक अपने जीवन के
 विभिन्न पहलुओं को बताने का प्रयत्न करता है।
 आत्मकथा में लेखक अपने जीवन के
 विभिन्न पहलुओं को बताने का प्रयत्न करता है।

 Principal
 S. J. M. S. M.
 Arts & Com. College
 Khapra, Baran District
 Dist. Nandurbar

नाव :- उतनाईक शैलेषा विलीप

कॉलेज :- संत जनाबाई महाराज शिक्षण संस्था, स्वापर

विषय :- मराठी S-1

शेण नं :- 69

वर्ग :- S.V.B.A

दिनांक :- 08/02/2018

9/10

प्रश्ना लक्षात घेऊन वाक्यात उल्लेख लिखा (सुफक्त 5)

- 1) संत जनाबाई आई - वडिलांचे नाव कोणते?
→ संत जनाबाई आई - वडिलांचे नाव आईचे फुसडा आणि वडिलांचे रमा होते.
- 2) जनाबाई स्वताला कुणाची दासी मानले होते?
→ जनाबाई स्वताला विठ्ठलाची दासी मानत होती.
- 3) धारिला पंढरीचा चौर घा अग्रंग कुणी लिहिला?
→ धारिला पंढरीचा चौर घा अग्रंग संत जनाबाईने लिहिला. लिहिला.
- 4) संत काण्होपात्रा कोणत्या समाजाची होती?
→ संत काण्होपात्रा वैश्य समाजाची होती.
- 5) काण्होपात्राचे आईचे ~~व्यवसाय~~ व्यवसाय कोणता होता?
→ काण्होपात्रा आईचे व्यवसाय तंबू विक्रीमचा व्यवसाय होता.

प्रश्न 27 टीपा लिहा (फक्त एक)

27 संत कान्होपात्राची अभंग रचना

→ संत कान्होपात्रा अभंग रचना ही त्यांनी त्यांच्यावर्षा आल्यात शंभूदावर त्यांनी त्या प्रसंग त्यावेळी या अभंगाची रचना केली होती. आणी त्या अभंगात ज्ञान वेश्या मजली न तुमते आते पंडरीचा न विसराजे इंग्र पंच विनवी कान्होपात्रा पंडरीयते न विसराजे

भाव :- पतीत पावन या अभंगात पत्नीला दान- दानिना पावण करणारा म्हणजे पापीमानस्राही लुपवित करण घेणारा असा माशय आहे. त्याचे आचरण दडपणोचे आहे परमेश्वराचा माव ज्याचा मुखात नाही असाही वु शंभूक करतो म्हणून आ अभंगात त्यात नरेगुन निरागात पाहुशगाही कान्होपात्रा श्रान नान आहे.

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com Senior College
Khapar Taluk, Nandurbar
Dis. Nandurbar

पुणे जिल्हा
दिवस

चा

विभाग

र. द. उपलब्ध शुद्ध मार्ग
२५०५ ३१५५ ३१५५ ३१५५
पुणे जिल्हा पुणे जिल्हा पुणे जिल्हा पुणे जिल्हा
दिवस दिवस दिवस दिवस
३१५५ ३१५५ ३१५५ ३१५५

३१.५ ३१५५ ३१५५ ३१५५
२५०५ ३१५५ ३१५५ ३१५५
३१५५ ३१५५ ३१५५ ३१५५
३१५५ ३१५५ ३१५५ ३१५५

३१५५ ३१५५ ३१५५ ३१५५
३१५५ ३१५५ ३१५५ ३१५५
३१५५ ३१५५ ३१५५ ३१५५
३१५५ ३१५५ ३१५५ ३१५५
३१५५ ३१५५ ३१५५ ३१५५
३१५५ ३१५५ ३१५५ ३१५५
३१५५ ३१५५ ३१५५ ३१५५
३१५५ ३१५५ ३१५५ ३१५५

३१५५
Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapa, Tal. Akalkuwa
Dist. Nandurbar

नाव - वसावे आकाश गोव्या

श्रवणा - F.Y.B.A Sem. II

शेल नं - 06

विषय - मराठी

दि. 11-02-2019

वेळ - 9 ते 10

19/02/19

वि. स्वाक्षरी - (ASuf)

[प. 1. ला]

एका वाक्यात उत्तरे लिहा (फक्त 5) 5 मार्क

1. 15 → 'कुब्जा' ही श्रीकृष्णाची दासी होती.

1. 25 → 'कुब्जा' या कवितेचे कवी हे इंदिरा संत आहे.

1. 35 → 'मनातल्या' मनात मी या कवितेचे कवी सुरेश बट हे आहे.

1. 45 → बहिणाबाई चौधरींच्या कवितेचे नाव मागूस हे आहे.

1. 55 → 'माय' या कवितेतील 'मायचा' अर्थसाथ हा मोळी विकण्याचा होता.

1. 65 → कवी वामन निंबाळकरांची 'माय' साप चाकल्याने वारली होती.

सविस्तर उत्तर लिहा (फक्त 1) 10-मार्क

2.2] → कुब्जा या कवितेचे आवर्ण पुढीलप्रमाणे सांगता येईल

कुब्जा ही कविता प्रितीभावनेची कविता आहे या कवितेत आपल्याला प्रेम भावना दिसून येते. कुब्जा ही कविता इंदिरा संत लिखित एक पुण्यात कविता आहे. प्रेमभावनेतील समर्पण भावने काव्यात्म दर्शन ही रचना घडविते तसेच जगाव्यातील कुरुपतेला प्रेमभावामुळे लांगणारे अनेक सौंदर्यी या कवितेतून प्रतीत होते.

कुब्जा या कवितेत आवर्ण असा दिसून येतो कि

विश्वच अवघे ओढां लावून
कुब्जा प्याली तो मुरलीरव
डोक्यापधूनी येव सुखाचे
हे माझ्यास्तव... हे माझ्यास्तव...

कुब्जा या कवितेत कुब्जा ही दिसायला करुप लेखी. एका तद्वशी ती सडाली पहाटे पहाटे लवकर उठत असते तेव्हा तिला मुरलीचा आवाज ऐकू येतो मग ती विचार करते कि अगून नाही जागे जाऊक आणगे अगून नाही जागे साक्षा शधा तर कृष्ण हा मुरली डोगा सावी वाजवत आहे असा विचार तिला येतो

मुरलीतून पडणाऱे ध्वनी हे जगू अशी कृष्णप्रितीचे एक रूप आहे आणि ते फक्त आपल्यासाठी जसे हे माझ्यास्तव... हे माझ्यास्तव...

ही भावना तिला हृष्ट करगारी आहे
अलौकिक प्रेमभावना शब्दबद्ध करगारी ही एक
उत्कृष्ट भावकविता आहे

कुब्जा या कवितेत आपल्याला अश्यापुढारे
कवितेचा भावार्थ स्पष्ट करता येतील

2.17) बलसागर भारत होवो ही कविता सोने गुरुजी
लिखित आहे. भारताचे उज्वल भवितव्य रेखाटणारी
ही कविता आहे.

भारत हे बलसागर कविव्यासाची सोने
गुरुजींनी अत्यंत महत्त्वाची ही कविता रेखाटली
आहे.

या कवितेत पारंपरिक भारत देश विश्वात
शोभून दिसावा आणि त्यासाठी त्याला बलसागर
सशक्त, सामर्थवान करायला एके अशी कर्तुंगा
अपेक्षा कवी व्यक्त करते.

यातही पुढीलप्रमाणे तो चेतो आहे अंकन
करि नांदियेले जनसेवसाची

अश्यापुढारे आपल्याला बलसागर कवितेचा
असे सोने गुरुजी सांगतात

३. १) वामन निंबाळकरांची माय

वामन निंबाळकरांची माय ही कविता एक हृदयस्पर्शी कविता आहे. दारिद्र्य उलट आणि मेहनत यांनी पिचलेल्या एका आईच्या दुर्दैवी कहाणी या कवितेत सांगितलेली आहे.

एका मुलाच्या नजरेतून आईचे चित्र येथे रेखातलेले आहे. एका अत्यंत गरिब अशा घराचे चित्रण या कवितेत वामन निंबाळकर यांनी अल्प चांगल्यापुढारे चित्रण व्यक्त केले आहे. अंधार दाडून आल्यावर पोटात अन्न घेऊन घालत असताना असहाय्य अकरथेत सोपडीत बसलेल्या मुलांच्या त्रिपन्नाकस्थेचे दर्शन कवितेत सुरुवातीला घडते.

आई ही मोठी विकून पैसे मिळवणाऱ्या आईची ही मुले घरी बाल पाहत आहेत. अरग आईने पैसे कमवून आणल्याशिवाय त्यांना आणला मिळणार नाही. कमी कशा देराची त्यांची आई एके दिवशी साप चावल्यामुळे मृत्यू पावते आणि तिची मुले उदासावर पडतात.

कवी शेवटी म्हणतो, 'शोधतो माझी नजर माय, आता मी उदास' लेतो कशा मोठीवाली तिची मोठी विकत घेतो.

आपल्या लेकरांच्या पोटाची अन्न आणि विषय सांगी उलट असाणाऱ्या उलटकरी स्त्रीच्या आयुष्यातील प्रसंगाचे पुढ्याकरी चित्रण करणारी ही कविता आहे. अशापुढारे आपल्याला वामन निंबाळकरांची माय या कवितेचे चित्रण

[Signature]
Principal

21/01/2019

vasave Manesh handya

std :: S.Y.B.A

roll No :: 40

date :: 21-01-19

sub :: Marathi

90

(प्रश्न - 1 ला)

एका व्यक्तीला उल्लेख आहे ?

1) आत्मकथन म्हणजे काय ?

→ आपल्या जिवनाविषयी अनुभवांचे लक्षणे आणि आपल्या व्यक्ती मज्जाचे स्वतःचे लक्षण आणि लक्षण आणि लक्षण आणि लक्षण म्हणजे आत्मकथन होय.

2) आत्मकथन आणि कादंबरीत कोणता फरक झालेला ?

→ आत्मकथन हे स्वतःच्या व्यक्तिमत्त्वाचे स्वतः अनुभवांच्या चरित्रे असले आणि कादंबरी ही ऐवढ्या स्वभाव किंवा व्यक्तिचे कामपासिक लिहीलेली असते हा फरक झालेला

3) 'माली पंख आणि आकाश' या पुस्तकाचे लेखक कोण आहेत ?

→ 'माली पंख आणि आकाश' या पुस्तकाचे लेखक ज्ञानेश्वर मुळे आहेत ?

4) आत्मकथन आणि चरित्र यात कोणता फरक झालेला ?

→

5) आत्मकथन कोण लिहू शकतो ?

→ आत्मकथन कोणीही लिहू शकतो.

6) आत्मकथनाचे वैशिष्ट्य लिहा ?

→ आत्मकथन हे स्वतःच्या व्यक्तिमत्त्वाचे असते.

पु र २२
दिना मी

२) आत्मकथन लिखिये मारिह हेतु.

→ "आत्मकथन म्हणजे आपल्या खऱ्या जिवनामध्ये काय अनुभवले आहे त्याचे लेखन म्हणजे आत्मकथन होय. जिवनामध्ये कोणक्या चुका केल्या त्या चुका पुढच्या पिढीने नसे केल्या पाहिजे आत्मकथनातून विद्यार्थ्यांना किंवा कोण शिकण्याची आवड निर्माण होणे उच्च शिक्षण घेण्याचा उत्साह वाटणे जो व्यक्ती यशस्वी होतो. त्याचे आत्मकथन वाचून असे असे वाटणे कि हे मीपण कायला पाहिजे असा मनामध्ये चांगला विचार निर्माण होतो आणि आपल्या वत शिकण्यामध्ये शिकण्यामध्ये शिकण्यामध्ये अश्याचाची गोडी निर्माण होणे आणि विद्यार्थी यशस्वी होण्याचा मार्गावर अचलणे.

S. J. M. S. M.

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akhalkuwa
Dist. Nandurbar

नाव : वल्लवी दर्शना खोसले

वर्ग :- B.T.A

शेल् नं : 70

विषय :- मराठी

ता. : 1/10/19

SVP. S. S. Vaidya
~~10/10/19~~

~~09~~
 10

9/10/19

- अ) शोकाचाचा असुड हा ग्रंथ महात्मा ज्योतिराव फुले यांनी लिहिला.
- आ) शोकाचाचा असुड हा ग्रंथ शोकाचा आधारित आहे.
- इ) महात्मा ज्योतिराव फुले यांनी शोकाचाचा असुड ग्रंथ 18 फुले 1885 साली लिहिला.
- उ) महात्मा फुले या पत्नीचे नाव सखीबाई फुले असे होते.
- अ) महात्मा फुले या पत्नीचे स नाम सखीबाई.
- ए) ज्योतिराव, गोविंदराव, फुले ज्योतिराव फुले या नावाने ओळखले जातात.

(५२१)

→ 1) शोक-याचा असूड ग्रंथात प्रामुख्याने ताद्व्यक्त
 व कनिष्ठ प्राणिच्या शोक-याची हालचाली दुःख
 प्रकट करणाऱ्या आहे. जे कोणी बुद्ध आहेत
 त्या सर्वांपैकी शोक-याची हालचाली लिहिली आहे असे
 मात्र नाही. त्यांनी स्वतःच शोक-याची हालचाली
 'शारंग' व 'सर्व' अशा सर्व असूडाच्या प्रकार-
 नात बांधण्याची वास्तव्येने राजेकरवाड व लहान
 सहज अज्ञान संस्थानिकांच्या व मागिबुद्धांच्या
 लाजेरवाण्या रचनेपैकी विलकुल वगळिलेले
 शुक महाराज महाराज कुलयाचे एकुण लक्षण
 मुळी शोक-याची - कल्लकरी ही आकृति अलंकार
 प्रकरण आहे. शोक-याचा असूड महत्त्वे
 ल. अधिक भाव अधिक टोकात अधिक
 स्फोटक आणि स्वरूपान आहे. या ही
 शोक-याचा असूड हा ग्रंथ एकुण महाराज
 कुल यांच्या वास्तव्येने शोक-याची लक्षण
 आहे या शोक-याचा ग्रंथात शोक-याचा
 या प्रकारे शोषण केले जाते.

S. J. M. S. M.
 Principal

Arts & Com. Senior College
 Khapar Tal. Akkalkinwa
 Dist. Nandurbar

Page No. 10

विनायक सुरेश हुन्ना वरवी

S. G. B. A.

08 ~~10~~ रोज न. 11
दि : 11/09/2019

विषय मराठी

पु ७ भा

अ) शोककाळाचा असुड गंध कोणी विहीन
शोककाळाचा असुड हा गंध मद्या
तुमि शव फुको यांनी निहिती.

२) असुड शब्दाचा अर्थ सिहा
असुड या शब्दाचा अर्थ म्हणजे शिवलिंग
थापनावर कामाचा दुकालात म्हणजे
असुड या शब्दाचा अर्थ आहे.

३) विद्या तराळामुळे कोणते सुखाचान इतके
विद्याविरत मरि गेव्ही मलीविना नीति
गेव्ही नीलीविना गरि गेव्ही नीतिविना विना
गेव्ही विनाविना बुद्ध धरुन

४) शब्द कशामुळे लचक
शब्द कशामुळे हा शब्दा लचक

५) शोककाळाची परत्याली कशी आहे
शोककाळाची परत्याली कशी द्यायला
चाण्या मुळा द्यावळ आहे.

Total marks (09)

नाव :- पाडवी निशांत दिनेश

वर्ग :- S.Y.B.A.

रोल नं :- 32

विषय :- मराठी DSE 2

दिनांक :- 16/09/2019

Handwritten signature/initials

(प्र. 1 ला)

प्र-1) कोणत्याही दोन प्रश्नांच्या उत्तरे लिख.

1) मानवी जीपन व्यवहारविषयक चित्रण, विवरण अथवा निर्माण आद्य अशा स्वरूपाच्या भाषिक अभिव्यक्तीस रचुन मानवे शाहित्य असे संबोधिले जाते. जीपन व्यवहाराने भाषिक आस्थात्मिक, वैयक्तिक अशा विविध अंगांनी घडविलेली सर्जनशील, वैचारिक कल्पनात्मक वारसा अशा अन्न अन्न शनशंवरचे शक्यता शब्दात्मक दर्शन शाहित्यातुन वाचकांशी जाणवते होते. लिरेचर या इंग्रजी शब्दाना मराठीमध्ये शाहित्य या वाङ्मय हे पर्याय सामान्यतः शमानाया म्हणुन वापरले जातात. लिरेचर या मुख लेखन शब्दानुन लिरेचर हा शब्द निर्माण झाला. Littera ही शब्दाचा अरुव ल्या अर्थ वर्णमालेतील अक्षर वा अक्षरे अक्षर अशा दोन वर्णमालेतील हा शब्दाला काव्याच्या अक्षर अर्थ लेखक.

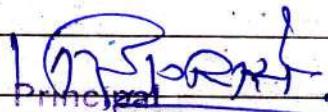
⇒ 2) संस्कृत साहित्यमीमांशकांनी
वेतलेला साहित्याच्या स्वरूपाचा विचार
भाषा व शब्द या.

आमिह इत्यादी या संस्कृतशास्त्र
काराणे शब्दाची साहित्यातील काव्याम
म्हणजे शब्द आणि अर्थ यांचे
साहित्यात म्हणजे काव्य अशा व्याख्या
शब्द फक्त वस्तुवाचक नाही तर तो
कधी मानातील भाव प्रकट करण्यास
समर्थ असा शब्द आहे आणि
अर्थ हा वाचकास नसून तो स्वरूप
अर्थ आहे.

संदर्भ :- आमहाच्या मताशी मिस्री
मिस्रीनुवती व्याख्या रूपयनिर्देशिल सांगितली
आहे. ननु शब्दही काव्य

०५

०९

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist. Nandurbar

[Handwritten signature]

Name - Vasave Akash Godya

Std - S.Y.B.A Sem. III

Sub - MIL (Marathi)

Date - 16-09-2019

Roll No. 13

College Name - S. J. M. S. Arts & Sci.

Jr & Sr College Khapar

प. 1 ला

→ आज वर्तमान पत्रांचे महत्त्व लक्षात आणून घ्यावयाचे आहे. आजच्या धावपडीचा जगात वृत्तपत्राला अत्यंत महत्त्वाचे स्थान प्राप्त झाले आहे. वर्तमान पत्राचे महत्त्व आपल्याला पुढील पुढावे सांगता येईल. धावपडीमुळे मागसाला निवांत बसून वाचक व चिंतन उरायला असून फारसा वेळ मिळत नाही. त्यामुळे चालता बोलता किंवा पुढासात असताना मागसाला वृत्तपत्राची समयास गरज असते. वंद दरवाज्याच्या आजच्या संस्कृती वृत्तपत्र हेच मागसांशनी संवाद साधने वृत्तपत्राचे महत्त्व दिवसेंदिवस वाढत जाणारे आहे.

05 आज इलेक्ट्रॉनिक मीडियाचे युग असले तरी आरतातील असंख्य येथ्यात उड्यापरी विज पोहोचलेली नाही. परंतु अश्या ठिकाणी वृत्तपत्र मात्र पोहोचत आहे. त्यामुळे अगदी ग्रामीण आगातरी शक्यात किंवा परिसरात काय घडामोडी घडत आहे यांची माहिती वृत्तपत्राचा माध्यमातून लोकांपर्यंत पोहोचते. आमचे ग्रामीण आगासाठी राबविल्या जाणाऱ्या विविध योजनांची माहिती वृत्तपत्रामुळे लोकांपर्यंत पोहोचते. जेव्हा दोन दशकांत माध्यमांचा जगात जी अमुलाग्र झाली होती त्यात वृत्तपत्रांनी आपला चेहरा मोहरा बनवून आपले स्थान अधिक

पके केले आहे

लहान मुलांपासून तर सर्वसामान्य उच्चशिक्षित
 तांपर्यंत सर्वत्रच आमच्यात वृत्तपत्रांनी आपले
 स्थान निर्माण केले आहे. एखाद्या दिवशी वृत्त-
 पत्र आले नाही किंवा कायचला मिळाले नाही
 तर आपल्याला दुटव्यासारखे वाटते कारण सर्व
 समाज्यांचे हक्कचे व्यासपीठ म्हणजे किंवा आपले
 गाराने मांडलेली लोकशाही मागाची हक्कचे
 साधन म्हणून वृत्तपत्राकडे पाहत असतो
 या दृष्टीने वृत्तपत्राचा उवास त्याचे
 महत्त्व समजावून घेणे हमप्राप्त होते

अशाप्रकारे वर्तमान पत्रांचे महत्त्व
 आपल्याला सांगता येईल

डा
पावसांमुळे तुमच्या गावातील पुल तुटल्याची
बातमी लिहा

→ स्थळ - रतनकारा

दिनांक - 16-09-2019

अककलकुवा या तालुक्यातील रतनकारा
या जेडेगावातील मुसळदार पावसांमुळे पुल
तुटला हेक व तीन दिवस साशये पाणी
चालू असल्याने नदीच्या पाण्यात वाट झाली
व त्या नदीला मोठा पूर झाल्याने तो पुल
तुटला त्यामुळे लोकांना येण्या-जाण्याचा खूप
त्रास होत आहे.

तिथल्या गावातल्या लोकांना एका किनाऱ्या
हून दुसऱ्या किनाऱ्याला जोडणारा तो एक
पूल होता त्यामुळे लोकांचा समस्या दिवसे-
दिवस वाढत चालली आहे

मुसळदार पाऊस हा एकसाशये रात्र
व दिवस पाणी पळत असल्याने मागसे ही
घरातच आहे व या पाडसांमुळे पुल तुटला
अशा परिस्थितीत लोक ही समस्याग्रस्त
आहे.

अशापुकारे आपल्याला पावसांमुळे गावातील
पुल तुटल्याची बातमी आपल्याला सांगता येईल

Totc

01-05

2-09

09

Principal
S. J. M. S. M.

Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Akkalkuwa
Dist. Nandurbar

नाव : कनार वरिण/यमा-या

वर्ग : टी. वाय बी. ए. ५३

०९
10

विषय : मशी

रील नंबर : ५६.

दिनांक : ११-९-२०१९

प व ल

श्री/उत्तर नाटकाच दोन घटक आपण पुढील प्रमाण पाहणार आहोत

१) विषय सुत्र :-

नाट्य लिखकांनी नाट्य
~~लिखनीय अर्थ एकसुत्र मनात~~
~~द्वितीय भाग हे सुत्र ता~~
~~नाटकात उद्यो पुरुक्षपण तर उद्यो~~
~~अंवादाभाकर अत्यक्षपण तर उद्यो~~
~~दोन किंवा अधिक पात्रांच्या अंवादी~~
~~अथवा कित्येही ह्या उच्चरीतून प्रस-~~
~~कापयते। पाहोचवीव असता. नाट्य लिखाचे~~
~~हा हे मनात हून नाटकाकर~~
~~विषयसुत्र निश्चित ठाव असता~~
~~सुत्र असत शब्द वापरला जाता. ही~~
~~विषयसुत्र, म्हणजेच मध्यवर्ती अंश व~~
~~हा अंश नाटकाचा आत्मा असतो.~~
~~असत म्हळ जात याचाच अर्थ असता~~
~~ही, नाट्यलिखकांनी लक्षात विषय ज्या~~

हेतुने मांडाथना अतना

अतः 5) वंगवदुचना आणि वातावरणविमर्ती
 सुचना आणि वातावरणविमर्ती यांना महत्व
 असते. नाटककाराने सांगितलेल्या उक्तावल्या
 वदुचना आणि वातावरण विमर्तीचे अर्थ
 अंगतादी द्विआंक ज्या नाटकात अंगते
 वादकार घशापद यासाठी उपयोगान् आणता
 लबाधा नाटकात विनोदी पध्दतीने तः
 लबाधा नाटकात गंभीरपणे वाद उज्यासाठी
 अलंकार वादकाराच्या सावलीचे आवश्यकता
 असते.

३) उत्तर वाच्य वाङ्मय प्रकारचे वैशिष्ट्य लिखिय
 नाटकाचे पायाभूत वैशिष्ट्य लिखिय
 आपण पुष्कळ प्रभावी पात्रेदार आहेत

१) नवी सुगंधाः :-
 मराठीतल्या नाट्याप्रयोगाची
 सुगंधात नवी सुगंधाः नाट्यापात्रांचे सुगंधात,
 शीत आहे. संगीत, कविता, नाटकात सुगंधाः
 माली म्हणतो. 'मि' परस्पर स्वर वसवण.
 इतके सांगू पाहिजे आहे. नवी सुगंधाः
 प्रभाव असल्या संगीतमय नाटकांच्या
 आधारे आहे. मराठीतल्या नाट्यासारखे या
 शब्दातही सुगंधाःविक्रयीची चर्चा करणे आहे.

२) सांगण्याः :-
 पात्र तमाशात आहेत. तमाशात,
 नमत सांपल्यावर बतावणी शिंत.

३) बतावणी :-
 ही तमाशाचा एक आविर्भाव घटक
 आहे.

४) स्वगत :-
 स्वगत म्हणजे स्वताच स्वतःची बोलणे
 शिथिल संगीतमय पात्र स्वताच स्वतःची
 बोलणे. अशा तमाशात स्वगत असू शकतात.

५) निवृत्त :-
 निवृत्त पात्र मराठीत, प्रयोगात्मिक
 नाटकाचे एक नाट्यसंज्ञित म्हणून वगळणे
 आहे.

६) नेपथ्य :-
 नेपथ्य म्हणजे नाटकांच्या उद्यान क्षेत्रात वगळ -
 व्याप्त असून, अशा संगीतमय वातावरणात
 मिश्रित शिथिल.

[Signature]
 Principal
 S. J. M. S. M.
 Arts & Com. Senior College

Handwritten signature and date: 21/01/2019

नाव :- वसावे सुमिता वेंकटा

रोल नं. ३१

वर्ग :- T.Y.B.A

विषय :- मराठी

दिनांक २१-१-२०१९

Handwritten red text: ०९

प्रश्न - १ ला

१) निवडक लेखीत वाच्य पुस्तकातील एका लेखाचे परीक्षण करा.

उत्तर :-

लेखित निबंधात सात्मनिष्ठ लेखन असते. आणि मानसशास्त्रीय दृष्ट्यात व्यक्ती होणारे अनुभव हे मी त्या जीवनातील स्वतःला कधी ते उधस करून घ्या पहिले समग्र दुसऱ्या व्यक्तीच्या नावावर संपूर्ण रूपात तर कधी साक्षात्काराच्या उदात्तीकरणाच्या प्रेरणेने स्वतः मनीस मनाच्या आविष्काराच्या रूपात सावतात सावतात.

२) वांगफेड :-

इरावती कवे यांच्या वांगजल या संग्रहातून वांगफेड हे लेख निवडला आहे. इरावतीवाईच्या लेखित वाक्याने मराठी लेखितमध्य समृद्ध केले आहे. तसेच या वासःमयपूका - साके पाहण्याची एक नवी दृष्टी मिळवि आहे. समीक्षण जिथेच्याने त्या प्रत्येक प्रश्नाकडे पाहत असल्यामुळे त्यांच्या वाङ्मयातून लेखनातही काव्यमयता येते. समाज-शास्त्र व मानवशास्त्राच्या अज्यासक संसालेखा इरावतीवाईना विचरणातूनही समाज संवेदनशील

मैं लामनेले आहे. जीवनातल्या अनेक गोष्टींमध्ये त्यांना रस आहे. म्हणूनच चिंतनशील व्यक्तिमत्वातून साकारणाऱ्या म्हणून चिंतनशील व्यक्तिमत्वातून साकारणाऱ्या त्यांच्या अनुभवविवेकात एकचुरीपणा साठि व्यक्तिमत्वातून साकारणाऱ्या त्यांच्या नष्टि. सामंजी, पती, मुले इतर नातेवाईक यांच्या गोलावळ्यात वावरताना त्यांना समाधान वाटते, प्रेमाची जाळी जाली मोपासतांना त्यांना आनंद होतो. कांय फ्रेंड या लेखातूनही त्यांचे जावई साठि इशवतीवाईचे ह्यु नाते कळते.

पठरीची वारी, वारकपे संपदाया साठि विठेका याविषयी इशवतीवाईना विलक्षण जिळ्याळा, या सर्व गोष्ट्यात जो अर्थ आहे तोच वॉम फ्रेंड मध्ये आहे, असा त्यांना वाटा.

पुढे त्यांचे जावई विचारतात, तुझ्या मव्याला बरा चालतो गं, वॉम फ्रेंड असलेला पुढे त्या विचारमंम होतात. त्या म्हणतात, जिवलग (काय) आहे का हासमांशाचा आहे हा प्रश्न नवून ती कितपत जिवलग आहे यावर मव्याला याला कि नाही हे ठावसकून आहे. मारेला मारेद्यारिषियय चालतच नव्हते. वाहेगावाई, अर्थ विठ्ठलाचा सोडजे धरदार, नवरी लक्ष्मण पठरीच्या वाहेला याले लामेया, प्रण सामाज्य अंशारि माणस ल्यापया प्रशनाला लोड ध्यावे. अलले: किंवा काहीतय वाहन करायचे अलले तर देवाकडे धाव होतात. साठि साठि या मवतक्या। दोन पाययापलिकडे त्यांचे सेप नाले

अशा या ललित गद्य वृत्तान्त मध्ये
 म्हणायचा अधिकार फक्त यशोवैद्य।
 सापेक्षा पोल्या कोणी माशयला पैकन
 त्या वपेयात लिने ही अधिकार मिळविता.
 लिने देयाला जन्माला धातले नाही
 पण त्याला महापुण्यासोने जमाविले. पण
 साक्षात् माधुर्य देवाष्टि अस गाल
 वाद्य शिकत नाही पण त्याला शिकत
 नाही कारण संसाष्टि माधुर्य साष्टि
 देय, यत्न्यामहाल संतक फाक-फाक डूक
 साष्टि साष्टि साष्टि पण अर्थवदल साष्टि
 व चिंतनशीलतेमुळे या लेखाला लाभले.
 साष्टि.

अशा या इरावती कवे यांनी ललित
 गद्या या पुराणकालीन कौम फेड या निवक
 ललित गद्या यांचे विलक्षण केले आहे.

S. J. M. S. M.
 Principal
 Arts & Com. Senior College
 Khapar Tal. Akkalkuwa
 Dis. Nandurbar

Test. I
Sem. VI

PAGE NO.

DATE:

Name - Ajay Shivdas Vahni

class . T.Y. BA

(साधुनिक मराठी वाऱःमय इतिहास)

Sub - Marathi S-3

Roll. no . 08

Date :- 24/01/2019 Thursday (बुधवार)

प्र. 9 भा

कोणत्याही एक प्रश्न सोडवा २

1) १९२० ते १९६० या काळात खेड्यात कवितेचा आढावा घ्या .

→ १९२० ते १९६० - रविविहारा मंडळ घुळे, येशे काव्य कुमुदिमंडळ, दादर येथे गोविंदराव मंडळ, पुण्याचे शरदा मंडळ, पुणे येथील शिवविहारा मंडळ अशी काव्यमंडळे उदयास आली. यापैकी रविविहारा मंडळ महत्त्वाचे आहे १९२० ते २३ या दरम्यान पुण्यास अशासनाचा काळ संपल्याने निमित्तीत वास्तव्य करित आलेल्या अली नरुण कुंठे वर रविविहारी चला करिता एक संकुन काव्यच्या एक भागवे याच मेळाव्याचे १९६२ मध्ये रविविहारा मंडळ अस नामपुरा उदयास आले. याने माधव, रघुनिधन, विशेश, यशवंत, श्री. व. रानडे, सी. मनोहराकार रानडे, अ. ल. माड्याळकर, द. ल. गोखले, नाट्यछात्राळ विठ्ठल व संस्थापक सदस्य होत नंतर याने विठ्ठल एवढी वि. द. घाट समाविष्ट झाले.

हकाया, साक्षुडुज्या, गजभाजती सपनरंजन, तुरलेवे
 दुप, नकुबामकर, मद्युमहरी ही न्युमित्यची काव्य
 सपदा लेय महापदावांची प्रेमाची उत्पना शिल्पभाषण
 लगी मज्यासाची टीड, ३५५ परिदृशिता, वास्तुव्याख्या
 किममभावना हे त्यांना व्यक्तीत्वाचे वैभु ल्याव्या
 उक्ति अतमे
 कुकी यशवत -

विश्व यशोधन, यशवती, भावमेशन,
 यशोमंड, पाणपोई, सोनस्विमीई स्फुट उक्तिचे
 सश्रह, वंदिशाका, जयमामा, काव्यपिरीह ही व्यक्तीचे
 छत्रपती विशय हे महकुव्य ही अशी यशवतच
 मोह उरुट भात्मनिष्ठा, पारसाळि आक्ष, गीक्याकृपा
 विंमशाल्य दुष्टीकाम, भावगतिपवन उक्तिवृत्ती, विदुक्कि
 भाववृत्ती ही त्यांच्या काव्याची वैशिष्ट्ये लेत.
 शिशिश! :-

किनासंकार, शोकाशंगा, पुत्रभार, मानसमेघ,
 आत्ममेघ, सखिरी चांदणे, चंद्रकिना हे त्यांचे स्फुट
 उक्तिचे सश्रह भाषण निरखिता, प्रेमउक्ति
 सामाजिक उक्ति, गीपनदक्षिणे अशी वैचित्र्यपूर्ण उक्ति
 त्यांची मिळविली आक्ष भाषि भाषांचे माद्व
 सयम, संगतिमय माडणी, इतकी उत्पना, रेषाव चाक्ष
 शाणि भावनांचे माद्व हे महत्वाचे कुकी भाषण
 (अतिगंगा) या संग्रहान सुनिते प्रेमउक्ति भाषण.
 'सुखी पुणे' हा संग्रहान किडकन उक्तिचा सश्रह
 भाषे.

१९२५ ते १९३० या काळान श्री. रा. केवडे,
 का. ना. देशपांडे ना. हा देशपांडे (शीक)
 का. ना. माथक (भावतरंग, भावनिर्झर) काव्यविहारी
 स्फुटिविहारी, स्फुटिनिर्माद, पु. य. व. सो. विमयाजई
 देशपांडे हे महत्वाचे कुकी लेत रक्षिय काव्यनिर्मि
 ती निवादी, विनायक, साकशुट वांविद ३. नी कुकी
 १९३० ते १९६० : नवकाव्य :

कुलवान, अणभुती, निवसित अशी अजित यांचे
 चर्मी मुयास.

येते व्हा, सांगती हे काव्यसंग्रह आहेत, योक्निष्ठ
आत्मोक्तिना उल्लेखाने, व्यापक सामाजिक जाणिवे,
मुक्त हृदय पुस्तकाली भाषणे ही त्यांच्या काव्याची
केशिष्ठे होते.

कुसुमाग्रज :

कुसुमाग्रजांची जीवनभरती, विशाखा, किम्वी,
मधारी माती, स्वयंत, लिमि रेखा, वादकवेध, रमयाना,
माखा ही काव्यसंपदा आहे. ~~आहे~~ वास्तविकता
मानवतावाद, भुयुत्सवती, नाट्यशुभाशुक्ता, अल्प उल्पना,
उल्लेख योक्निष्ठ, प्रेमभाव ही त्यांच्या काव्याची
केशिष्ठे होते.

स. अ. केवळर :

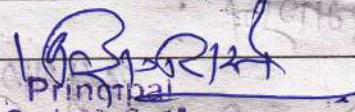
शिवप्रयोगिनी, इष्टसागर, चित्रकविता,
अतिर, आनंदवेशा, मेशुशची कविता हे त्यांचे
काव्यसंग्रह होते. उल्लेख आपना, शुद्ध मनोवृत्ती
नरभुउल्पना, नाट्यय शब्दरचना, शैव्याशुभत योक्निष्ठ,
सौंदर्यवेड मन, उदत्तम ध्यास ही त्यांच्या काव्याची
केशिष्ठे होते. गोव्याच्या निसर्गसुंदर वास्तव्यमान
त्यांची कविता फुलवती.

कृष्णिका, विभांशि, वामनी (विजेची राणी
हे त्यांचे मनोज्ञपुस्तक, गहनकित अश्रुता, प्रक्षेप ही
त्यांच्या काव्याची केशिष्ठे होते.

वसंत कापर :

कविता, सेतु, अकुरापी दिशा हे त्यांचे
काव्यसंग्रह होते. पुस्तकालीय मुमिवा, आपत्माकु
प्रतिष्ठाया, सामाजिक विस्मयितेश्वर भाषणे, सौंदर्य बकी
दुष्टी, चांदरी समीपवती मरुठ (काव्यसंगीकमी) राडा,
सागर, छाया) इंदिरासंत (शेखा, मदी) मंगलक रंगकमी
सुदुल्या) शाना शेषक (वध, कपसी, तोच चंद्रमा)
पद्मा गोक (पत्नीशपट नीलेश, भाउशकरी, स्पृजना)

आधुनिक उचितेय नाम उपरोक्त महत्वपूर्ण
भाषा उचितेय क 22 सामर्थ्यशाली उचितेय
समूह के अंग हैं।

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapa, Tal. Akhalkuwa
Dist. Nardurbar

Name :- Valvi Sanjay Gausing

Class :- T.Y.B.A

Roll No :- 44

Sub :- Marathi S4

Date :- 25/01/2019

Handwritten signature in blue ink

Handwritten signature in red ink

प्रश्न कोणत्याही एक प्रश्न सोडवा.

१) भाषेचा वाक्यशास्त्र मूलतः स्फुट काय

आपले मनोज्ञ, हितगुण, भावना, विचार, कल्पना, शैली व भाषेच्या माध्यमातून मौखिक अथवा लेखीरुपात माणूस व्यक्त करित असतो. याचप्रमाणे इतरांचेही विचार, भावना आपल्याला तोंडून घ्यायचे असतात ही. विचारांची शैलीची व्याख्या सुगमरसित होण्यासाठी आपली भाषा विशिष्ट पद्धतीने वाक्यात अथवा किरिली गती पाहजे. ऐकिलेले पद्धतीनेच आपल्या मौखिक व लिखित अविष्कार जाण पाहजे. भाषेचा विनयुक्त अर्थाने वेगळे गरजेचे असते. भाषेचा अर्थ अन्वय होताना काम नसे भाषेचा अर्थकामात आणणे महत्त्वाचे असते. हीच महत्त्व राखीव राहणे दिव रोज दिवस हा अर्थतीर्थ करक केवळ हस, कि दीर्घ वेळींमुळे घडण आला आहे. 'रंग जाणार नाही, गेल्यास पैसे परत' या वाक्यात स्वल्पविराम नाही या शब्दांनंतर आला आहे. त्याची जागा बदलल्यावर 'रंग जाणार नाही गेल्यास पैसे परत' असा अर्थ अर्थ केवळ स्वल्पविराम देताना चुक आल्यामुळे घडण आला आहे. तसेच भाषेचे अर्थक लेखन, पाठन अर्थाने महत्त्वाचे आहे. त्यासाठी भाषेचे वाक्यशास्त्र गरजेचे आहे.

मानवी मुख्यतः विद्येवर, विविध हव्याची ही गरज विविधाची वेगळी असली तरी त्यांना स्वतःच्या विविध अर्थाने गंधी व शिष्यांनी नियमित पण वैविध्यमय स्वरुप मागवानेच आपण बुद्धिचातुर्याने दिले आहे. गणनात्मक शिक्का ही अर्थी स्वायत्त मानवनिर्मित आहे वाक्यशास्त्र ही सुद्धा स्वायत्त मानवनिर्मित आहे. वाक्यशास्त्राचे शास्त्रिक शैलीत अधिक पाठनात्मक करणे इतके.

अभिप्रेत अशाचा अर्थही अवस्थित देवाण व वाण व व्याख्या
 भाष्य आकरणाच्या अशाच मराठी आहे.

आकरणातील आख्या स्पष्टीकरणे, नियम, उदाहरणे
 कदाकदाही, असे वाच्य अर्थही नवी आकरणाच्या, स्पष्टीकरणे,
 अशाच हा आपल्या दैनंदिन वाचनेला मदतेला भाष्येच अशाच
 अर्थही. इतरही शास्त्र शिकव्यासाठी अशाच आपली मारुभाष्य
 निष्ठातील आकरणाच्याच यंत्रणाप्रकारे मारुण अशाच अशाच
 इतरही भाष्येच अशाचसाठी आकरण मारुण अशाच अशाच

भाष्येच आकरण केवळ लिखित भाष्येच नव्हे
 तर मौखिक दृष्टिकोनासाठी देखील लिखित अशाच अशाच
 कोळी, स्पष्टीकरण कोशाला, उच्च कोशाला, २. शाही सुद्धा
 आकरण उपभोगी वरत. उमादातील अशाच अशाच

वाचकातील अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच
 अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच
 अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच
 अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच

अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच
 अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच
 अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच
 अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच अशाच

Principal

S. I. M. S. M.
 Arts & Com. Senior College
 Khapari Tal. Akkalkuwa
 Dist. Nandurbar

नाव : वसावे कन्हैया धनासिंग

कॉलेजचे नाव : संत जगनाई महाराज शिक्षण मंडळ
महाविद्यालय खापर

क.वा.व. बी.ए.

विषय : मराठी शैल नं : 35

Date : 18/03/2023 Sem : II

18
20

पृ-1ला वस्तुनिष्ठ प्रश्नांची उत्तरे द्या.

① लकांतिका म्हणजे एक अंकी नाटक असते.

② लकांतिका हा नाटक प्रकार श्लाघ्य असतो.

③ साहित्या म्हणजे कोणत्याही साहित्याचे पुस्तकाचे इस्लालेखित म्हणजे लेखन होय.

④ 'माझा जीवा' ही छंदोबद्ध रचना कोणी केली आहे?

⇒ बहिणाबाई चौधरी

⑤ शब्द आणि अर्थ यांचे सहितत्व म्हणजे काव्य होय ही काव्याची व्याख्या कोणी केली आहे.

⇒ आभट्ट

⑥ रीती म्हणजे विशिष्ट गुणांनी युक्त अशा पदावली ही व्याख्या कोणी केली आहे?

⇒ रामन

①

वाङ्मय म्हणजे काय ?
 मराठी साहित्य आणि वाङ्मय हे शब्द समान
 अर्थाने वापरले जातात.
 कोणत्याही भाषेत वाङ्मय किंवा Literature
 निर्माण झालेले आहे. वाङ्मय चा
 शब्दाचा साहित्य हा समानार्थी शब्द वापरला
 जातो. वाक + मय म्हणजेच वाक म्हणजे
 वाणी आणि मय म्हणजे युक्त वाणीयुक्त
 अर्थात वाङ्मय चा शब्दाचा थोडा करता येईल.

थोडक्यात जे-जे वाणीयुक्त ते म्हणजे वाङ्मय
 साहित्य म्हणजे वाङ्मयाचे लिखित रूप आहे.
 फार पूर्वी म्हणजे हापखाने नव्हते तेव्हा ही
 पाठ तरावर भर दिले जात असे. तेव्हा
 वाङ्मय ही संकल्पना रूढ होती. परंतु
 हापखान्याचा शोध लागल्यामुळे जे-जे
 मौखिक होते. ते-ते पुस्तक रूपात हापले
 जाऊ लागले. म्हणून वाङ्मयाचा साहित्य
 असे म्हटले जाऊ लागले.

संस्कृत व पारश्चात्य साहित्याची मधील साहित्याच्या
 काही व्याख्या साहित्य म्हणजे काय, साहित्याची
 गुण विशेष, स्वरूप समजून घेण्यास महत्त्वाचा
 बदलत. संस्कृत अथासक्तांनी साहित्याचा
 केलेल्या व्याख्या खालील प्रमाणे.

① भाष्य - "शब्द आणि अर्थ यांची सहीतत्व
 सहीतत्व म्हणजे काव्य होय."

② वामन - "रिती म्हणजे विशिष्ट प्रथांनी

शुद्ध असलेली पदवली होय. ११

③ आठव वळण - "श्वनी म्हणजे काव्याचा
आत्मा होय. ११"

④ विश्वनाथ - "इस्युद्ध वाक्य म्हणजे काव्य
होय. ११"

~~कौलरीज~~ : "Best The Best Words is
best order. ११"

अर्थ - "उत्तम क्रमात योजलेले उत्तम शब्द. ११"

पृ-३

② ललित निबंध
मराठी साहित्यातील कथा, कादंबरी, नाटक
त्याचप्रमाणे आत्मचरित्र तसेच या गद्य
वाङ्मय प्रकाराप्रमाणे ललित निबंध हा एक वाङ्मय
प्रकार आहे. अन्य वाङ्मय प्रकाराप्रमाणेच इंग्रजी
वाङ्मयाच्या प्रभावाने ललित निबंध उदयास
आला. त्याचप्रमाणे फ्रेंच साहित्यिक 'मॉण्टेन',
याचे 'सेसे' या नावाने होणारे पुस्तके प्रकाशित
केली. इंग्रजी साहित्यात 1597 मध्ये उदयाला
आलेला प्रकार 1925 नंतर मराठी साहित्यात
आला. मराठी साहित्यातील या वाङ्मय प्रकारात
ना. सी. फडके, वि. स. खांडेकर, अणंत
कणेकर या आदींच्या लघुनिबंधकारांनी चांगल्याच
प्रकारे योगदान दिले आहे.

⑧

हायकु

मराठी पद्य वाङ्मयाचा अभ्यास करत असताना 'हायकु' या वाङ्मय प्रकारचा अभ्यास करणे कृत्रिमप्राप्त आहे. आजमितीच्या मोठ्या प्रमाणात 'हायकु' या प्रकारासून व्यक्त होणाऱ्यांची संख्या वाढली आहे.

'हायकु'ची पार्श्वभूमी -

आहे त्या काळातला उत्कृष्ट क्षणांच्या अनुभूतीचा उद्गार म्हणजे 'हायकु' होय. जपानी पद्य वाङ्मयात हायकुची दीर्घ परंपरा असून पन्चशे वर्षांपेक्षा आद्यिक काळापासून जपानमध्ये हायकुची रचना केली जात आहे. केनेथ केनेथ यासुदा यांच्या 'द जॅपनीज हायकु' या पुस्तकात याविषयीची सविस्तर माहिती मिळवता येऊ शकते.

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal, Akkalkuwa
Dist Nandurbar

Name:- Alka Haridas Vasave.

Std:- S.Y.B.A

Roll No:- 02

Subject:- Marathi

Date:- 18/03/2023

19
20

प्र.1 वा. द्वालीनर्पेकी योग्य पथयि निवडून द्वालीन प्रश्नांची उत्तर द्या.

1) जीवन शंग हे आत्मचरित कोणाचे आहे.
उत्तर:- गुरु प्रोगाचार्य मिरिज

2) अफकरमाशी हे आत्मचरित कोणी लिहिले.
उत्तर:- शारदकुमार विवाळे

3) 'आहे मनोहर' हे आत्मचरित कोणाचे आहे.
उत्तर:- सुनिता देशपांडे

4) प्र. के. अत्रे यांचे आत्मचरित कोणते आहे.
उत्तर:- कुडेचे पाणी

5) आत्मचरित म्हणजे काय ?
उत्तर:- स्वता: वर केलेले लेखन

6) ए. पी. जे अब्दुलकलाम यांचे आत्मचरित स्वरूप
उत्तर:- वे.शि.व्ये स्पष्ट करा.
अभनींका

प्र. 3 रा रिपा विद्या.

1) आत्मचरित्र

उत्तर:-

आपल्या जीवनविषयक अनुभवांचे व तदनुषंगाने आपल्या व्यक्तिमूढत्वाचे स्वतः लेखकाने लेखनरूपाने घडविलेले दर्शन म्हणजे आत्मचरित्र होय. आत्मचरित्राप्रमाणे इतरही लेखनप्रकारांनी असे दर्शन घडविले येते. त्यांत व्याजगी पत्र-व्यवहार, मुलाखती, दैनिकी, शेजनांमै (जर्नल्स) विसृष्टी, धर्मकल्पनेनुसार केलेले पापनिवेदने स्मृतिचित्रे (रिमेमिन्सन्सेस) व संस्मरणिका (मेम्वॉयर्स) यासारखे आत्मचरित्रपर लेखनप्रकार अंतर्गत होतात. आत्माविष्काराची मानवी प्रवृत्ती नैसर्गिक व सार्वत्रिक असल्याने आत्मचरित्रपर लेखक अर्थात आंघांत आकडून येते, एक साहित्य प्रकार म्हणून ज्यास आत्मचरित्र म्हणजे जाते, ते आणि उपयुक्त आत्मचरित्रपर लेखनप्रकार त्यांत फरक आहे. आत्मचरित्रा-मागे आत्माविष्काराची प्रेरणा, आत्मजीवनाच्या अर्थपूर्णतेची अभिज्ञता, स्वाभुभवांनील निपठीत दुष्टी आणि आत्म लेखनशैलीविषयक ज्ञान अशा गोष्टी प्रेरक असतात, तसेच ऐतिहासिक साहित्यप्रकार विशिष्टतेकडून सामान्य-तेकडे जाण्याची क्षमता त्यात असते, म्हणूनच आत्मचरित्रपर लेखनप्रकार पुष्कळा विशिष्ट व्यक्तींसाठी व विशिष्ट व्यक्तीगत संदर्भात हाताळले जातात.

3) प्रवाशवर्णन

उत्तर:-

प्रवासात जे प्रत्यक्ष पाहिले, अनुभूतले ते लेखनरूपाने मांडणे म्हणजे प्रवासवर्णन, असे शब्दभाषणे म्हणता येईल. सामान्यतः वर्णनाची पातळी एकीकतांची किंवा घटनाकथानुवृत्ती राहते. देश, काल, परिस्थिती ह्यांचे वर्णन प्रवासातील दालअपेक्षा, मोजमजा वर्णनेच्या एकीकती वस्तुनिष्ठपणे सांगणे, असेच त्याचे परंपरागत स्वरूप असते. अशी प्रवासवर्णनेच्या-च्या काळच्या परिस्थिती प्रकाश टाकणारी म्हणून अभ्यासार्थी साधने होऊ शकतात. असे ज्ञानलेखे प्रवासवर्णन भारताच्या प्रवास करणारा, दुसरा प्रसिद्ध चिनी प्रवासी म्हणजे ह्युएनत्संग (सु. ६००-६६०) होय. त्याच्या प्रवासाचा घटना शोकाईस ऑफ वेस्टर्न रिजन्स ऑफ द ग्रेट नेम रिजन्सी ह्या पुस्तकात वृथित जाळा आहे. भारत आलेला व नत्सवधी प्रवासवर्णन विहिगारा आणखी एक चिनी प्रवासी म्हणजे इत्सिंग (६३४-७१३) हा होय.

प्र २.२

1)

उत्तर:-

आत्मचरित् नायक म्हणजे स्वल्प स्वतः लेखक त्याच्या जन्मापासून आत्मचरिताचा प्रारंभ होतो. त्याच्या जीवनातील बहुतांश काळ आत्मचरित्तान् खाल्लवद्ध केला जातो, कुठल्याही व्यक्तीचा संपूर्ण जीवनप्रवास रेखाटल्यासाठी त्याच्या जन्मपुर्ण काळाची पार्श्वभूमी, त्याचा जीवनकाळ आणि त्याच्या मृत्युनंतरचा लगेचचा काळ यांचे चित्रण त्यात येणे आवश्यक असते. पण जन्मपुर्वीच्या आणि अगदी बालपणाच्या आपल्या आठवणी, ऐकीव असतात आणि मृत्यु प म्हणून उल्लेख्य एच. जे यांनी त्याचे वर्णन मस्तक व अव्यरहित मुर्ती असे केले आहे. चरित ही एका व्यक्तीच्या संपूर्ण जीवनाची वा त्यातील विशिष्ट काळखंडाची कथाणी असते, चरित्रलेखनास पहिली शत वसुनिष्ठेची प्रत्यक्षा घडलेली घटना-प्रसनाशी व प्रत्यंतर-पुशव्याशी चरित्रकारास प्राभांगिक राहावे लागते त्यामुळे चरित ही इतिहासकाप्रमाणे त्यातुर नेमकी निपड आणि सुसंगत जुळणी करवि लागते. पण चरित पार्श्वमीसारख्या काळ हे साधन आणि व्यक्तिदर्शन हे साध्य असते. तर चरित्तान पार्श्व-भूमीसारख्या कादंबरीकोटाप्रमाणे अतविज्ञाचा डाव वेगारी अहभापना व कल्पकता यांचीही वाड असते.

Principal
S. J. M. S. M.

College Name :- S.T.M.S.M.S Arts Comm. & Science

College Khapur

Name :- Nakesh Bhandya Valvi

Sub :- M.I.L. Marathi

Roll No :- 27

Sem. :- IV Test I

18
20

प्र. 1. ला

① नभवाणी प्रसार माध्य हे प्रसार माध्यम कोणते माध्य म्हणून ओळखले जाते.

→ २: श्राव्य माध्यम.

② गागातील पहिले नभवाणी केंद्र कोणत्या देशात सुरू झाले.

→ २: गागातील पहिले नभवाणी केंद्र ब्रिटन या देशात 1922 मध्ये सुरूवात झाले.

③ कोणते प्रसार माध्य किंवा मोनरगाचे माध्यम सर्वांत दूर पहिले झाले आहे.

→ २: मोनरगाचे माध्यम मोबाईल किंवा टिवी हे सर्वांत दूर पहिले झाले आहे.

④ नभवाणीवर महिलासाठी कोणता कार्यक्रम असतो.

→ २: संगीताचे कार्यक्रम संध्या सहेली

⑤ नभवाणीवर शेतकऱ्यांसाठी कोणता कार्यक्रम असतो.

→ २:

प्रश्न

① आधुनिक युगाने जोगवाणीचे महत्त्व खुले करा
 → मोनोरिंगनाचे सर्वात जुने स्तर आणि महत्त्व गुणवत्ता होणारे
 माध्यम म्हणजे जोगवाणी होय.
 पूर्वी रेडिओ हे संपादाचे प्रभावी माध्यम होते. देशाच्या, जगातील
 आणि करमणूकीच्या वातावर्यात रेडिओवरून प्रसारित केल्या जात
 होत्या. आणि लोकांते ऐकण्यासाठी उत्कृष्ट असायचे तसेच
 रेडिओवर कार्यक्रम प्रसारित होण्याची वाट पाहत होते. जसे अजय
 नुमच्या लाडक्या टीव्हीवर आहे दूरदर्शन कार्यक्रम किंवा
 चित्रपट पाहण्यासाठी.

तथापि, अल्पकालात सर्वात रेडिओची उपयुक्तता
 कमी झाली आहे. हे असुद्धी, रेडिओची प्रदान केलेल्या सेवा
 मधील बदलांमुळे, जो लोकांच्या जीवनाचा एक महत्त्वाचा
 भाग बनला आहे कारण तो ब्रॉडवेड, टॅब्लेट आणि मोबाइलद्वारे
 महत्त्व गुणवत्ता आहे. शक्य नाही पर 2014 पासून पंतप्रधान
 नरेंद्र मोदी यांनी रेडिओवरून दर रविवारी मनकी वात कार्यक्रम
 प्रसारित करून लोकांना रेडिओशी कनेक्ट राहण्याची
 संधी दिली. शक्य असून लोकांना लोकांना
 मोबाइल फोन, इंटरनेट, टेलिव्हिजन आणि
 संगणकाच्या युगाने रेडिओ कालबाह्य झाले आहे.

प्र ३२

(1) गभोवाणिवरील वातम्या

→ गभवाणिवरील वातम्या खालील प्रमाणे आहे.

अखिल भारतीय रेडिओच्या विख्यात सेवांपैकी एक म्हणजे भारतीय. त्यांचे गम हावळमानाने विविध भारतीय भासे भाषां तयार करतो. त्यांना व्यावसायिक प्रसारण सेवा किंवा सीबीएस म्हणूनही ओळखले जाते. व्यावसायिकक हल्ल्या. हे सर्वात सुकम आकाशावाणी नेटवर्क आहे आणि मुंबई आणि इतर मोठ्या शहरांमध्ये लोकप्रिय आहे.

(2) विविध भारतीय वातम्या.

(a) चित्रपट संग्रहित.

(b) लक्ष नारके, संग्रहित आणि विनादी यासह विविध कार्यक्रमांची ऑफर देते. हे प्रत्येक शहरात विविध मध्यम आहे हे गभोवाणिवरील वातम्या आहे.

Principal

S. J. M. S. M.

Arts & Com. Senior College (

Khapar Tal. Akkalkuwa

Dist. Nandurbar

Name:- Alka Haridas Vasave.

Roll No :- 02

Class :- G.Y.B.A Sem IV 62

Subject :- Marathi

Sem :- IV

18
20

प्र 1 वा एका वाक्यात उत्तरे द्या

① समीचीन अशा अर्थी प्रतिपादन करणारे शब्द म्हणजे काव्य ही व्याख्या कोणी केली आहे.

→ अ) जगन्नाथ पांडित

② लयवद्ध विचार म्हणजे काव्य ही काव्याची व्याख्या कोणी केली आहे.

→

③ प्रतिमांची अद्वितीय रचना म्हणजे कविता होय. ही काव्याची व्याख्या कोणी केली आहे.

→

④ शब्दार्थी साहित्य काव्यम - ही व्याख्या कोणी केली केली आहे.

→

ब) भामह

⑤ काव्य ही एक कला आहे व तिचे शिष्य चित्र, नतकाला वरोवर साधर्म्य आहे. या सात्या कलाचे आस्तित्व त्यातील सौंदर्य दर्शना- वर अवलंबून आहे.

→

कवी नारायण सुर्वे यांच्या माझे विद्यापीठ या काव्य संग्रहातील कवितेचा परामर्श ह्या.

उत्तर :-

कवी नारायण सुर्वे यांच्या कवितेचे वेगळेपण 'ऐसा गा मी ब्रह्म' या त्यांच्या पाहिल्या संग्रहापासूनच लक्षात येते. 'ऐसा गा मी ब्रह्म' या संग्रहाच्या प्रस्तावनेत कवी कुसुमाग्रजांनी म्हटल्याप्रमाणे नारायण सुर्वे हे कामगार जीवशाही केवळ समरस आवेले नव्हे तर ते साधुन पुत्यक्ष अनुभवणारे कवी आहेत. सुर्वे यांच्या काव्याचे वैशिष्ट्य असे की त्यांनी पुस्तकांच्या उपाठात आपली स्फुर्तिस्थाने शोधली आहेत. त्यांची वरीचशी कविता लढाऊ धुनीची, समाजक्रांतीची उपासना करणारी, नव्या आंदोलनभुवनेचे स्वप्न पाहणारी आहे. सुर्वे यांच्या कवितेचा जग कामगारांचे, कष्टकऱ्यांचे आहे. केवळ जगव्यासिद्धी ज्यांना रोज संघर्ष करावा, भाविष्य विपरीता ढगाकठ आशावाद व्यक्त करणारी सुर्वे यांची धुनी त्यांच्या कवितेचा वेगळे वेगळेपण वाढवून करते. कष्टांच्या जगाशी सुर्वे एकरूप जाले असल्याने त्या जगाचे अचञ्जल रूप, भाविष्यकाळातील स्वप्नांचे आभास दर्शन त्यांच्या कवितेतून घडते हे खरे, परंतु कष्टकऱ्यांच्या जगाच्या अस्तिक समुह्दयेचे स्वप्न पाहणाऱ्या या कवीला या जगातील मानवी भावविपरीत विलक्षण आत्मीयता आहे.

प्र ३ रा टिपा लिहा

② कवितेचे स्वरूप :-

उत्तर ~~कवितेचे~~ एक मराठी कवितेसंबंधीच्या या लेखसंग्रहात एकूण पंधरा लेखांचा समावेश आहे. लेखात अनेक कवींच्या कवितांची चिकित्सा केलेली आहे. काव्य आणि कविता ह्या दोन समानार्थी संज्ञा वास्तव असल्या तरी त्यात अति फरक आसावा, असे जाणवत नाही. ~~नास्तिक, संकल्पनात्मक, ऐतिहासिक~~ अंगाने विवेचन करण्यात येते. तेथे काव्य ही संज्ञा वापरली जाते जेथे विशिष्ट काव्यकृतीचा निर्देश आणि उल्लेख होतो तेथे कविता ही संज्ञा उपयोगाने आणली. या पुस्तकातील लेखात कवितेवरील आणि काव्यासंबंधीची चर्चा आढळून येते. त्यामुळे या लेखांना काव्यविषयक लेख असे संबोधले आहे. सर्व लेखातून कवितेचे स्वरूप नव्याने ओघव्याचा प्रयत्न केला आहे. मराठी कवितेला एक प्रदिर्घ परंपरा केला. तिच्यासाठी अनेक कानि ~~वेद्योपेक्षी~~ रूप चांगले व मौलिक विखाण केले आहे. मराठी कवितेचे अनेक प्रवाह आहेत. प्रकार आहेत, प्रवृत्ती आहेत तसेच तिचे अनेक रूपबंध ही आहेत.

③ माझे विख्यापीठ

उत्तर :- अति कवि कविता विलहाण प्रसायन जमुन योव नशा चपख्यनपणे स्वतः व्यक्तित्व धेऊनच व्यक्त होताना. आशय शब्दोत बोट धरून चालतो. की शब्द आशयला व्याख्यावर उचलून न मिरवत नेतात, हे कळेनासे होते. जका एकपटनेपणा, एकजिनसी अनुभवांचा विलहाण प्रथ तयार होतो. माविका तयार होते.

माविका अशा रचनेतील एकही शब्द इथे तिथे
 भरकुवा, किंवा जरा धक्का त्याला लागला
 की, सारेच कोलमडून पडले असे वारले
 राहतो. नवा विबक्षण घेत आपणासमोटे
 रचनेच्या रूपात उभा राहतो. 'माझे विद्यापीठ'
 ही कविता म्हणतो.

Principal
 S. J. M. S. M.
 Arts & Com. Senior College
 Khapar Tal. Akkalkuwa
 Dist. Nandurbar

Name :- Pawade Lalita Natwar

Std :- S.Y.B.A

Sub :- Marathi S.2

Roll No :- 60

$\frac{17}{20}$

प्र. 1. एका वाक्यात उत्तरे द्या.

(1) अर्थप्राप्ती हे साहित्याचे प्रयोजन कोणी सांगितले.
उत्तर (ड) विश्वनाथ

(2) यश हे प्रयोजन कोणी सांगितले आहे.
उत्तर मम्मट

(3) सर्जनशील लेखनासाठी मराठी भाषेमध्ये कोणता शब्द वापरला जातो.
उत्तर (बाइ.मय)

(4) व्यक्षार्षीत आधारीत शब्दशक्ती कोणी ?
उत्तर (अ) बक्षणा

(5) कॅथारिझ्या सिद्धांत कोणी लिहला.
उत्तर (ब) लोरे

(6) अनुमनिवारण हे प्रयोजन कोणी सांगितले आहे.
उत्तर (ड) जगन्नाथ

प्र 331 विषय लिहा.

① रूपक

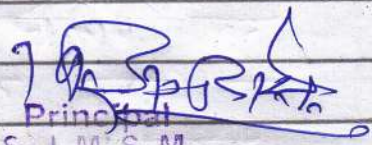
उत्तर रूपक : रूपक ह्या शब्दासाठी मराठीत लाळ हा शब्द सर्वसाधारणपणे वापरला गेला. भरतमुनींच्या नाट्यशास्त्रात 'रूप' हा शब्द वापरलेला आहे. रूप व रूपक हे दोन्ही एकाच अर्थीचे शब्द आहेत. रूपाने म्हणजे जो गोष्ट प्रत्यक्ष दिसते ती रूप. रूपाने म्हणजे जाते. रूप ह्या चक्षुस्प्रियांच्या (नेत्र) विषय होय. रूप म्हणजे पाहणे, पाहणे ह्या द्यातूपासून रूप हा शब्द व्युत्पन्न झाला आहे. त्याचप्रमाणे काही संस्कृतनाटकांमधील रंगरूचनांमध्ये 'नाट्यादि एवमि रूपयति' अशा रंगरूचना दिसतात. म्हणजेच रूप व द्यातू, अग्निमाने व्यक्त होणे. ह्या अर्थी देखील वापरलेला दिसून येतो. नाट्यशास्त्रात 'रूप' शब्दाचा उपयोग दहा नाट्यप्रकारांच्या संदर्भातच केला आहे. इतर ठिकाणी वाङ्मयप्रकारांचा निर्देश काव्य ह्या शब्दाने केलेला आहे.

② प्रतीक

उत्तर सामान्यपणे प्रतीक म्हणजे संकेतमाध्यम चिन्ह म्हणजे किंवा श्वेतः एवजी दुसऱ्या एखाद्या पदार्थाचा बोध करून देणारा पदार्थ. म्हणून हे शांतीचे व कुंकू हे सांभ्राण्याचे प्रतीक होय. गणितातील चिन्हे धिदेशील एक प्रकारची प्रतीकेच होत. आका ही सांकेतिक चिन्हाचीच बनलेली असते. इंग्रजीतील सिंबल, साइब (Sign) या संज्ञा ही परस्परपर्यायवाचक म्हणून वापरल्या जातात. काही वेळा केवळ यदृच्छेनेच एखाद्या पदार्थाचा दुसऱ्याचे प्रतीक मानले जाते तर काही वेळा अशा दोन पदार्थात सादृश्य कारणकार्यभाव भवयव, अवयवविभाव व्याप्तीजातिभाव इत्यादींपैकी कोणता तरी संबंध असतो. सुचकला हे प्रतीकाचे स्वरूप आहे. सामर्थ्य आहे आणि एक दृष्टीने नयदिष्टी आहे, असे म्हणता येईल.

प्र 221

उत्तर शब्दाच्या माध्यमांतल्यान एका मनाशाची भावना
 दुसऱ्या मनाशांमरेन ज्या शक्तीक लागुन पावता
 त्या शक्तीक शब्दशक्ती अशें म्हणतात. संस्कृत
 भाषाशास्त्रांत शब्दाचो विग्रह विग्रह शक्ती सांगितले
 असतात, तसे पकोपवाक गेल्यावर संवसारांतल्या ए
 एका पत्रा मितर ताची नीज अशी शक्ती अस्तित्
 त आसते. भावेंत वेगिति वेगवेगळ्या शब्दांनी ही
 शक्त रचून पवरिल्लि अशा

Principal
 S. J. M. S. M.
 Arts & Com. Senior College
 Khapal Tal. Nalkakuwa
 Dist. Nandurbar

संत जगजिडे महाराज कॉलेज ध्यापर

नाव :- वसोव चंफणा विनायक

विकय :- मराठी

वर्ग :- T.Y.B.A दि. 18/3/2023

राज्य नं. 15 ~~20~~ ¹⁸ 20

प्रश्ना एक वाक्यात उत्तरे लिह.

① ललित गद्य हा एक लवचिक आणि सर्वसि-
समावेश वाङ्मय प्रकार आहे.

② ललित गद्यसाठी मुक्तगद्य अशा शब्द कावी
योजना आहे?
→ वि. शं चोगुले

③ ललित गद्य या वाङ्मय प्रकारची प्रकृती
मूलतः कशी आहे.
→ माननिष्ठ

④ लक्षुनिबंध ललितनिबंध व लेखप्रवास वरनि
आखणी आणि अनुभव व्यक्तिचेत या
लेखनघा समावेश कुठल्या संकल्पाने करता
जाता?
→ ललित गद्य

⑤ लेखकचे व्यक्तिमत्त्व म्हणजे स्वतः हा
ललितगद्यान्वरील महत्त्वाचा घटक आहे.

1

रचित साहित्य म्हणजे प्रकाराचे कुठल्याही
विषयाचे मुक्तचित्ताने त्यात भाविक शैली
महत्वाची ठरते या साहित्यप्रकाराचा जीव
कविनेक्षे माठा भाषणे वापर सौंदर्यपूर्ण
असतो.

रचित साहित्याचे लेखन हे मुक्तित्त व्यक्तिनिष्ठ
भावधरित कल्पनानिर्माण म्हणजे प्रतिभानिर्माण
असते. सौंदर्यसिद्धीचा तत्त्वानुसार ते भवतरु
असते. तत्त्वतः सुसंयत ही प्रत्येक रचित
साहित्यकृतीपरत एक वेगळे वैशिष्ट्यपूर्ण सुसंयत
असते. काव्य कथा कादंबरी नाटक हे रचित
साहित्याचे प्रकार आहेत.

रचित साहित्य म्हणजे प्रकाराचे कुठल्याही
विषयाचे मुक्तचित्ताने त्यात भाविक शैली
महत्वाची ठरते. या साहित्यप्रकाराचा जीव कविने
क्षे माठा आणि कादंबरी पंक्षाली म्हणजे
भाषणे वापर सौंदर्यपूर्ण असतो. रचित
लेखनाचा लेखन म्हणजे लघुनिबंध हा
रचित साहित्यामध्ये कथा कादंबरी कविता, नाटक
रचित लेख लघुनिबंध इत्यादींचा समावेश
होतो. ग्रामीण रचित स्त्रीवादी अनुभवाचा
तसेच समाजवादी, नितीवादी, बंधवकी विचारांचा
यात समावेश होतो. रचित साहित्यामध्ये
लेखक याचे अनुभव, भूमिका, मते व्यक्त करता
स्वतःचे अनुभव सुख, दुःख दुःसंध्यापयते
पारिस्थिती असे त्याच्या वाटेने मनुक एक
पारिस्थिती अन्वय, निराकरण होणे आवश्यक
असून अविषयाने असो अन्वय होणे नये
यासाठी समाजमते तयार करण्याची भूमिका
या साहित्याची असते.

कथमर्थे न भावना नहि किंवा सांगत
 गणार नहि व अलुकावंपरीमधुन सांगत योग्य
 होतार नहि अशा प्रकारचे आशयप्रव्य मांडण्या -
 आठी दिक्कथेच्या रूपबंध उपयोगी आशयप्रव्य
 मांडण्यासाठी दिक्कथेचा रूपबंध उपयोगी
 पडता. अलुकथेवहि क्वचित्च शक्य होईल
 अशा अनुभवचि व्याप्ती दिक्कथा वा दली -
 पक्षा अवकाशाचा अधिक विस्तार असता. छोट्या
 भेवकाराचा मागी आशयमुताचा मयवि लक्षात
 घेता. अलुकावंपरी आणि आशयमुताचा
 मयवि लक्षात येतात.

① अखिल महाराष्ट्र 1950 नंतरचे मराठी ललित गद्य
 (ललुनिबंध)

⇒ ललुनिबंध मराठीमधु 1927 च्या मासपत्र
 जन्माचा आषा. ती जन्माचा याचा 1927
 पुर्वेची मराठी वाङ्मयनि, पार्श्वभुमी मराठी
 कारणीभूत आहे त्याचप्रमाणे त्याचा निरस
 साकार पावसला इंग्लिजी ललित गद्य
 हाही कारणीभूत आहे.

मराठी साहित्यातील ललुनिबंध मध्यहश
 लेखनाकडे पाहून शक्यता आहे दिग्ग
 येते की शि. म. पराजप येथे काळातील
 कलि लेख स्त्रीपाक कृण जल्लकारांचे
 विनोद लेख मुचि कळकर यांचे निबंध
 यांनी ललुनिबंधांना अनुकूल वातावरण
 तयार केले.

तसेच या काळात शक्य निमित्त -
 काविकानुन शक्य प्रकारचे ज्ञान माहिती ही
 ललित पद्धतीने ललित भाषा लेख लिहून
 सांगितली जात होती जीवनातील सामान्य
 कृण विखावर चुरचुरीत लेख लिहून वाचकांचे
 मन रंजन केले जात होते.

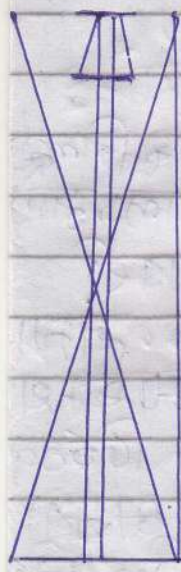
३) व्यक्तित्व वा कलाकामीसु रसा व्यक्तित्व गपसु
लेखकाया माठवा द्या.

⇒ व्यक्तित्व साहित्य : व्यक्तित्व साहित्य लेखकाया
प्रतिभेनु कल्पनाशक्तीनु निमिती हातु त्याया
वास्तवानीय व्यक्ती, घटना, घटना, प्रसंग
नपशीलु त्याया पायाशुतु साधार असत्या,
तरी त्यानुतु साकारातु अनुभाविशु
ही लेखकाची कल्पक निमिती समते.
कविता हा साहित्याचा सर्वात मुला प्रकार
मान्या ज्ञाना लेखनाचा शोध त्यागल्यापूर्वी
कथा वधातु ह्यायाला आणि वाचयत्या साक्षा
व्याव्यात यासाठी काव्य प्रकार वापरत्या ज्ञान
असे

गपसु ही मौखिक किंवा लिखित भाषातु
आहे जी भावण्याचा नैसर्गिक प्रवाहातु अनुसरण
करते. हा लेखनाचा सर्वात सामान्य प्रकार
आहे जी काल्पनिक आणि ज्ञान - फिक्शन
दृष्टीसधु वापरत्या ज्ञाना गपसु लेखन प्रिस्ता
आहे हिने "मधुतु आहे आहे, त्याचा अर्थ
सरळ आहे.

व्यक्तित्व साहित्य प्रकारातु लेखकाया त्याया
कल्पनाशक्तीया वापर फेजु साहित्यासु अनिराय
व्यक्तित्व साहित्याला लेखकाचा कल्पनाशक्तीया
माधार असला तरी वास्तवानीय व्यक्ती
घटना, प्रसंग, नपशीलु त्याया समवेत त्याला
साहित्यातु उठावा लागता. माफत साकारते
जातातु. मानवी जीव नव्यवहारविषयक चिंतन
विवरण, अर्थनिर्णय, भाष्य अशा स्वरूपाया
भाषिक अविद्यकीसु स्थूल मानानु साहित्य
असे संबोधते ज्ञान

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapar Tal. Khatkuwa
Dist. Nandurbar

विद्यार्थ्यांचे नाव :- वसावे कांतीलाल इंदिया

रोल नं :- 6

वर्ग :- T.Y.B.A.

दिनांक :- 28/03/2023

Asst. Prof.
28/3/2023

वेळ :- इ ते 9 19/20

प्र-1-ला प्र-1-ला

⇒ ① वारकरी संप्रदायाचे आराध्यदेवत कोणते आहे?
⇒ विठ्ठल

⇒ ② ज्ञानेश्वरांनी गिता या ग्रंथावर भाष्य करणारा कोणता ग्रंथ लिहिला?
⇒ ज्ञानेश्वरी

⇒ ③ संभासद बखर कोणी लिहिली?
⇒ फुलबाजी

⇒ ④ एकनाथांनी कोणता वाङ्मय प्रकार लोकप्रिय केला?
⇒ भारुड

⇒ ⑤ कांदळमुखा भ्राजी/मुपली विठ्ठाबाई माझी हा भंग कोणी लिहिला?
⇒ सावताभाजी

⇒ ⑥ ज्ञानेश्वरांच्या लहान बहिणंचे नाव काय होते?
⇒ मुपलाबाई

⇒ ⑦ संत नामदेव जातीने कोण होते?
⇒ शिंपी

प्र-2-रा [प्र-2-रा]

→ 1) ① संत ज्ञानेश्वरंचा जन्म औरंगाबाद जिल्ह्यातील पैठण नववर्षील आपंगाव या गावी झाला. आपंगाव हा गाव आहे. त्यांच्या जन्म विहळपंत आणि फसिमणि या हाम्यस्थानातील पोती, झाला. ज्ञानेश्वर महाराजंचे वडील विहळपंत हे मुळात संन्यासी होते. विवाहित असता नाथ त्यांनी संन्यास घेतला व ते काशीला निघून गेले. त्यांच्या गुरुनी, ते विवाहित असल्याचे समजल्यावर - गुरुनी त्यांना परत पाठवले.

② भारतेनुसार पुन्हा गुरुश्यास्त्रमात प्रवेश केलेल्यानेतर, विहळपंतांना चार अपत्ये झाली. त्यांचे आरले लाडके पधु, निकृतीनाथतर धाकले आणि नाथ सोपानदेव आणि बहिण्णिके नाथ मुफ्ताई असे होते.

③ आवडे पैठणला गेली आणि तेथे ज्ञानेश्वरांनी आपली विद्वत्ता आणि महानता सिद्ध केली. संत ज्ञानेश्वरांनी आपली अत्यंत रसान्त भाषेत शब्दरचना केली.

④ आकाशदीपिका हे आभावत गीतेच्या अनुवादकता लीका ग्रंथांचे कार्य ज्ञानेश्वरांनी महामदनगर्, जिल्ह्यातील नेकासा येथे केले. संत, ज्ञानेश्वरांनी पयच्या अक्षर्य एवढ्या वर्षी भाव्दी येथे इन्द्रायणी नदीच्या काळी काठी अजीवन समाधी घेतली.

⑤ संत ज्ञानेश्वरांच्या जन्म औरंगाबाद या जिल्ह्यात झाला आणि महाराष्ट्र या राज्यात झाला असून संभाषणत येत आहे. वारकरी संप्रदायातील संतकवी ज्ञानेश्वरांच्या लघुत व ग्रंथरूप व काव्यनिर्मित्या पश्चिम शोडक्य करण्यात आलेला आहे.

8-3-21 [8-3-21]

→ ② ~~संत नामदेव महाराज हे महाराष्ट्रातील संत कवी होते. त्यांचे आडनाव रेव्हेकर असे होते. ते मराठी भाषेमध्ये सर्वाधिक जुन्या काळातील कवींपैकी एक होते.~~

②. व्रज भाषेमध्येही काव्ये स्वामी शिरोमण्या गुरू अथसाहिबातले चरित्रकार, आत्मचरित्रकार आणि कौतुक्या माध्यमातून भागवत धर्म पंजाब पर्यंत नेणारे माध्यम म्हणून होते.

③ ~~संत नामदेव महाराज यांच्या जन्म 28 ऑक्टोबरला 1270 सनिकेन समाधी 3 जुलै 1350 हे महाराष्ट्रातील वारकरी संत कवी होते. त्यांचे आडनाव रेव्हेकर होते. व्रज भाषेमध्येही काव्ये स्वामी अथसाहिब शिरोमण्या गुरू अथसाहिब तले चरित्रकार, आत्मचरित्रकार आणि कौतुक्या माध्यमातून भागवत धर्म पंजाबपर्यंत नेणारे माध्यम म्हणून होते.~~

④. पंजाबी मंडळी तसेच संबंधित मंडळी आज त्यांच्या जन्मस्थानाच्या, नरसी नामदेव या गावचा विकास करण्यासाठी धडपडत आहेत. नरसी नामदेव हे गाव महाराष्ट्रातील मराठ वड्यामध्ये हिंमोली जिल्ह्यातील अरनूत ~~संत नामदेव महाराज यांच्या मंदिराचे निर्माण 2019ला झाले. संत नामदेव हे अथसाहिब शुद्ध होते. आणि एक गुरू ही होते अशा आडख्यात निहायना होलेले आहे.~~

→ ③ ① सर्वसामान्यांशी ह्या पंथाचे अत्यंत जिव्हाळ्याचे नाते. जोडले उद्धृत अक्षित, सदाचार, नीती ह्यांवर आधारलेला सरळमार्गी मध्यम धर्म ह्या संदर्धाने सांगितला. कम काडाना थारा दिना नाही. वारकरीची विडक

व्रतव्रती ही शक्तिपर आहे. समान धारणे
ला पोषक होणारी कर्मे सोडण्याचा उपदेश
ह्या संप्रदायात आपल्या अनुयायींना
कधीच केला नाही.

म्हणजे २) वारकरी उपासनेचे तिसरे साधन
गोपीचंदन, ही एक प्रकारची मुलतानी
माती असते. लक्ष्मण उष्णतेपासून रक्षण करणा
साठी ही वापरतात.

म्हणजे ३) वारकरी संप्रदायाचे चौथे साधन
पताका. गोरुच्या रंगात बुडवून
तयार केलेले गडदपसरुआ कापडचे
विशेष आकाराचे ते निशाण असते.
वारकरी संप्रदायाचे मुख्य देवत श्री विठ्ठल
हे श्री कृष्णाचे रूप आहे. रामकृष्णाहरी
हा वारकरींचा महामंत्र, तर पुंडलिक वरदा
हरी विठ्ठल, श्री गुरु शानदेव तुकाराम
हे वारकरी संप्रदायाचे लोपकाव्य स्तंभस्थ
त आलेल्या आहेत. या प्रकारे थोडक्या
त लिहिण्यात आलेले आहे.

1
Principal

S. J. M. S. M.
Arts & Com. Senior College
Khapan tal. Nashikwa
Dist. Nandurbar

विद्यार्थ्यांचे नाम: वसन्ते कांतकुमार
उरुषा

रोम नंबर [6]

वर्ग :- T.Y. B.A.

दि ¹⁹/₂₀ :- 28/05/2023

प्र-1-ला

[प्र-1-ला]

⇒ 1) मुखावाटे निहाल्लेल्या शब्द विकसिता कार्य म्हणतात → स्वन

⇒ 2) डोळे, नाक, हातची बोटे, ओठच्या, विविध हालचाली व्हावे व्हावे संदेशान केले जाते? → आंगिक

⇒ 3) इंडो युरोपियन (आर्य) भाषाकुळात कोण त्या भारतीय भाषांचा समावेश होतो. → हिंदी, मराठी, गुजराती, गुजराती

⇒ 4) मराठी भाषेची उत्पत्ती ही कोणत्या भाषे पासून झाली असे वेदकांचे मत आहे. → संस्कृत

⇒ 5) लीलाचरित या मराठीतील पहिल्याचरित ग्रंथाचे लेखक कोण? → केशवराज सुरी

⇒ 6) भाषा ही एक कोणती प्रणाली आहे?

प्रश्न 2-2 [कृषय]

⇒ 1) ① या वंशात्तिक पद्धिमा ऐतिहासिक पुरुष हुन सहर (नवव्या शतकात्ता युथमर्ष) हो होता. यन्ही राजधानी चन्द्रावियपुर (नासिक) जिम्ह्यातीम चांदोर) येथे होती तर इतर काहीन्या मते ती श्रीनगर (सिन्नर) येथे होती.

② हुतसहरमा पुत्र पद्धिमा सेठुण्येह हो समाज्य आला. याने आपणया नामे सेठुण पुरनामक नामर स्थापून तेथे आपण रजधानी केला.

③ यादवाम्ये साम्राज्य नामे नदीपासून कुमाभदे नदीपर्यंत पसरले होते. यादव वराणसी तीम राज्या समापडलेल्या शिलालेखात याम्ये विरुदे, हे राजवराणे महाभारत कालीन श्रीकृष्णाम्ये वंशज असण्या संबधाने असण्याची आढेळता. यादवाम्ये राज्य महाराष्ट्र, उत्तर कर्नाटक भागि मध्यमदेशका काही भागात पसरलेले होते.

④ यादवकालीन साम्राज्य हे यादव कालीन हे होते भागि यादवकालीन मराठी स्वरूप व वैशिकीय साम्राज्यत भागले आले.

→ २)

① शिक्कालीन मराठी वयापैकी कळते. पेशवेकालीन कळयला त्रास होतो. पेशवेकालीन मराठीत उई शब्द रूप होते. शिक्कालीन मराठीवर उई व इतर भाकम कळा भाषांच्या, रुपज परिणाम झाला होता भाषण्य भसत. भावपरुन्या भाषुल्यात खुद्दा शिवाजीराजांनी विकीन नेमून भाषा खुधारली.

② मराठी साहित्यच्या शिक्कालीनक्या सक्यी कालमयदि इ.स 1680 ते इ.स. 1800 अशी मानली जमते. खुलमानाने या कालखंडाचा सारंभ शिवाजी महाराजांच्या मृत्यूनंतर भाषि शेपर पेशवाईच्या अस्ताने होता.

③ राजकीयदृष्ट्या या कालखंडाचे 1680 ते 1707 (नियळ मराठेशाही) 1707 ते 1749 (शाहू आणि पेशवे) 1749 ते 1818 (निर्वेध पेशवेशाही) असे भाग पाडता येतात.

④ मुबलंगांच्या केंद्रे अनेक वर्षे कातलेल्या शाहूस मुबलांनी कालखंडातील मुबलांनी अशा प्रकारे थोडक्यात गिहि पयाचे प्रयत्न केले आहे.

(Signature)
Principal

विद्यार्थी नाम :- वसावे कांतीलाल
उद्या

वर्ग :- T.Y.B.A.

रोल नं. [6]

दिनांक :- इते १ २९/०३/२०२३

१९
२९

वेळ :- इते १

प्र-प्रश्ना

[प्र-१-भा]

- ⇒ १. परंपरागत, रंगभूमीला काय म्हणले जाते?
⇒ लोक रंगभूमी.
- ⇒ २. लोकसमोर, येथे गंगत सादर करण्याच्या प्रकारातून कोणत्या जन्म झाला?
⇒ तमाशा.
- ⇒ ३. तमाशा हा शब्द मूळ कोणत्या भाषेचा आहे?
⇒ परशियन.
- ⇒ ४. जलसा हा शब्द उर्दू, फारसितील कोणत्या शब्दातून आला आहे?
⇒ जुकूस.
- ⇒ ५. अखरोष्टी जलसा कुणाच्या घराणेने समोर आला?
⇒
- ⇒ ६. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या वैचारिक घराणेतून कोणता लोकतांत्रिक संसार स्थापित झाला?
⇒ आंबेडकरी जलसा

1) 1) विशिष्ट सामाजिक वा राजकीय विचार जनमानसात पन्थवण्याचे काम पथनातय किंवा स्वीत को हो नातक्या एक महत्वा ची स्वरूप स्पष्ट पथनातय हे रस्त्यावर किंवा जोकायोकात चालत असले तरी आज रस्त्यावर चालणाऱ्या वाड्याच्या किंवा डोंबाच्या खेळांना कुणी पन्थम पथनातय म्हणत ही नाही.

2) पथनातय विशिष्ट विचाररुपी असलेले कलास्वरुप मापण्या बाबिनयाद्वारे त्याचा विचार पसरवण्याचे काम मशा नातकां द्वारे करत असतात.

3) रस्त्यावर चालणाऱ्या मोन्यत्रि वेसव, जोलीर सभा यांच्या पथनातय वगळे आहे. विशिष्ट सामाजिक वा राजकीय विचार जनमानसात पन्थवण्याचे काम ही पथनातयामध्ये होते.

4) भाषिक-सामाजिक विषमता स्त्रियांवरिले अत्याचार, पोलिसाची लुपशाही, सरकारची अकार्य क्षमता, नाकरशाहीची चालूतकलेवली, धार्मिकतेचे स्तौम अत्याचार प्रयाकरणाच्या तरेन अर्फी, अनेक विषयांवर ही पथनातयच्या कलाकतना अय स्वरुत कोलाचे लागते. त्याच्या सारा मरु बाबि नयापेक्षा प्रेक्षकांना पथनाची जाणीव करुनी देण्यास बसते.

5) दर वर्षी पन्थं नोव्हेंबरला रूम-भूमि दिनाच्या निमित्ताने - नातयसमापित्. ह्या संस्थेतर्फे अहमदनगरचे डॉ. रवींद्र चव्हाण हे राज्यपातकीवर पथनातय स्पष्टी होत असतात. हे पथनातय पंथा प्रमाण थोडक्यात सोमपन्थयत आहे.

→ 3) आंबेडकर जन्मसे बाबासाहेब आंबेडकर यांनी कोल्हापूर विद्यापीठ आणि लंडन स्कूल ऑफ इनकोमोमिक्स या शिक्षण संस्थांमधून अर्थशास्त्र विषयात पी-एच.डी पदवी मिळविल्या, तसेच त्यांनी कायदा अर्थशास्त्र या प्रकारे जन्मसे साहजिक

वेडून जाण्याचा आणि कोणत्याही मानधनाची अपेक्षा न करता फुले, आंबेडकर, शाह महाराजांचे विचार जसे जन्मानसम्पन्नतेपेक्षा हातकप्याचे कृपा काम करतात.

3) संयोजन उजाळकर म्हणजेच महाराष्ट्रातील गाव शहरांतील प्रस्थापक बाबू केशी जन्मसाने जे कार्यक्रम होतात.

4) सांस्कृतिक आंबेडकर जन्मसा या कार्यक्रमात कातिकारक शक्ति, समृद्धि, आहारी, गहन, कळामासोबत कृषिच्या जागृक मर्याद गोष्टींचा समावेश केलेला आहे.

5) हा कार्यक्रम फक्त आंबेडकर जन्मतेपुरता न राहता सर्वांमधील ताबडबाबू केशी यांची रचना झालेली केली. आंबेडकर जन्मसे आदर्शित विहिषयत झाले आहे.

Principal
S. J. M. S. M.
Arts & Com Senior College
Khapar Tal Akkalkuwa
Dist. Nanded

~~Prashant~~

Name: Prashant Dinesh Valvi

13
29

S + J: S.Y. B.A

SUB: English

Roll No: 47

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
सं. ज. म. शि. मंडळाचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता. अ. कवा जि. नंदुरवार

Q 1 complete the following sentences

i) the narrator is the speaker in the story

ii) the narrator's profession is writer

iii) the age of narrator's daughter is 08 years

iv) mini was sitting near the feet of narrator

v) mini called out to from the window to Kabali wallah

Q 2 Do as directed & any 05/ as mark mate nouns

a) foreigner

b) Britisher

c) speaker

d) make er

e) manage er

f) drive

Q. 3) Answer the following ques. Each is 50-60 words each. 2/10 mark

1) How did the narrator recognize Rahumun?
→ At first the narrator did not recognize Rahumun when he grew a little weak after spending many years in the prison. This physical appearance had changed significantly. However, the narrator recognized him through his smile.

2) How is the King initially portrayed in the 'Laby or the Tiger' or the tiger weavers?
→ The King is a semi-barbaric ruler whose civilized side made him a bland and genial problem solver. Frank R. Stockton's 'The Laby or the Tiger weavers' is a fantastic tale of the discovery of the nature and actions of the King, the Princess, the Princess lover, and the lady who causes the Princess's jealousy.

~~Handwritten scribble~~

14 ~~100~~

Name : Avinash sany vasale

std : S.Y.B.A

Sub : English

Roll No :

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
सं. ज. म. शि. मंडळाचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता. अ. कुवा जि. नंदुरवार

Q. 1 complete the following sentences

1) ~~The narrator~~ is the speaker in the story

2) ~~the narrator's~~ profession is writer

3) ~~The age of narrator's~~ daughter is 05 years

4) ~~mini was sitting~~ near the feet of narrator

5) ~~mini called~~ out to from the window to
Kabul inah

Q. 2 Do as directed carry 05 mark

a) ~~Foreigner~~

b) ~~Britisher~~

c) speaker

d) makeer

Q 3) Answer the following question in so to words carry 2 mark

1) How did the narrator recognize Rahumrah

→ At first the narrator did not recognize Rahumrah as he grew a little weak after spending many years in the prison. His physical appearance had changed slightly. However, the narrator recognized him through his smile.

2) How is the King initially portrayed in the Lady of the Tiger?

→ The King is a semi-barbaric ruler whose civilized side made him a bold and genial problem solver. Frank R. Stockton's 'The Lady of the Tiger' weaves a fantastic tale of love and jealousy. Examine the princess's lover and the lady who enacts the princess's jealousy.

Name : Bharti Hanra Vasave

class - S.Y.BA

Roll No 09

Comp : English

Sem : IV

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
 सं. ज. म. शि. मंडळाचे,
 वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
 ता. अ. कुवा जि. नंदुरवार

13

Q 1 Answer the following questions choosing from the options below.

a) ----- is newly appointed salt inspectors in the department.

⇒ a] Anshidhor

b) All the word is stage is taken from Shakespeare's Play -----

⇒ c] As you like it

c) According to Shakespeare ----- is the first stage of life

⇒ b] loves

d) The Poem is set in -----

⇒ d] A desert

e) what type of Poem is this?

⇒ b] sonnet

f) The bell was pulled by the -----

⇒ a] conductor

g) The younger woman was suffering from -----

⇒ a] ...

h] The other Passengers were on the side of the

⇒ a] lady

i] Rules are framed for --- and convenience of the people

⇒ d] comfort

j] --- on the Planet is created by God.

⇒ a] Each individual creature.

Q.2] Do as directed

i] Alopidi was a young man c fake to exclaima turny

→ what a young man alopidi

ii] what is it he in the army identify the type of the sentence.

→ quotations

iii] Graham bell invented telephone

→ How invented telephone

iv] Tell me what is inside the car

→ orders

v] Chetan saw that something was wrong

→ statement

Q-3] Answer the following questions in about 50-60 words. ~~each~~

ii] what impression do you form of the bus conductor.

→: Based in south west Scotland and south east England and operating on a national basis we offer full lightning protection and conductor services

he was appointed principal conductor of the Berlin Symphony orchestra.

on his first visit to West Barmenboim Lang played the Tchaikovsky concerto while the conductor played the orchestra part on and a second piano

The metal is a good conductor of heat and electricity.

~~But perhaps the most famous Italians of the period were performers the 'conductors' Arturo Toscanini and the tenor Enrico Caruso~~

⊖ The conductor sold us one way to Eglon bridge and said the line was sometimes on a Sunday and quite popular

16

Name : Padvi Ranita Khatwaj

Std : 5-Y-B-A

Roll No : 10

Date : 21 - 3 - 2022

Comp : English

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
सं. ज. म. वि. मंडळाचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता. अ. कुवा जि. नंदुरवार

Sem - IV

Q.1. Answer the following questions, choosing from the options below.

a) is newly appointed salt inspector in the department
→ Vanshidhar

b) All the word is a stage is taken from Shakespear's Play
→ As you like it

c) According to Shakespeare, is the first stage of life
→ lover

d) The poem is set in
→ A desert

e) What type of poem is this?
→ Sonnet

f) The bell was pulled by the
→ Conductor

g) The younger woman was suffering from
→ Cough

h) The other lady Passengers were on the
→ side of the lady

i) Rules are framed for ... and
→ Convenience of the people
Comfort

ii) ... on the planet is created by
→ God
Each individual creature

Q. 2 Do as directed

i) Alopudin was a young man ~~make it~~
exclamatory

→ what a young man Alopudin

ii) what is it he in the army identify the
type of the sentence.

→ questions

iii) Graham Bell invented telephone.

→ How invented telephone.

iv) Tell me what is inside the car.

→ order

v) Chetan saw that something was wrong.

→ statement

Q.3 Answer the following questions in about words only one

ii) what impression do you form of the bus conductor?

Based in south west scotland and south east England and operating on a national basis, we offer full lightning protection and conductor services.

he was appointed principal conductor of the Berlin symphony orchestra on his first visit to Barenboim, Lang played the Tchaikovsky concerto while the conductor played the orchestra part on a second piano.

The metal is a good conductor of heat and electricity.

But ~~period~~ were perhaps the most famous Italians of the period were performers: the

'conductor' Arturo Toscanini and the tenor Enrico Caruso.

The 'conductor' sold us 'one-ways' to Eglon bridge and said the line was sometimes busy on a Sunday and quite popular with walkers but seats were not reservable.

Incorporation of dissolved ions makes water a better conductor of electricity. The conductor sold me the ticket on the

College Name : S.J. M.S ms AA and Grome college khapar

Name : Vasave Sapna Datta

Class : T.y.B.A.

12
15

Subject name : English
Test Internal Exam

[Signature]
अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
सं. ज. म. शि. मंडळाचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता. अ. कुवा जि. नंदुरबार

DATE :- 21/11/2022

[Signature]
21/11/2022

Q1 Answer the following questions, choosing from the options given below

1) Language is a vehicle through which we share our emotions ideas thoughts and motives

2) Language is as important as food clothes and shelter.

3) How many modes of communication are there? two

4) How many types of letters are there Three

5) what should be the tone of the official letters? formal

6) The tone of personal letters use to be informal.

7) How many compulsory steps which are found in

8) which is the second compulsory step of writing any kind of letter? Date

9) In writing application is also known bio-data also written any kind of letter

10) Any kind of notice is generally written in formal tone

Q2 Expand the idiom

i) Health is wealth

⇒

Health is not luxury everyone is blessed with. Health is wealth is a saying that can be found in almost any language or culture and it is absolutely true. If you lose your health nothing else in the world holds importance. Health deteriorates from many reasons. Diseases can come to any point and so we need to invest our time and effort in our well-being and health. Good physical as well as mental health ensures a smooth life. A balanced and controlled lifestyle with enough attention to maintain a diet, proper exercise, a balanced food and intake water and nutrients is required. Fitness is the best ideal way to take care of the biggest asset we have, receiving our body.

ii) Poojara Bh
Saguna Vasave
Post

In am very glad to share my with you my dear i want to tell you tomorrow is the big function in my college so please come there with your parents

I hope you will come soon to Jain function say hello to uncl and aunty I am waiting for your positive reply

your loving friend
Vasave sapnd

College Name:- SJ.M.S AA and Eoahm college
Khapar

Name :- saguna Bindya Vasave

Class :- T.Y.B.A

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
स. ज. म. सि. मंडळाने,
वंरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता. अ. कुवा जि. नंदुरवार

Subject Name :- English

Jest Internal Exam

DATE 21-11-2022

Maehi
21/11/22

Q1 Answer the following questions choosing from the options given below

1) Language is a vehicle through which we share our emotions ideas thoughts and motives.

2) Language is as important as food clothes and shelter.

3) How many modes of communication are Two

4) How many types of letters are Three

5) The tone of what should be the tone of the official letter formal

6) The tone of personal letter use to be Informal

7) How many compulsory steps which we

8] which is the second compulsory step of writing any kind of letter date

9] In writing application Bio-data also writing and kind of letter

10] Any kind of notice is generally written in formal tone

Expand the idea

1]

Health is not luxury everyone is blessed with Health is wealth is a saying that can be found in almost that com or suture and it is absolutely nothing else in life holds importance wealth deteriorates for many point and so we need to invest our time and afford in our wellbeing and health ensures a smooth lifestyle A balanced and controlled lifestyle with enough ~~attention~~ to healthcare diet proper exercise a balanced food and intake water and nutrients is required fitness is the ideal way to take care of the biggest gift we have received our body.

27

Sapna Vasave

post Molagi

Dear ~~me~~ Saguna

I am very sad glad to share my feelings with you my dear i wont is wont tell you Lomen tomorrow is the big function in my college so please come there with your parents

I hope you come soon here to Jon function stay hello to uncle and Abby

I am writing for your positive reply

Your Loving Paiper

Name - Gurnesh Sunil Karsan

FY. BA. - Khapara 12-1-17

04

अध्यक्ष, परीक्षा विभाग
 सं. ज. म. शि. मंडळाचे,
 वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
 ता. अ. कुवा जि. नंदुरवार

English

Q1. Do as directed

A. Make Nouns (any 5 out of 7)

(i) kindness (ii) smartness (iii) driver

(iv) cricketer (v) player (vi) teacher (vii) partner

B. Fill in the blanks (a, an, the)

(i) You are a stupid old Brahmin

(ii) The teacher told us that a snake eats only once in several days.

(iii) a exquisite little enamel box with a glass so fine it looked as though it had been in a casket

(iv) The girl stood a cup.

(v) It was a terrible and fascinating

Q. 2 write answers in brief on the following (in brief)

1) Sketch the character of Ganga Ram

→ Ganga Ram appears in the short story "The Mark of Vishnu" by Khushwant Singh. He is an old servant and follows the Hindu Religion. Although he is a Brahmin, he is uneducated and worships the Trinity of Brahma, Vishnu and Shiva in accordance with Hindu beliefs, but he is most devoted to Vishnu. Therefore, he places a V. mark on his forehead because he believes that all are created from

130

Roll - 77

Name - Premod surapsing naik

AxBA - Khapar (ang) - English

S.J.M.S. Arts and

compr. ~~college~~ college

sem

अध्यक्ष, शिक्षा विभाग
सं. ज. म. शि. मंडलाचे,
वरिष्ठ महाविद्यालय, खापर
ता. अ. कुशा जि. नंदुरवार

~~Group~~
21/12

Q1 Do as directed.

(A) make Noun any 05 out of 07
05 mass (i) kind (ii) smart +
(iii) Drive (iv) cricket (v) play (vi) teach
(vii) part.

(B) Fill in the blank (a) an the
as mass

(i) you are a stupid old Brahmin

(ii) the teacher told us that an
snake eats only one in several
days

(iii) an exquisite white enameled bowl
with a glass so fine it looked
as though it had been broken in
cream.

(iv) the girl stood up.

(v) it was a terrible and
fascinating moment.

Q2

Write answers in brief on the following Qs

(1)

Sketch the character of Ganga Ram

Ganga Ram appears in the short story or the mark of Vishnu by Khushwant Singh. He is an old servant and follows the Hindu religion. Although he is a Brahmin, he is uneducated. He worships the Trinity of Brahma, Vishnu, and Shiva in accordance with Hindu beliefs, but he is most devoted to Vishnu. Therefore, he wears a 'U'-mark on his forehead in sandalwood paste. Ganga Ram is very pious. He believes that all life is sacred, even that of the most dangerous creatures. He usually feeds and protects snakes and bees. He believes that the most vile of God's creatures on earth, if you would have them, instead of killing them, very superstitions. He believes that as long as he leaves milk for the snake to drink, if he

(ii)

Write Summary of the poem
where the mind is without pause?

→) The four lines of the poem "
where the mind is without pause as
focus.

Assimilation -

After reading
this poem, it encourages me to do
would help people who are unable
so I decided one day in the
future I will open a non-profit
will get a chance to achieve their
dreams unless poor whose wish
get able to afford the